

Muhammed Husejn Jakub

PUT KA

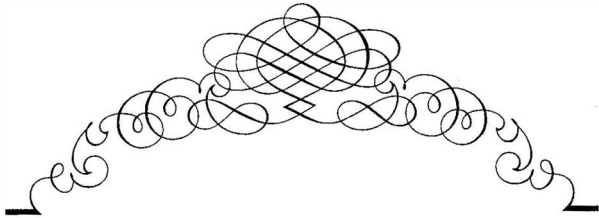
**OPROSTU MILOSTIVOG
GOSPODARA**

"Drži se ispravnog puta i neće ti štetiti mali broj onih koji ga slijede, i čuvaj se puteva zablude i neka te ne obmanjuje mnoštvo onih koji ih slijede."

Govor selefa

El-Bejan

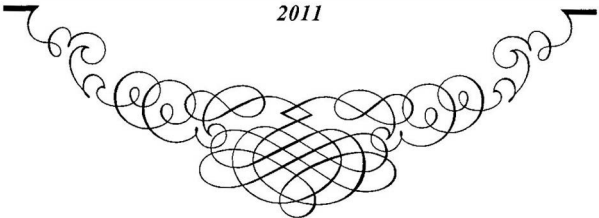

Muhammed Husejn Jakub

**PUT KA OPROSTU
MILOSTIVOG GOSPODARA**

El-Bejan

2011

Muhammed Husejn Jakub

PUT KA OPROSTU MILOSTIVOG GOSPODARA

Prijevod:

Idriz Bilibani

Lektor:

S.N.

Korektura i DTP:

Sahwa

Dizajn:

Sahwa

Izdavač:

El-Bejan

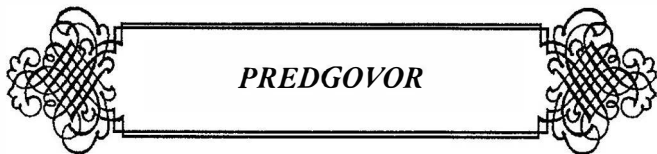

SADRŽAJ

PREDGOVOR	7
UVOD	11
PRVI DIO: BLJESCINA PUTU KA OPROSTU MILOSTIVOG GOSPODARA 17	
<i>Prvi bljesak: Uvjeti putovanja</i>	19
<i>Prvi uvjet: Postojanje vodiča</i>	19
Priroda ovog puta	20
<i>Drugi uvjet: Postojanje druga</i>	26
Saputnici	28
<i>Drugi bljesak: Odredi svoj cilj!</i>	31
<i>Treći bljesak: Temelji puta</i>	33
<i>Četvrti bljesak: Opskrbi se!</i>	37
<i>Opskrba na putu:</i>	38
Prva opskrba: Tevhid i iman	38
Druga opskrba: Jekin.....	39
Treća opskrba: Takvaluk.....	39
Četvrta opskrba: Ihlas.....	40
Peta opskrba: Habia.....	41
Šesta opskrba: Sabur	41
<i>Prepreke na putu:</i>	43
Prva prepreka: Strah od usamljenosti.....	44
Druga prepreka: Pretjeran govor i miješanje s ljudima.....	45
Treća prepreka: Mračni tunel.....	46
Četvrta prepreka: Most na putu.....	47
<i>Odmor putnika</i>	52
<i>Posljednja riječ</i>	63
DRUGI DIO: OSNOVE NA PUTU KA OPROSTU MILOSTIVOG GOSPODARA 67	
<i>Prva osnova: Na tebi je da kreneš, a on će upotpuniti korake tvoje</i>	69
<i>Druga osnova: B udi jedan Jedinom na jedinom putu!</i>	77
<i>Budi jedan</i>	77
<i>Budi jedan, Jedinom</i>	79
<i>Budi jedan Jedinom na jedinom putu!</i>	84

Treću osnovu: Ništa ne biva bez Allahove pomoći, a ono što nije u ime Njega ne koristi niti može opstati.....	89
<i>Nema ničeg bez Allahove pomoći.....</i>	89
<i>Ono što nije u ime Allaha, ne koristi niti može opstati.....</i>	92
Primjeri:.....	95
Namaz.....	95
Tajna sadaka.....	95
Post.....	96
Zikr i učenje Kur'ana.....	96
Plać.....	96
Znanje.....	97
Vlasnici tajnih djela i strah od čuvenosti.....	97
Četvrta osnova: Zahvala je osnova povećanja.....	101
<i>Kako zahvaljivati na blagodotima?.....</i>	107
Peta osnova: Drži korilo svojim rukama!.....	109
Šesta osnova: Vodi računa o svom danu!.....	111
Sedma osnova: Neka ti tvoja kuća bude dovoljna!.....	119
Osmo osnova: Iskreni je Allahov miljenik.....	125
Deveta osnova: Gdje je tvoj zalog kod Uzvišenog Allaha!.....	135
Deseta osnova: Kur'an je vodič i uputa.....	141
Jedanaesta osnova: Nemoj oblačiti svečano odijelo dok radiš!.....	151
Dvanaesta osnova: Na putu ka ahiretu prolazit ćeš kroz stanja koja moraš razlikovati.....	157
Trinaesta osnova: Traži utočište kod Allaha akidom, djelom, i dovom!.....	163
Četrnaesta osnova: Ko put vidi dugim, koraci će mu biti slabi.....	171
Petnaesta osnova: Tajna neprihvatanja djela leži u udjela nefs u djelu.....	177
Šesnaesta osnova: Odredba je u Allahovim rukama, zato se pokori i predaj, bit ćeš spašen!.....	181
Sedamnaesta osnova: Dokaz da On nije zadovoljan tobom, jeste to što ti nisi zadovoljan Njime.....	191
Osamnaesta osnova: Nemoj spletkariti, da se tebi ne bi spletke pravile!.....	199
<i>Metode čišćenja srca od briga:.....</i>	207
1. Donošenje salavata na Poslanika, ﷺ.....	207
2. Učenje sure Ihlas i Felek.....	208
3. Učenje hasbijellahu.....	208
4. Učenje dove za brigu.....	209
5. Istigfar.....	210
6. Svodenje svih briga na jednu brigu.....	210
7. Dova.....	210
Devetnaesta osnova: Uzmi med bez lomljenja košnice!.....	213
<i>Ključevi:.....</i>	218
1. Ključ uslišanja je dova.....	218
2. Ključ želje za ahiretom jeste zuhd na dunjaluku.....	219

3. Ključ imana je razmišljanje o Allahovim blagodatima i stvorenjima ...	223
4. Ključ približavanja Allahu jeste predanost srca Allahu	225
5. Ključ života srca leži u trima stvarima:	228
Rezime prethodnog	238
Dvadeseta osnova: I od svega po par stvaramo da biste se opomenuli, zato požurite Allahu!	239
<i>Priprema za susret s Uzvišenim Allahom je plod kratke nade.</i>	242
<i>Visoka ambicija je plod ispravnog nijeta</i>	244
<i>Takvaluk je plod tevekkula.</i>	245
<i>Tezekur i tefekur su plod jedno drugom.</i>	246
<i>Sabur je plod besireta</i>	247
<i>Odlučnost je plod besireta.</i>	247
<i>Lijepo mišljenje o Allahu je plod iftikara.</i>	248
<i>Strah je plod ljubavi</i>	250
<i>Sabur je plod jekina.</i>	252
<i>Ispravno slijedenje Poslanika, ﷺ je plod iskrenosti.</i>	253
<i>Djelo je plod znanja</i>	254
<i>Blagost je plod djela.</i>	258
Dvadeset prva osnova: Ko se očisti bit će mu stanje čisto, a ko prlja bit će mu uprljano.	263
Dvadeset druga osnova: Ne zanemaruj nijednu stranu vjere!	269
Dvadeset treća osnova: Svakog dana uradi nešto novo!	279
Dvadeset četvrta osnova: Prestani da se žališ i počni da radiš!	283
Dvadeset peta osnova: Nije stvar da ti voliš Njega, već da On voli tebe.	289
<i>Znakovi Allahove ljubavi prema robu:</i>	298
Dvadeset šesta osnova: Za svako uživanje na dunjaluku, skida se tvoj zalag na ahiretu.	301
Dvadeset sedma osnova: Čovjek je s onim koga voli, pa odaberi svog miljenika još na dunjaluku	311
ZAVRŠETAK	319
INDEKS	325

Predgovor prvom izdanju

Hvala pripada samo Allahu, Gospodaru svih svjetova. Njemu zahvaľujemo i od Njega pomoć i oprost za svoje grijehе tražimo. Allahu se utječemo od zla naših duša i zla naših loših djela. Koga Allah uputi niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi niko ga na pravi put ne može uputiti. Svjedočim da nema drugog boga sem Allaha Jedinog Koji nema ortaka, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Poslanik.

Gospodaru moj blagoslovi Muhammeda i njegovu porodicu kao što si blagoslovio Ibrahima i njegovu porodicu! Doista si ti hvaljen i slavjen!

Draga braćo, prije svega moram vam reći, ja vas volim u ime Allaha.

Osnova ove knjige je hutba koju sam održao u mesdžidu "Feth" u Kairu pod naslovom: "Pravila na putu ka Uzvišenom Allahu". Knjiga u sebi sadrži dvadeset i sedam osnova čiji je komentar napisan u žurbi kako bi knjiga stigla do vjemika prije mjeseca ramazana i bila im vodič ka Uzvišenom Allahu.

Molim Uzvišenog Allaha da oprostí eventualne greške i posrtaje, a od braće se nadamo da Allahu upute dovu, kako bi Allah dao da nam koristi tajna dova od dobrog čovjeka. Molim Uzvišenog Allaha da nam podari iskrenost u riječima i djelima, u javnosti i tajnosti, da od nas ukabuli naša djela i oteža vagu naših dobrih djela na dan u kojem ćemo sresti Njega, ﷻ.

Napisao:

Onaj ko je potreban Allahova oprosta, Muhammed Husejn Jakub

27 Šaban 1424. h.g.

Predgovor drugom izdanju

Hvala Allahu Gospodaru svih svjetova, neka je salavat i selam na najodabranijeg poslanika, Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe.

O Gospodaru, o Plemeniti, olakšaj, pomoz i učini da završetak bude dobar!

Draga braćo, tako mi Onoga Koji čini da sjemeke i košpice prokljaju, ja vas volim u ime Allaha. Dragi brate, koliko si blizak Allahu? Jesi li na putu ka Uzvišenom Allahu? Iako se ovo pitanje nameće svima, ipak većina ljudi ga ne zna. Da još pojednostavim: brate, koliko godina je prošlo od tvog prihvatanja iltizama¹? Koliko godina je prošlo od kako si se pokajao? Nakon što je prošla godina ili nekoliko mjeseci ili možda još manje od toga, kako si putovao ka Allahu? Kojim putem si išao? Dokle si stigao? Kada ćeš stići?

Zasigurno da kod velikog broja nas nećeš naći odgovor na ova pitanja, jer mnogi nisu spoznali ovaj put u osnovi. Neko se prihvatio iltizama jer je vidio da su se drugi prihvatili iltizama... to je nažalost postao adet muslimana u našem vremenu... abdesti se kako je vidio druge da se abdeste, klanjaju kako drugi klanjaju, daje zekat onako kako drugi daju, obavljaju hadž i umru onako kako ih drugi obavljaju...

Naslijedili su adete bez shvatanja njihovih tajni, bez spoznaje njihova značenja niti nastojanja da se uberu njihovi plodovi i rezultati. Ne ljuti mi se zbog ovog možda grubog govora, ali i ti si se tako, dragi brate, prihvatio iltizama, ostavljajući grijeha, a posebno one javne, ušao u mesdžid i poslušao nekoliko predavanja, čuo jednu do dvije kasete, pročitao jednu ili dvije knjige, ponekada čitaš Kur'an i spomeneš Allaha, pustio si bradu i na javne grešnike gledaš kao na pokvarenjake, a potom misliš da si multezim?!

Tako ti Allaha zar tvoj hal nije takav?

Ja te pozivam da shvatš vjeru ispravno i da spoznaš put koji vodi ka Allahovom zadovoljstvu. Kaže Ibnul Kajjim, rahimehullah:

¹ Iltizam predstavlja nastojanje da se dosljedno slijedi Allahova Knjiga i sunnet Allahova Poslanika, ﷺ. Ova riječ će se češće ponavljati u daljem govoru. Op.prev.

"Postoje dvije vrste ljudi: prvaci i prostaci. Prvaci su oni koji su spoznali put ka svome Gospodaru i slijedili ga namjeravajući da dođu do svog Gospodara. Prostaci su oni koji nisu spoznali put ka svome Gospodaru, niti su nastojali da ga spoznaju. O takvima Uzvišeni kaže:

وَمَنْ يُهِنِ اللَّهَ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ

'A koga Allah poniži, niko ga ne može poštovanim učiniti. Kur'an, 22:18.¹

Cilj ove knjige dragi brate jeste da ukaže na put ka Uzvišenom Allahu, a ovo je drugo izdanje knjige. Knjizi prethodi uvod od oko šezdeset stranica, jer smatram da ne možemo direktno govoriti o osnovama na putu ka oprostima Uzvišenog Allaha direktno bez pojašnjenja najvažnijih isareta, upozorenja i nasihata koji su neophodni putnicima. Tako sam u uvodu govorio o bljescima na putu ka oprostima Uzvišenog Allaha, preprekanu na njemu, a potom završio sa odmorom putnika... pa uzmi ih s Allahovim berićetom.

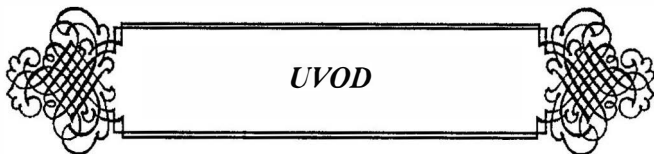
Braćo, ja vas, tako mi Allaha, volim u ime Allaha, i molim Uzvišenog Allaha da nas ovom ljubavlju okupi u hlad Njegova arša na dan kada neće biti drugog hlada mimo Njegova. Molim Allaha da naša djela učini ispravnim, da ih učini iskrenim i samo u Njegovo zadovoljstvo. Molim Uzvišenog Allaha da se okoristimo onim čime nas je On poučio i da nas učini od prvih koji će raditi po stečenom znanju. Molim Uzvišenog Allaha da oprost i meni i vama.

Neka je salavat i selam na našeg Poslanika, njegovu porodicu i sve ashabe. Neka je hvala Allahu Gospodaru svih svjetova.

Napisao: Onaj ko je potreban Allahova oprosta, Muhammed Husejn Jakub

Zul k'ade 1424. h.g.

¹ "Tarikuh hidžretejn", 181.

UVOD

Znaj, dragi brate, da put ka Allahu ima svoje osnove i pravila. Osim toga bitna je stvar da su oni koji putuju ka oprostui Milostivog Gospodara, ljudi koje je Allah posebno odabrao među svojim stvorenjima. Kaže Uzvišeni:

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يُأْتِنَ اللَّهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ۝۳۲

"Zatim smo dali da Knjigu pošlje naslijede oni Naši robovi koje smo odabrali; bit će onih koji će prema sebi nasilje učiniti, bit će onih umjerenih, bit će i onih koji će, Allahovom voljom, svojim dobrim djelima druge nadmašiti – a to je velika blagodat." ﴿Kur'an, 35:32﴾

Dakle, svi oni koje je Allah odabrao slijede ovaj put, pa ako ga i ti slijediš onda se raduj, ali ga prvo tačno odredi i stalno zahvaljuj Allahu da ne bi bio protjeran s njega.

Na dunjaluku ljudi ne mogu slijediti puteve bez znakova koji ga pojašnjavaju, otklanjaju opasnosti i olakšavaju prelaženje prepreka. Ti znaci su ili vidljivi ili čujni, a mogu služiti za pojašnjenja, davanje snjemica a i za upozorenja. Na isti način, i putnik ka Uzvišenom Allahu ima potrebe za putokazima, a to je ovaj naš govor na ovom dugom putovanju, i upozorenja koja ga čuvaju od skretanja.

Ovaj put, plemeniti brate, zahtijeva usvajanje znanja, a kao najbitnije, to je znanje o načinu i metodi kretanja ovim putem. Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah:

"Onaj ko putuje prema Uzvišenom Allahu i ahiretskoj kući, kao i svaki putnik koji želi stići do određenog cilja, neće ga uspjjeti ostvariti, osim uz pomoć dviju snaga:

- snage znanja
- snage djela

Krećući se tim putem pomoću snage znanja, putnik vidi konake i staze kojima se treba kretati, kloneći se uzroka propasti, i raznih prepreka i stranputica koje ga odvođe s pravoga puta. Njegova snaga znanja je poput velikog svjetla kojim se kreće u mrkloj noći. Pomoću tog svjetla, putnik vidi ponore i provalije, kao i kamenje i trnje na koje naiđu oni koji se kreću tim putem bez svjetla. Tim svjetlom putnik vidi znakove koji se nalaze na putu, kako ne bi skrenuo s njega. Ta mu svjetlost otkriva dvije stvari: znakove i prepreke na putu.

Što se pak snage djela tiče, putnik se zapravo i kreće njome. Štaviše, putovanje predstavlja suštinu snage djela, jer je samo putovanje putnikovo djelo.

Stoga, kada on snagom znanja ugleda put i znakove na njemu kao i provalije i stranputice, time je ostvario polovicu svoje sreće i uspjeha, tako da mu ostaje druga polovica, a to je baciti štap na svoje rame i krenuti u pohode prelazeći razdaljine puta jednu za drugom. Kad god pređe jednu dionicu pripremi se za drugu osjećajući se bliže svom konačnom odredištu podnoseći lakše razdaljinu koja mu preostaje."¹

Da, dragi brate, put ka Allahu prelazi se srcem, a ne nogama. Put je dug, ali je utaban, jer su prije tebe njime koračali najodabraniji Allahovi robovi. Međutim, problem je u tome što je ovaj put u našem vremenu postao nepoznat većini ljudi, jer ga izbjegavaju okrećući mu leđa.

Stoga je tebi potrebno suštinsko znanje o ovom putu, i visoka ambicija pomoću koje ćeš ga preći. I kao što spomenu Ibn Kajjim, rahimehullah, potrebna ti je snaga znanja, odnosno da se prvo trebaš poučiti. Neka niko ne pomisli da putnik koji putuje prema Uzvišenom Allahu nema potrebe za znanjem poput, akide, fikha, hadiske nauke, usuli fikha, te da se treba posvetiti samo pozivu Allahovoj vjeri.

¹ "Tanikul hidzretejn", 187.

Tako nešto misle sufije. Veliki broj ljudi misli da kada se spomenu riječi "sair"¹ i "tarik"² da su to stvari koje se vežu za sufije koje su upale u novotarije. Međutim, to je pogrešno mišljenje, jer je upravo razlog njihovog džehla i novotarija, napuštanje znanja i zadovoljavanje samo "duhovnim vježbama".

Što se tiče našeg menhedža, traženje znanja predstavlja temelj putovanja, tako da se to nikada ne može odvojiti od putnika. I zato mora na početku postojati tačno određena i postepena metoda sticanja znanja koji će obuhvatiti sve grane: akidu, fikh, tefsir, siru, hadis...

Znanje dolazi prije riječi i djela, u suprotnom, skrenut ćeš na stranputicu i nećeš stići do svog cilja. Moraš posjedovati snagu znanja, a zatim i snagu djela, da bi stečeno znanje sproveo u djelo, i da bi se ispravno kretao.

Cijenjeni brate, ja želim da osjetiš ovo značenje, da si ti putnik, da si prolaznik.

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ٦

"O čovječe, ti se mnogo trudiš idući svome Gospodaru, pa ćeš svoj trud naći." (Kur'an, 84:6)

Kaže Poslanik, ﷺ: **"Šta ja imam s ovim svijetom?! Moj primjer na njemu je poput primjera putnika."** Neka ove riječi budu tvoja vodilja na dunjaluku. Snaga znanja i djela moraju se uravnotežiti, u suprotnom, desiće ti se propast i skretanje u zabludu.

Nastavlja Ibn Kajjim, rahimehullah, pa kaže:

"Među ljudima ima onih kod kojih preovladava snaga znanja koja mu razotkriva put, konake, prepreke kao i provalije na njemu, ali ovi ljudi su slabi kad se radi o snazi djela. Vide činjenice i suštinu, ali ne rade po njima, vide prepreke i provalije, ali ih se ne klone. Takav je fekih³ sve dok ne dođe red na djelo, a kada dođe red na djelo vidiš ga kako zajedno s nezalicama izostaje u djelima, iako se razlikuje od njih

1 Sair – putnik.

2 Tarik – put.

3 Fekih – islamski pravnik.

po pitanju znanja. Ovo je ono što preovladava kod velikog broja onih koji se bave znanjem, a sačuvanje je onaj koga Allah sačuva. I nema snage niti moći osim kod Allaha.

S druge pak strane, ima ljudi kod kojih preovladava snaga djela i volje koja je uzrok rada, zuhda, želje za ahiretom kao i marljivosti u djelovanju, ali zbog nedostatka znanja takvi bivaju slijepi kada naiđu na šubhe u akidi, i onda skreću u svom govoru i djelima.

Prva vrsta ljudi je slaba kada naiđu prohtjevi, dok je bolest ove druge skupine neispravnost njihova djelovanja i slabost razuma. I to je, upravo, stanje velikog broja zagovarača tesavvufa koji se kreću ovim putem, ne na osnovu znanja već po svom nahodjenju, običaja u narodu i sl. Pa tako vidiš nekog od njih da ne raspozna svoj cilj, ne znajući koga treba niti kako treba obožavati. Nekad obožava na osnovu svoga nahodjenja, a nekad na osnovu običaja njegova naroda i svojih drugova, time što nosi na primjer određenu odjeću. Nekad obožava načinima i metodama koje su izmislili oni koji sebe smatraju učenima, a koji nemaju osnove u vjeri, a nekad željama i prohtjevima svoje duše ne birajući način za to.¹ To su pravci i zablude koje samo Allah zna. Takvi su slijepi po pitanju svoga Gospodara, ne poznaju Njegov šerijat niti vjeru kojom je poslao svoje poslanike kojima je objavio knjige. Oni ne poznaju svojstva Gospodara Koji je na jeziku svojih poslanika opisao Sebe, dok ih On poziva na spoznaju Njegovih svojstava i ljubav prema Njemu.

A onaj ko bude posjedovao snagu znanja i djela, njegov put prema Gospodaru bit će stabilan, i nadati se da će takav doći do svoga cilja i uspjeti u savlađivanju prepreka uz Allahovu pomoć."²

Uvidio si, dragi brate, da su se neki ljudi poučili i stekli snagu znanja, ali ipak nisu krenuli ovim putem. Takvi su munafici vještog nišana. Kaže Uzvišeni:

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ه

1 Poput onoga što danas vidimo od postupaka nekih sufija koji u želji da zadovolje prohtjevima svoje duše "obožavaju", kako tvrde, Allaha, plesom, muzikom i drugim stvarima koje nemaju nikakve osnove u vjeri. Op.prev.

2 "Tarikul hidžretcju", 188-189.

"Primjer onih kojima je Tevrat u breme dat, pa ga potom ne nose (ne rade po njemu), slični su magarcu koji knjige nosi. O kako su loši oni koji poriču Allahove ajete! A Allah neće ukazati na Pravi put narodu nasilničkom." ﴿Kur'an, 62:4﴾

Onaj koji ima snagu djela bez znanja, takav je aktivan u ibadetu, poletan i zanosan u svojoj vjeri, ali takav će, bez sumnje, pogriješiti i upasti u novotarije. Stoga na ovom putu moraš uravnotežiti ove dvije snage, snagu znanja i snagu djela, posjedujući ispravan način u sticanju znanja i ispravan način činjenja ibadeta i ostalih djela. Obje snage moraju biti uporedo i postepeno se uzdizati i napredovati sve dok ne stigneš do svog cilja.

Postoje i drugi uvjeti koje ćemo spomenuti kroz "bljeske", a koji će ti osvjetljavati put i time ga, inšallah, učiniti lakšim.

PRVI DIO:

**BLJESCI NA PUTU KA OPROSTU
MILOSTIVOG GOSPODARA**

Prvi bljesak:

Uvjeti putovanja

Prvi uvjet: Postojanje vodiča

To je šejh koji odgaja, koji je iskusan i učen, i koji radi po stečenom znanju. Dakle, tebi je na ovom putu potreban učitelj dubokih pogleda, koji ukazuje i savjetuje, odgaja i nadzire, zapaža, spoznaje i izvodi zaključke, to je taj iskusni vodič.

On je tvoj vodič ne samo na ovom putu, već i vodič ka spoznaji tvoje duše, jer ti ukazuje na ono što joj je potrebno, kao i način na koji je trebaš ispravljati. On se druži s tobom na tvom putovanju odgajajući te svojim postupcima.

Draga braćo, ovaj put je širok i prostran, a to je jedna od odlika spravnog puta, kako bi mogao obuhvatiti sve one koji ga žele slijediti. Svi putnici na njemu nisu iste naravi, jer je Uzvišeni Allah stvorio ljude različitim. Stoga se njihove ambicije, osobine i mogućnosti razlikuju. Kaže Uzvišeni:

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ
لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ١٦٥

"On čini da jedni druge na Zemlji smjenjujete i On vas po položajima jedne iznad drugih uzdiže, da bi vas iskušao u onome što vam daje. Gospodar tvoj, zaista, brzo kažnjava, ali On i prašta, i milostiv je." ﴿Kur'an, 6:164﴾

Kuda i kako trebaš ići? Odakle početi? Na čemu ustrajati? Gdje i kada trebaš stati? Za šta si podoban i čemu trebaš posvetiti pažnju? Sve ovo je posao i zadatak za tvog vodiča.

Priroda ovog puta

Kako bi ti ovaj naš govor o potrebi vodiča bio još jasniji, moraš prvo spoznati prirodu ovog puta. Stoga čitaj zajedno sa mnom govor Ibn Kajjima, rabimehullah:

– Put prema Allahu je u suštini jedan put. To je Njegov Pravi put kojeg je On postavio kako bi one koji ga slijede doveo do Njega Uzvišenog. Kaže Uzvišeni:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ

"...i doista, ovo je pravi put Moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova." (Kur'an, 6:153)

Uzvišeni Allah je svoj put spomenuo u jednini, jer nema drugog ispravnog puta mimo njega, dok je ostale puteve, koji su suprotni Njegovom, spomenuo u množini, jer je njih puno, a i raznovrsni su. Također, potvrđeno je od Allahovog Poslanika, ﷺ, da je štapom povukao liniju u pijesku i rekao: "Ovo je Allahov put, potom je sa lijeve i desne strane povukao nekoliko linija i rekao: 'A ovo su drugi putevi, na svakom od njih stoji šejtan i poziva njemu.' Potom je Poslanik, ﷺ, proučio:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمٌ فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ

'...i doista, ovo je pravi put Moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova.'
 ﴿Kur'an, 6:153﴾¹

Isti je slučaj i s riječima Uzvišenog:

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
 أَوْلِيَآؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ

"Allah je zaštitnik onih koji vjeruju, izvodi ih iz tmina na svjetlo, a onima koji ne vjeruju zaštitnici su taguti, odvođe ih sa svjetla u tmine!" ﴿Kur'an, 2:257﴾

Svjetlost, koja predstavlja Allahov put, spomenuta je ovdje u jednini, dok su tmine, koje predstavljaju puteve šejtana spomenute u množini. Onaj ko ovo shvati, shvatit će tajnu spominjanja svjetla u jednini a tmina u množini, u riječima Uzvišenog:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ

"Hvaljen neka je Allah, Koji je nebesa i Zemlju stvorio i tmine i svjetlo dao." ﴿Kur'an, 6:1﴾

Ovdje postoji još jedna tajna koja je ljepša od prethodne, a zna je samo onaj ko je spoznao izvor svjetlosti, odakle i od koga je potekao, te da je njegova osnova jednina, za razliku od tmina koje su mnogobrojne shodno mnogobrojnosti zastora koji ih prouzrokuju. Tmine se ne vežu za svjetlost Uzvišenog Upučivača, ni svojstvom, ni bićem, ni imenom ni djelom, već se vraćaju na Njegovo stvaranje, jer je On taj koji je stvorio tmine, za razliku od svjetlosti koja je Njegovo ime i Njegovo svojstvo. Uzvišen neka je Allah od toga da nešto ili neko sliči Njemu, i On je Svjetlost nebesa i Zemlje.

Od Ibn Mesuda se prenosi da je rekao: "Kod vašeg Gospodara ruzma dana i noći, svjetlost nebesa i Zemlje je od nura Njegova lica." Predaju bilježi Darimi, dok Muslim u svom Sahihu bilježi predaju od Ebu

¹ Hadis od Abdullaha ibn Mesuda, رضي الله عنه, bilježi imam Ahmed, I/435, Hakim, 2/381. Hadis je hasen-sahih. Vjerodostojnim ga je ocijenio Hakim a s njegovom ocjenom složio se Zehebikao i Ahmed Sakir. Allah se smilovao svima njima.

Zerra, da je rekao: "Allahov Poslaniče, jesi li vidio svoga Gospodara?"
"Svjetlost, kako da Ga vidiš!" – odgovori Poslanik.

Ovime želimo reći da je put prema Allahu samo jedan, on je jasna istina. a istina je jedna i njen izvor je jedan. Što se pak zablude tiče, one su mnogobrojne, jer sve mimo istine je zabluda i svaki put koji vodi zabludi je zabluda. Tako da su zablude mnogobrojne, a putevi koji vode njima raznovrsni.

Neki učenjaci kažu da je postojanje raznovrsnosti staza u okviru jednog puta dio Allahove milosti, tj. da ih je Allah učinio takvim zbog različitosti u spretnosti ljudi, što je istina i nije kontradiktorno dosad spomenutom. Pojašnjenje ovoga leži u tome da ovaj put koji je jedan, obuhvata sve ono čime je Allah zadovoljan, a ono čime je Allah zadovoljan je mnogobrojno i raznovrsno, tako da je sve to jedan put ka Njegovom zadovoljstvu. Puno je stvari kojima je Allah zadovoljan, što se opet vraća shodno vremenu, mjestu, ljudima i stanju, a sve te stvari opet predstavljaju staze ka Njegovom zadovoljstvu. Kad bi postojala samo jedna staza u okviru puta, koja vodi Njegovom zadovoljstvu, samo bi je pojedinci slijedili. S obzirom na to da se mogućnosti ljudi razlikuju, Uzvišeni Allah je dao da na jednom putu koji vodi Njemu bude puno staza koji vode Njegovom zadovoljstvu, kako bi svaki čovjek slijedio stazu koja odgovara njegovoj spremnosti i snazi.

Na osnovu ovoga shvatamo i različitost šerijata, koji se opet vraćaju jednoj vjeri¹, a i hadis Poslanika, ﷺ govori nam o tome: "Vjerovjesnici su djeca različitih majki, a vjera im je ista."² Allahov Poslanik, ﷺ, poredio je ovim hadisom din vjerovjesnika sa jednim ocem, a njihove šerijate s različitim majkama, koje se i pored svoje različitosti opet vraćaju jednom ocu.

1) Kada smo to shvatili vidimo da među ljudima ima onih čije je glavno djelo i put kojeg slijede ka svom Gospodaru, znanje i njegovo poučavanje. Takvi su posvetili svoje vrijeme sticanju znanja i njegovom poučavanju želeći time Allahovo zadovoljstvo. Posvetili se putu znanja i njegovom poučavanju, a Allah im u njemu podari poseban beričet te tim putem stignu do zadovoljstva svoga Gospodara ili pak presele na putu

1 Tj. islamu, jer je islam din svih vjerovjesnika. Op.prev.

2 Buhari, 3442, Muslim, 2365. Hadis je muttefekun alejhi.

sticanja znanja, a nadati se da će takvi stići do svoga cilja, nakon svoje smrti, jer Uzvišeni kaže:

وَمَنْ يَهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مَرُغْمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ
يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ
أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ

"A onaj ko napusti svoj dom iseljavajući se radi Allaha i Njegovoga Poslanika, pa ga stigne smrt, od Allaha će dobiti nagradu!" ﴿Kur'an, 4:100﴾¹

Prenosi se od veće skupine selefa, koji su bili marljivi u sticanju znanja, a kojima je došao smrtni čas, da su bili viđani u snu i govorili da su na putu upotpunjenja njihovog cilja poučavajući se u berzehu. A rob će preseliti na onome na čemu bude proveo svoj život.

2) Među ljudima ima onih kojima je glavno djelo zikr. Takvi su zikr učinili opskrbom svoga povratka Uzvišenom Gospodaru i glavnicu svoga imetka u dobrim djelima. Kad god takvi oslabe u zikru ili ga ne upotpunjuju, vide kako su se prevarili i izgubili.

3) Među njima i onih kojima je namaz njihovo glavno djelo i put kojeg slijede. Pa kad god uskrate od svog ustaljenog djela, odnosno, ne posvete se namazu ili se ne pripremaju za njega, prsa im se stijesne.

4) Jedan od puteva je i put činenja dobročinstva i pružanja pomoći, otklanjanje poteškoća, potpomaganje unesrećenih i udjeljivanje sadake. Takvima je na ovom putu podaren beričet pa ga oni slijede stižući njime do svoga Gospodara.

5) Među njima ima i onih kojima je njihovo glavno djelo post, pa kada takvi ne poste osjete kako im se srce promijenilo i stanje pogoršalo.

6) Sljedeći su oni kojima je njihovo glavno djelo i put naređivanje na dobro i odvracanje od zla. Allah im je dao beričet u tome te ga oni sprovode na putu do svoga Gospodara.

¹ Tj. ako Uzvišeni Allah garantuje nagradu onima koji su krenuli iz svojih kuća čineći hidžru radi Allaha pa ih na tom putu zadesi smrt, onda je, inšaallahu teala, i onima koji ležnu putem sticanja znanja pa ne stignu do svoga cilja zbog smrti koja ih zadesi na tom putu, zagarantovana nagrada kod Milostivog Gospodara. Op.prev.

7) Ima i onih kojima je njihov put hadž i umra.

8) Neki kao svoj put vide u savladavanju prepreka, uzdizanju ambicija, i stalnom nadziranju i kontroli svojih postupaka kao i brizi o vremenu trudeći se da im ne prođe neiskorišteno.

9) Tu su i oni koji su sveobuhvatni. Oni na putu prema Allahu prolaze svakom dolinom i slijede svaki put. Takvi su obavezu robovanja stavili pred svoja srca, a svoje oči kao njihovog predvodnika, i gdje god srca da im krenu oči ih prate. On učestvuje sa svakom skupinom. Ako se radi o znanju, naći ćeš ga među njegovim nosiocima, ako se radi o džihadu, naći ćeš ga u saffu mudžahida, ako se radi o namazu, naći ćeš ga među onima koji ga ponizno i skrušeno obavljaju, ako se radi o zikru, naći ćeš ga među onima koji Allaha spominju, ako se radi o dobročinstvu, naći ćeš ga u skupini dobročinitelja, ako se radi o ljubavi i pokajanju, naći ćeš ga u skupini onih koji vole Allaha i Njemu se kaju i vraćaju.

On robuje Allahu gdje god da podigne svoj šator, a ako ga upitaš: "Šta želiš da radiš?" Reći će: "Želim da sprovedem naredbe svoga Gospodara, gdje god da su i kakve god bile, šta god mi donijele, spojile me ili rastavile, nemam drugog cilja do njihova izvršavanja, obavljajući ih svim srcem dušom i tijelom. Prodao sam svoju robu Njemu Uzvišenom čekajući od Njega nagradu:

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ
'Allah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za Džennet koji će im dati.' {Kur'an, 9:111.}

To je rob koji suštinski putuje svome Gospodaru. Njegovo srce je u potpunosti vezano za njega, poput srca voljenog sa voljenim. U njemu nalazi smiraj, tako da u njegovom srcu ostaje ljubav prema Allahu i nastojanje da se približi Njemu.

Kada odabani rob krene ovim putem, Njegov Gospodar mu pokloni svoju pažnju i približi Sebi. Brine se o njemu u svim stvarima njegova dunjaluka i vjere, odgajajući ga ljepše i bolje nego li što samilostan i blag otac odgaja svoje dijete. On Uzvišeni je Održavatelj

svih svojih stvorenja, kako onih pokornih Njemu tako i onih nepokornih. Pa kako li će tek onda održavati onoga koji ga je zavolio i dao prednost nad drugima uzimajući samo Njega, mimo ljudi, za svoga Miljenika, Gospodara, Pomagača i Upućivača! A kada bi se zastor od Allahove milosti i dobročinstva skinuo, srce Njegovog roba bi se istopilo u ljubavi i čežnji za Njim.

Međutim srca su prekrivena i utopljena u svijetu strasti i toliko vezana za vidljive uzroke, da su odvrćena od vrhunca njihova uživanja, a to je odredba Svemoćnog i Sveznajućeg. U suprotnom, nemoguće je da srce okusi slast spoznaje Gospodara i ljubavi prema Njemu a da se zatim posveti nekom drugom i smiri uz nešto drugo mimo Njega. Tako nešto se nikad ne može desiti."¹

Hvala Uzvišenom Allahu, put je postao jasan. Allah ti se smilovao, o šejhul islamu i predvodniče učenjaka, Ibn Kajjime. Divan li si ti odgajatelj i učenjak.

Dakle, vidio si, drage brate, raznovrsnost staza u okrilju jednog ispravnog puta. Ima li ikoga ko će te podstaći i usmjeriti kojom stazom da kreneš i kako da kreneš, osim tvojeg vodiča i odgajatelja?! Neki su rekli: "Da nije odgajatelja, ne bih spoznao svoga Gospodara."²

Dakle, zadatak odgajatelja jeste da ti odabere i da predloži. Možda te nekada obaveže onim što se suprotstavlja tvojim željama i prohtjevima, tako da možda i pomisliš da nećeš uspjeti u tome i da nisi podoban za tu stvar.

Možda, uvaženi brate, podigneš svoj glas i uzvikneš: Gdje je taj odgajatelj? Gdje je on? Odgovaram ti:

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۚ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ
يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ بَلِغُ أَمْرِهِ ۗ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ
قَدْرًا ۝ ٣

¹ "Tarikul hidzretejn", 181-184.

² Šejh ovim ne cilja na spoznavu Gospodara u samoj osnovi jer je to stvar koja je prirodno usađena u dušama ljudi, već cilja na potpunu spoznavu Gospodara kao i metode i djela kojima se čovjek približava svome Gospodaru. Op.prev.

"A onome koji se Allaha boji, On će izlaz dati i opskrbit će ga odakle se i ne nada; onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta. Allah će, zaista, ispuniti ono što je odlučio; Allah je svemu već rok odredio."
﴿Kur'an, 65:2-3﴾

Možda ti, cijenjeni brate, tražiš poznate učenjake i daje i misliš kako drugi nisu dostojni za tvoj odgovor. Ne, takvo razmišljanje predstavlja obmanutost i uništenost. Poznati učenjaci, daje i talibi ilma plaćaju cijenu zbog svoje čuvenosti, tako da nemaju vremena jer su preokupirani svojim poslovima i problemima. Oni su zbog toga opravdani, da Allah oprostí i nama i njima.

Stoga budi skroman, plemeniti brate, i potraži ovog odgajatelja među braćom. Neka to bude brat koji možda nije toliko poznat, ali koji se odavno čvrsto drži Kur'ana i surmeta. Na njemu možeš vidjeti znake čestitih i iskrenih predhodnika, pobožan je, ne upušta se puno u bespotrebne razgovore, natječe se u činenju dobrih djela, prihvatio se ilitizama odavno i dobro istražio detalje ovoga puta.

Ako kojim slučajem kažeš da ga ne možeš naći, kažem ti: Naći ćeš ga, jer Uzvišeni kaže:

وَالَّذِينَ جُهِدُوا فِينَا لِنَهْدِيَهُمْ صُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ٦٩
"One koji se budu radi Nas borili, Mi ćemo, sigurno, putevima Našim uputiti, a Allah je, zaista, s onima koji dobra djela čine!" ﴿Kur'an, 29:69﴾

Ovo je, također, jedno od pravila ovoga puta, a to je da se dozvola kretanja njime daje samo onima koji se trude, ulažu napor i žrtvuju. Stoga, nastoji u traženju, budi iskren i strpljiv, i bit će ti dato.

Drugi uvjet: Postojanje druga

U hidžri Poslanika, ﷺ, imamo velike pouke i lekcije. Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, htio učiniti hidžru, uzeo je dva čovjeka, vodiča i

druga. Vodič je dobro poznao put i to je bio čitav njegov zadatak, dok je njegov drug imao mnogo većih i brojnijih zadataka.

Možda ćeš se zapitati zašto Allahov Poslanik, ﷺ, nije uzeo Omera, jer on je hrabriji a put poput ovoga je zahtijevao hrabrost. Zašto nije uzeo Aliju, jer je on bio mlađi i iz Poslanikove je porodice tako da je žrtvovanje za njega lakše, a dokaz tome je i činjenica da je Alija zanoćio u Poslanikovo postelji.

Zašto je Poslanik, ﷺ, odabrao Ebu Bekra mimo ostalih ljudi? Saputnik treba biti čovjek koji je na menhedžu i zato je Allahov Poslanik, ﷺ, odabrao čovjeka čije je srce blisko njegovom, tako da se nikada nisu razišli.

Pogledaj događaj u pećini, kada je Ebu Bekr rekao: *"Da se neko od njih sagnuo, sigurno bi nas vidio."* Poslanik, ﷺ, mu reče: *"Ne sjekiraj se, Allah je s nama!"* Šta je bio Ebu Bekrov odgovor ili komentar na ove riječi? Normalno, ništa. Predao se i pokorio, završena priča.

A da je bio neko drugi, vjerujem da bi i dalje ostao zabrinut ponavljajući prethodne riječi zabrinutosti i straha. S obzirom na to da se srce Ebu Bekra poklapalo sa srcem Poslanika, ﷺ, predao se i pokorio tako da se smirio i Poslanik, ﷺ, a i on.

Rezime prethodno rečenog jeste da na ovom putu moraš imati druga istog menhedža, čije je srce poput tvoga. Želim, dragi brate, da potražiš druga poput tebe koji teži ustrajavanju na putu ka Allahu i želi stići do oprosta Milostivog Gospodara. Potraži ga i budi zadovoljan njime. Nemoj očekivati i tražiti savršenstvo i upotpunjenost kod njega, jer kako može onaj ko i sam nije potpun tražiti i zahtijevati to isto kod drugih?!

Fudajl ibn Ijad kaže: *"Ko traži brata bez mahane, ostat će bez brata."*

Stoga onaj ko putuje putem prema Uzvišenom Gospodaru, ne treba odbacivati svoga brata zbog jedne ili dvije loše osobine, ukoliko je zadovoljan njegovim ostalim osobinama i ponašanjem, a potpunost je neostvarljiva. Ko je taj kome su sve njegove osobine zadovoljavajuće?

Dovoljno je čovjeku plemenitosti to što se mogu nabrojati njegove mahane.¹

Ebu Derda, رضي الله عنه, kaže: "Bolje je da te brat ukori, negoli da ga izgubiš."

Neki od selefa rekli su: "Nemoj odbacivati čovjeka o kojem znaš pohvalnu prošlost, kome si uvidio vrijednost i općenito si zadovoljan njegovim postupcima, zbog nekih manje važnih mahana koje se tope od mnoštva njegovih vrlina, ili zbog manjih grijeha koji bivaju oprošteni veličinom njegovih dobrih djela."²

Slobodno ti mogu reći, da taj drug može biti i tvoja žena, tvoj roditelj, tvoj rođeni brat ili sestra, a možda čak i tvoj sin ili tvoja kćer. Tada stvar biva još jača i čvršća, ali kao što ti rekoh, da budete na srcu jednog čovjeka, jer razilaženje je zlo. Put je pun obaveza a zanimati se nečim drugim mimo obaveza toga puta predstavlja propast, stoga, ne uzimaj za druga nekoga s kim se ne slažeš kako ne bi došlo do rasprava i razilaženja te slabljenja na ovom putu.

Saputnici

Ja sam ti gore spomenuo druga, ali zašto ne bi bila i družina? Kaže Uzvišeni:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَمْرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي النُّورِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْوَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سَوَافٍ يُعْجَبُ مِنَ الْزَّرْعِ لِتَغْيِطِ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ٢٩

"Muhanumed je Allahov poslanik, a njegovi su sljedbenici strogi prema nevjernicima, a samilosni

1 Tj ako se nekomе mahane mogu spomenuti i nabrojati, znači da ih je malo, a to spada u pohvalna svojstva. Op.prev.

2 "Edebud-clin ved-dunja", 174.

među sobom; vidiš ih kako ruku' i sedždu čine, želeći Allahovu nagradu i zadovoljstvo – na licima su im znaci, tragovi od padanja licem na tlo. Tako su opisani u Tevratu. A u Indžilu: oni su kao biljka kad izdanak svoj izbaci pa ga onda učvrsti, i on ojača, i ispravi se na svojoj stabljici izazivajući divljenje sijača – da bi On s vjernicima najedio nevjernike. A onima koji vjeruju i dobra djela čine, Allah obećava oprost i nagradu veliku." ﴿Kur'an, 48:29﴾

Da, na ovom putu, dragi brate, moraš imati društvo i saputnike. Trebaš imati skupinu ljudi kako bi odagnao samoću, kako bi ukazali na tvoje greške i pojasnili prepreke na putu.

Ako su društvo i saputnici bitni i poželjni na dunjalučkim putovanjima, kakav je tek onda slučaj s ahiretskim putovanjem na kojem vjernik ima potrebu za dobrim pomagačem i uspješnim ortakom koji će s njim biti poput ruku koje peru jedna drugu. Stoga drži se saputnika, jer družina ima svoje prednosti.

"Saputnici ka ahiretu moraju posjedovati posebna svojstva i odlike. To su saputnici visokih ambicija, iskrenih namjera, a posjeduju i dosljednost u vladanju. Oni su pretekli druge ljude i ostvarili smiraj. Pohrlili su karavani onih koji putuju Allahu žureći Njegovom zadovoljstvu:

وَعَجَلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ٨٤

"I požurio sam Tebi, Gospodaru moj, da budeš zadovoljan." ﴿Kur'an, 20:84﴾

Oni ne čekaju da se na njih upire prstima ili da im se ukazuje posebna počast. Njihove ambicije su veće od toga da bi ih mogle sputavati prepreke puta. Oni, mimo Gospodara, ne žele druge nadoknade. Namjere su im iskrene i čiste i sačuvane od svega onoga što ih može poremetiti i skrenuti od cilja. Oni su u potpunosti posvećeni svome Gospodaru. Jedna od odlika i svojstava ovih saputnika je dosljednost u ispravnom vladanju, čineći ih pošteđenim od raznih "bolesti", prepreka i zastora."¹

¹ "Musafir fi kitari ed-daveti", 81.

Što se tiče ispravnog i dosljednog vladanja, ono se neće ostvariti bez tri uvjeta koji predstavljaju potpunost u svojstvima kod braće i saputnika na ovom putu, koje nabraja Ibn Kajjim, rahimehullah:

1. Slijediti samo put Poslanika, ﷺ, a ne druge puteve.
2. Ne odazivati se pozivačima u besposličarenje, stagnaciju i rahatluk.
3. Uljepšaj svoje ponašanje kako bi stigao do cilja.

*To su ta tri uvjeta ispravnosti dosljednog slijeđenja, a jedna rečenica ih može obuhvatiti: Budi jedan, Jedinom na jedinom putu!*¹

¹ "Tehzibu medaridži es-salikin", 2/906.

Drugi bljesak:

Odredi svoj cilj!

Može li putnik ikako putovati bez cilja? Nijet je taj koji određuje put i pojašnjava pravac kako bi se na osnovu toga napravio plan kretanja. Shodno tome, nosi se i opskrba za taj put. Takav je i put vjernika na kojem mora imati iskren nijet, jer Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: *"Djela se vrednuju prema namjerama i svaki čovjek ima ono što je zanijetio, pa kome hidžra bude radi Allaha i Njegova Poslanika, pa njegova hidžra je radi Allaha i Njegova Poslanika. A kome njegova hidžra bude radi dunjaluku kojeg želi steći ili radi žene kojom se želi oženiti, onda je njegova hidžra radi onoga zbog čega ju je uradio."*¹

Stoga odredi svoj cilj, dragi brate i sve ono što želiš postići slijedenjem ovog puta. Odredi jasno i precizino svoj cilj kako bi mogao stići do njegovog kraja kojeg si zacrtao.

Jesi li se prihvatio iltizama da bi postao poznati šejh i daija, i predvodnik kojeg drugi slijede? Jesi li se prihvatio iltizama jer nisi uspio u dunjalučkim stvarima pa si dunjaluk htio steći putem ahireta.² Odredi prvo svoj cilj, o jadniče, i znaj dobro da Sveznajući dobro poznaje svačiji nijet.

¹ Buhari I, Muslim 1907. Hadis je muttefekun alejhi.

² Tj. da čovjek činjenjem dobrih djela umjesto nagrade na ahiretu stiže dunjaluk. Nažalost tako danas radi veliki broj imama koji dobrim djelima pribavljaju dunjalučku korist učeći Kur'an uz novčanu nadoknadu. Oni time izokreću svrhu i cilj objavljivanja Allahove Knjige, pa umjesto da ona bude uputa i putokaz ljudima biva sredstvom gomilanja dunjaluka. Op.prev.

Kada je jedan beduin krenuo u džihad s Allahovim Poslanikom, ﷺ, i Poslanik mu nakon toga udijelio od plijena ovaj čovjek mu reče: "Nisam te radi ovoga slijedio."¹

Zato raščisti svoj nijet: Zbog čega slijediš ovaj put?

Nijet je, plemeniti brate, osnova ibadeta, njime se odvaja ispravno od neispravnog kao i iskreno od neiskrenog. Na osnovu njega određuju se i stepeni onih koji se kreću ovim putem, i nagrađuju shodno poteškoćama puta. Iskrenim nijetom, čovjeku postaju lahke poteškoće ovoga puta.

Ibn Kajjim, rahimehullah, kaže: *"Iskrenost je put spasa, islam je čamac uspjeha, a iman je obala sigurnosti."*²

Kada odrediš pravac, i spoznaš svoj cilj kroz dva tevhida – tevhid kasda i tevhid maksuda, tj. tevhid cilja ili namjere i tevhid ciljanog, pri čemu je maksud uzvišeni Allah, dok je kasd gledanje u Njegovo plemenito lice na Sudnjem danu – tek onda možeš osjetiti sreću i rahatluk na svom putu. To će ti biti još jasnije i uočljivije kada budemo govorili o brojnosti smutljivaca, mnogobrojnim mračnim putevima i preprekama na putu koje mogu slabiti odlučnost. Ali ako se ostvari tevhid kasda i tevhid maksuda, onda putniku neće štetiti spomenute stvari.

Zato vodi računa o svom nijetu, brate putniče. Nijet je početak puta pa očisti svoje srce kako bi bio spreman za put.

1 Tj. nisam te slijedio radi imetka, već, kako se u rivajetu dalje spominje da je rekao: "... već da ne strijela pogodi ovdje (pokazavši na svoje grlo)", a to se zaista kasnije i desilo. Op.prev.

2 "Miftahu daris-scadet", 72.

Treći bljesak:

Temelji puta

Ako si, brate putniče, i dalje spreman i voljan nastaviti ovim putem, onda znaj da je ovaj menhedž jedan od temelja. Znaj isto tako da je naš menhedž sačuvan od greške, jer ga je zacrtao i odredio Allahov Poslanik ﷺ, tako da na njemu nema mjesta za idžtihad. Učenjaci su složni da su ibadeti, i nutarnji i spoljni, u osnovi zabranjeni osim onih za koje imamo jasan dokaz iz Kur'ana i sunneta.

Kur'an i sunnet su nam toliko jasno opisali menhedž ovoga puta, da s njega neće skrenuti osim prava propalica.

Kaže Uzvišeni:

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ۙ ۱۲

"Na nama je da ukažemo na Pravi put." ﷻ Kur'an, 92:12.ﷻ

A kada Uzvišeni kaže: "Na nama je ...", onda se to obavezno ispunjava.

I kaže Uzvišeni:

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ۙ ۱۰

"I na dobro i na zlo mu ukazali." ﷻ Kur'an, 90:10.ﷻ

Musa, ﷺ, je upitan o svome Gospodaru pa je opisujući Njega Uzvišenog rekao:

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ . ٥٠

"Gospodar naš je Onaj Koji je svemu dao oblik, a zatim ga uputio¹." ﴿Kur'an, 20:50﴾

Uzvišeni, također, kaže:

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ إِنَّ
اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ١١٥

Allah neće učiniti da zaluta narod koji je na Pravi put uputio, prije nego što im objasni ono čega se trebaju čuvati, Allah, zaista, sve dobro zna." ﴿Kur'an, 9:114﴾

A u suri Fatir, 31. ajetu stoji:

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ
بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ٣١

"A ono što ti iz Knjige objavljujemo sušta je Istina, ona potvrđuje da su istinite i one prije nje. – Allah, zaista, o robovima Svojim sve zna i On sve vidi."

Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: "Ostavio sam vas na jasnoj stazi poput sunca, s nje neće skrenuti osim prava propalica."²

A ovom hadisu Allahov Poslanik, ﷺ, nas obavještava: "Ostavio sam vam stvari koje, ako ih se budete pridržavali, nećete skrenuti s Pravoga puta: Allahovu Knjigu i moj sunnet."³

I kaže isto tako: "Ko bude poživio poslije mene, vidjet će velika razilaženja, stoga, držite se moga sunneta i sunneta upućenih halifa. Držite se za sunnete kutnjacima svojim i čuvajte se uvedenih stvari u

1 Tj. pojasnio mu Pravi put.

2 Hadis bilježi imam Ahmed, 4/126, Ebu Davud, 4607, Timizi, 2676 i kaže da je hadis hasen-sahih. Šejh Albanije, hadis ocijenio vjerodostojnim.

3 Hadis bilježi imam Ahmed, 3/59, Timizi, 3786 i kaže da je hadis hasen-garib. Pogledaj "Silsiletu es-sahiha", 1761.

vjeri, jer svaka uvedena stvar u vjeri je novotarija, svaka novotarija je zabluda a svaka će u vatru.¹

Na osnovu ovih šerijatskih tekstova čvrsto smo ubijeđeni bez ikakve sumnje, da je ova vjera potpuna, da je put pojašnjen, znakovi postavljeni i temelji učvršćeni. Nema mjesta novim stvarima u vjeri niti "prosvjetljenom" shvatanju kako neki tvrde. Ne, nema mjesta novotarjama onih koji slijede svoje strasti. Ovo je vjera Muhammeda, ﷺ, i ono na čemu su bili njegovi ashabi.

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: ***"Jevreji su se podvojili na 71 skupinu, kršćani na 72, a moj ummet će se podvojiti na 73 skupine, sve će biti u vatri osim jedne. To su oni koji će biti na onome na čemu sam ja i moji ashabi. Doista će u mom ummetu biti ljudi kojima će kolati prohtjevi i strasti kao što bjesnilo kruži tijelom čovjeka tako da ne ostavi ni jedan zglob i žilu a da ne uđu u nju."***²

Ovaj hadis i njemu slični, tako mi Allaha, vjemiku još više povećavaju iman kada vidi u kolikoj mjeri ljudi slijede svoje strasti. Pa, o plemeniti putniče, menhedž je sačuvan od greške i nema mjesta za idžtihad na njemu. Kada si to saznao, onda znaš još jednu stvar, a to je da u okrilju ovoga menhedža moraš imati svoj plan kretanja. Ako u početku kreneš bez ovoga plana, onda to vodi slabljenju i malaksalosti na ovom putu, kao i vraćanju unatrag.

Moraš posjedovati detaljan plan na svom putu prema Uzvišenom Allahu i u osnovama ibadeta: namazu, zekatu, postu, hadžu, umri, pa čak i njihovim nafilama. Želim da sebi zacrtas plan: šta ću uraditi? Koliko, kada i kako? Zatim da se držiš tog plana i odnjeravaš sebe u njegovom pridržavanju.

Na primjer: Allahov Poslanik, ﷺ, je u toku dana i noći klanjao 40 rekata; 17 rekata farza, 12 rekata pritvrđenih sunneta i 11 rekata noćnog namaza. Kada bi ga nešto od toga propustio, on bi to nadoknadio. Od njega se vjerodostojno prenosi da je jednom zbog zauzetosti podnevski

¹ Hadis bilježi Tirmizi i kaže da je hasen-sahih.

² Hadis bilježi imam Ahmed, 4/102, Ebu Davud, 4597, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnimu "Silsiletu es-sahiha", 203 i 204.

sunnet klanjao nakon ikindije.¹ Ako si i ti u stanju da tako postupiš, onda se drži toga i nemoj zakidati od svog namaza, i dobro se pripazi od bolesti popuštanja.

Drugi primjer: Ashabi Allahova Poslanika, ﷺ, bi svake džume završavali hatmu. Počinjali bi od ikindije na dan džume i završavali u četvrtak, što znači da su čitali po pet džuzeva dnevno. Jesi li ti u stanju da to praktikuješ? Ako jesi, onda se drži i ne popuštaj u tome!

Na osnovu ova dva primjera izvagaj sebe na sva tri polja: u traženju znanja, ibadetina i pozivu Allahovoj vjeri. Napravi jasan plan: koliko rekata dnevno ćeš klanjati? Koliko dana u sedmici ćeš postiti? Isto tako sa zikrom, znanjem i davom. Odredi šta ćeš raditi kako bi nakon toga bio u stanju da odmjeriš sebe u planu kojeg si zacrtao. Ne ostavljaj stvari nejasnim i neodređenim i nemoj zaboraviti ovaj menhedž je sačuvan greške, zato budi selefija² u menhedžu!

¹ Allahov Poslanik, ﷺ, bio je zauzet delegacijom tako da nije stigao klanjati podnevski sunnet u podnevskom vremenu te ga je zbog toga nadoknadio klanjajući ga nakon ikindije.

² T.j. budi sljedbenik časnih predaka.

Četvrti bljesak:

Opskrbi se!

Omer ibn Abdul Aziz je rekao: "Za svako putovanje mora postojati opskrba. Zato se od dunjaluka opskrbite za ahiret. Budite poput onih koji su svojim očima vidjeli ono što je Allah pripremio od nagrade i kazne. Nadajte se Allahu i bojte se Njega. Nemojte biti dugih nadanja pa da vam srca postanu okorjela i da se pokorite svome neprijatelju. Jer tako mi Allaha, neće se odužiti nada onome koji ne zna hoće li osvanuti nakon što je zanoćio i hoće li zanoćiti nakon što je osvanuo. Koliko smo samo puta vidjeli one koji su dunjalukom obmanuti. Radovati se može samo ono oko koje je sigurno da će od Allahove kazne biti spašeno, i radovati se može samo onaj ko se strahota Sudnjega dana bude sačuvao."

Ibn Dževzi, rahimehullah, kaže: "Čudno je da putnik koji putuje umre a da se nije opskrbio za svoj put, da se poziva na put a da još uvijek nije pripremio svoje stvari, da se čovjek seli sa dunjaluka u kabur a da se za tu selidbu nije pripremio, i da čovjek nemaran bude a da se sa svojim razumom ne posavjetuje. Braćo, drugovi ovom stazom prođoše, dok pripremljeni konji za druge ostaše. Roba¹ vam je slaba, a put je trnovit, pa dokle onda više odgađanje i nemar?! Istinu ćete svakako saznati kada zahropte prsa u smrtnom času!"²

Istinu si rekao, tako mi Allaha, o Ibnul Dževzi. Neka je slavjen Gospodar! Koliko je samo znanje selefa vrednije od znanja posljednjih generacija. Pogledaj govor ovog čovjeka i vidjet ćeš kako je saznao i isprobao put, pa govori na osnovu znanja, svog iskustva i onoga što je vidio.

1 Tj. dobra djela.

2 "Mudhiš", 211.

Zato kreni na svom putu sa znanjem. Dosta je brbljanja, galame i prazne priče.

I znaj, dragi brate, da je od berićeta ovoga puta to što Allah upotpunjava svoju blagodat prema svome robu, otvara mu mnogobrojne kapije i riznice različitih blagodati, pruža milost svojim robovima koju čovjek ne može ni zamisliti, a koju znaju samo oni koji su osjetili njenu slast i napili se s njena izvora.

Opskrba na putu:

Prva opskrba: Tevhid i iman

Kada sam zatražio od tebe, dragi brate, da se opskrbiš, ti si se okrenuo od mene pod izgovorom da nemaš opskrbu i da je šejtan oslabio tvoju odlučnost tvrdeći da si Allahu nepokoran. Ja tražim da se opskrbiš tevhidom i imanom, a nakon toga će ti Allah dati berićet. Berićet će biti uskraćen samo nezalicama, besposličarima.

Slast imana je najveća opskrba na ovom putu, a slast putovanja i slast ovoga života može osjetiti samo onaj ko bude imalo spoznao jednoću Gospodara svoga. Doista slast, sreća, radost i lijep život koji se ne može opisati leži u spoznaji Uzvišenog Allaha i Njegova tevhida kao i spoznaji Kur'anskih značenja.

Jedan od učenjaka rekao je: *"Bio sam u takvom stanju da sam govorio: 'Ako će stanovnici dženneta biti u u ovakvom stanju onda je zaista takav život lijep.'" Drugi kaže: "Doista srcu nailaze takvi trenuci u kojima poleti od sreće." Treći pak kaže: "Kada bi vladar i njegovi sinovi saznali kakvu sreću i zadovoljstvo u svojim grudima nosimo, borili bi se protiv nas sabljama da nam ih otmu."*

Gospodaru naš, ne uskrati nam ljepotu i slast imana! Amin!

Druga opskrba: Jekin¹

Na početku ovoga puta, plemeniti brate, dovoljna samo mala opskrba, a zatim će Allahovim beričetom ta mala opskrba postati velika. Stoga se na početku ovoga puta opskrbi jekinom. Kaže Ibn Kajjīm, rahimehullah: *"Na putu ima dolina i udubljenja, prepreka i uvala, trnja i grabljivica kao i lopova koji presrću one koji se kreću ovim putem, a posebno onih koji izlaze noću. Pa ako putnici ne budu posjedovali oružje imana i baklje jekina koje se potpaljuju uljem skrušenosti, prepreke će ih sputati i spriječiti da stignu do svog cilja."*²

Na početku moraš posjedovati jekin kojim ćeš osvjetljivati put. To je druga opskrba na ovom putu, čvrst jekin u Allaha, jekin u Poslanika, ﷺ, i jekin u temeljiti menhedž.

*"Kada jekin dopre do srca ispuni ga svjetlošću i iz srca nestane sumnje, srdžbe, brige i potištenosti, a bude ispunjeno ljubavlju prema Allahu, strahom od Njega, zadovoljstvom Njime, zahvalnošću Njemu, osloncem na Njega i kajanjem Njemu Uzvišenom. Dakle, jekin je temelj ovih stepena."*³

Treća opskrba: Takvaluk⁴

Opskrbi se, također, o putniče, takvalukom u tajnosti i javnosti, jer takvaluk je jedini put ka iskrenosti. Takvaluk znači pokornost Allahu i pridržavanje Njegovih naredbi i zabrana. Kaže Uzvišeni:

وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ١٩٧

"I opskrbite se, a najbolja opskrba je bogobojaznost. I Mene se bojte, o razumom obdareni!" ﴿Kur'an, 2:197﴾

Opskrbljute se svakog momenta, o putniče, jer dunjaluk nije kuća vječitog boravka. *"Dunjaluk je dom kome je Allah propisao nestanak, a njenim stanovnicima s njega odlazak. Koliko je onih koji su mislili da će*

¹ Jekin – čvrsto ubjeđenje.

² "Medaridžu es-salikin", 2/8.

³ "Tehzibu medaridži es-salikin", 2/272.

⁴ Takvaluk – bogobojaznost.

na njemu poživjeti pa su propali, i koliko onih koji su njime bili obmanuti zatim s njega oputovali. Pa, Allah vam se smilovao, opskrbite se i lijepo s njega oputujte, a najbolja opskrba vam je bogobojažnost. Dunjaluk je poput debelog hlada koji se na kraju smanji i nestane, a sin Ademov se pored toga u dunjaluku i dalje nadmeće. Dunjaluk te ne može obradovati koliko ti može naštetiti. On samo nakratko obraduje, a rastuži zadugo."¹

Braćo moja, blago se onome ko se dunjalukom opskrbi za ahiret, ko se prolaznom stanicom opskrbi za vječnu i sa skućenog života preseli na prostranstvo ahireta.

Četvrta opskrba: Ihlas – iskrenost

Ihlas je od bitnijih stvari, i on je tvoja četvrta opskrba. Bez njega ovaj put neće biti ispravan, jer je on njegova osnova i njegov kraj. Do cilja mogu stići samo iskreni. Kaže Uzvišeni govoreći o Iblisu koji je rekao:

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ۝ ٨٢ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ۝ ٨٣
"E tako mi dostojanstva Tvoga, reče, sigurno ću ih sve na stranputicu navesti, osim Tvojih među njima robova iskrenih!" ﴿Kur'an, 38:82-83﴾

Riječ "El-Igva" koja se pominje u ajetu, označava odvođenje na stranputicu, a ovdje se odnosi na one koji su spoznali put, ali ga nisu slijedili. Na osnovu toga imamo tri vrste ljudi: *rašid*, *dallun* i *gavin*. *Rašid* je onaj koji je spoznao put i slijedi ga, upućeni. *Dallun* je onaj ko nije spoznao istinu i nije na Pravom putu, zabludeni. Dok je *gavin* onaj koji je spoznao put, ali je s njega skrenuo, zalutali.

Ihlas je od bitnijih opskrba, stoga, opskrbi se njome da bi uspio, o putniče!

¹ "Siretu Omer ibn Abdul Aziz", 258.

Peta opskrba: Habia

U opskrbu spada i *habia*, a to je iskreno dobro djelo učinjeno u tajnosti daleko od pogleda ljudi, a koje ti može služiti kao zalag kod Uzvišenog Gospodara. Sa njima se možeš zauzimati kod Allaha ako upadneš u neprilike i naiđeš na prepreke puta, poput primjera trojice koji su se sklonili u pećinu, nakon čega je pala stijena zatvorivši im izlaz. Oni su se zatim, čineći *tevessul*¹ kod Allaha svojim dobrim djelima koja su učinili u tajnosti, izbavili odatle i nastavili svoje putovanje.

Šesta opskrba: Sabur – strpljivost

Sabur je zadnja opskrba na ovom putu. Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: **"Put je dio patnje."**² Ako dunjalučki put prouzrokuje poteškoću i umor, kakav je tek onda slučaj s putem prema ahiretu koji zahtijeva trud i napor.

Kaže Uzvišeni:

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ؕ

"Mi čovjeka stvaramo da se trudi." ﴿Kur'an, 90:4﴾

Fahrur-Razi kaže:

– *Trud (kebed) koji se ovdje spominje može podrazumijevati više stvari:*

Prva: Da je Allah stvorio ljude kroz periode koji su im predstavljali poteškoću i napor. Poteškoće za vrijeme boravka u majčinom stomaku, zatim u toku dojenja, u toku odrastanja, onda poteškoća u sticanju opskrbe i na kraju smrt.

Druga: Trud u vjeri. Kaže Hasan: "Trud u zahvaljivanju u blagostanju, trud na saburanju u poteškoćama i trud podnošenja iskušenja pri obavljanju ibadeta."

¹ *Tevessul* – zauzimanje.

² Buhari 1804, Muslim, 1927. Hadis je muttefekun alejhi.

Treća: To je ahiret, u što spada smrt, ispitivanje meleka, tmina kabura, zatim proživljenje i stajanje pred Uzvišenim Allahom, sve dok se čovjek konačno ne nastani; ili u Džennetu ili u Vatri.

Četvrta: Da termin "kedeħ" obuhvata sve spomenuto što je i najispravnije.

Međutim, ja ću dodati još jednu stvar. To je da na dunjaluku u suštini nema slasti, već ono što se naziva slašću predstavlja oslobađanje od bola. Tako da kada čovjek osjeća slast prilikom jela, to je, ustvari, oslobađanje od bola gladi. Ono što mu se čini da osjeća od slasti u odijevanju je, ustvari, oslobađanje od bola, hladnoće i žege. Tako da na dunjaluku čovjek doživljava bol, a u njegovom odagnavanju ima osjećaj slasti. Dakle, to bi bilo značenje Njegovih riječi:

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ؕ

"Mi čovjeka stvaramo da se trudi." †Kur'an, 90:4†"¹

Zato znaj, dragi brate, da Allah iskušava svoje robove saburom sve dok njihove duše ne postanu čiste kao što je to bio slučaj s Allahovim vjerovjesnicima. Kaže ibnul Dževzi:

"Nuh, ؑ, je bio udaran od svoga naroda dok nije pao u nesvjest, a nakon toga je bio spašen lađom dok su njegovi neprijatelji bili potopljeni. Ibrahim, ؑ, bio je bačen u vatru da bi nakon toga izašao spašen. Ismail, ؑ, bio je položen da bude zaklan predajući se Allahovoj odredbi, da bi potom bio pošteđen i spomenom hvale ostavljen. Jakubu, ؑ, je nestao vid, zbog rastanka sa svojim djetetom da bi mu se nakon toga povratio dolaskom sina."²

Sabur je lijek. Neki od učenjaka ga definišu ovako: *"Sustezanje srca od srdžbe i sustezanje jezika od žaljenja zbog Allahove odredbe."*

Put je dug, poteškoća i nevolja na njemu je puno, a lijek je sabur. Stepni ambicioznih ljudi razlikovaće se zbog velikog i dugotrajnog sabura sve do samog kraja puta, zato se opskrbi saburom, o putniče!

Nakon svega spomenutog: Kakvu li će samo sreću imati onaj ko se bude okoristio ovom svjetlošću i bljescima, i okoristi se tim išaretima i

¹ "Tefsirul kebir", 31/165.

² "Sajdul hatir", 163.

upozorenjima, te spozna put i jasno uvidi stazu, i bude jedan od divnih putnika u povorci vjernika.

Prepreke na putu:

Brate putniče, put ka Allahu je poput puta na dunjaluku. Nailazit ćeš na mračne tunele, opasne krivine, zamarajuće nagibe, visoke mostove. Ponekad ćeš na njemu naići i na primamljive vrtove, sporedne puteve i čorsokake. Ko ne bude vodio računa o ovim stvarima i ne bude ga tim putem vodio iskusan vodič, skrenut će sa puta ili će odustati od njegova slijedenja.

Plemeniti brate, spoznaja prepreka na putu je jako bitna stvar o kojoj putnik mora povesti računa.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah:

"Cilj se neće ostvariti bez usmjeravanja prema putu a i na samom putu, uz vođenje računa o vremenima putovanja, opskrbi i preprekama na njemu. Govoreći o riječima Uzvišenog:

لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا

'Svima vama smo zakon i pravac propisali.' (Kur'an, 5:48)

*Ibn Abbas, رضي الله عنه, kaže da se ovdje misli se sebil i sunnet. Ovaj tefsir Ibn Abbasa zahtijeva dodatani tefsir. Sebil je put, dok je sunnet zakonik i on obuhvata detalje puta, način kretanja njime, kao i vremena u kojim se treba kretati."*¹

Promotri zajedno sa mnom najopasnije prepreke na putu, Allah nas sačuvao od njih.

¹ "Šifaul alil", 82.

Prva prepreka: Strah od usamljenosti

Selefi su govorili: "Drži se ispravna puta i neće ti štetiti mali broj onih koji se kreću njime, i čuvaj se puteva zabluda i neka te ne obmanju je mnoštvo onih koji ih slijede."

Od Allahovih nepromjenljivih zakona jeste i to da su sljedbenici istine uvijek manjina. Ovu osnovu ne smiješ zanemariti. Kaže Uzvišeni:

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ

"..osim onih koji vjeruju i rade dobra djela; a takvih je malo." ﴿Kur'an, 38:24﴾

I kaže Uzvišeni:

وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّاكِرِينَ ۝۱۳

"A malo je zahvalnih među robovima Mojim." ﴿Kur'an, 34:13﴾

S druge strane, vidjet ćeš da se većina uvijek spominje sa sljedbenicima zablude. O tome nas obavještava Uzvišeni na više mjesta u Kur'anu:

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ وَإِن وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ۝۱۰۲

"I nismo našli da je većina njih zavjet ispunila, a i kod onih koji su ga ispunili većina njih su grešnici bili." ﴿Kur'an, 7:102﴾

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ۝۱۰۳

"A većina ljudi, ma koliko ti želio, neće biti vjernici." ﴿Kur'an, 12:103﴾

وَإِنْ تُطِيعْ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

"Ako bi se ti pokoravao većini onih koji žive na Zemlji, oni bi te od Allahova puta odvratili." ﴿Kur'an, 6:116﴾

وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ٤٩

"A mnogi ljudi su, zaista, neposlušnici." ﴿Kur'an, 5:49﴾

Kada si ovo saznao, ne osjećaj se usamljenim zbog malog broja saputnika na ovom putu, jer većina ljudi je odustala od njegova sljedećega, kada su vidjeli velike skupine ljudi kako se kreću u suprotnom pravcu ili pak da sjede na trotoarima puta. Ustraj i ne sekiraj se!

Druga prepreka: Pretjeran govor i miješanje s ljudima

Ovo je još opasnija prepreka. Suvišan govor kao i nepotrebno miješanje s ljudima i čest susret s njima postane prohtjev i navika koji ga odvraća od uzvišenog cilja.

Jedan od selefa kaže: *"Kada vidiš sebe da smiraj tražiš uz ljude bježeći od osamljivanja u ibadetu, onda znaj da nisi podoban za ovaj put, jer je od znakova čovjekove propasti smiraj uz ljude a ne uz Gospodara ljudi."*

Stoga osama, cijenjeni brate, ima svoje vrline, a u miješanju s ljudima ima puno opasnosti od kojih je najmanja "gizdanje"¹ pred njima. Od nekih učenjaka hadisa prenosi se da su rekli: *"Draže mi je da sretnem šejtana nego li Huzejfu Merešija, jer se bojim da se ne pretvaram pred njim te tako izgubim Allahovu ljubav."*

¹ Kada čovjek dođe u kontakt s drugim ljudima, a posebno onima koji su bogobojažni i učeni, čovjek nastoji ispoljiti ono najbolje kod sebe i prikriti svoje mahane. To je gizdanje na koje šejh ovdje misli.

Treća prepreka: Mračni tunel

Prilikom putovanja putnik nekad naiđe na mračni tunel, i ukoliko ne bude posjedovao svjetlost jekina, neće raspoznati svoj put između ostalih.

U suprotnom, izgubit će svoj pravac, ili pretjerati u optimiznu kada na kraju tunela ugleda svjetlo koje može biti iluzija ili fatamorgana.

Primjer ovog tunela jeste kao fitna razilaženja među muslimanima. Dok se putnik kreće u blagoslovljenoj povorci, iščekujući dolazak do sljedeće stanice, kad ono, put odjednom postane mračan i bude poput onoga koji ulazi u tunel. Iznenadi ga trnina, koja je nastupila nakon blistave svjetlosti. Šta se desilo? Muslimani su se međusobno sukobili, ugasilo se svjetlo te je nastala tama.

Putnik, miskin, je tada primoran kretati se kroz mračni tunel, pa ako ne bude posjedovao svjetlost jekina, može zalutati i nikada ne pronaći izlaz iz tunela.

Svjetlo koje razotkriva put u ovom tunelu jeste pridržavanje Kur'ana i surmeta, shodno shvatanju časnih prethodnika ovoga ummeta. Kaže Uzvišeni:

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ١٠٠

"Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama, i onima koji ih u ihsanu (dobru) slijede. A i oni su zadovoljni Njime: za njih je On pripremio džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, i oni će vječno i zauvijek u njima boraviti. To je veliki uspjeh." ﴿Kur'an, 9:100﴾

Moraš obratiti pažnju na ove riječi: "I onima koji ih u dobru slijede", jer ihsan koje se ovdje spominje nije samo slijeđenje, već

slijeđenje na najljepši način. Allahov Poslanik, ﷺ, definisao je ihsan riječima: **"Ihsan je obožavati Allaha kao da ga vidiš."**¹

To je prvi izlaz iz tunela...

Što se tiče drugog svjetla, koje ukazuje na izlaz iz ovog tunela, ogleda se u tome da se ne zaokupljaš raspravama, odgovorima itd., već kao što kaže Uzvišeni:

بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ۚ ۱۴

"Sam će čovjek protiv sebe svjedočiti." ﴿Kur'an, 75:14﴾

Spoznaj put i idi njime, posavjetuj se ako već moraš, i nastavi svoj put, jer najveći gubitnici su oni koji se zaokupljaju ljudima zaboravljajući sebe, a još veći gubitnici su oni koji se pozabave sobom a zaborave na Allaha. Zato dobro spoznaj svjetla koja će ti razotkriti put, kako bi sačuvan izašao iz tmne tunela.

Četvrta prepreka: Most na putu

Na ovom putu postoji most kojeg moraš preći, jer to su prije tebe radili svi koji su putovali Allahu, u svakom vremenu i mjestu. Njega su prelazili i poslanici i vjerovjesnici. Taj most su iskušenja i nevolje koja zadešavaju putnika.

Na ovom putu razne nevolje i iskušenja imaju svrhu da ojačaju putnika na njegovom putu. Stoga Uzvišeni kaže:

أَحْسِبُ النَّاسُ أَنْ يَبْرُكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْقَهُونَ ۚ ۲ وَلَقَدْ فَتَنَّا
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ ۚ ۳

"Zar misle ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: 'Mi vjerujemo!' i da u iskušenje neće biti dovedeni? A mi smo u iskušenje doveli i one prije njih, da bi Allah

¹ Buhari 50, Muslim, 9. Hadis je muttefekun alejhi.

ukazao na one koji govore istinu i one koji lažu."

﴿Kur'an, 29:2-3﴾

Čim je Allahov Poslanik, ﷺ, obradovan poslanstvom, bio je upozoren da će biti protjeran. Vereka ibn Neufel mu je tada rekao: "Niko nije došao s ovim sa čim ti dolaziš, a da prema njemu nije ispoljavano neprijateljstvo." Također, pobožnjak je mladiću rekao: "Mladiću, ti si danas bolji od mene, bit ćeš, zasigurno, iskušan..."¹

Imam Šafija je upitan: "Šta ti je draže: da čovjeku bude dato namjesništvo na zemlji ili da bude iskušan?" Pa je odgovorio: "Neće mu biti dato namjesništvo sve dok ne bude bio iskušan. Dakle, most ka namjesništvu na ovom putu jeste iskušenje. Čovjek mora osaburati na iskušenju, očekivati nagradu za njega, i biti zadovoljan Allahovom naredbom. Ne zaboravi da je Džennet okružen poteškoćama.

Kaže Ibnul-Kajjim: *"Ako promotriš mudrost Uzvišenog Allaha u onome čime iskušava svoje robove i odabranike, vidjet ćeš da ih On iskušenjima dovodi do najvećih stepena i najljepšeg završetka. Taj most je poput mosta koji vodi Džennetu, a drugog mimo njega nema. Tako da na kraju ta iskušenja i ispiti budu u suštini dar i blagodat za vjernika. Njihov izgled spolja je obliku poteškoća i iskušenja, dok iznutra bivaju blagodat i milost. A koliko samo Uzvišeni daje blagodati i darova čiji se plodovi sakupljaju sa poteškoćama i iskušenjima."*²

Iskušenja na ovom putu ima raznih vrsta, od razlike u jačini, obliku i trajanju, pa kako god, rob se ne smije udaljavati od ibadeta:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝١٦٢

"Reci: 'Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja, doista, posvećeni su Allahu, Gospodar u svjetova.'"﴿Kur'an, 6:162﴾

1 Cilja se na hadis kojeg bilježi imam Muslim o kralju koji je imao sihribaza a koji je ostario, te je od kralja zatražio da mu nađe mladića koji će ga naslijediti. Mladić se na svome putu ka sihribazu susreo sa pobožnjakom koji ga je poučio tevhidu i islamu te se mladić prihvatio Allahove vjere, a potom bio stavljan na raznorazne kušnje. Detaljnije o hadisu pogledaj Muslimovu zbirku hadisa br. 3005.

2 "Miftahu daris-scade", 1/299.

Kada je čovjek iskušán, treba biti svjestan kako je i dalje u ibadetu. Da posjeduje nijet i prihikom iskušénja i da očekuje nagradu kod Onoga Koji sve čuje i sve vidi:

الَّذِي يَرَىٰكَ جِبْنَ تَقُومُ ۡ ۲۱۸ وَتَقَلُّبَكَ فِي السُّجُودِ ۲۱۹

"Koji te vidi kada pred Njim bdiješ, i tvoje pregibanje među onima koji sedždu čine." ﴿Kur'an, 26:218-219﴾

Ovaj most, most u vidu iskušénja može biti mnogo opasan, jer veliki broj putnika gubi snagu kada se on treba preći, i vraćaju se nazad odustajući od daljeg putovanja.

Na ovom putu nailazi još jedan most, a to je *nefs*. Allahu se utječemo od **zla** naših duša i naših loših djela.

Kaže Ibn Kajjím:

"Nefs predstavlja veliko i teško brdo na putu prema Allahu, a svaki putnik mora preći to brdo. Nekome je ono naporno, dok je nekom lahko, a doista je ono lahko onome kome Allah olakša.

Na tom brdu ima dolina i udubljenja, prepreka i uvala, trnja i grabljivica kao i lopova koji presreću one koji se kreću ovim putem, a posebno onih koji izlaze u noć. Ako putnici ne budu posjedovali oružje imana i baklje jekina, koje se potpaljuju uljem skrušenosti, prepreke će ih sputati i spriječiti da stignu do svog cilja.

Većina putnika se vratila jer nisu mogli preći i savladati njegove prepreke. Na vrhu tog brda stoji šejtan, koji ljude upozorava i zastrašuje ih da se penju njime. Tako da se ovdje objedinjuje nekoliko prepreka: poteškoća uspinjanja brdom, boravak šejtana na njegovom vrhu koji odvraća i zastrašuje, i slabost putnikove odlučnosti i njegova nijeta, što rezultira odustajanjem i povratak s puta. Sačuvan je onaj koga Allah sačuva.

Kad god se putnik uzdigne pri svom penjanju, taj razbojnik (šejtan) još više podigne svoj glas, upozorenja i zastrašivanja. Ako putnik i dalje nastavi, pređe brdo i dođe do njegova vrha tada se strah preobrazi u sigurnost. Tada put postaje lahak, njegove prepreke se uklanjaju i putnik pred sobom vidi siguran i prostran put s konacima i

izvorima. Na njemu su znaci i odmarališta koja su pripremljena za delegacije Milostivog.

Čvrsta odlučnost, sabur, hrabrost duše i postojanost srca su stvari koje dijele roba od sreće i uspjeha, a Uzvišeni Allah daje ove stvari onome kome On hoće i Allah je neizmjereno dobar."¹

Nefs je taj koji podstiče na zlo, propast i strasti. Stoga i on predstavlja most koji se neminovno mora preći. Neki čovjek je došao do Ebu Alije Dekkaka i rekao: "Prevalio sam toliku razdaljinu da bih stigao do tebe", na što mu on odgovori: "Nije stvar samo prelaženju razdaljina. Ako hoćeš da stigneš do željenog cilja, onda se udalji od nefsa svog makar za korak."

Most nefsa se mora preći, most koji je sazdan prepreka u vidu strasti, slasti, prohtjeva i lažnih nadanja. Moraš prevazići taj stepen udovoljavanja svome nefsu, kako bi stigao do onoga što tvoj Gospodar voli i čime je zadovoljan.

Sljedeći govor Ibn Kajjima će ti još slikovitije pojasniti stvar. Kaže, rahimehullah:

– Kad god duša posustane zbog napornog i uzastopnog putovanja, vjernik joj obećava blizinu susreta i ugodan život kad pristigne, što duši daje dodatnu aktivnost, radost i ambiciju. obraća se vjernik svojoj duši: "O dušo moja, raduj se, tvoj susret i počinak je zaista blizu. Nemoj odustati od puta pa da budeš udaljena od konačišta tvojih miljenika. Ako osaburaš i nastaviš put, stići ćeš časna i radosna, a miljenik će te dočekati poklonima i darovima. Između tebe i konačnog cilja samo još malo vremena ima, zato strpi se i ustraj. Boj se Allaha i ne odustaj od ovoga puta, u suprotnom, bit će propast i kajanje, kada bi samo znala."

Pa ako ga duša ne posluša, neka je onda podsjeti onim koji su ispred nje od njenih miljenika i onoga što su stekli od počasti i blagodati, kao i onim što je iza nje od neprijatelja, poniženja, kazne i raznih iskušenja, ako je se domognu. Ako se vrati, onda se vraća svojim neprijateljima, ako ide naprijed onda ide svojim miljenicima, a ako zastane na putu onda će je njeni neprijatelji stići, jer su oni u potrazi za njom. Jedna od ovih tri stvari je neminovna pa neka sebi izaberi koju želi.

¹ "Medaridžu es-salikin", 2/8.

Neka je isto tako govor o miljenima i njihovim događajima učini njenim predvodnikom, svjetlost njihove spoznaje svojim vodičem i upućivačem, a iskrenu ljubav prema njima svojim jelom, pićem i lijekom. Neka se ne osjeća usamljenom zbog malo onih koji su na putu na kojem se ona nalazi i neka se ne obmanjuje mnoštvom onih koji su s njega odustali, jer se bol njihova odustajanja vraća njima mimo nje, a blizina i počast se veže za nju mimo njih. Pa zašto se onda zaokupljati njima i odustajati zajedno s njima? Neka zna da usamljenost neće dugo potrajati, jer je ona samo prepreka ovoga puta. Uskoro će mu se ukazati šatori i doći oni koji će joj dobrodošlicu izraziti i čestitati na sigurnom dolasku i pripajanju njima. Pa kakve li samo tada biti sreće i radosti kada bude govorio:

يَلَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ۚ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ
٢٧

"Kamo sreće da narod moj zna zašto mi je Gospodar moj oprostio i počastvovanim me učinio!" (Kur'an, 36:26-27)¹

To je taj most nefsā, koji na ovom putovanju predstavlja najveći problem i najtežu prepreka. On podsjeća na viseći most koji nema strana na koje bi se putnik naslonio. Jako je opasan, da ga putnik mora preći smireno, skoncentrisano, budno i oprezno pri svakom koraku kojeg prolazi. U suprotnom, desit će se pad u ponor.

Da, most je klinav zbog velikog broja grijeha i nepokornosti, stoga, putnik mora biti jako oprezan, mora svoju dušu neprestano kaliti, kako bi mogao prevazići taj most.

Pa kakve li samo sreće, dragi brate, onome ko se bude trudio u savladivanju ovih prepreka. Takav će u njihovom savladivanju osjećati slast očekujući nagradu kod Uzvišenog Gospodara. Jedna od zakonitosti Uzvišenog Gospodara jeste i to da se međ neće uzeti, a da ga pčela ne ujeđe. Tako je i s onim ko putuje Uzvišenom Allahu, neće steći ono što mu koristi na ovom putu, bez truda i napora.

¹ "Tarikul hidžretejn", 187-188.

Kaže Ibn Kajjim: *"Niko ne stremi za onim u čemu ima makar kratkotrajne poteškoće, osim zbog dobiti koje nastaju iz toga. Duša je takva da voli ono što je trenutno i brzo dok oni razumni računaju na konačno ishodište. Zato su svi oni koji su razumom obdareni složni da se blagodat i naslađivanje ne može steći pukim naslađivanjem, i da će onaj koji voli da se samo odmara naići na veliku poteškoću u danu odmora i kući odmora. A shodno poteškoćama biva i odmor."*

Odmorputnika

Nakon što smo spoznali dosta toga od odlika i poteškoća ovoga puta, i nakon što smo saznali kako i na koji način savladati mostove, došlo je vrijeme da se malo odmorimo, jer putnik, koji putuje prema Allahu, mora se i odmoriti kako bi se tim odmorom okrijepio za nastavak putovanja. Tim odmorom srce se osvježi, a tijelo obnovi snagu i aktivnost te to bude razlog putnikove spremnosti za prelaženje sljedećeg stepena i razdaljine koja mu predstoji.

Dakle, putnik na ovom putu mora praviti pauze, u kojima će svoju dušu odmoriti dozvoljenim stvarima od zabave, šale, opuštanja i onoga što je povod blagim riječima, osmjehu i prostranosti prsa. Sve ono što je dozvoljeno a vodi osvježavanju duše i njenom smiraju je poželjan sunnet.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: *"Allahov Poslanik, ﷺ, na lijep način i s lijepim ahlakom odnosio se prema svojim ženama. Aiši, رضي الله عنها, slao bi kćerke ensarija kako bi se igrala s njima, a ako bi zaželjela nešto što nije zabranjeno, to bi joj dozvolio. Kada bi pila iz čaše Allahov Poslanik, ﷺ, bi uzeo čašu i pio iz nje stavljajući svoje usne na mjesto s kojeg je ona pila. Oslanjao bi se u njeno krilo i tako učio Kur'an, iako bi ponekad ona bila u hajzu. Igrao bi se s njom dok bi bila u hajzu i ljubio čak i kada je postio. Od njegova lijepa ahlaka i ophođenja prema njoj je i to što bi joj dopuštao da se igra, dozvoljavao bi joj da se naslanja na njegovo rame i gleda abesinijske robove kako izvode igre u mesdžidu. Dva puta se trkao s njom."¹*

¹ "Zadul mead", 56.

Dakle, poželjno je da se čovjek ponekad igra i zabavlja sa svojom ženom, ili da joj udovolji izletom i šetnjom u kojima neće izostati zikr i promatranje Allahovog predivnog stvaranja. Također igranje sa djecom u kojem neće izostati obožavanje Allaha kroz njihov odgoj, kao i lijepo kratko sijelo s dobrim društvom uz citiranje lijepe poezije, poučnih priča i događaja, daleko od praznog i beskorisnog govora.

Ebu Derda, رضي الله عنه, kaže: *"Odmaražite svoja srca s vremena na vrijeme, jer, doista, i ona osjećaju dosadu kao što tijelo osjeća dosadu."*¹

Ovaj odmor, ujedno, predstavlja blagost prema svojoj duši kako bi se lakše pokorila i potčinila. Ležanje na leđima uz promatranje i razmišljanje, također, predstavlja vid odmora za kojeg će čak čovjek i biti nagrađen, ako nijet putnika bude dobar. Stoga Muaz ibn Džebel, رضي الله عنه, kaže: *"Ja očekujem nagradu za svoje spavanje² kao što očekujem nagradu za svoju budnost."*

Šala je, također, lijep način za odmor ali za onoga ko se zna lijepo našaliti. Šalu treba staviti na pravo mjesto i odrediti je u okviru šerijatskih granica. Šala u kojoj ima ismijavanja, omalovažavanja, laži i sličnih stvari je šerijatom zabranjena.

Možda je sveobuhvatna definicija po pitanju šale ona koju je spomenuo imam Nevevi kada kaže: *"Zabranjena šala jeste ona u kojoj čovjek pretjeruje i ustrajava u njoj, jer ona za sobom povlači pretjerani smijeh okorjelost srca te odvraća od Allahova spomena i razmišljanja o bitnim stvarima u vjeri. Takva šala u većini slučajeva na kraju skonča do vrijeđanja i mržnje i biva uzrokom da čovjek gubi ugled i poštovanje. Što se tiče šale u kojoj nema spomenutih stvari, ona je dozvoljena i to je, upravo, ta šala koju je praktikovao Allahov Poslanik, صلى الله عليه وسلم, u određenim situacijama radi određenih koristi i osvježavanja duše onome kome se obraća. Takva šala, zasigurno, nije zabranjena, naprotiv, ona predstavlja poželjni sunnet."* Stoga se drži ovoga što smo prenijeli od učenjaka jer je potreba za tim velika, a uspjeh je od Uzvišenog Allaha.

¹ Predaja se prenosi i od Alije, رضي الله عنه.

² Time što na primjer prije sna zanjati da odmori svoje tijelo kako bi sutradan bilo jače i spremnije u izvršavanju ibadeta. Op.prev.

Pogledaj preciznu vagu šale koju je postavio Seid ibn As kada je rekao svome sinu: "Budi umjeren u šali jer pretjerivanje u njoj čovjeku gubi ugled i poštivanje, i navlači na tebe bezumnike, dok njeno izostavljanje biva razlogom da se od tebe razbježe tvoji sagovornici i osjećaju usamljenim tvoji drugovi."

Ibn Omer, ؓ, upitan je: "Jesu li se ashabi Allahova Poslanika, ﷺ, smijali?" "Da", odgovorio je, "a iman je u njihovim srcima bio poput brda." Bilal ibn S'ad kaže: "Zatekao sam ih kako trguju i smiju se, ali noći bi provodili u ibadetu."

U odmoru se mogu naći i neke igre, kvizovi i takmičenja, kao i sijela praćena mudrim govorima, anegdotama, šalom, poslovicama, poezijom, raznim pričama i sl. Evo nekih primjera:

❖ **Znanje kojeg u knjigama nema:**

*Ima znanja kojeg u knjigama nema:
Ima znanja koje se uči iz siromaštva,
Ima znanja koje se uči iz iskušenja,
Ima znanja koje se uči iz bolesti,
Ima znanja koje se uči iz potčinjenosti i poniznosti,
I ima znanja koje se uči iz problema i briga.*

❖ **Kušnja:**

*Zlato se kuša vatrom,
Žena se kuša zlatom,
A čovjek se kuša ženom.*

❖ **Belaj se veže za jezik:**

Kisai i Jezidi sastali su se kod Rešida te je nastupio akšam. Kisai je istupio kao imam, a bio je jedan od sedam poznatih karija. Zbunio se u toku učenja te zaboravio i pogriješio u suri El-Kafirun. Kada su završili sa namazom, Jezidi reče: "Karija i imam Kufe a zaboravlja i griješi u suri El-Kafirun?!" Kada je nastupila jacija kao imam je istupio Jezidi te

je zaboravio i pogriješio u Fatih. Kada je predao selam, Kisai mu reče: "Čuvaj jezik, ne govori pa da budeš iskušen. Doista se belaj veže za jezik!"

❖ **Budi dobročinitelj:**

Jahja ibn Mu'az kaže: "Vjernik kod tebe ima udjela u tri stvari, i moraš ih ispuniti da bi bio dobročinitelj: ako mu ne koristiš, onda mu nemoj štetiti; ako ga ne obraduješ, onda ga nemoj rastužiti; ako ga ne hvališ, onda ga nemoj kuditi."

❖ **Teško tebi:**

Teško tebi:

*Bacio si Jusufa svoga srca u bunar prohtjeva,
A donio košulju emaneta s krvlju lažnom.*

Teško tebi:

*Kad god u strasti zaroniš,
Prepreka ti postaje sve veća.*

Teško tebi:

*Džehennemsko dno jeste daleko,
Al' ambicija tvoja niža je od njega.*

Teško tebi:

*Kandilj misli tvojih u mraku je srca tvog,
Pa potraži ulje samoće i fitilj odlučnosti!*

❖ **Iz govora Ibn Tejmi je:**

*Moje stalno svojstvo je fakr¹
dok je Njegovo nezavisnost.*

¹ *Fakr* – siromaštvo, potreba. Ovdje se misli na siromaštvo i potrebu za Uzvišenim Gospodarom, drugim riječima: zavisnost. Op. prev.

❖ **Naš medžlis:**

*Naš medžlis je poput mora,
s njeg' se napaja i vrabac i slon.*

*U bašti smo u kojoj nam je skrušenost hrana,
suze su nam piće, a jezik nam je ovaj govor.*

*Podižemo one koji su pali,
i liječimo one koji su ranjeni.*

*I da je sreće tako svakog dana,
a ne samo jednom u hefti.*

❖ **Strah i nada:**

*Ko posije djelo u prostoru nade,
iščekujući kabul niknut će strah.*

*Neznalica spava u postelji mehkoj,
a snovi mu teški od velikih nadanja.*

*Učeni spava u postelji straha,
a vjerni pratioc ga neprestano budi.*

❖ **Fudajl ibn Ijad:**

Neki čovjek je došao Fudajlu žaliti se na svoje stanje pa mu ovaj reče: "O čovječe, zar želiš da ti neko drugi određuje mimo Allaha?"

Ibn Edhem se razbolio te je pored svoje glave stavio ono što inače zdravi jedu, kako se ne bi poistovjetio s onima koji se žale.

❖ **Ne sporite se s dunjalučarima u njihovom dunjaluku:**

Isa ibn Merjem, ﷺ, rekao je: "Ne sporite se s dunjalučarima u njihovom dunjaluku pa da se oni spore sa vama u vašoj vjeri te tako ni od njihova dunjaluka ništa ne steknete, a niti vaše vjere očuvate."

❖ **Najgore zlo:**

- loš vladar koji zastrašuje nevine i sebi približava hrdave,
- loš grad koji okuplja najgore,
- loše dijete koje kalja ugled svojih predaka i ruši čast,
- loš komšija koji širi tajnu i ne prikriva sramotu.

❖ **Pouke:**

- Iskušenja su kao gosti pa ih dočekaj lijepo da bi te hvalila kada od tebe odu, a ne kudila.
- Zar plačeš nad svojim grijesima, a i dalje na njima ustrajavaš?!!
- Velika iskušenja razdvajaju iskrene od neiskrenih, pa ako se uhvatiš u koštac s njima preobrazit će se u tvoje pomagače. Iskušenja su najčudniji pomagači.

❖ **Čudim se onome...**

Neko je rekao: "Čudim se onome ko zbog nečije smrti lije suze, a zbog smrti svoga srca ne lije krv. A još čudniji od ovoga je onaj ko mahanu drugog vidi velikom, a slijep je u pogledu svojih mahana."

❖ **Tražite me na groblju:**

Jedan od selefa je rekao: "Kada čujete: hajje ales-salati¹, pa me ne vidite u saffu, onda me tražite na groblju."

❖ **Nekoliko vrsta ljudi:**

¹ Hajje ales-salati! – dodite na namaz!

- najslabiji čovjek je onaj koji nije u stanju sakriti tajnu,
- najjači je onaj koji savlada svoju srdžbu,
- najstrpljiviji je onaj ko prikrije svoju potrebu i nemaštinu,
- najneovisniji je onaj koji se zadovolji onim što mu je podareno.

❖ *Stepeni posrtaja:*

Početak:

إِذَا مَسَّهُمْ طُنْفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ

"... kada ih šejtanska sablast dotakne..." ﴿Kur'an, 7:201﴾

Sredina:

كَلَّا بَلَّ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ١٤

"Ono što su radili prekrilo je srca njihova." ﴿Kur'an, 83:14﴾

Kraj:

أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ٢٤

"Ili su im na srcima katanci." ﴿Kur'an, 47:24﴾

❖ *Poezija iz zlatnog doba:*

Ebu et-Tib el-Mutenebbi kaže:

*Mnogi kritikuju ispravan govor,
A problem leži u pogrešnom shvatanju.*

I kaže:

*Belaj je koriti ustrajnoga u džehlu,
I govoriti onom koji govor ne razumije.*

Ebu Atahije, pjesnik zuhda, kaže:

*Vidim one koji dunjaluk grabe,
Da bol im uveća kada se namnoži,
Ponižavajući one koji ga ugoste,
A uzdižući one koji ga se klone.
Zato, ostavi ono za čim potrebe nemaš,
I uzmi ono bez čeg' se ne može!*

❖ **Znakovi sreće:**

Fudajl ibn ljad kaže: *"Pet je znakova sreće: jekin u srcu, bogobojaznost u vjeri, zuhd na dunjaluku, stid očiju, i strah tijela,"*

❖ **Najopasnija stvar:**

Najopasnija stvar u vremenu tehnologije, nije u postojanju robota koji razmišljaju poput čovjeka, već u postojanju ljudi koji razmišljaju poput robota.

❖ **Priča o zmiji i pijanom čovjeku:**

Od Jusufa ibn Husejna prenosi se da je rekao:
– *Bio sam jednom sa Zun-nunom El-Misrijem i vidio sam poveliku škorpiju kako stoji u blizini potoka. Odjednom se pojavila žaba te se škorpija popela na nju i žaba je prenese do druge strane potoka. Zun-nun reče: "Ovdje se nešto dešava, ustani sa mnom." Ustali smo i krenuli za škorpijom sve dok nije došla do pijana čovjeka koji je ležao, a zmija puzila prema njegovoj glavi. Škorpija je skočila i ubola zmiju, usmrtivši je. Zatim se škorpija vratila nazad te je žaba ponovo došla i prenijela je na drugu stranu potoka. Zun-nun je prišao čovjeku i prodrmao ga te se ovaj probudio. "O mladiću", reče mu, "pogledaj čega te je Allah spasio!"*

Došla je škorpija i ubila ovu zmiju koja te je htjela ujesti." Potom je rekao:

*O ti, koji si nemaran, a Milostivi te čuva
Od svakog zla koji se u tmimi kreće
Pa kako da oko bude nemarno spram Vladara
Od kojeg svako dobro i blagodati stižu.*

Mladić ustade i reče: "Godpodaru moj, ovako si postupio prema onome koji se ogriješio prema Tebi, pa kakva li je tek tvoja blagost s onim ko je pokoran Tebi?!" Zatim je krenuo te sam ga upitao: "Kuda", a on mi odgovori: "Ka pokornosti Allahu."

❖ *Pijevac Sehla ibn Haruna:*

Džahiz u svojoj knjizi El-Hajevan navodi sljedeću priču:

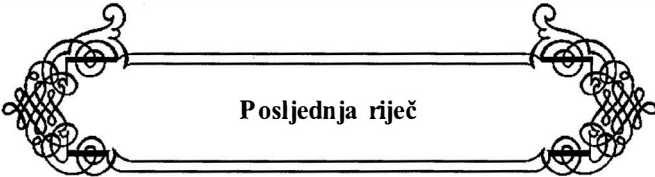
– Dibel eš-Sair kaže: "Boravili smo neko vrijeme kod Sehla ibn Haruna, koji nas nije ugostio, tako da smo gotovo pocrkali od gladi. Kada smo mu na kraju prigovorili on reče: 'O dječaće (sluga), teško tebi, donesi nam nešto da jedemo.' Ubrzo pred nama bi stavljen čanak u kojem je bila supa od suhog mesa i starog pijevca kojeg ni nož ne može presjeći a ni kutnjaci otkinuti. Sehl dobro pregleda čanak, potom uze komad suhog hljeba pretraživši sve po čanku i kada nije našao glavu pijevca, pognuo je svoju glavu za trenutak, potom je podigao i rekao: 'O dječaće, gdje je glava?' 'Bacio sam je' – odgovori sluga. 'A zašto si je bacio' – upita ga ponovo. 'Mislio sam da je nećeš jesti' – odgovori sluga. A zbog čega si mislio da je nećeš jesti? Tako mi Allaha, ja mrzim da se bace njegove noge, a kamoli glava! Kada bi ovaj tvoj postupak mrzio samo zbog pesimizma, to bilo bi dovoljno, jer glava je poglavar i na njoj su čula. Iz nje pijevac kukuriče, a da nije njegova glasa pijevac ne bi bio tako cijenjen. Na glavi mu je i kresta koja je beričet, a i oko o kojim se navodi primjer pa se kaže: čorba poput pijetlova oka. Nikada nisam vidio meso koje je mekše za zube od glave. Pa zašto, ako si već mislio da je ja nećeš jesti, zašto nisi pomislio da će je djeca pojesti? Ako si ti bio toliko nadmen da ga nisi htio jesti, pa kod nas ima onih koji bi ga pojeli! Zar nisi znao da je njegova glava bolja od krila, i bataka i vrata! Idi vidi gdje je'. 'Tako mi Allaha ne znam gdje sam je bacio' - odgovori sluga. 'Ali ja znam' - reče Sehl-, 'bacio si je u svoj stomak.'"

*

Nakon ove pauze, koja je bila neophodna putniku kako bi se otarasio dosade i malaksalosti i povratio svoju želju za ispunjavanjem obaveza puta ka Uzvišenom Allahu, nastupilo je vrijeme da se putnik ponovo spremi za put noseći sa sobom svoju opskrbu i stvari, oslanjajući se pritom na Allaha, tražeći pomoć jedino od Njega Uzvišenog i imajući na umu Njegove riječi:

وَالَّذِينَ جُهِدُوا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ٦٩

"One koji se budu radi Nas borili, Mi ćemo, sigurno, putevima Našim uputiti, a Allah je, zaista, s onima koji dobra djela čine!" (Kur'an, 29:69)

Posljednja riječ

Cijenjeni i dragi brate, ako ti je postalo jasno ono što sam prethodno htio reći i želiš krenuti s čitanjem ove knjige "Put ka oprostumu Milostivog Gospodara", onda na kraju znaj da je ovo putovanje istinsko putovanje. Nije izmišljena priča ili bajka. Ne, već je ono suština života i prelazak iz jedne u drugu etapu.

Čovjek u svom uobičajenom životu uvijek se nalazi na putovanju, bez obzira bilo kraće ili duže. Uzvišeni Allah nas želi usmjeriti od onog što je sitno i malo ka onom što je krupno i veliko, od onog što je bezvrijedno i nebitno ka onom što je vrijedno i bitno, od onog što je trenutno i kratkotrajno ka onom što je trajno i vječno. Allahov Poslanik, ﷺ, je, također, napominjao kako je on na dunjaluku "*... poput konjanika koji se sklonio u hlad drveta, a potom nastavio svoj put ostavivši to drvo.*"¹

Vjemik na ovom dugom putovanju prolaziće puteve raznih nivoa. Nakon što je prešao putovanje iz džahilijjeta u islam, uzdigao je svoju dušu iz grijeha u pokornost i zasukao rukave krenuvši od niskog podnožja da bi se uzdigao do visokih vrhova i postao od onih koji se takmiče u dobrim djelima. Mi, upravo, pozivamo na taj put, najbitniji put koji vodi zadovoljstvu Uzvišenog Allaha.

"Znaj, također, da putnik ne prekida svoje putovanje sve dok pri sebi ima duše. Dok god je živ, rob ne može stići do Allaha do te mjere da je neovisan od putovanja prema Njemu Uzvišenom. Ne, to je nemoguće. Naprotiv, njegova djela na putovanju bit će još jača kad god bude zapažao jednoću Uzvišenog, Njegova imena i svojstva. Stoga je Allahov

¹ Hadis bilježi imam Ahmed, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u "Silsiletu es-sahiha", 438.

Poslanik, ﷺ, bio najmarljiviji čovjek u ibadetu i činenju dobrih djela kao i ustrajnosti u njima, sve dok ga Allah nije usmrtio u situaciji kada je bio na najvećem stepenu ispunjavanja obaveza robovanja. Kada bi rob došao s djelima svih ljudi i džina opet ne bi mogao ostati nezavisan po pitanju putovanja i ibadeta ka Uzvišenom Allahu i još uvijek bi bio od onih koji su na putu traženja i Njegovog zadovoljstva."¹

Allahov Poslanik, ﷺ, oporučuje nam da od Uzvišenog Allaha tražimo uputu, a uputa biva samo za onoga koji je spoznao put nakon što je bio u zabludi.

Kaže Ibn Kajjim: "Uzvišeni Allah naredio je Poslaniku, ﷺ, da kada traži od Njega uputu ka Njegovom zadovoljstvu i Džennetu, kao da je putnik koji je izgubio put i ne zna kuda krenuti. Zatim se odjednom pojavi čovjek koji dobro poznaje put, da bi putnik od njega zatražio pomoć. Takav je primjer i ahiretskog puta – a potreba putnika za Uzvišenim Allahom da ga uputi ispravnim putem je veća od potrebe prethodnog spomenutog putnika koji se uputio prema nekom gradu – za onim ko će mu ukazati na put koji vodi njemu."²

Stoga ti je na ovom putu, dragi putniče, neophodno iskreno obraćanje Uzvišenom Allahu da te uputi i uzme za ruke na putu koji će te dovesti do Njega. Neophodno je da uvijek skrušeno doviš ispoljavajući svoju potrebu za svojim Gospodarom na svakom koraku i svakom stepenu kojeg prelaziš.

"Suština našeg siromaštva, ogleda se u potrebi za Uzvišenim Allahom u svakom stanju, i da rob svakim djelićem svoga tijela svjedoči da je u svakom smislu u potrebi za Uzvišenim Allahom."³

1 Iz knjige "Tehzibu medaridži es-salikin." Ibn Kajjim, rahimehullah, spomenutim riječima ukazuje zabludu onih koji misle da na dunjaluku mogu stići do kraja ovoga putovanja tako da tirne postaju neovisni od daljnjeg putovanja te ostavljaju činjenje dobrih djela i obaveze pokoravanja što je oprečno postupku Allahova Poslanika, ﷺ, ashaba i časnih predaka koji su do kraja svoga života robovali Uzvišenom Allahu i bojali se za svoj završetak. Op.prev.

2 "Igasetu el-lehefan", 1/57.

3 "Tehzibu medaridži es-salikin", 2/749.

Gospodaru moj, mi imamo potrebe za Tobom i tražimo uputu od Tebe, pa uputi nas na lijepa djela i lijep ahlak, jer niko ne upućuje prema lijepim djelima i odvrća od loših, mimo Tebe!

Gospodaru moj, uputi nas putem koji vodi Tebi, o Ti, koji spašavaš unesrećene i one koji su potonuli u moru svojih grijeha, o Ti, sveopšti Dobročinitelju!

Gospodaru moj, ako su me moji grijesi uplašili, pa moja ljubav prema Tebi mi sklonište pruža... oprostite mi i uzvratite dobrotom onome kojeg je obmanulo njegovo neznanje!

Gospodaru moj, da si me htio poniziti Ti me ne bi uputio, da si me htio obrukati ti mi ne bi grijeha prekrpio, pa podari mi ustrajnost u uputi i daj da me Tvoj zastor i dalje skriva!

Gospodaru moj, veži moje srce užem ljubavi prema Tebi, uzdigni ka najvišim stepenima i postupi kao što si postupio sa Tvojim najodabranijim stvorenjima! Učini moje srce od onih srca koja putuju Tebi i koja se smiruju uz Tebe!

Gospodaru moj, podari našim dušama bogobožnost i očisti ih jer ih Ti doista najbolje možeš očistiti, Ti si njihov Gospodar i zaštitnik!

Gospodaru moj, Tebi se utječemo od znanja koje nam ne koristi, od srca koje nije skrušeno, od duše koja se ne zna zasititi i od dove koja se ne uslišava!

Amin... amin... amin!!!

Neka je salavat i selam na našeg Poslanika Muhammeda, njegovu porodicu, ashabe i one koji u dobru slijede sve do Sudnjeg dana. I neka je hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

DRUGI DIO:

**OSNOVE NA PUTU KA OPROSTU
MILOSTIVOG GOSPODARA**

Prva osnova:

**Na tebi je da kreneš,
a On će upotpuniti korake tvoje**

Znaj, plemeniti brate, koji putuješ Uzvišenom Allahu, da je On svojom milošću i mudročću – a on je Mudar, Sveznajući, Koji sve vidi – uspostavio je da svemirskim prostranstvima vladaju zakoni savršene preciznosti i stabilnosti. Kaže Uzvišeni:

فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا ۚ ۳

**"U Allahovim zakonima ti nikad nećeš našti promjene,
u Allahovim zakonima ti nećeš našti odstupanja."**

﴿Kur'an, 35:43﴾

To je prva nepobitna postavka.

Druga stvar, je činjenica da je čovjek stvoren na dunjaluku da bi bio iskušani:

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْعَفُورُ ۚ ۲

**"Onaj koji je dao smrt i život, da bi iskušao koji od vas
će bolje postupati; - On je Silni, Onaj koji prašta."**

﴿Kur'an, 67:2﴾

I treća stvar je činjenica da je Uzvišeni stvorio stvorcnja i On ih najbolje poznaje:

هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ
فَلَا تَزْكُوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ۚ ۳۲

"On dobro zna sve o vama, otkad vas je stvorio od zemlje i otkad ste bili zameci u utrobama majki vaših; zato se ne hvališite bezgrešnošću svojom – On dobro zna one koji su bogobojazani." ﴿Kur'an, 53:32﴾

وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۝١٧

"A dovoljno je to što Gospodar tvoj zna i vidi grijeh robova Svojih." ﴿Kur'an, 17:17﴾

Uzvišeni želi iskušati robove svoje odazivanjem na zadate im obaveze, očekujući da oni prvi krenu ka Njemu. Kaže Uzvišeni u kudsihadisu: "*Robe Moj, ustani Meni, Ja ću ići tebi.*" Uzvišeni obavezuje Svoga roba da krene prema Njemu, a za uzvrat, njegov Gospodar će mu primiti djela i počastiti ga:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

"Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati!'" ﴿Kur'an, 40:60﴾

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

"A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se dovi molitelja kada Me zamoli." ﴿Kur'an, 2:186﴾

Uzvišeni Allah u kudsihadisu kaže:

"Robe Moj, ustani Meni Ja ću krenuti tebi. Kreni prema Meni Ja ću požuriti tebi."¹

¹ Bilježi ga imam Ahmed, 3/478, a šejh Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u "Silisiletu es-sahiha", 2278.

***"Ko se Meni približi za pedalj, Ja se njemu približim za lakat, ko se Meni približi za lakat Ja se njemu približim za hvat, a ko Mi dođe hodajući Ja požurim prema njemu."*¹**

Dakle, kreni, jer početak puta je korak. Kreni korak Allahu, a Allah će ih blagosloviti i upotpuniti, jer On Uzvišeni je Plemenit, stoga, kreni i nemoj se žaliti.

Veliki broj nas žali se na malaksalost i slabost imana, a spava. Kada te zadesi malaksalost i slabost imana, odmah razmišljaj o djelu koje ćeš učiniti te će Allah odkloniti nevolju. Pomakni se s mjesta! Pokreni se više!

Veliki broj braće očekuje Allahovu pomoć nekim čudom, očekuje popravku stanja, ozdravljenje od bolesti i učmalosti svoga srca nekakvim čudom u jednom trenutku, a da ništa ne uradi. To ne može tako.

Dragi brate, ovo pitanje od nas zahtijeva rad i djelo, zato Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: ***"Radite, svakom je olakšano ono radi čega je stvoren."***² "Radite"... Mora postojati rad i djelo.

Neki ljudi žive ovaj život kao da je igra, žive na ovom svijetu shodno prilikama, kako se to jednostavno kaže: kako vjetar puše. Slično je s čovjekom koji stane da obavi namaz, a ne zna šta je klanjao. Zašto? Zato što se ne brine o skrušenosti, pustio je svoju dušu tek tako da luta. Njemu je važno samo da je klanjao, nebitno kako. Tako i ovaj prvi, smatra da je samo važno živjeti.

Promotri zajedno sa mnom priču Ukkaše ibn Mihsana u hadisu o 70.000 ljudi. Kaže Poslanik, ﷺ:

"Predočeni su mi ummeti pa sam vidio poslanika i s njim skupinu. Vidio sam poslanika a sa njim jednog ili dvojicu ljudi. I vidio sam poslanika, a nikoga nije bilo s njim. Zatim sam vidio ogromnu crninu pa sam pomislio da je to moj ummet, ali mi bi rečeno: Ovo je Musa i njegov narod. Pa sam pogledao i vidio ogromnu crninu pa mi bi rečeno: Ovo je tvoj ummet i sa njim 70.000 ljudi koji će ući u Džennet bez polaganja računa i kazne."

¹ Buhari, 7405, i Muslim, 2675. Hadis je muttefekun alejhi.

² Buhari, 4949, i Muslim, 2646. Hadis je muttefekun alejhi.

Zatim je Allahov Poslanik, ﷺ, ustao i ušao u svoju kuću pa se počelo govoriti o tim ljudima. Neki rekoše: "Možda su to ashabi Allahova Poslanika, ﷺ", a drugi rekoše: "Možda su to oni koji su rođeni u islamu i nisu činili nikakav širk Allahu." Spomenuli su i druge stvari. Pa je izašao Allahov Poslanik, ﷺ te su ga oni obavijestili o čemu razgovaraju, a on reče: "To su oni koji ne traže da im se uči rukja, koji se ne kauteriziraju, koji nisu sujevjerni i koji se na Gospodara svoga oslanjaju." Pa je ustao Ukkaše i rekao: "Allahov Poslaniče, dovi Allahu da me učini od njih." Poslanik, ﷺ, mu reče: "Ti si od njih." Zatim je ustao i drugi čovjek i rekao: "Allahov Poslaniče, dovi Allahu da me učini od njih." A Poslanik, ﷺ, mu reče: "Pretekao te je u tome Ukkaše."¹

Onaj ko prvi put čuje hadis pomislit će da je Ukkaše "dograbio" Džennet bez djela ili da je Džennet dobio na lutriji. Međutim, dragi brate, nemoj gledati u završnicu, a zanemariti ono što stoji iza toga. Ti gledaš zadnju scenu, a nisi pogledao osnovu teme.

Ukkaše je dugo putovao Allahu i radio puno sve dok nije dostigao ovaj stepen. Kada je dostigao ovaj stepen Uzvišeni Allah je objavio Svome Poslaniku, ﷺ, da je Ukkaše primljen u povorci 70.000 ljudi, i dao da Poslanik, ﷺ, koji ne govori po hiru svome, izgovori spomenuti hadis, a zatim je nadahnuo Ukkašu da u tom trenutku zatraži taj stepen. To je suština priče. Ukkaše nije "dograbio" Džennet u momentu. Ne! Allah je Sveznajući i Mudar. Allah je Sveznajući i znao je da je Ukkaše uložio trud u svom putu prema Njemu, zato je zaslužio da bude od spomenute povorke. Stoga kada su se vrata otvorila i Ukkaše ušao, drugi su se povelili za njim, ali su se vrata odmah zatvorila. A Gospodar tvoj nikome nepravdu neće učiniti:

إِنَّ لِلَّهِ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا ۖ وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۚ ٤٤

"Allah, zaista, neće nikakvu nepravdu ljudima učiniti, ljudi je sami sebi čine." ﴿Kur'an, 10:44﴾

Ukkaše je krenuo na put prema Allahu, pa kada je došao do ovog stepena, Uzvišeni je htio da ga obraduje, te je dao da Poslanik, ﷺ, izgovori spomenute riječi, i da Ukkaše bude prisutan na tom mjestu i čuje

¹ Buhari, 5752, i Muslim, 220. Hadis je muttefekun alejhi.

ih, a zatim je dao da progovori i zatraži te je dobio. To je čitava mudrost, ne radi se "grabljenju" Dženneta u momentu, zato dobro shvati cijeli tok događaja.

Drugi primjer, koji će ti, također, pojasniti ovo pitanje: Džafer es-Sadiq uhvatio je roba da bi ga kaznio a on mu reče: "Vladaru moj, zar ćeš kazniti onoga koji nema drugog zagovarača kod tebe mimo tebe?! Džafer mu reče: "Idi, puštam te." Kada je rob krenuo okrenu se i reče: "Vladaru moj, znaj da nisi ti taj koji me je pustio već Onaj koji je dao pa sam izgovorio ove riječi." Džafer mu reče: "Idi, oslobađam te Allaha radi."

Zastao sam, draga braćo, dugo kod ovog primjera, razmišljajući: Subhanallah, ovo je razgovor roba s robom, pa je rob oslobodio roba. Kako bi tek bilo kada bi se ovaj razgovor desio sa Plemenitim Vladarem, Allahom ﷻ?! Gospodaru naš, spasi nas džehennemske vatre! Amin!

Da si ti izgovorio ove riječi svome Gospodaru spasio bi se robovanja drugima mimo Allahu. Ali ko će dati da ih ti izgovoriš i šta si uradio kako bi one potekle na tvom jeziku?!

Zato ti moraš krenuti prvi. Kada Allah želi nešto svome robu pripremi ga i zatim odriješi njegov jezik, jer Uzvišeni je taj koji daje da jezik govori. Kaže Uzvišeni:

وَقَالُوا لَجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ

"Zašto svjedočite protiv nas!" – upitat će oni kože svoje. – 'Allah, koji daje da sve progovara, obdario je darom govora i nas', odgovorit će." ﴿Kur'an, 41:21﴾

Allah, ﷻ, daje da sve progovara, pa neka je Slavljjen i Uzvišen Gospodar svih svjetova.

Zato kaže Uzvišeni:

فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝۳۷

"I Adem primi neke riječi od Gospodara svoga, pa mu On oprosti." ﴿Kur'an, 2:37﴾

Allah, ﷻ, je podučio Adema, ﷺ, da učini tevbu na svom jeziku, a zatim mu je i primio. Tako da je blagodat od Njega Uzvišenog, na početku i na kraju. Da, uputio ga je ka tevbi, zatim se Adem pokajao i Uzvišeni mu oprostio, jer je On *Tevvab* – Onaj koji puno prašta i *Rahim* – Milostivi.

Draga braćo, ovo pitanje zahtijeva od nas dugu pauzu, jer iman ne dolazi odjednom, već ima svoj uvod i pripreme, koje od tebe zahtijevaju da zatražiš pomoć od Allaha, i onda da učiniš djelo. Gospodaru moj, učvrsti naša srca na imanu i podari nam razumijevanje vjere na način kojim ćeš biti zadovoljan! Amin!

Onaj ko pogleda u priču o faraonovim sihribazima, koji su povjerovali u momentu, i pored toga što su bili izloženi najvećim vidovima prijetnji od strane Faraona koji im je rekao: **"Ja ću vam, zacijelo, unakrst ruke i noge vaše odsjeći i po stablima palmi vas razapeti..."**, oni su ustrajali i rekli:

فَأَقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ ﷻ

"Sudi kako hoćeš!" ﴿Kur'an, 20:72﴾

Onaj ko pogleda njihovu priču, misli kako su oni stekli iman u trenutku, a ne gleda u Allahov kader koji je tekao nekoliko godina sve dok ih nije učinio spremnim za taj moment. Zašto su odabrani upravo ovi sihribazi? Zašto su se našli baš na tom mjestu? Odgovor je: To je zbog toga što su nastojali, radili... Da, dragi brate, od tebe se traži da nastojiš, da radiš.

Pogledaj priču o trojici, koji su se sklonili u pećinu pa je pala stijena i zatvorila im izlaz. Prvi se zauzeo kod Allaha svojim dobrim djelom, pa se stijena malo pomjerila, tako da su ugledali svjetlost. Kada se drugi zauzeo svojim dobrim djelom, stijena se još više pomjerila tako da su vidjeli nebo. Pa kada se i treći zauzeo, stijena se pomakla tako da su mogli izaći iz pećine.

Dakle, bit ćeš nagrađen shodno tvom djelu, bit će ti dato shodno tvom nastojanju.

Allahov Poslanik, ﷺ, jednom je sjedio u halci zajedno sa svojim ashabima pa je došlo troje ljudi. Prvi je našao prazninu u halci pa je sjeo. Drugi se postidio pa je sjeo iza halke, a treći se okrenuo i nastavio put. Allahov Poslanik, ﷺ, je prisutnim nakon toga rekao: **"Želite li da vas obavijestim o trojici ljudi: Prvi je potražio utočište kod Allaha pa mu je Allah pružio utočište. Drugi se postidio pa se i Allah postidio njega, a treći se okrenuo pa se i Allah okrenuo od njega."**¹

Ako se skloniš u Allahovo okrilje, Allah će te primiti, ako se okreneš od Njega i On će se okrenuti od Tebe, otjerati i zanemariti.

Kaže Uzvišeni o Junusu, ﷻ:

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ۝ ١٤٣ لَلَّيْتُ فِي بَطْنِهِ إِلَىٰ يَوْمٍ يُبْعَثُونَ
١٤٤

"I da nije bio od onih koji Allaha slave, sigurno bi ostao u njenoj utrobi² do dana u kojem će prožvljen biti." ﴿Kur'an, 37:143-144﴾

Čak i pored toga što je bio poslanik! Da, bez obzira o kome se radilo, ako se ne skloni i potraži utočište kod Allaha i Allah će njega ostaviti. Zato skloni se u Allahovo okrilje i ne okreći glavu od Njega.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: *"Ona strana koju Allah zanemari ispuni se tminom i zadesi je nevolja."*

Kreni Allahu i učini prvi korak, radi, nastoji, zamori se, nastoji i bit će ti završetak s hajrom.

Poznato je da je početna tačka najteža. Pokret na samom početku je najteži, ali to je, upravo, iskušenje od Allaha, ﷻ, da tebi prepusti početak. Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah:

"Nema ništa korisnijeg za roba od njegove iskrenosti prema svom Gospodar u svim stvarima, uz čvrstu odlučnost." Kaže Uzvišeni:

1 Buhari, 66, i Muslim, 2176. Hadis je muttefekun alejhi.

2 Govori se o Junusu ﷻ kada je bio u trobi kita.

فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرَ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ۚ

"A kada se odluka donese, bolje bi im bilo da su prema Allahu iskreni." ﴿Kur'an, 47:21﴾

*Sreća roba je u njegovoj iskrenoj odluci i iskrenom djelu. Iskrenost odluke ogleda se u njenoj kategoričnosti i nedvoumljenju. Pa kada ostvari iskrenu odluku ostaje mu još iskrenost u djelu, a to je ulaganje maksimalnog truda i napora u njegovom izvršavanju, bez ikakva izostajanja nutrinom ili vanjštinom. Iskrenost u odluci čuva ga od slabe ambicije i volje, a iskrenost u djelu od lijenosti i malaksalosti. Onaj ko bude iskren s Allahom u svim stvarima, Allah će mu dati više nego što daje drugima."*¹

Stoga, dragi brate, ti si iskušan početkom, i iskušan si time što se od tebe traži da budeš iskren. Pa ako kreneš kako Allah voli, On će ti upotpuniti i završiti onako kako ti voliš. Posustajanje i povlačenje biva zbog slabog početka, jer iako se desi da putniku koji putuje Allahu oslabi njegova odlučnost, njegovo putovanje se nastavlja snagom njegovog prvog pokreta.

Pa gdje je onda tvoj početak? Kreni više, plati makar prvu ratu, a ostale rate prepusti Allahu!

1 "Fevoid", 327.

Druga osnova:

Budi jedan Jedinom na jedinom putu!

Ova osnova predstavlja sažetak govora o putovanju ka Allahu, ﷻ, i ahiretu. Budi jedan Jedinom na jedinom putu – stići ćeš.

Budi jedan...

Dragi brate, da li u našem vremenu znaš čovjeka sa dva lica? Ja ne znam! Većina ljudi danas ima deset lica, a ne dva. Naprotiv, ima onih koji imaju dvadeset, pedeset i sto lica, gotovo da više i ne možeš naći dvoličnjaka! Gdje su oni iskreni, koji imaju samo jedno lice? Gospodaru naš, učini nas od Tvojih iskrenih robova!

Da, draga braćo, često naiđeš u mesdžidu na insana da s tobom stane u safu, njegova noga je uz tvoju nogu, rame uz tvoje rame i njegova glava pored tvoje na sedždi obraća se svome Gospodaru i moli. Šapuće najljepše riječi, a kada izade iz mesdžida, izlazi s drugim licem. Kada uđe u svoju kuću sa ženom i djecom ulazi s trećim licem. Na poslu sa četvrtim, kada je u kontaktu sa tuđim ženama blag i dobar s petim licem, a kada je u kontaktu sa ljudima namršten sa šestim licem. Kada se ophodi prema pretpostavljenim i onima koji su iznad njega, poput direktora i drugih, sa sedmim licem, a sa siromašnim i slabim s osmim licem, devetim, desetim itd.

Ko si ti?! Ko si ti, o obožavaocu lica? Koje je tvoje pravo lice? Do kada ćeš oblačiti jedno i skidati drugo lice? Do kada ćeš biti varalica? Zar ne znaš da Allah vidi sva lica? Vidi te ovdje i tamo, vidi te sada i sutra.

Vidiš vlasnika mnogobrojnih lica kada se razboli s jednim licem, kada je zdrav s drugim licem. Kada osiromaši s jednim, a kada dobije imetak s drugim licem. Vidiš ga kada preuzme kakav položaj kako širi nered na zemlji i kada rodbinske veze, a kada je potčinjen, onda je ponižen, ništavan, munafik. Vidiš vlasnika ovih lica kako se ne stidi Allaha, a On ga vidi.

Ko si ti, brate? Odgovori na ovo pitanje. Ko si ti i koje je tvoje lice? Koja ličnost je tvoja ličnost i koji put je tvoj put? Zašto živiš sa dvadeset lica, dvadeset boja i dvadeset puteva?! Zar se ne stidiš Allaha, a On te vidi?!

Dragi brate, budi jedan, budi sa jednim licem koji ide jednim putem. Znaš li koje lice želim tebi, dragi brate? Želim ti lice roba, roba koji čini sedždu, uči Kur'an i ponizno dovi. Takav rob budi u svojoj kući sa svojom djecom i ženom, budi na ulici sa ljudima, budi takav gdje god se našao, u bilo kakvom stanju i okolnostima. Budi rob u svakom stanju.

Dragi brate, kada ti dođe razgolícena žena radi neke potrebe, vidimo te kako se s njom opbodiš blago i ljupko. Vidiš li tada svoju blagost, vidiš li svoju ljupkost? Zašto takav ne budeš sa svojom ženom, a ona to više zaslužuje? Zašto se tako ne ophodiš sa životnom saputnicom i majkom tvoje čeljadi? Da, rob je onaj koji se prema svojoj ženi ophodi blago, nježno i ljupko, a ozbiljna lica sa strankinjom. To je ono što se traži, tako bivaš rob Allahu.

Ja želim, dragi brate da budeš rob Allahu u kući, rob Allahu u mesdžidu, rob Allahu na ulici, rob Allahu na poslu, rob Allahu tamo gdje te ljudi znaju i rob Allahu kada se osamiš dok te niko ne gleda mimo Njega. Jer Allah koji te vidi ovdje vidi te i tamo zato se stidi da te ugleda s drugim licem.

Budi jedan, sa jednim licem a ne deset. Ne budi vlasnik ni dva lica, budi rob samo Allahu. Kada ovo kažem ne cijam da svuda i uvijek budeš ponizan. Ne, već da postupaš shodno situaciji: u kući da si muškarac koji se brine o svojoj porodici odgajajući je, na poslu da si iskren makar te niko ne gledao, na ulici da vodiš brigu o svojim postupcima, jer te Allah vidi itd.

Budi Allahov rob i u ophođenju sa muškarcima i ženama, sa bogatim i siromašnim, malim i velikim. Budi rob i svoje ruke i noge stavi u srebrne okove šerijata, da bi se oslobodio robovanja nekom drugom mimo Allahu. Vodi računa o naredbama i zabranama i budi onakav kako samo Allah traži od tebe. Živi onako kako Allah voli da bi bio iskreni rob.

Budi jedan, budi istinski rob samo sa jednim licem!

Budi jedan, Jedinom...

Hoću reći, budi jedan samo Jedinom Allahu. Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: ***"Propao je rob dirhema, propao je rob dinara, propao je rob kadife i crnoporubljenih ogrtača, propao je rob žene. Propao i preokrenuo i kada se ubode trn ne izvadio ga."***¹

Pitam te u ime Allaha, ali budi iskren, o Allahov robe, čiji si ti rob? Rob samo Allahu ili rob prilika i okolnosti? Ili rob rodbine i prijatelja? Ili rob adeta i tradicije? Ili rob posla, zanimanja i mjesečne plate? Rob gazdi ili rob ženi, djeci i njihovim potrebama i željama? Čiji si ti rob?

Veliki broj ljudi obožava raznorazne stvari. Među njima ima onih koji obožavaju svoj stomak, onih koji obožavaju svoju strast, onih koji obožavaju svoju kuću i postelju, onih koji obožavaju svoj imetak. Ima raznih vrsta ljudi, a ti budi samo rob Allahu.

Onaj ko promotri dugu istoriju islamske akide, vidjet će veličinu inata, prkosa i poricanja s kojim su se suretali Allahovi poslanici i vjerovjesnici pri pozivu ljudskih srca ka potčinjavanju samo Jedinom Bogu, Allahu, ﷻ. Nuhov narod poricao je i u laž utjerivao poslanike. Semud i Ad poricali su Smak svijeta. Benu Israil je u laž utjerivao Musaa, ﷺ, i poricao ono s čim im je on došao. Mušrici su se, također, inatili i prkosili Poslaniku, ﷺ. Pored toga poslanici i vjerovjesnici su

¹ Osnova hadisa je kod Buharije, 2887. Poslanik, ﷺ, riječima: ***"Propao i preokrenuo i kada se ubode trn ne izvadio"***, dovi protiv pomenutih.

saburali, jer su znali važnost i veličinu onoga čemu su pozivali, a to je tevhid.

Tevhid je sistem i ustrojstvo na kojem je zasnovano sve na nebesima i na zemlji. Samo sa tevhidom *kasda* i tevhidom *mabuda* se može putovati Allahu, a to bi značilo, da nam jedini cilj bude jednoća Obožavanog. Zato, dragi brate, ako želiš lijepo putovati Allahu onda se drži tevhida. Kaže Uzvišeni:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝١٦٢ لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ۝١٦٣

"Reci: 'Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja, doista, posvećeni su Allahu, Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam prvi musliman.'" ﴿Kur'an, 6:162-163﴾

Moraš znati da je Uzvišeni Allah, ﷻ, zaprijetio svojim poslanicima i vjerovjesnicima poništenjem djela, ma koliko ona bila velika, ukoliko izostane tevhid. Pa tako kaže Uzvišeni, nakon što je spomenuo veliki broj poslanika i vjerovjesnika u suri El-En'am:

وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝٨٨

"A da su oni širk Allahu učinili propalo bi ono što su radili." ﴿Kur'an, 6:88﴾

I kaže Uzvišeni obraćujući se svom Poslaniku, Muhammedu, ﷺ:

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِن أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ
وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝٦٥ بَلِ اللَّهُ فَاعِبٌ ۖ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ۝٦٦

"A tebi, i onima prije tebe, je objavljeno: 'Ako budeš Allahu širk učinio, tvoja će djela sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti'. Nego Allaha obožavaj i budi zahvalan!" ﴿Kur'an, 39:65-66﴾

Na važnost tevhida ukazuje i činjenica da je širk u ovome ummetu skriveniji od kretanja mrava, zato te je tvoj Poslanik, ﷺ, poučio da svakog dana ponavljaš po nekoliko puta: "*Gospodaru moj, Ja se Tebi utječem da ti svjesno uradim širk i tražim od Tebe oprosta za ono što iz neznanja uradim.*"¹

Na važnost tevhida ukazuje i to da su se poslanici bojali za svoj tevhid. Kaže Uzvišeni govoreći o Ibrahimu, ﷺ:

وَأَجْتَنَّبِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ۚ ٣٥

"... i sačuvaj i mene i sinove moje od toga da obožavamo kipove." ﴿Kur'an, 14:34﴾

Ibrahim, halilullah², boji se za svoj tevhid i moli Allaha da ga učvrsti u njemu, i traži od svojih sinova da ne skreću s njega!

Na važnost tevhida ukazuje, također, i činjenica da rob može biti obrnanut po tom pitanju. Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah, u svojoj knjizi «Fevaid»:

"Tevhid je najčistija i najkristalnija stvar. Najsitnija stvar ga prlja, kalja i ostavlja na njemu trag. On je poput bijele haljine i čistog stakla na kojima ostaje i najmanji trag. Zato tremutak, riječ i skrivena strast mogu uticati na tevhid, i ukoliko njegov vlasnik ne požuri i odstrani spomenute stvari, ustalit će se kod njega i postati narav koju je nakon toga teško iskorijeniti. A ti tragovi i narav koji se nastale, raznovrsni su, pa ima onih ko je se brzo stiču i brzo odstranjuju, a ima i onih koji se brzo stiču ali sporo odstranjuju, ima i onih koji se sporo stiču a brzo odstranjuju, i oni koje se sporo stiču i sporo odstranjuju.

Međutim, među ljudima ima onih čiji je tevhid velik tako da se u njemu istope ti tragovi i nestanu poput prljavštine posute vodom pa se čovjek, koji nije na istom stepenu tevhida, obmane te svoj slab tevhid pomiješa sa stvarima kojima je prvi čovjek velikog tevhida pomiješao svoj tevhid, te to ostavi na njega trag koji nije ostao kod prvog čovjeka.

¹ Bilježi ga Buhari u "Edebul Mufredu", 717, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u valorizaciji pomenute knjige.

² Halilullah – Allahov prijatelj.

*S druge strane, čisto mjesto i prostor oslikava svome vlasniku ono što ga eventualno uprlja za razliku od drugog mjesta koje nije čisto poput prvog te se ispuni prljavštinom, a da ovaj to i primjeti. Također ako je snaga imana i tevhida jaka, onda očisti prljave stvari i potčini ih, za razliku od slabe snage."*¹

Pogledaj, Allah ti se smilovao, u svoj tevhid: da li je još uvijek čist i bistar ili se pak uprljao miješanjem s ljudima i ophođenjem s njima, zbog nedostatka znanja, zaborava zikra, ili pretjeranog govora i suviše rasprave, zbog želje za uzdizanjem, ili zbog navikavanja i vezivanja srca za hvalu ljudi, kao i zbog nagomilanih strasti u duši.

Ove stvari, tako mi Allaha, ukoliko se nađu u tvom srcu mogu srušiti tvoj tevhid, makar dopirao do nebesa, strovalivši ga na Zemlju, tako da tvoje srce ne bude moglo ponovno ustati. Zato, dragi brate, budi rob Jedinom, usrećit ćeš se.

Kaže Uzvišeni:

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَكِّسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ
هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ٢٩

"Allah navodi kao primjer čovjeka koji je u vlasti ortaka oko koga se oni otimaju, i čovjeka koji je u vlasti samo jednog čovjeka, - da li je položaj njih dvojice isti? Hvaljen neka je Allah, nije, ali većina njih ne zna." ﴿Kur'an, 39:29﴾

"Uzvišeni Allah navodi primjer roba muvehhida i mušrika poređići ga s primjerom roba kojeg posjeduje nekoliko ortaka oko kojeg se oni spore, svako od njih ga usmjerava, svako ga obavezuje a on je među njima zbunjen, ne može ustrajati na jednom pravcu niti može zadovoljiti njihove kontradiktorne prohtjeve, koji ruše njegovo usmjerenje i cijepaju njegovu snagu; i roba kojeg posjedu je jedan vlasnik tako da rob zna ono što on traži i čime ga obavezuje. Takav je smiren i ustrajan na jednom jasnom putu.

¹ "Fe'aid", 339.

"...da li je položaj njih dvojice isti?"

Ne, nije isti, jer onaj koji se pokorava jednom vlasniku uživa u rahatluku, ustrajnosti, spoznaji, jekinu, ujedinjenoj snazi, jedinstvenom usmjerenju i jasnom putu. Dok se onaj, koji ima nekoliko ortaka oko kojeg se oni spore, muči i zabrinut je. Nikada ne ustrajava na jednom stanju niti zadovoljava nijednog od njih, a kamoli sve njih!

Ovaj primjer oslikava suštinu tevhida i suštinu širka u svim situacijama. Srce koje vjeruje u suštinu tevhida je srce koje upućeno prelazi put na dunjaluku. Njegov pogled vezan je samo za jednu zvijezdu, tako da ne skreće s puta. Ono, također, poznaje samo jedan izvor života, snage i opskrbe: jedan izvor koristi i štete; jedan izvor darovanja i uskraćivanja, te tako učvršćava korake na putu prema tom izvoru. Od njega jedino i crpi snagu i svoje ruke veže jednim užetom kojeg vuče. Smiren je i usmjeren prema jednom cilju sa kojeg ne spušta svoj pogled i služi jednog vlasnika za kojeg zna ono što on voli pa to čini i ono što ga srdi pa to izbjegava. Na taj način objedinjuje i sakuplja svoju snagu i daje maksimum plodova svoga truda. Čvrstih nogu na zemlji usmjeren samo jednom Bogu na nebesima.

Zatim Uzvišeni ovaj živi primjer završava hvalom Gospodara, Koji je svojim robovima odabrao rahatluk, sigurnost, smirenost, ustrajnost i stabilnost, a oni i pored toga skreću i većina njih i ne zna..."¹

Jesi li ti od njih? Jesi li ti predan Jedinom ili ortacima koji se međusobno spore?

Da, većina ljudi je danas skrenula s tevhida, stoga, vidiš njihova srca kako su vezana za imetak, ženu, dijete i ljude. Zato žive potišteni, zabrinuti, izgubljeni, raspršenih misli.

Srce se ne može vezati za Jedinog Allaha, osim ako u njemu bude samo jedna briga, a to je traženje Allahovog zadovoljstva i traženje pomoći od Njega Uzvišenog. Kada budu tvoje brige, ambicije i misli kružile samo oko razmišljanja kako steći Allahovo zadovoljstvo, tek tada ćeš biti rob samo Allahu. Bit ćeš istinski jedan, Jedinom, i tek tada moćiš krenuti na putu prema Uzvišenom Allahu.

¹ "Fi zilalil Kur'an", 5/3049 od Sejjida Kutba, rahimehullah.

Budi jedan Jedinom na jedinom putu!

Ako si jedan Jedinom, onda moraš odabrati samo jedan put koji vodi ka Allahu, ﷻ, kako bi stigao do svoga cilja, a on se sastoji od dva tevhide koja smo spomenuli: tevhid *kasda* i tevhid *mabuda*, da nam jedini cilj bude jednoća Obožavanog.

To je jedan put, nema ih više niti se on mijenja, kao što kaže naš Gospodar:

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن
سَبِيلِي

"I doista, ovo je Pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegovoga." (Kur'an, 6:153)

Pogledaj kako Uzvišeni, kada govori o Njegovom putu govori u jednini, jer je on samo jedan, a kada govori o drugim putevima onda govori u množini jer su putevi koji su oprečni Njegovom mnogobrojni i raznorazni.

Budi na jedinom putu, stići ćeš, na putu prema Allahu, ﷻ, čija je osnova: Kur'an i sunnet. Kaže Poslanik, ﷺ: ***"Ko od vas bude poživio nakon mene, vidjet će velika odstupanja. Držite se mog sunneta i sunneta pravednih halifa. Uхватite se za njega svojim kutnjacima. I čuvajte se uvedenih stvari u vjeri, jer je svaka uvedena stvar u vjeri novotarija, svaka novotarija je zabluda a svaka zabluda vodi u vatru."***¹

I kaže isto tako, ﷺ: ***"Ostavio sam vam Allahovu Knjigu i moj sunnet i ukoliko ga se budete pridržavali, nećete nikada zalutati."***²

1 Hadis bilježi imam Ahmed, 4/126, Ebu Davud, 4607, Tirmizi, 2676 koji kaže da je hadis hasen-sahih. Šejh Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim.

2 Hadis bilježi imam Ahmed, 3/59, i Tirmizi, 3786 koji kaže da je hadis hasen-garib. Pogledaj "Silsiletu es-sahiha", 1761 od šejha Albanija, rahimehullah.

Slijedi jedan put i kada njime kreneš nemoj ga mijenjati da ne bi bio protjeran s njega. Nemoj se prevrtati niti slijediti prohtjeve pa da te udalje od Allahova puta i odvedu u zabludu. Gospodaru naš, sačuvaj nas iskušenja koja vode u zabludu!

Kada je Huzejfi ibn Jemanu, ؓ, došla smrt sjeo je Abdullah ibn Mesud, ؓ, kod njegove glave i rekao: "Oporuči mi." Huzejfe mu reče: "Zar ti nije došao jekin?" "Da, tako mi moga Gospodara", reče Abdullah. Huzejfe mu tada reče: "Onda se pripazi prevrtljivosti, jer je Allahova vjera jedna."

Od prevrtljivosti je i ohalalivanje harama.¹ Ulema kaže: "Fitna je ohalaliti ono što si smatrao zabranjenim."

Mladić putuje Allahu nekoliko godina i vjeruje da ne treba držati televizor kod svoje kuće², zatim se iznenadiš kada vidiš kako se promijenio. Televizor je ušao u kuću velikog broja braće. Unijeli su ga, jer su iskušani. Preokrenuo se mladić pa je odjednom od jednog puta nastalo više puteva. Nakon što je vjerovao da je obavljanje namaza u džematu u mesdžidu stroga obaveza za svakog pojedinca, počeo je govoriti: Ima i drugih mezheba tako da mogu klanjati kod svoje kuće. To se zove prevrtljivost i slabost. Nakon što je vjerovao da mu je obaveza tražiti znanje i nakon što je vjerovao da mu je poziv u Allahovu vjeru emanet na njegovom vratu, ostavio je sve to i okupirao se dunjalukom pa su mu se putevi razgranali.

O ti, koji si iskušan, umrijet ćeš i bit ćeš pitan zašto si se promijenio i okrenuo za svojih prijašnjih stavova? Bio je zadovoljan s malo imetka, a sada želi život bogataša i onih koji žive u izobilju i raskoši. Zašto, o Allahov robe? Zašto si promijenio svoj put? To je samo jedan put i samo je jedan menhedž ispravan.

فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنْتَ تُصِرُّونَ ۝ ٣٢

"Pa šta je nakon istine do zabluda." (Kur'an, 10:32)

1 Ovdje se ne misli da čovjek ohalali ono što je Allah zabranio, već da čovjek nešto što je smatrao haramom i nije činio, a nakon izvjesnog vremena zbog strasti i prohtjeva ili određenih pritisaka mijenja mišljenje i radi ono što je smatrao zabranjenim. Op.prev.

2 Zbog ogromne štete i harama koji se emituju na domaćim i stranim kanalima. Op.prev.

Dragi brate, istina je jedna, stoga, ustraj u svom menhedžu. Kaže Uzvišeni:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَاَسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ
وَأَسْتَغْفِرُوا لَهُ ۗ وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ ۖ

"Reci: Ja sam samo čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog samo jedan Bog, zato se Njemu iskreno upravite i od Njega oprosta tražite. A teško se mušricima." ﴿Kur'an, 41:6﴾

Budi na jednom putu i znaj da je Kur'an i sunnet shodno shvatanju selefus-saliha¹ – ispravan menhedž. Ne zato što ja to kažem, već što Allah to naređuje. Kaže Uzvišeni:

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

"Allah je zadovoljan prvim muslimanima, muhadžirima i ensarijama, i svima onima koji ih slijede dobra djela čineći." ﴿Kur'an, 9:100﴾

فَإِنْ ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَامَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ أَهْتَدُوا

"Pa ako oni budu vjerovali onako kako ste vi povjerovali, onda su upućeni." ﴿Kur'an, 2:137﴾

Ebu Ali Hasen ibn Ali ibn Džuzdžani upitan je: "Koji put vodi Allahu?" Pa je odgovorio: "Puteva je puno ali je najjasniji i najdalji od šubhi: Slijeđenje sunneta riječima, djelom, nijetom, ubjeđenjem odlučnošću. Uzvišeni kaže:

وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا

¹ Selefus-salih – Ispravni prethodnici.

'Ako mu budete poslušni (Poslaniku, ﷺ), bit ćete upućeni.' ﴿Kur'an, 24:54﴾

Zatim je upitan: "A koji put vodi prema sunnetu?" Pa je rekao: "Klonjenje novotarija i slijedenje onoga oko čega se složila prva generacija uleme, izbjegavanje skupova apologetike i slijepog slijedenja." To je naredeno Poslaniku, ﷺ, riječima Uzvišenog:

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
١٢٣

"Poslije smo tebi objavili: 'Slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu, on nije bio od mušrika!'" ﴿Kur'an, 16:123﴾

Ebu Hasan el-Verrak kaže: "Rob neće stići do Allaha, bez Njegove pomoći i slijedenja Njegovog Miljenika, Poslanika, ﷺ, u propisima. Onaj ko ne bude slijedio taj put, takav će zalutati a mislit će da je na pravom putu."

Govoreći o putu novotarija, Hasan el-Basri kaže: "Novotar neće uložiti trud u namazu i postu a da se time neće još više udaljiti od Allaha."

Od Ebu Idrisa el-Havlanija, rahimhullah, prenosi se da je rekao: "Draže mi je da u mesdžidu vidim vatru koju ne mogu ugaziti, nego da vidim novotariju koju ne mogu promijeniti."

Zato, dragi brate, drži se onoga na čemu je bio selefus-salih i udalji se od novotarija i novotara. Budi na jednom putu, putu sunneta i nemoj se okretati.

Bindar ibn Husejn kaže: "Druženje s novotarima rezultira okretanjem od istine."

I kaže Hamdun el-Kassar: "Ko pogleda siru selefa, vidjet će svoju nemarnost i izostajanje iza doredža tih ljudina."

Šatibi dodaje: *"Ovo je, a Allah najbolje zna, išaret da treba ustarajati u slijedećnju selefus-saliha, jer oni su ehli-sunne."*¹

Draga braćo, put prema Allahu je jedan, on se ne mijenja, tako da ne unosimo novo niti mijenjamo svoj menhedž za nešto drugo. To je jasan menhedž, ustrajnost na njemu je tajna stizanja do Allaha. Zato ako ga ostaviš, promijeniš ili se okrećeš, bit ćeš izgubljen.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: *"Kada bi se rob posvetio Allahu hiljadu godina, zatim se od Njega okrenuo jedan trenutak, ono što bi izgubio u tom trenutku bilo bi veće od onoga što je stekao za hiljadu godina."*

Zato idi, dragi brate, i ne okreći se. Kreni jednim putem. Kreni i budi jedan, Jedinom, na jedinom putu, pa ćeš stići do svog cilja uz Allahovu pomoć i odobrenje.

¹ "Itisam" od Šatibija, 1/95.

Treća osnova:

**Ništa ne biva bez Allahove pomoći,
a ono što nije u ime Njega
ne koristi niti može opstati**

Razmisli dobro o ovom pravilu, a zatim se čvrsto drži riječi Uzvišenog:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ٥

"Samo Tebe obožavamo i samo od Tebe pomoći tražimo." ﴿Kur'an, 1:4﴾

Evo i pojašnjerja spomenute osnove:

Ništa ne biva bez Allahove pomoći

Čovjek je slabašan. On je u osnovi stvoren siromašnim i ovisnim. Kaže Uzvišeni:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ١٥

"O ljudi, vi ste siromasi, vi trebate Allaha, a Allah je neovisan i hvale dostojan." ﴿Kur'an, 35:14﴾

وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ٢٨

"A insan je stvoren slabim." ﴿Kur'an, 4:28﴾

Ti si, dakle, u osnovi stvoren slabim. Pogledaj riječi Uzvišenog:

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ السَّيِّئِينَ إِلَّا قَلِيلًا ۝۸۳

"A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove, vi biste, osim malo vas sigurno šejtana slijedili." ﴿Kur'an, 4:83﴾

Ili ovdje:

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَايَا مِنْكُمْ مَنْ أَحَدٌ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ

"A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove, nijedan se od vas ne bi nikad od grijeha očistio; ali Allah čisti od grijeha onoga koga On hoće." ﴿Kur'an, 24:21﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصَلِّيْنَهَا مَدْمُومًا مَدْحُورًا ۝۱۸ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ۝۱۹ كَلَّا نُمِدُّ هُوَآءٍ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ۝۲۰

"Onome koji želi ovaj svijet, Mi mu brzo dajemo što hoćemo i kome hoćemo, ali ćemo mu poslije Džehennem pripremiti, u kome će se osramoćen i odbačen peći. A onaj koji želi onaj svijet i trudi se da ga zasluži, a vjernik je, trud će mu hvale vrijedan biti. Svima njima, i jednima i drugima, dajemo darove Gospodara tvoga; a darovi Gospodara tvoga nisu nikome zabranjeni." ﴿Kur'an, 17:18-20﴾

"Svima njima, i jednima i drugima, dajemo." Ko je taj koji daje? Allah. Od koga se traži pomoć? Od Allaha. Allah je taj koji daje, pruža i od koga se traži pomoć. Allah je taj koji daje uspjeh i ispravnost. Allah odabire. Zato je put prema Allahu zasnovan na odabiru, jer kada te Allah odabere za ovaj put, onda te i pripremi.

Kaže Uzvišeni, govoreći o Junusu, عَلَيْهِ السَّلَامُ:

فَأَجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ٥٠

"Pa ga je Gospodar njegov odabrao i i učinio od onih koji su dobri." ﴿Kur'an, 68:50﴾

Stoga ti si slab, nemaš snage niti moć, osim uz Allahovu pomoć. Zato ništa ne biva bez Allahove pomoći. Allah je taj koji te je doveo u mesdžid, Allah je dao da čuješ i progovoriš. Allah te je odabrao i učinio multezimom.

Zato, dragi brate, da bi na putu koji vodi Allahu stigao Njemu, čvrsto se drži riječi: "**Samo Tebe obožavamo i samo od Tebe pomoći tražimo**". Potraži utočište u Allahovoj snazi i moći. Od Njega traži pomoć i uputi se Njemu Uzvišenom. Traži pomoć od Njega, bit će ti dovoljan. Ulema kaže: Budi spram Allaha onako kako On traži od tebe, bit će ti dato više od onoga što želiš.

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: "*Čuvaj Allaha, Allah će tebe čuvati. Čuvaj Allaha naći ćeš ga pred sobom. Kada moliš moli od Allaha, i kada tražiš traži od Allaha. Znaj, da kada bi se svi ljudi sakupili da ti pribave kakvu korist, ne bi bili u stanju da ti tu korist pribave osim onoga što ti je Allah već propisao. I kada bi se isto tako sakupili da ti urade kakvu štetu, ne bi bili u stanju, osim onoga što ti je Allah već propisao. Pera su uzdignuta i listovi osušeni.*"¹

"Čuvaj Allaha, Allah će te čuvati", ili još ljepše "Čuvaj Allaha naći ćeš ga pred sobom." Čuvaj Allaha naći ćeš Ga uz sebe, u svom smjeru i pravcu.

Veliki broj nas, dok putujemo prema ahiretu, zadesi slabost i malaksalost te zastanemo i povratimo se, raznišljajući o uzrocima a pri tom zaboravljamo na Allahu pa, stoga, i ti uzroci ne daju rezultate. Kažeš nekome uradi to i to, kaže da je uradio, ali nema koristi. Da, uradio je, ali nije zatražio pomoć od Allaha, zato je izostao rezultat. Rezultat se neće postići bez Allahove pomoći.

¹ Hadis bilježi Ahmed, 1/293, i Timizi, 2576 i kaže: "Hadis je hasen-sahih". Šejh Albani, rahimchullah, ga je ocijenio vjerodostojnim.

Razmisli dobro, zajedno sa mnom o spomenutom hadisu kako bi se povećao tvoj jekim. Ono što nije uz Allahovu pomoć ne može biti, a zatim njoj dodaj prvu osnovu: Na tebi je da kreneš a On će upotpuniti.

Kaže Uzvišeni u kudsî-hadis: *"O robovi Moji, svi ste u zabludi osim onih koje sam Ja uputio, zato tražite uputu od Mene i Ja ću vas uputiti. O robovi moji, svi ste gladni osim onih koje sam Ja nahranio, zato tražite od Mene da vas nahranim i Ja ću vas nahraniti. O robovi Moji, svi ste nagi osim onih koje sam Ja odjenuo, zato tražite od mene da vas odjenem i Ja ću vas odjenuti. O robovi Moji, vi grijehite i danju i noću a Ja opraštam sve grijeha, zato tražite oprosta od mene i Ja ću vam oprostiti."*¹

Dakle "svi ste..." osim onoga kome je Allah dao. Sve što ti je dato iz Allahovih je riznica, zato traži pomoć od Njega, bit će ti pružena, traži uputu bit će ti darovana i tako redom. Ništa ne biva bez Allahove pomoći, zato budi uz Allaha, Allah će biti uz tebe, u suprotnom, slijedi izgubljenost, lutanje i na kraju propast. Kaže Uzvišeni:

وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ١٠١

"A ko je čvrsto uz Allaha taj je upućen na Pravi put."

﴿Kur'an, 3:101﴾

Ono što nije u ime Allaha, ne koristi niti može opstati

Draga braćo, ono što nije učinjeno u ime Allaha slabi i nestaje poput tragova na pješčanoj obali koje brišu morski talasi. Da, ono što je učinjeno u ime Allaha je trajno i spojeno, a ono što nije u Njegovo ime je slabo i odbačeno. Vrba za tri mjeseca izraste onoliko koliko je boru potrebno za trideset godina. Pa kaže vrba boru: Za tri mjeseca prešla sam ono za što je tebi potrebno trideset godina, a opet i tebi i meni kažu drvo." Pa bor odgovara: "Sačekaj dok puhne vjetar pa ako ustraješ, onda će tvoj ponos biti potpun."

¹ Hadis bilježi Muslim.

Kada je svilenka buba počela plesti mrežu i pauk je isto tako počeo plesti mrežu, pa reče svilenoj bubi: "Ti imaš mrežu, a i ja imam mrežu", a buba odgovori: "Da, ali je tvoja mreža zamka mušicama, a moja mreža je odjelo kraljeva, a i pri dodiru se vidi razlika."

Da, dragi brate, kada naiđu vjetrovi iskušenja pa ustraješ, onda je tvoj ponos potpun. Nije suština u spoljašnjosti djela, možda drveća budu podjednaka u izgledu i za jednu i drugu mrežu se kaže da je mreža, ali falsifikat neće opstati. Kaže Uzvišeni:

كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ۱۷

"Tako Allah navodi primjer za istinu i neistinu; otpaci se odbacuju dok ono što koristi ljudima ostaje na zemlji. Eto, tako, Allah pojašnjava primjere." ﴿Kur'an, 13:17﴾

Oni koji krenu ovim putem, putem koji vodi Allahu, zbog strasti prohtjeva, udjela duše i sl., takvi niti drugima koriste niti su se sani okoristili. Takvi nisu u stanju upotpuniti ni jedno djelo pa makar ono bilo malo, i kada takav krene s nekim programom poput sticanja znanja, badeta, dave, vidiš kako prekida i ne ustrajava. Postavlja se pitanje: Zašto?

Tajna, draga braćo, leži u tome što u djelu ima udjela nefsa. Onaj koji dolazi na džumu ne Allaha radi, onaj koji klanja noćni namaz, koji posti, uči Kur'an, traži znanje, predvodi ljude, drži hutbu, ders, a u tome ima udjela nefsa, njegovo djelo je batil. Srušio ga je još onog momenta kada ga je uradio s udjelom nefsa.¹

Da, dragi brate, pitaj sebe: djela koja činiš, radi koga ih činiš? Budi iskren i ne bježi, jer je stvar opasna. Zar se ne bojiš tih riječi od kojih se koža ježi: **"Radio si kako bi bilo rečeno, pa rečeno je, kod Mene nemaš nagrade. Zatim će strmoglavice biti bačen u džehennemsku vatru..."**²

1 Govor o tajni neprimanja djela od strane Allaha zbog udjela nefsa će doći kod petnaeste osnove.

2 Dio hadisa kojeg bilježi Muslim, 1905, a koji počinje: **"Trojicom će biti potpaljena džehennemska vatra..."**

Znaj da kada klanjaš pa izađeš i tvoj namaz te ne odvrati od loših djela, znaj da nisi klanjao Allaha radi, jer da si tako uradio, namaz bi dao rezultat. Kada Kur'an naučiš napamet pa te to ne suzdrži od kršenja njegovih zabrana niti podstakne na pridržavanje njegovih naredbi, onda znaj da ga nisi naučio Allaha radi. Jer Allah je blagodaran, nagrađuje i za malo djelo ako ga uradiš u Njegovo ime.

Zato je ihlas bitan, draga braćo. Ihlas, u suprotnom, propast. Ihlas, ili ćeš biti protjeran s Allahovog puta. Ihlas, kako ne bi skrenuli s puta, jer ihlas je svjetlost na putu.

Kada bi Fudajl ibn Ijad čitao riječi Uzvišenog: *"Da bi iskrene pitao o njihovoj iskrenosti."* Govorio bi: *"Ako će iskreni poput Ismaila i Is'a'a, ʾإسماعيل، biti pitani o svojoj iskrenosti, kakav je onda slučaj s lašcima poput nas."*

I kada bi čitao riječi Uzvišenog: *"I da bi ispitali stanje vaše"*, govorio bi: *"Gospodaru moj, ako ispitaš naše stanje, obrukat ćeš nas, Tvoja milost nam je bolja, od svih milostivih Ti si najmilostiviji."*

Ebu Osman el-Magribi kaže: *"Ihlas je zaborav na pogled stvorenja neprestanim pogledom na Stvoritelja."*

Sehl ibn Abdullah et-Tusturi kaže: *"Oštroumni su pogledali tefsir riječi ihlas, i nisu našli drugo od toga da pokret, smiraj, u javnosti i tajnosti, bude Allaha radi, bez ikakva udjela nefsa, prohtjeva ili dunjaluka."*

Kada je Hamdun ibn Ahmed bio upitan: *"Zašto je govor selefa korisniji od našeg govora?"* odgovorio je: *"Zato što su oni govorili radi ponosa islama, spasa njihovih duša i zadovoljstva Milostivog, a mi govorimo radi ponosa naših duša, radi sticanja dunjaluka i zadovoljstva ljudi."*

Kaže imam Ebu Hanife, rahimehullah:

– *Priče o ulemi i njihovim vrlinama su mi draže od puno mesela fikha, jer se u tim pričama ogleda njihov edeb i ahlak, a Uzvišeni kaže:*

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

"U pričama o njima je pouka za one koji su razumom obdareni." ﴿Kur'an, 12:111﴾

I kaže Uzvišeni:

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَّتْهُمْ آفْتِنَةٌ

"To su oni koje je Allah uputio, zato slijedi njihov put." ﴿Kur'an, 6:90﴾

Polazeći od ovog lijepog govora Ebu Hanife, spomenut ćemo neke primjere iskrenosti i iskrenih, jer govor o iskrenosti i iskrenima povećava iskrenost.

Primjeri:

Namaz

Ebu Temim ibn Malik kaže: "Mensur ibn Mutemir bi klanjao sabah pa bi svojim prijateljima ispoljavao vedrinu razgovarajući s njima, a možda bi čitavu noć provodio u ibadetu. Sve to kako bi od njih sakrio svoje djelo."

Kaže Ebu Ishak Kabul Ahbar: "Ko iskreno obožava Allaha jednu noć daleko od pogleda ljudi, grijesi će nestati¹ kao što nestaje i ta noć."

Tajna sadaka

Zejnul Abidin Ali ibn Husejn nosio bi vreće hljeba na svojim leđima noću i u tajnoj ostavljajući ih ljudima pred njihova vrata. Govorio bi: "Zaista tajna sadaka gasi srdžbu Gospodara." Kada je

¹ Tj. bit će mu oprošteni.

preslio, vidjeli su da je hranio sto porodica u Medini. A kada su ga ogasulili na njegovim leđima su bili crni tragovi. Upitali su: "Šta je ovo?" Pa im je rečeno: "To su tragovi bremena koja je nosio na svojim leđima noću i udjeljivao siromašnim porodicama Medine."

Post

Kada govorimo o postu i njegovom skrivanju, ne možemo a da ne spomenemo Davuda ibn Ebi Hinda koji je postio četrdeset godina, a da zato nije znala ni njegova porodica. Radio je kao trgovac na pijaci te bi hranu od kuće nosio sa sobom i udjeljivao na putu, a zatim bi se vraćao svojoj kući i navečer iftario sa svojim. Njegovi prijatelji na pijaci bi mislili da je jeo kod svoje kuće, a njegovi su mislili da hljeb koji je nosio jede sa svojim prijateljima.

Ibrahim ibn Edhem kaže: "Nemoj svoga brata pitati o postu, jer ako kaže da posti obradovat će se njegova duša, a ako kaže da ne posti razalotit će se, a i jedno i drugo je od znakova rij'a."

Zikr i učenje Kur'ana

Ibn Dževzi kaže: "Kada bi Ibrahim en-Nehai učio Kur'an pa neko naišao na vrata, pokrio bi svoj mushaf."

Imam Ahmed, rahimehullah, kaže: "Želim nešto što ne može biti, želim mjesto gdje bih daleko od pogleda ljudi činio ibadet Allahu."

Plać

Imam Sevri kaže: "Ima deset vrsta plaća, devet nisu Allaha radi, a jedan je Allaha radi. Pa ako taj koji je Allaha radi dođe jednom u godini onda je to puno."

Ibn Dževzi kaže: "Ibn Sirin bi razgovarao i smijao se preko dana, ali kada bi pala noć kao da je pobio čitavo selo¹."

¹ Tj. provodio je noć u ibadetu plaćući pred svojim Gospodarom, kao da na duši nosi grijeh pobijenog sela.

Muhammed ibn Vasi kaže: *"Čovjek bi plakao dvadeset godina, a njegova žena s njim pod istom posteljom to ne bi znala."*

Sufjan ibn Uzejne kaže: *"Jednog dana mi se srce smekšalo te sam zaplakao i rekao u sebi: da je još neko od mojih drugova sa mnom pa da se i njegovo srce smekša poput mog. Zatim me je obuzeo san te mi je u snu došao čovjek i udario nogom rekavši: O Sufjane, uzmi nagradu od onoga kojeg si poželio da te vidi."*

Znanje

Imama Šafija kaže: *"Volio bih kada bi se ljudi poučili ovom znanju a da se ništa od toga ne pripiše meni."*

Avn ibn Anmare kaže: *"Čuo sam Hišama ed-Dustuvaija da kaže: Tako mi Allaha, ne mogu kazati da sam otišao jedan dan da tražim hadis želeći time Allahovo lice.' Kaže Zehebi: 'Ni ja, tako mi Allaha.' Gospodar naš, smiluj nam se!"¹*

Vlasnici tajnih djela i strah od čuvenosti

Kaže Abdullah ibn Mubarek govoreći o Ibrahimu ibn Edhemu: *"On je vlasnik tajnih djela. Nikada ga nisam vidio da javno ispolji tesbih, niti bilo šta od hajra. Nikada ne bi jeo s ljudima, a da ne bi bio zadnji koji bi podigao svoju ruku."*

Imam vaiza Ibn Dževzi kaže: *"Ibrahim ibn Edhem pročitao se u jednom gradu pa bi rečeno: Ibrahim je u tom i tom parku. Ljudi su išli u park i pitali: 'Gdje je Ibrahim ibn Edhem?' Kada je on to vidio, počeo je kružiti s njima i govoriti: 'Gdje je Ibrahim ibn Edhem?'"*

Pogledaj primjer Ala'a ibn Zjada el-Adevija kojem je jedan čovjek rekao: *"Vidio sam te u snu kako si u Džennetu."* A on mu

¹ Ovdje se cilja na potpunost ihlasa u svim segmentima, a ne samo na osnov ihlasa, jer da u osnovi nisu posjedovali ihlas, bili bi munafici. A kako da budu kad su oni velikani, kojima je čitav ummet posvjedočio njihovu bogobojaznost i znanje. Op.prev.

odgovori: "Teško tebi, zar šejtan nije našao drugog do tebe i mene da se nama ismijava."

Imam Ahmed kaže: "Kada bi Sufjanu bilo rečeno kako je u snu viđen u hajru govorio bi: *Ja bolje poznajem sebe od čovjeka koji je to sanjao.*"

Ibrahim en-Nehai, poznati imam i fekih, ne bi sjedio pored stuba u mesdžidu iz straha da se ne bi pročuo. Govorio bi: "Govorim,¹ a kada bih ikako mogao, ne bih govorio. Zaista je vrijeme u kojem sam ja pravnik Kufe, loše vrijeme."

Poznati zahid Muhammed ibn Jusuf el-Asbehani nije htio kupovati hleb od jednog pekara, govoreći: "Možda će me upoznati pa spustiti cijenu pa da budem od onih koji žive od svoje vjere."

Sufjan es-Sevri, rahimehullah, o kome imam Ahmed kaže: "Znaš li ko je imam? Imam je Sufjan es-Sevri. Nikome od ljudi ne dajem prednost nad njim."

On ne bi dozvoljavao da oko njega sjedne više od troje ljudi. Jedne prilike se zanio pa je vidio kako se halka povećala te je odmah ustao i rekao: "Tako mi Allaha, kada bi me vladar pravovjernih Omer ibn Hattab zatekao u ovom skupu, digao bi me i rekao: 'Čovjek poput tebe nije za ovo.'"

Kada bi sjeo i prenosio hadise, sjedio bi i pritom drhtao. Oblak bi prolazio iznad njega, a on bi zastao dok ne bi prošao i rekao: "Bojim se da u njemu nije kamenje pa da njime budemo kamenovani."

Također bi govorio: "Ništa ne računam od svojih javnih djela, zbog slabosti ljudi poput mene u ostvarivanju ihlase dok ga ljudi gledaju."

Allah ti se smilovao, o Sufijane, koliko nas samo poučavaš iskrenošću.

Hasan el-Basri je jednog dana prošao pored Tavusa koji je bio u halci i prenosio hadis pa mu priđe i šapnu: "Ako se diviš samom sebi, onda ustani iz ove halke." Tavus je odmah ustao.

1 Tj. prenosim znanje.

Bišr kaže: "Ljudi poput nas ne trebaju ispoljavati ni trun svojih dobrih djela, a kamoli djela u kojima ima riđa'a. Stoga je preče da ih sakrijemo od pogleda ljudi."

Malik ibn Dinar kaže: "Kada se spomenu dobri ljudi teško meni, teško meni."

Fudajl ibn Ijad kaže: "Ko želi gledati u onoga ko se pretvara, neka gleda u mene."

Draga braćo, odužili smo s govorom o iskrenima zbog njihove važnosti. Bez iskrenosti, djela nemaju nikakve vrijednosti. Nikada nećeš stići do kraja ovoga puta ako si od onih koji se pretvaraju. Zato kreni odmah i čitav se predaj Allahu. Budi iskren, u suprotnom, nemoj se mučiti. Budi iskren, u suprotnom, slijedi propast i gubitak.

Draga braćo, ništa ne biva bez Allahove pomoći, a ono što nije u Njegovo ime ne koristi niti može opstati. Tražite pomoći od Allaha, budite iskreni i čvrsto se držite riječi Uzvišenog:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝

"Samo Tebe obožavamo i samo od Tebe pomoći tražimo." {Kur'an, 1:4}

Ako se zaista budete čvrsto držali ovih Allahovih riječi, stići ćete Allahu sigurni i spašeni.

Četvrta osnova:

Zahvalnost je osnova povećanja

Jedna od najvažnijih osnova na putu prema Allahu, ﷻ, jeste zahvaljivanje Uzvišenom na Njegovim nemetima. Da zahvališ što te je odabrao, olakšao ti put prema Njemu i učinio ti ga dragim. Zaista je odabir ovoga puta iz straha i nade, i iz želje za Allahovim zadovoljstvom i strahom od Njegove kazne, velika blagodat.

Spoznaja puta koji vodi Allahu, ljubav u njegovom sljedeđu i nastojanje napredovanja na tom putu je, također, blagodat. Dobra djela od učenja Kur'ana, zikra, posta, noćnog namaza, dobročinstva i drugih dobrih djela koja čovjeka održavaju na ovom putu su opet blagodat. Ukoliko ove blagodati ne potraju, ne povećaju se i u njima ne bude bilo berićeta, uslijedit će njihovo uskraćivanje i nestanak. Nema drugog puta ka očuvanju, zaštiti i povećanju blagodati do zahvalnosti Allahu na njima.

Jedna delegacija iz Jemena došla je Allahovom Poslaniku, ﷺ. Među njima je bio čovjek po imenu Hudejr. Kada su krenuli svojim kućama, Allahov Poslanik, ﷺ, dao je, a to je od njegova sunneta, svakom gostu hediju. Hudejr je bio zauzet alkrom, i bio je daleko pogleda Poslanika, ﷺ, te se postidio da zatraži svoju hediju. Delegacija je krenula natrag, a s njima i Hudejr. Kada su se udaljili, došao je Džibril Allahovom Poslaniku, ﷺ, i rekao: "Tvoj Gospodar te selami i podsjeća na Hudejra." Allahov Poslanik, ﷺ, je potražio konjanika, dao hediju i rekao: "Stigni delegaciju i pitaj za Hudejra, daj mu ovu hediju i poselami ga od mene." Kada ih je konjanik stigao, upitao je: "Ko je Hudejr?" Ljudi uperiše prste na Hudejra pa mu konjanik reče: "Allahov Poslanik, ﷺ, te selami i kaže da te je zaboravio pa ga je Allah podsjetio na tebe." Hudejr reče: "Gospodaru moj, kao što Ti nisi zaboravio Hudejra učini isto tako da Hudejr ne zaboravi na Tebe!" Kažu da je nakon toga bio od onih koji su puno činili zikr Allahu.

"Gospodarumoj, kao što Ti nisi zaboravio Hudejra učini isto tako da Hudejr ne zaboravi na Tebe", to je ono na što želimo ukazati, zahvala Allahu, ﷻ.

Draga braćo, jedan brat je bio iskušan bolešću šećera pa mi kaže: "Okoristio sam od ove bolesti, nisam znao za blagodat spavanja tri sahata bez prekida, jer sam svakog sata ustajao i odlazio u kupatilo."

Da li ti spavaš tri sahata uzastopno? Jesi li zahvalio Allahu na toj blagodati? Ako budeš iskušan, a od Allaha tražim selamet tebi i meni, spoznat ćeš vrijednost ove blagodati.

Čovjek slomljene ruke govori: volio bih da se mogu okrenuti na drugu stranu. Da li se ti okrećeš na obje strane dok spavaš? Jesi li zahvalio na toj blagodati?

Jesi li ikada razmislio o tome da odeš u bolnicu pa da vidiš invalide koji nisu u stanju napraviti ni jedan pokret? Da vidiš izgorjela lica koje je vatra spalila, da vidiš one koji su oči izgubili i bez vida ostali, itd.

Bekr ibn Abdullah el-Muzeni govorio je: "O sine Ademov, ako želiš spoznati veličinu Allahovih blagodati, onda zatvori oči svoje."

Jesi li vidio ljude s okačenim infuzijama? Jesi li vidio one koji su čitav svoj život proveli u bolnicama i na kraju umrli? Sve ove blagodati koje su drugi izgubili, a ti ih posjeduješ, jesi li zahvalio Allahu na njima?!

A i ti, o bolesniče, koji si iskušan, jesi li i ti zahvalio na blagodatima u kojima uživaš? Jesi li pogledao u one koji su iskušani još težom bolešću od tebe? A ako si opet ti taj koji je najviše iskušan i najteži bolesnik, jesi li opet zahvalio Allahu što te je iskušao u tvom tijelu, ali sačuvao tvoje srce i ispunio ga imanom? Jesi li zahvalio na ovoj blagodati, blagodat tevhida i imana koja je najveća blagodat?!

O riječima Uzvišenog:

وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَةَ ظَهْرَةَ وَبَاطِنَةَ

"I blagodatima vas Svojim obasuo, vidljivim i nevidljivim." (Kur'an, 31:20),

Mudžahid, rahimehullah, je rekao: "*Ta blagodat je la ilahe illallah.*"

Sufjan ibn Ujejne kaže: "*Allah nije dao veće blagodati Svojim robovima od toga što ih je upoznao da nema drugog boga sem Allaha, i zaista, će la ilahe illallah ljudima na ahiretu biti poput vode na dunjaluku.*"¹

Zato je od upute Allahovog Poslanika, ﷺ, bilo i prisjećanje onih koji su izgubili ove blagodati, kako bi čovjek još više bio zahvalan Allahu na njima. Kada bi legao u postelju Poslanik, ﷺ, bi govorio: "**Hvala Allahu koji nas je nahranio, napojio, zadovoljio potrebe i pružio utočište. Ta koliko je onih koji imaju potreba i nemaju utočišta.**"²

Selam ibn Ebi Muti' kaže: "*Obišao sam jednog bolesnika, kad on jeca i stenje te sam mu rekao: 'Sjeti se onih koji su po ulicama, sjeti se onih koji nemaju utočište niti imaju koga ko bi ih služio'. Selam dalje kaže: 'Zatim sam došao drugi put da ga obiđem te nisam čuo da jeca i stenje.'*"

Draga braćo, zahvaljivanje na blagodatima je osnova. Kaže naš Gospodar, ﷻ:

وَاذِّنْ رَّبُّكُمْ لَكُمْ L

"I kad je Gospodar vaš objavio: 'Ako budete zahvalni, Ja ću vam, zacijelo, još više dati; budete li nezahvalni, kazna Moja doista će stroga biti.'" (Kur'an, 14:7)

¹ Tj. ako se iskreno izgovori i proprati djelom. U suprotnom "la ilahe illallah" bez škrčnosti i bez dobrih djela neće koristiti čovjeku na Sudnjem danu. Op.prev.

² Hadis bilježi Muslim, 2710.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: "Kome bude podarena blagodat pa on ne zahvaliti na njoj, neminovno će biti kažnjen tom istom blagodatima."

Shvataš li sada, dragi brate, razlog slabosti imana i malaksalosti? Zato što se nisi zahvalio svome Gospodaru na blagodatima upute. Jer da si bio zahvalan na blagodatima upute, Allah bi ti još više povećao uputu. Kaže Uzvišeni:

وَالَّذِينَ أَهْتَدُوا زَادَهُمْ هُدًى وَءَاتَيْنَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ۗ ١٧

"A one koji su na uputi, On će im uputu i povećati i bogobojaznost im podariti." ﴿Kur'an, 47:17﴾

Kada se nisi zahvalio na blagodatima iltizama, oslabilo i popustilo je tvoje čvrsto držanje za propise iz Allahove Knjige i sunneta Njegovog Poslanika ﷺ.

Hasan el-Basri kaže: "Allah daje neke blagodati neizmjerne, pa ako se ljudi ne zahvale na njima, onda ih On preokrene i učini kaznom za njih."

Da, draga braćo, svako onaj kome su podarena djeca pa ne zahvali na blagodatima djece bit će kažnjen njima. Kome Allah podari blagodat žene pa ne zahvali na toj blagodatima bit će kažnjen ženom. Kome Allah podari imetak pa ne zahvali na toj blagodatima bit će neminovno kažnjen njime, nema druge, i tako redom. Svaka blagodat na kojoj ne zahvališ, bit ćeš kažnjen njome. Tajna zahvale leži u iskorištavanju blagodati u pokornosti Stvoritelju, koji te je njome obasuo.

Hudejr se zahvalio na blagodatima i zatražio od Allaha da ga učini od onih koji ne zaboravljaju na Allaha, a kada bi meni došla hedija ja bih iz radosti zbog hedije zaboravio da se sjetim Allaha. To je gorka stvarnost.

Veliki broj muslimana obuzet je blagodatima, a zaboravljaju na Onoga koji ih je njima obasuo. A kada ih zadese belaji i iskušenja bivaju zauzeti njima, a ponovo zaboravljaju na Onoga Koji ih je time iskušao.

Zauzeti bivaju nečim i nekim drugim mirno Allaha, a uporno zaboravljaju na Allaha.

Draga braćo, Sulejmana ibn Davuda, عليه السلام, plemenitog vjerovjesnika i sina plemenitog vjerovjesnika, nije obuzela vlast koju je Allah dao njemu mirno svih ljudi, od zahvale i kazivanja blagodati koja mu je data.

Kaže Uzvišeni:

وَوَرَّثَ سُلَيْمَانَ دَاوُودَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عَلَّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأَوْتَيْنَا
 مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنْ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ١٦ وَخَشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ
 مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ١٧ حَتَّى إِذَا أَتَوْا عَلَى وَادِ
 النَّمْلِ قَالَتْ نَعْمَةٌ بِأَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطَمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ
 وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ١٨ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ
 أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وِلْدَانِي وَأَنْ أَعْمَلَ
 صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ١٩

"I Sulejman naslijedi Davuda i reče: 'O ljudi, dato nam je da razumijevamo ptičije glasove i svašta nam je dato: ovo je, zaista, očita blagodat!' I sakupiše se Sulejmanu vojske njegove, džinovi i ljudi i ptice, bili su sakupljani pa vođeni, i kad stigoše do mravlje doline, jedan mrav reče: 'O mravi, ulazite u staništa svoja da vas ne izgazi Sulejman i vojske njegove, a da to i ne primijete!' I on se nasmija glasno riječima njegovim i reče: 'Gospodaru moj, nadahni me da budem zahvalan na blagodati Tvojoi, koju si ukazao meni i roditeljima mojim, i da činim dobra djela na zadovoljstvo Tvoje, i uvedi me, milošću Svojom, među dobre robove Svoje!'" ﴿Kur'an, 27:16-19﴾

A kada mu je donesen Belkisin prijesto, Sulejman tada reče:

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ءَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَكْسِرُ
 لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ٤٠

"Ovo je blagodat Gospodara moga, Koji me iskušava da li ću zahvalan ili nezahvalan biti. A ko je zahvalan – u svoju je korist zahvalan, a ko je nezahvalan – pa, Gospodar moj je Neovisan i Plemenit." ﴿Kur'an, 27:40﴾

Od Hasana, rahimehullah, prenosi se da je rekao: "Allahov vjerovjesnik Davud عليه السلام je rekao: 'Gospodaru moj, kada bi svaka dlaka na mom tijelu imala po dva jezika kojim bi te danonoćno veličala ne bi bio u stanju odužiti se ni za jednu blagodat!'"

Ibn Kajjim, rahimehullah, kaže: "Neki sultan je zatvorio jednog čovjeka te mu njegov drug poručio: 'Budi zahvalan Allahu.' Nakon toga bi i bičevan pa mu njegov drug opet poručio: 'Budi zahvalan Allahu.' Zatim su doveli međžusiju te su ih vezali zajedno stavivši jednom jedan, a drugom drugi okov. Međžusija je bio bolestan te je noću morao ustajati po nekoliko puta kako bi obavio potrebu, a sa njim i ovaj čovjek koji ga je morao čekati sve dok ne završi. Njegov drug mu opet poručio: 'Budi zahvalan Allahu.' Ovaj mu tada uzvрати: 'Dokle ćeš govoriti: Budi zahvalan Allahu, zar ima većeg belaja od ovog?' Drug mu zatim odgovori: 'A šta kada bi ti nosio zennar¹ kojeg on ima?'² Šta bi onda radio? Budi zahvalan Allahu."³

Neki čovjek je došao Sehlu ibn Abdullahu i rekao: "Lopov je ušao u moju kuću i uzeo moje stvari." Sehl mu reče: "Zahvali se Allahu, a šta da je lopov (tj. šejtan) ušao u tvoje srce i pokvario tvoj tevhid? Šta bi tada radio?"

Jedan od salihina je upitan: "Kako si osvanuo?" Pa je odgovorio: "Osvanuo sam u mnogobrojnim Allahovim blagodatima koje ne mogu pobrojati i s puno grijeha. Pa ne znam na čemu da se prije zahvalim: na lijepom koje mi je dato ili ružnom koje mi je prikriveno."

Drugi pak kaže: "Osvanuo sam između dvije blagodati, ne znam koja od njih dvije je veća: grijesi koje mi je Allah prikrio pa me niko zbog

1 Zennar – pojas kojeg su *zimmije* (štićenici u islamskoj državi od jevreja, kršćana i međžusija) bili obavezni nositi kako bi se raspoznavali. Op.prev.

2 Tj šta bi bilo da te Allah nije uputio pa da budeš nevjernik poput njega? Op.prev.

3 "Uddetu es-sabirin", 144-145.

njih ne može prekoravati, ili ljubav koju je Allah dao u srcima robova a koju ne dosežu moja djela."

Da, dragi brate, od osnova o kojima moraš voditi računa na svom putu prema Allahu jeste da kada god ti Allah podari kakvu blagodat budeš zahvalan na njoj. Kada naučiš ajet napamet, zahvali se Allahu, kada činiš zkr, zahvali se Allahu, kada pustiš bradu, zahvali se Allahu, kada obaviš namaz u džematu, zahvali se Allahu, kada naučiš kakvu meselu, zahvali se Allahu, kada noć probdiš u ibadetu, opet se zahvali Allahu. Zahvali se Allahu na Njegovim blagodatima jer ako se ne zahvališ, bit ćeš kažnjen njima. To je Allahov sunnet.

Kako zahvaljivati na blagodatima?

Zahvala počiva na sljedećim stvarima:

- Priznavanje blagodati.
- Izražavanje zahvale Allahu na blagodati.
- Pokoravanje Allahu putem blagodati.
- Ljubav prema Darovatelju blagodati.
- Iskorištavanje blagodati u pokornost Darovatelja.

Anbesa ibn Ezher kaže: *"Muharib ibn Disar, kadija Kufe, bio je moj komšija pa bih dosta često u noći čuo kako kaže: 'Ja sam mališan kojeg si Ti odgojio, hvala Tebi, ja sam slabić kojeg si Ti ojačao, hvala Tebi, ja sam siromah kojem si Ti pružio bogatstvo, hvala Tebi, ja sam neimućan kojem si Ti dao, hvala Tebi, ja sam neoženjeni kojem si Ti ženu podario, hvala Tebi, ja sam gladni kojeg si Ti nahranio, hvala Tebi, ja sam nagi kojeg si Ti odjenuo, hvala Tebi, ja sam putnik kojeg Ti pratiš, hvala Tebi, ja sam odsutni kojeg si Ti povratio, hvala Tebi, ja sam bolesnik kojeg si Ti izliječio, hvala Tebi! Ja sam onaj koji traži a kojem si Ti dao, hvala Tebi, ja sam dovitelj kojeg si se Ti odazvao, hvala Tebi. Tebi pripada velika hvala, Gospodaru moj, na mojoj zahvali Tebi!"¹*

Kako je samo lijep ovaj govor! Da, tako mi Allaha, govor selefa je lijek za grešnike.

1 Tj. Tebi pripada hvala jer si mi omogućio da Ti budem zahvalan. Op.prev.

Gospodaru, Ti si taj Koji pruža ruku i daje pa Tebi pripada hvala, Gospodaru naš, Tvoje lice je najplemenitije lice, Tvoj dar je najbolji i najljepši! Gospodaru naš, Ti se odazivaš nevoljnicima, otklanjaš poteškoće, liječiš bolesne, opraštaš grijeha i primaš tevbu, pa hvaljen nek si Ti!

Draga braćo, zahvala je osnova povećanja svake blagodati. O vi, koji ste odabrali ovaj put koji vodi Allahu, budite zahvalni Allahu.. budite zahvalni Allahu... budite zahvalni Allahu, Allah će vam povećati svoje blagodati.

Od Alije, ؑ, prenosi se da je jednom čovjeku iz Hemedana rekao: *"Blagodat je povezana sa zahvalom, a zahvala je povezana sa povećanjem, tako da se neće prekinuti povećanje od Allaha, ؑ, sve dok rob ne prekine sa zahvaljivanjem svome Gospodaru."*

Zato, dragi brate, kada vidiš da se tvoj iman ne povećava, presaberi se i zahvali se Allahu. Zahvali se, iman će ti se povećati, jer je zahvala osnova povećanja.

Peta osnova:

Drži kormilo u svojim rukama!

Neki ljudi ukrcaju se na brod i misle da je kapetan taj koji ga usmjerava, a zaboravljaju da postoji jedan drugi predmet putem kojeg on usmjerava brod, a to je kormilo.

U čijim je rukama kormilo tvoga srca?!

Draga braćo, zaista, je ovaj put ka Uzvišenom Allahu i ahiretu klizav i pun posrtaja. S obzirom na veliku dužinu ovoga puta, noge posmnu, a čovjek to i ne primjeti. Zato moraš posjedovati kormilo u svojim rukama i nemoj ga predavati nikome, mirno Allahu, ﷻ, da upravlja tobom jer je Allah taj koji te upućuje na Pravi put, put koji vodi Njemu.

Koliko je od nas koji su svoje kormilo predali ženi u ruke, pa ga je ona preobrazila od tragaoca za znanjem u tragaoca za dunjalukom. Koliko je od nas koji su kormilo predali svojoj djeci, pa su ga ona preobrazila od tragaoca za džennetom u tragaoca za imetkom.

U čijim je rukama kormilo tvoga srca? Kome si ga predao? Svojem drugu, šejhu, direktoru, ženi, djetetu ili nekom drugom?

Dragi brate, pitaj sebe ko je taj koji upravlja tobom? Ko je taj koji usmjerava tvoje srce? Allah ﷻ ili neko drugi? Stani na trenutak, obračunaj se sa svojom dušom i svoje srce predaj Allahu da ga On usmjerava onako kako On hoće.

Pokori se Allahu i svoje srce predaj Njemu. Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: **"Zaista će se sultan i Kur'an razići, zato idite se za Kur'anom gdje god vas on vodio."**¹

Dragi brate, kornilo je jako opasna stvar, bilo koje poigravanje s njim može prouzrokovati skretanje broda s njegove putanje, a možda i sudar nakon kojeg slijedi potop. Zato upravljaj svakim djelićem svoga srca i usmjeri ga svome Gospodaru. Pokreni kornilo svoga broda na jednom jedinom putu, putu koji vodi Allahu, ﷻ.

Dragi brate, koliko si se samo godina kretao ovim putem koji vodi Allahu, a potom si se preokrenuo. Šta i ko te je preokrenuo s puta? Zašto si promijenio sebe i svoj pravac? Zašto je tvoja noga posmula i skrenula s puta koji vodi Allahu?

Draga braćo, zaista, je naša potreba za kornilom ogromna kako bi se ponovo vratili na putu prema našem Gospodaru. Ako čak i bude skretanja, lutanja, zablude, greške ili grijeha, moramo se povratiti. Vрати se Allahu, jer On je plemenit i prima pokajanje od svoga roba kada se pokaje i vrati Njemu. Kaže Uzvišeni:

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظَلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غُفُورًا رَحِيمًا
110

"Onaj ko kakvo zlo učini ili se prema sebi ogriješi pa poslije zamoli Allaha da mu oprostí – naći će da Allah prašta i da je milostiv." ﴿Kur'an, 4:110﴾

Svojim kornilom promijeni svoj smjer i svoje srce usmjeri prema pravom putu. Ispravi svoj put i drži kornilo u svojim rukama kako bi sigurno i smireno slijedio put koji vodi Allahu.

1 Hadis bilježi Hakim sa sljedećim tekstom: **"Pa kružite za Allahovom Knjigom tamo gdje ona kruži."** Ovu verziju je šejh Albani ocijenio slabom u "Silsiletu ed-daiife", 3605.

Šesta osnova:

Vodi računa o svom danu!

Draga braćo, Uzvišeni Allah nas nije stvorio ni zbog čega drugog osim da bi Njega Uzvišenog obožavali. Kaže Uzvišeni:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ٥٦

"Džine i ljude sam stvorio da bi Me obožavali."
﴿Kur'an, 51:56﴾

Zatim je Uzvišeni i Milostivi Gospodar propisao obaveze svome robu i obvezao ga onim što je u stanju podnijeti. Kaže Plemeniti Gospodar:

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَاعْتَمَكُم

"Da je Allah htio, mogao je propisati ono što vam je teško!" ﴿Kur'an, 2:220﴾

Da je Allah htio stavio bi vas na poteškoće i muku, međutim, On kaže:

يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمْ الْعُسْرَ

"Allah hoće da vam olakša, a ne da teškoće imate."
﴿Kur'an, 2:184﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ٢٨

"Allah vam želi olakšati, a čovjek je stvoren slabim!"

﴿Kur'an, 4:28﴾

Od Allahove, ﷻ, milosti i blagosti u šerijatskim propisima jeste i to što te je Allah obavezao i naredio da ispunjavaš obaveze samo za taj dan, tako da je zulum roba prema samom sebi i svojoj duši da nosi brigu o sutrašnjem danu. Pa tako, ako klanjaš jaciju, Allah više ne traži od tebe ni jedan farz sve do sabaha. Svako vrijeme ima svoj farz, svoju obavezu, a Allah ne traži od tebe ništa osim farza tog vremena kojeg dočekaš. On ne traži od tebe sutrašnju obavezu, već samo današnju.

Ako bi ti, dragi brate, preselio prije jacije, Allah te neće pitati za jaciju. Ako bi preselio prije nego prođe čitava godina, Allah te neće pitati o zekatu te godine. Kada bi živio čitav život i tvoj imetak ne dostigao vrijednost nisaba, Allah te ne bi pitao o zekatu. Sve to je Allahova milost, i zato je od zulma roba prema samom sebi i svojoj duši da nosi brigu o sutrašnjici.

Danas vidiš čovjeka kako sjedi i razmišlja: Kako da na kraju mjeseca dođem do para? Kada djeca porastu, gdje ću živjeti?! Dragi brate, kada djeca porastu pa oni imaju Gospodara koji će se o njima brinuti. Čovjek tako nosi brigu i zaokupi se njome, a ne svojim Gospodarom.

Vidiš oca u našem vremenu, nažalost, kako je preokupiran kupovinom parčeta zemlje da bi svojoj djeci napravio kuću. Zauzet je njihovom dunjalučkom srećom i rahatlukom te pod pritiskom tih problema zaboravlja da im ukaže na put koji vodi Allahu.

Slavljen neka je Uzvišeni Allah! Omer ibn Abdul Aziz imao je jedanaestoro muške djece. Kada mu je došla smrt, njegov pisar Redža ibn Hajve mu reče: "Kome bi oporučio svoju djecu pa da se neko brine o njima i izdržava ih". Redža mu je to rekao, jer je Omer ibn Abdul Aziz ostavio je iza sebe samo deset dirhema. Jedanaestoro muške djece, a ostavlja deset dirhema! Omer ibn Abdul Aziz mu reče: "Ne, tako mi Allaha neću ih nikom oporučiti mimo Allahu, ako budu dobri pa Allah će se brinuti o dobrim robovima svojim." Zatim je okupio svoju djecu i rekao: "Ja umirem a ništa vam nisam ostavio, ali nećete proći pored jednog muslimana, a da neće znati da ima pravo prema vama."

Ove zadnje riječi Omera ibn Abdul Aziza su jako lijepe. Ako te ljudi zapamte po dobru, bit će pažljivi prema tvojoj djeci i govorit će: Allahu smiluj se njihovom ocu, zaista, je on bio dobar čovjek!

Da, to je pravi roditelj. Roditelj koji je spoznao put prema Allahu a zatim i svojoj djeci ukazao na njega, a ne kao roditelj koji je potrošio svoje dane i posvetio se dunjaluku. Čudno je, da taj roditelj koliko god se trudio, ne uspijeva zadovoljiti svoju djecu. Tako se problem i brige još više povećaju. A da su se on i njegova porodica posvetili Allahu, ti problemi bi bili riješeni.

Kada danas pogledamo muslimane i stanje u kojem se nalaze gotovo da nećeš naći čovjeka koji živi svoj dan. Svi iščekuju sutra, a zaboravljaju da možda neće preživjeti ni taj dan.

Kaže Abdullah ibn Omer, رضي الله عنه: *"Kada osvaneš, ne čekaj noć i kada omrkneš, ne čekaj zoru."*¹

Začudio sam se nekim razmišljanjima i ponašanju koja su doprla čak i do sela! Kako da se ne čudim kada mi seljake smatramo da su sačuvani u osnovi, da su to ljudi koji poznaju temelje i principe. Neka je Allahovo prokletstvo na zulumčare, koji su iskvarili duhovnu čistoću sela.

Televizor je uništio njihov moral pa tako vidiš da čovjek slobodno pušta svoju kćerku da studira u drugom gradu, dok ona putuje sama a možda se čak i noću vraća. Pa kada ga upitaš zašto to radi, odgovara: neka ima i ona svoje "oružje"². A šta ćeš, o miskinu, kada bude razvedena zbog tog njenog oružja ili ostane neudata? Znaj da je glavno oružje Allahovo zadovoljstvo.

Da, zaista ljudi gledaju na sutra, a ne žive danas. Pogledaj oko sebe i vidjet ćeš ljude kako žive i kako su njihova srca vezana za sutra.

¹ Dio mevkuf-hadisa od Abdullaha ibn Omera. Pogledaj "Džamiul usul" od Ibnu'l Esira, 185.

² Ciljajući, na posao i platu.

Prema tome, živi dan po dan da bi stigao do Allahovog zadovoljstva. Učini svaki dan kao cilj kojim ćeš stići do najvišeg stepena u Džennetu. Počni novi dan od sabaha i računaj kao da ti je to posljednji dan u tvom životu. Tada ćeš sebe upitati: koju stvar trebam prvo uraditi? Pokajanje, pokajati se! Gospodaru naš, oprostí nam!

Draga braćo, ima li nekog od vas koji se želi pokajati danas? Ako neko kaže: "Da, ja se kajem", pitam: "Od čega? Od čega se kaješ?" Ako kažeš od svakog grijeha, tvrdim da nisi iskren. Ko kaže da se pokajao od svakog grijeha, nije iskren. Dragi brate, preciziraj i reci od kojeg grijeha se kaješ? Od pogleda u žene, koje ti je zabranjeno gledati, od laži, od cigara, od spavanja u vrijeme sabah-namaz ili od nifaka. Od čega se kaješ? Od haram jela i pića, od brijanja brade? Od čega?!

Evo ti druge druge prilike ili drugog načina kako se pokajati. U ovom trenutku prisjeti se teškog i velikog grijeha kojeg činiš i pokaj se. Hajde da se pokajemo, hajde da svi sada razmislimo o velikom grijehu kojeg činimo i pokajemo se od njega. Sada, u ovom trenutku...

Gospodaru naš, primi našu tevbu, saperi naše grijeha i uslišaj naše dove!

Da, dragi brate, počni od danas i reci: Danas ću se pokajati od tog i tog grijeha. Danas ću se pokajati od gledanja u haram. To je obećanje, Gospodaru moj, između Tebe i mene. Danas ću oboriti svoj pogled pa šta bude neka bude. Danas ću pročitati tri džuz~~a~~ iz Kur'ana, danas ću postiti, danas ću udijeliti pet cura i tako svakog dana upitaj sebe šta ćeš danas uraditi. Na taj način zacrtavaš sebi jasan plan rada u Allahovoj vjeri, svakog dana radeći nešto novo pa će onda i tvoj život imati smisla.

Kaže Ibn Kađim, rahimchullah:

"Otkako noge roba kroče na dunjaluk, on putuje svome Gospodaru, ﷻ. Dužina njegovog puta je život kojeg mu je Allah propisao. Zatim je Allah dao noć i dan kao stepene i periode njegovog puta na dunjaluku ka Uzvišenom Gospodaru. Svaki dan i noć predstavljaju stepen ili period te ih čovjek prelazi jedan za drugim, sve dok ne završi svoje putovanje.

Pametan i oštrouman je onaj ko svaki stepen i period dobro sagleda vodeći računa o njegovom uspješnom i sigurnom savlađivanju, pa kada pređe jedan stepen, odmah za njim pređe na drugi. Na taj način

ne gaji dugu nadu, niti mu srce postaje okorjelo, niti ima odlaganja, već svoj život smatra jednim periodom i stepenom trudeći se da ga pređe na najbolji mogući način. Jer kada se čovjek čvrsto uvjeri u kratak životni vijek i brzinu njegova prolaska, njegova duša biva pokorna i lakše čini dobra djela pripremajući sebi opskrbu za ahiret. Pa kada pređe jedan period i dođe drugi, dočeka ga na isti način, i uvijek tako postupa sve dok ne pređe sve životne periode.

Nakon toga zahvaljuje Allahu na svom trudu i djelu kojeg je pripremio za dan u kojem će mu itekako biti potrebno. I kada osvane zora ahireta i nestane tmine dunjaluka, tada će biti zadovoljan svojim djelom, a briga će nestati. Pa kako je samo lijepo kad čovjek dočeka dan u kojem blista njegova zora i njegov uspjeh bude očigledan."¹

Dakle, draga braćo, želimo da svaki dan napravimo kao zasebnu cjelinu koju ćemo isplanirati i živjeti. A što se tiče sutrašnjeg vremena, to nas sada ne zanima, već kada ono nastupi tek tada ćemo razmišljati o njemu. A što se tiče jučerašnjeg vremena, ono je prošlo tako da nas ni ono ne interesuje. Mi živimo u sadašnjosti, i šta ćemo uraditi s njom? Hoćemo li je utrošiti u razmišljajnu o prošlosti, ili o budućnosti. Ili ćemo pak u svom životu raspodijeliti današnje vrijeme prelazeći prepreke jednu za drugom, olakšavajući tako i sebi i drugima.

Dragi brate, ako ti je jučer prošao namaz u džematu, odluči da ti danas ne prođe. Jučer nisi klanjao skrušeno i smireno, niti si razmišljao i bio skoncentrisan na ono što učiš, danas se osloni na Allaha i posveti se namazu. Živi dan u kojem se nalaziš!

Izgradi i učini svoj dan obavljanjem djela koja te približavaju Allahu i kojima je On zadovoljan, pa ako preseliš u tom danu uči ćeš u Džennet... Gospodaru naš, podari nam Džennet!

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: "Godina je drvo, mjeseci su njeno granje, dani izdanci, sati lišće, a izdasi njegovi plodovi. Pa kome njegovi izdasi budu u pokornosti Allahu, ﷻ, plodovi njegova drveta bit će ukusni, a kome njegovi uzdasi budu u nepokornosti, plodovi njegova drveta bit će gorki."

¹ "Tarikul hidžretajn", 189.

Mlade koje su se dotjeravale u frizerskom salonu u Damjatu¹, a kojima se srušio krov nad glavom, preselile su. Da je svaka od njih znala da će preseliti u tom danu, ne bi ušle u frizerski salon, već bi bile u pokornosti Allahu sve do zadnjeg momenta pripremajući se za susret s njim.

Dragi brate, oporučujem ti oporuku imama Ibn Kudame, rahimehullah, koji kaže: *"Zato iskoristi, Allah ti se smilovao, svoj dragocjen život i vodi računa o svom dragocjenom vremenu. Znaj da je dužina tvoga života ograničena i da su ti i izdisaji ograničeni. Svakim izdisajem odlazi dio tebe. Život je kratak, ono što je preostalo od njega je malo. Svaki dio njega je dragocjeni dragulj koji se ne može nadoknaditi niti zamijeniti. Ovim kratkim životom zaslužuješ vječnost u nagradi ili kazni. Stoga ako usporediš ovaj život sa trajnom vječnošću, vidjet ćeš da jedan uzdisaj iznosi više od milion godina u užicima za onoga ko bude činio dobro. A ako je dunjaluk takav spram ahireta, onda je bezvrijedan. Zato nemoj trošiti skupocjene dijamante svoga života, osim u pokornosti Uzvišenom Allahu i djelima koja te Njemu približavaju. Kada bi ti imao samo jedan dragulj ovoga svijeta bilo bi ti teško da ga izgubiš, pa kako da onda gubiš dragulje i dragulje, kako da trošiš svoje sate i kako da ne žališ sa životom koji je prošao, a koji se ne može nadoknaditi."*

Od Omera ibn Zerra prenosi se da je govorio: *"Radite, Allah vam se smilovao, za spas vaših duša u ovoj mrkloj noći. Izgubljen je onaj ko izgubi dobro dana i noći i mahrum je onaj kome je uskraćeno dobro dana i noći. I noć i dan su put vjernicima ka pokornosti njihovom Gospodaru, a propast drugima zbog njihove nemarnosti prema sebi i svojim dušama. Stoga oživite svoje duše spominjanjem Allaha, jer srca se zikrom oživljavaju. Koliko je onih koji ovu noć na kijamu provode i koliko je onih koji noć u snu provode, a koji će se kajati zbog svog dugog sna kada vide kakve je sve počasti Allah sutra pripremio za pobožne robove svoje. Zato iskoristite, Allah vam se smilovao, sate, noći i dane, i znajte da Allah na vas motri u svakom trenu pa Mu uvijek budite zahvalni."*

Stoga, dragi brate, da bi stigao do Allahovog zadovoljstva, tražim da uradiš jednu stvar: da se odvojiš od brige razmišljanja o sutrašnjem danu i onoga što će se u njemu desiti. Jer ti ne znaš gajb. Kaže Uzvišeni:

¹ Damjat – mjesto u Egiptu.

وَمَا تَنْدِرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا

"A čovjek ne zna šta će sutra zaraditi." ﴿Kur'an, 31:34﴾

Nemoj se plašiti za budućnost, Allah je s tobom. On te pomaže, jer On Uzvišeni ne ostavlja pokorne robove svoje. Kaže Uzvišeni:

إِنَّ وَلِيَّيَ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ۱۹۶

"Moj je zaštitnik Allah, Koji Knjigu objavljuje i On se o dobrima brine." ﴿Kur'an, 7:196﴾

Zato brigu o sutrašnjem danu ostavi za sutra. Sutrašnja opskrba je kod tvoga Gospodara a možda će i doći sutra, a tebe neće naći. Allaha molim da nam podari lijep završetak.

Zato vodi računa o danu kojeg si dočekao i uloži maksimalni trud da se u približi Allahu, jer možda će to biti tvoj posljednji dan.

Kaže Ibn Kajjim: "Požuri Allahu i Njegovoj blizini u kući selama¹ u kojem nema muke ni napora. Ti se, o robe, nalaziš u vremenu između dva vremena koja predstavljaju suštinu tvoga života: između onoga što je prošlo i onoga što dolazi. Što se tiče onoga što je prošlo to popravljajš kajanjem i traženjem oprost, a to je nešto što ne zamara niti ima poteškoće, jer su to djela srca. A što se tiče budućnosti, popravljajš je sustezanjem od grijeha što opet nije djelo udova, stoga, ne predstavlja ti napor. Radi se samo o odlučnosti i iskrenoj namjeri kojom ćeš odmoriti svoje tijelo i srce. Stoga ono što je prošlo popravljajš tevbom, a ono što te iščekuje popravljajš sustezanjem, odlučnošću i iskrenim nijetom, a udovi ovdje ne igraju nikakvu ulogu niti se zamaraju."²

To je suština ove osnove pa, o ti, koji putuješ Allahu vodi računa o svom danu.

1 Kuća selama je Džennet.

2 "Fevaid", 151-152.

Sedma osnova:

Nek' ti tvoja kuća bude dovoljna!

Kada je Allahov Poslanik, ﷺ, upitan o spasu, odgovorio je: **"Čuvaj svoj jezik, nek ti tvoja kuća bude dovoljna i plaći nad svojim grijehom."**¹

Abdullah ibn Abbas, ؓ, kaže: *"Najveća propalica je onaj ko se pozabavi ljudima a zaboravi na sebe, a još veća propalica je onaj ko se pozabavi sobom a zaboravi na Allaha."*

Jedan od selefa kaže: *"Znak Allahova okretanja od roba jeste to, što se rob posveti onome što ga se ne tiče."*

Drugi kaže: *"Znak propadanja dobrih djela jeste pretjeran govor o ljudima."*

Ibn Dževzi, rahimchullah, kaže: *"Kada vidiš sebe kako se smiruješ uz ljude osjećajući nelagodu u osami činjenjem ibadeta, onda znaj da nisi na dobrom putu."*

Ibn Kudame kaže: *"Kada vidiš ljude kako su zadivljeni tobom onda znaj da se dive i čude Allahovom zastoru kojim je sakrio tvoje grijeha i mahane. Stoga ne odstranjuj od ljudi muhe, dok je tvoje krilo puno škorpija."*

Musibet našeg vremena jeste pretjerano bavljenje drugim ljudi. Okupirani su sredstvima informisanja, novinama, magazinima, televizijom, a zaboravljaju na Allaha. Nažalost i neka braća su počela držati televizor u svojim kućama, a to je problem. Učenajci kažu: fitna je

¹ Hadis bilježi Tirmizi, 2406, i kaže da je hadis hasen. Šejh Albani je hadis ocijenio vjerodostojnim.

da dozvoljavaš nešto što si ranije smatrao zabranjenim. Tako da je onaj ko je smatrao da je televizor haram, a sutra ga unese u svoju kuću upao je u fitnu.¹

Vidiš ga kako govori: Ja sam donio televizor kako bi pratio vijesti i tako znao šta se dešava u svijetu kao i da gledam neke korisne programe. Znaj, dragi brate, da je i praćenje vijesti bez pravila – fitna. Da, fitna, jer se može desiti da se pozabaviš svijetom, a zaboraviš sebe.

Draga braćo, ono što gledate na vijestima od dešavanja u Palestini – molim Allaha da olakša muslimanima Palestine, da se osveti jevrejima i ubrza njihov poraz – sve to ne iznosi ni desetinu od svega što se dešava. Međutim, prikrivaju se događaji na drugim mjestima. Te su događaje prikrili od nas, a ovaj otvoreno prikazuju. Zašto? Kakva tajna leži u tome?! Vatra u grudima koju oni rasplamsavaju ima povoda, stoga, budi oprezan kako ne bi upao u zamku.

Draga braćo, živimo u vremenu u kojem se umanjuju krupne stvari, a preuveličavaju sitne stvari. Krupno pitanje koje nas neprestano brine, u početku je umanjeno i svedeno samo na Palestinu, a potom još više, tako da je svedeno samo na pitanje Kudsua.

Zato, kada bi pretpostavili da Izrael dā Palestincima suverenu državu koja će imati svoj integritet i granice, i prekine s ubijanjem muslimana, da li će tada pitanje biti okončano? Ne, kod njih će možda biti okončano, ali kod nas nije i neće se završiti, jer to nije samo pitanje Palestine, već pitanje jevreja – Allaha molim da im se osveti.

Ovo je samo jedan primjer, stoga, kakve koristi u pretjeranom gubljenju energije omladine koja troši svoje vrijeme pred ekranima?! Oni koji samo sjede pored ekrana i žele spasiti Palestinu, beskorisni su. Vidiš nekog od njih kako više provodi vrijeme pored televizora gledajući vijesti, nego što uzima mushaf. Govori i prenosi vijesti više nego li što čini dovu ili spominje Allaha. Zaokupljenost ovim stvarima neće spasiti muslimane. Moramo shvatiti stanje u kojem se nalazimo. Želimo

¹ Ako šejh ovako govori o televiziji u arapskom dijelu svijeta gdje ima i kanala na kojima nema zabranjenih stvari poput muzike, pojavljivanja razgoličenih žena, već se naprotiv pušta učenje Kur'ana, dersovi šejhova itd., šta tek reći za televiziju na našim prostorima koji razvratnim filmovima, španskim i drugim sapunicama uništavaju moral naše omladine. Tako da se i trun dobra koji se prikazuje na televiziji topi u moru nevjerstva, razvarata, islamofobije i borbe protiv islama i muslimana. Op.prev.

zaustaviti bespotrebno gubljenje vremena i okupiranost ljudima, jer je to slab i ponižavajući stav. Pozabavimo se sobom prije svega, jer popravkom svoje duše biva i popravka ummeta i tek nakon toga može doći pobjeda.

Kada učenjaci govore o ovom pitanju, kažu: "Fitna kruži, okreće se." Moguće je da u svom kruženju fitna zakači i tebe. Šta ako neprijatelji sutra dođu na tvoja vrata, hoćeš li ustrajati ili prodati svoju vjeru? Hoće li tvoja žena ustrajati kada naiđe fitna ili će te "prodati"? Djeca, također, hoće li ustrajati u vjeri kada naiđe fitna ili će skrenuti u zabludu i rasturiti se?

Zastani na tren i dobro razmisli o ovome, razmisli kao čovjek koji želi Džennet. Pozabavi se sobom i svojom porodicom, jer Uzvišeni kaže:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا

"O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od vatre." ﴿Kur'an, 66:6﴾

Da, posvećivanje svojoj duši je osnova:

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ

"Zato se bori na Allahovom putu, ne obavezujući osim sebe." ﴿Kur'an, 4:84﴾

Ikaže Uzvišeni isto tako:

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ

"I svaki grešnik samo će svoje breme nositi." ﴿Kur'an, 6:164﴾

Zato je jedna od osnovnih poruka islama: Spasi najprije sebe.

Cijenjeni brate, postavljam ti pitanje, jasno i precizno, koje od tebe zahtijeva jasan odgovor: Kakvo je tvoje stanje s Allahom? Je li

Allah zadovoljan s tobom? Odgovori, ali nemoj biti obmanut. Ako bi preselio u ovom momentu, da li bi bio sa Poslanikom, ﷺ, u Džennetu?! To je ono što ciljам, da odgoj tvogєg nefsa bude tvoj posao, a zadovoljstvo tvoga Gospodara tvoj prvenstveni zadatak.

Da omladino, svi smo zauzeti, ali 99% naša zauzetost biva drugima, 99% naše zauzetosti biva udovoljavanje nefsu, a ne Allahu. Čak i taj mali dio u kojem se posvetimo popravci našeg stanja nije Allaha radi, *ve la havle ve la kuvvete illa billah*. Gospodaru naš, podari nam iskrenost i učini od njegovih nosioca!

Zato se ne obmanjuj svojim ibadetom i dobrim djelima koja radiš. Ne obmanjuj se spoljnim obavljanjem ibadeta koji čak mogu biti i fitna za tebe.¹

Pogledajte zajedno sa mnom sljedeću priču: Neki čovjek, pobožnjak, izašao je u pustinju radi obožavanja Uzvišenog Allaha. U pustinji je vidio slijepog gavrana slomljenih krila. Zastao je i razmišljao govoreći: "Subhanallah! Slijepi gavran, slomljena mu krila, a još u pustinji! Kako li jede i pije i kako živi?! I dok je tako gledao i razmišljao, naišao je drugi gavran noseći hranu. Zastao je kod slijepog gavrana koji je otvorio usta te ga je ovaj nahranio i napojio, sve dok se nije zasitio. Ovaj čovjek se začudio i rekao: "Subhanallah! Allah mi je pokazao jasan dokaz. Zar da nakon ovoga ulažem trud radi sticanja rizka?!" Sklonio se u pećinu i ibadetio. Kada je za njega čuo učenjak, otišao mu je i upitao: "Šta te je navelo da ovako postupiš?" Čovjek mu ispriča priču o gavranu na što mu učenjak reče: "Subhanallah! A zašto si se zadovoljio da budeš slijep?!"

Neka je slavljen Uzvišeni Gospodar, koliko je samo pouka u ovoj priči. Od tih pouka jeste i potvrda riječi Poslanika, ﷺ, kada kaže: "**Allah je ozario lice čovjeka koji čuje od mene riječi pa ih prenese onako kako ih je čuo. Koliko je samo onih kojima je dostavljen govor a koji ga bolje shvati od onoga koji ga čuje.**"²

1 Tj. ako ih ne budeš obavljao Allaha radi i ako se u njima nađe udio nefsa ili pretvaranja koje poništava djelo. Op.prev.

2 Hadis bilježi imam Ahmed, 3/225, Ibn Madže, 236. a šejh Albani, rahimehullah, ga je ocijenio vjerodostojnim.

Allah je prvom čovjeku pokazao dokaz, a drugom je to sañno bilo prenešeno, nije ga vidio, ali se okoristio više nego prvi te je bio bolji od njega. Zašto i ti ne bi bio bolji?! Zašto se zadovoljavaš da budeš slijep?! Zašto ti ne bi bio onaj koji vidi i koji hrani slijepog?! Zašto se zadovoljavaš prostim stvarima?! Zašto daješ prednost lijenčarenju i spavanju?! To je nažalost činjenično stanje ummeta čija omladina želi biti slijepa. Žele spavati, a da drugi radi za njih. Čekaju da drugi ponesu njihove brige i rješavaju njihove probleme.

Da, draga braćo, puno je onih od nas koji traže svoja prava, ali se ne obaziru na prava drugih. Stoga prije nego što zatražiš svoje pravo, ispuni ono što ti je obaveza, a nema sumnje da je naša prva obaveza popravka nas samih. Desi se, nažalost, da sjedneš sa nekim pa on kaže: "Ja se bojim za tog i tog brata, jer nekoliko dana nije došao na sabah..." Boj se prvo za sebe. Da, tačno je da nema prepreke da se bojiš za svoga brata, ali ne da zaokupljen budeš njegovim mahanama¹, jer Poslanik, ﷺ, kaže: "*Neko od vas vidi trn u oku svoga brata a ne vidi balvan kod sebe.*"²

Ako se, zaista, bojiš za svoga brata, onda mu otidi u tajnosti i potraži ga, jer možda ima neki problem, možda ima neko opravdanje. Idi i pomoz mu da dođe na namaz, u suprotnom, poštedi ga svog zla i ne pomazi šejtanu protiv njega već se pozabavi sobom, jer to ti je preče.

Vodi računa o svojoj duši i obaveži je pokomošću Uzvišenom Allahu. Nosi svoju brigu, i nek ti tvoja kuća bude dovoljna. Posveti se popravci svoga srca, namaza, zkra, hifza Allahove Knjige, sticanja znanja i davi. Nastoj odgojiti svoju djecu i porodicu na Kur'anu i sunnetu. Nek ti tvoja kuća bude dovoljna.

1 Spomenute riječi mogu predstavljati iskrenu brigu o bratu ako čovjek želi riješiti problem kod brata savjetujući ga, a mogu predstavljati i želju da se ukaže na mahanu brata, a to je upravo ono na što šejh ovdje upozorava. Op.prev.

2 Hadis bilježi Ibn Hibban, 1848, Buhari u djelu "Edebul mufred", 295, kao mevkuf predaju od Ebu Hurejre (tj. kao riječi Ebu Hurejre a ne riječi Poslanika, ﷺ). Pogledaj "Silsiletu es-sahiha", 33.

Osmo osnova:

Iskreni je Allahov miljenik

Želim ti postaviti pitanje na koje ćeš mi iskreno odgovoriti: Tako ti Allaha, šta bi izabrao Džennet ili da ti neko danas da million eura. Nemoj odgovarati odmah, jer ćeš slagati. Možda ćeš reći: Da spojimo između dva dobra, i milion eura i Džennet. Kažem: ne, ne može, jer je pitanje dunjaluka ili ahireta. Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: **"Ahiret je krenuo dolazeći a dunjaluk je krenuo odlazeći, pa budite od sinova ahireta a ne budite od sinova dunjaluka."**¹

Ko se posveti samo dunjaluku naškodit će svom ahiretu, a ko se posveti ahiretu naškodit će svom dunjaluku.

Šube ibn Hadžadž, emirul muminin u hadisu, kaže: *"Učio sam hadis pa sam bankrotirao, a moj brat se držao se svog dućana te je zaradio."* Šube kaže da je njegov brat trgovao sve dok nije postao milioner, a on je tražio hadis pa je ostao bez imetka.

Zato kaže imam Šafija: *"Ovo znanje ne može tražiti neko ko nije iskusio siromaštvo."* *"Čak ni onaj ko nije bogataš, ali ima ono što mu je dovoljno"*, upitali su? *"Ni on"*, odgovori Šafija.

Zato otvoreno kažem, bez ikakvog pretjerivanja: Ne možemo biti tragaoci znanja, o omladino, jer smo dunjalučari. Da, budimo iskreni i otvoreni. Jer da nam je cilj Allahovo zadovoljstvo, bili bi zadovoljni s onim što nam je dovoljno od dunjaluka.

¹ Hadis bilježi Ibn Adij u "Kamilu", 4/402 sa sljedećim tekstom: *"O ljudi, zaista je dunjaluk trenutno dobro od kojeg se hrane i dobar i pokvarenjak, a ahiret je iskreno obećanje u kojem će suditi Svemoćni Gospodar Koji će uspostaviti istinu i opovrgnuti neistinu. Pa budite od sinova ahireta, a ne od sinova dunjaluka, jer svaku majku njeno dijete prati."*

Bekijj ibn Mahled, taj alim, učenik imama Ahmeda, kada su mu se njegovi učenici požalili na siromaštvo, rekao je: *"Tako mi Allaha došao je dan u kojem sam prodao svoje pantalone, da bih kupio papir. Prolazili bi dani, a ja ne bih okusio hranu te bih uzimao listine od kupusa ko je su bacali ljudi i to jeo."*

Da, to je pravi talibul ilm- učenik i učenjak. To je želja za ahiretom i to su oni iskreni.

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: *"Blago onome ko bude upućen islamu i opskrbljen onim što mu je dovoljno, i kome Allah podari zadovoljstvo onim što mu je dao."*¹

Draga braćo, šta se cilja pod iskrenošću? Ljudi su danas suzili značenje iskrenosti pa kada neko spomene iskrenost, mozak odmah predstavlja govor istine i iskrenost jezika. Nije samo to, iskrenost je pojam koji je mnogo veći od toga. Ali mi smo u takvom vremenu u kojem se umanjuju krupne stvari te predstavljaju malim i beznačajnim.

Iskrenost je mnogo veća od onoga što vi zamišljate, iskrenost je, draga braćo, islam. Kaže Uzvišeni:

وَالَّذِي جَاءَ بِالصَّدَقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝۳۳

"A onaj koji donosi iskrenost (islam) i oni koji u nju vjeruju, oni se čuvaju i boje." ﴿Kur'an, 39:33﴾

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَأَبَى السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا

"Nije dobročinstvo u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, nego su dobročinitelji oni koji

¹ Hadis bilježi Timrzi, 2349, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u svom djelu "Sahihul džanib", 3826.

vjeruju u Allaha, u drugi svijet, u meleke, u knjige, u vjerovjesnike, te oni koji od imetka, iako im je drag, daju rođacima i siročadi, siromasima i putnicima namjernicima, prosjacima, i za otkup iz ropstva, oni koji namaz obavljaju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je preuzmu, ispunjavaju, te oni koji su strpljivi u neimaštini i u bolesti, i za vrijeme borbe. To su oni koji su iskreni." ﴿Kur'an, 2:177﴾

Nakon što je Uzvišeni spomenuo ruknove islama i ruknove imana i islama kaže. "To su oni koji su iskreni.." dakle, iskrenost je čitava vjera, a, također, i bogobožnost. Međutim najteži vid iskrenosti jeste iskrenost odluke. Kaže Uzvišeni:

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَّعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ
٢١

"Pokornost i lijep govor! A kada stvar bude odlučena i postane ozbiljna, bolje bi im bilo da su prema Allahu iskreni." ﴿Kur'an, 47:21﴾

Ovo je zapanjujući ajat. Pročitaj ga još jednom. Jesi li ga shvatio? Ja te pitam: Želiš li ući u Džennet? Jesi li spreman čitavu noć provesti u namazu, zatim da osvaneš posteći i udjeliš pola imetka kojeg posjeduješ? Možda odgovariš: Da, inšaallah... To je ono na što se odnose riječi Uzvišenog: "Pokornost i lijep govor." Vidiš čovjeka kako čuje govor pa govori lijepo, ali kada stvar bude odlučena... Znaš li šta znače ove tri tačke?! Znače, da kada stvar bude odlučena i postane ozbiljna, onda nikoga nema da ustraje.

فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ٢١

"A bolje bi im bilo da su prema Allahu iskreni bili."

Kaže Uzvišeni:

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنِ أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تَقْسِمُوا طَاعَةٌ
مَّعْرُوفَةٌ

"I oni se zaklinju Allahom, najtežom zakletvom, da će sigurno ići u boj ako im ti narediš. Reci: 'Ne zaklinjite se! Pokornost – zna se šta je!'" (Kur'an, 24:53)

Kod sebe imam svesku koju sam naslovio "razotkrivajući ajeti". U njoj sam sakupio ajete koji razotkrivaju nutrinu, ukazuju na suštinu i ispoljavaju sitne i skrivene ružne stvari i osobine. To su ajeti koje kada čitaš osjećaš da govore o tebi, osjećaš da prst optužbe upiru na tebe. Ovo je jedan od tih ajeta. Ajet koji zaista razotkriva, jer mnogi su tu dok se samo priča, ali kada dođe vrijeme djela i sprovođenja onda nema nikoga.

Gospodaru naš, prikrij naše mahane i nemoj nas osramotiti! Gospodaru naš oprosti nam naše grijehе i podari nam iskrenost i čvrstu odlučnost... Amin!

Drago braćo, iskren je onaj čija je odlučnost čvrsta u svim djelima, bez slabosti, kolebanja i popustljivosti. Iskreni uvijek podstiče svoju dušu na čvrstu odluku u činenju dobrih djela.

Zato, draga braćo, budite iskreni s Allahom po pitanju svojih odluka i budite spremni ispuniti ono što ste odlučili, jer duša je vrela, duša je zagrijana onda kada obećava, ali kada dođe do djela, kada naidu strasti i prohtjevi, odlučnost slabi i popušta.

Kaže Uzvišeni:

مَنْ الْمُؤْمِنِينَ رَجَالَ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ
نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ۚ ۲۳

"Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju i nisu ništa izmijenili." (Kur'an, 33:23)

Od Enesa ibn Malika, رضي الله عنه, prenosi se da je rekao:

"Moj amidža Enes ibn Nadr, po kojem sam dobio ime, nije prisustvovao u bitci na Bedru s Allahovim Poslanikom, ﷺ, te mu je to teško palo, pa je rekao: 'Prva bitka koju je vodio Allahov Poslanik, ﷺ, a ja nisam bio prisutan!! Tako mi Allaha, ako Allah da pa budem

učestvovao s Allahovim Poslanikom, ﷺ, u nekoj bici Allah će vidjeti kako ću postupiti.' Sljedeće godine se desila bitka na Uhudu, pa je Enes ibn Nadr sreo Sada ibn Muaza kako se povlači na mu je rekao: 'Kuda, o Sade?' – ukazujući mu na grešku povlačenja, a zatim je dodao: 'Ah, džennetskog li mirisa, osjećam ga u podnožju Uhuda.' Zatim je navalio i borio se sve dok nije bio ubijen. Na njegovom tijelu smo našli preko 80 rana, od koplja, strijela i sablji. Moja tetka Rubeja bint Nadr rekla je: Nisam poznala svoga brata osim po jagodicama njegovih prstiju." Zatim je objavljen ovaj ajet:

مَنْ الْمُؤْمِنِينَ رَجَالَ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ۚ ۲۳

"Ima vjernika koji ispunjavaju zavjet dat Allahu, ima ih koji su poginuli, i ima ih koji to očekuju i nisu ništa izmijenili." ﴿Kur'an, 33:23﴾

Kakve li samo iskrenosti kod ovog čovjeka. Osjetio je slast djela prije nego je krenuo da ga uradi. Osjetio je miris Dženneta prije nego je krenuo u borbu. To je zbog njegove iskrenosti u izvršenju svoga obećanja i odlučnosti.

Također od priča koje ukazuju na iskrenost jeste i priča o *ashabul-uhdudu*². Mladić koji je od pobožnjaka naučio tevhid a od sahira kufi, posjedovao je u svom srcu iskrenu namjeru. Svojom fitrom naginjao je onome što mu je govorio pobožnjak, ali je htio biti čvrsto ubijeden da je ono na čemu je on istina. Zato je rekao, onda kada se životinja preprečila na put: "Gospodaru moj, ako ti je ono na čemu je pobožnjak draže, onda ubij ovu životinju i ljudima oslobodi put." Pa kada je bio iskren u traženju istine, Allah mu je onda pokazao dokaz. Ovo je jako bitna stvar, jer je mladić bio iskren pa mu je Allah ukazao istinu te ju je on prihvatio i ustrajao na njoj. Njegovog učitelja, pobožnjaka, prepolovili su pred njegovim očima, zatim su povelili mladića na vrh brda, pa na pučinu mora, samo da bi ga odvratili od njegove vjere ili ubili, a on je i dalje bio nepokolebljiv u svojoj vjeri, posjedujući ogromnu ustrajnost.

1 Hadis je muttefekun alejhi. Buhari, 4048, i Muslim, 1903.

2 *Ashabul-uhdud* – onikojisu bili zapaženi u rovovima.

Još jači dokaz njegove iskrenosti jeste i to što je poučio kralja kako će ga ubiti! Rekao je: "Nećeš me ubiti sve dok ne uradiš ono što ti naredim. Uzmi strelicu iz mog tobolca zatim je stavi u luk i reci: 'U ime Allaha Gospodara ovog mladića.' Tada ćeš me ubiti." Dakle, mladić je ukazao kralju kako će ga ubiti. Zašto? Zašto je žrtvovao sebe? Samo da bi ljudi čuli: "Bismillah, u ime Allaha", kako bi ljudi znali da imaju svoga Boga koji se zove Allah.

Također drugi primjer iskrenosti u ovoj priči jeste i to da je mladić obavijestio pobožnjaka o onome što se desilo, kada je životinja preprečila put ljudima pa je on bacio kamen i ubio je te mu je pobožnjak tada rekao: "Sinko, ti si danas bolji od mene." Pogledajte iskrenosti. Nije prikrilo činjenicu da je mladić bolji od njega.

Čak je i sihirbaz, draga braćo, bio iskren sa sobom. Poznato je da je sihirbaz veliki lažov, ali je u ovom slučaju sihirbaz bio iskren sa sobom, jer je kralju rekao: "Ja sam ostario, pa nađi mladića kojeg ću poučiti a koji će ti koristiti nakon mene". Dakle, sihirbaz želi kazati: "Ja ću umrijeti." Nije obmanjivao sebe, iako je obmanjivao ljude.

Mladić je, dakle, bio iskren te je spoznao istinu. Pobožnjak je bio iskren i nije prikrilo to što je mladić bolji od njega, i sihirbaz je bio iskren pa nije obmanjivao sebe.

Ako se čudiš našim riječima da je čak i sihirbaz bio iskren sa sobom, pa još čudnije je to što neki nisu stigli ni do tog stepena da budu iskreni sa sobom. Neki od nas, nažalost, izmisle laž pa se ona proširi i on sam povjeruje u nju. Zaboravi da je on slagao u osnovi. Njegov slučaj je poput čovjeka koji u ruci nosi nešto što zaudara, ali ljudi su pomislili da je hurma, pa su govorili hurma, slatka hurma, slatka hurma u njegovoj ruci sve dok je nije pojeo! Da, pojeo je zbog poniženosti svoje duše.

Muhammed ibn Kab kaže: *"Lažov laže zbog poniženosti i bezvrijednosti njegove duše."*

Od smiješnih priča jeste i priča nepismenog čovjeka, koji je dobio pismo a nije znao čitati i pisati. Išao je ulicom i naišao na čovjeka kojem je dao pismo da ga pročita. Čovjek je bio slaba vida pa kada nije bio u stanju pročitati pismo, izvadio je naočare i pročitao ga. Ovaj čovjek začuđeno je pomislio u sebi: Naočare su sve ovo uradile?! Zatim je

upitao čovjeka: "Kakve su ovo čudne naočare?" Čovjek mu odgovori: "Ovo su naočare za čitanje." Čovjek tada ode i kupi naočare za čitanje. Stavio ih je i pokušao čitati, ali nije bio u stanju! Zaboravio je da nije sve u naočarama već u mozgu koji je iza njih. Jesi li shvatio šta namjeravam s ovim?!

Neki ljudi vjeruju, da dok god su oni pustili brade, pročitali dvije knjige, čuli nekoliko dersova i prisustvovali na nekoliko predavanja – postali učeni. Ne, ne sinko. Mora se popraviti i srce koje je "iza naočara." Da, draga braćo, vanjšina se mora poklapati sa nutrinom, u suprotnom, bit ćemo lašci, lagat ćemo i obmanjivati prvo sami sebe, a zatim i ostale.

Abdul Vahid ibn Zejd kaže: *"Kada bi Hasan nešto naredio, bio bi od onih koji su se najviše pridržavali toga, a ako bi nešto zabranio bio bi od onih koji su najudaljeniji od zabrane. Nisam nikada vidio nekoga kome je vanjšina bila poput njegove nutrine."*

Ebu Abdur-Rahman ez-Zahid govorio je: *"Gospodaru moj, odnosim se prema ljudima s povjerenjem a prema Tebi s prevarom"*, pa bi zatim plakao.

Ebu Jakub en-Nehredžuri kaže: *"Iskrenost je poklapanje s istinom u tajnosti i javnosti."*

Draga braćo, budite iskreni u svojim djelima, jer je namjerno suprotstavljanje vanjšine nutrini predstavlja pretvaranje, rija. A ako nije namjerno, onda nije rija ali ni tada iskrenost nije ostvarena. Možda čovjek ide smireno i skrušeno ali u suštini nije takav, takav nije iskren u svom djelu iako nije od onih koji se pretvara.

Pitanje: Želiš li da Allah pomogne islam? Šta misliš kada bi čitav ummet Muhammeda, ﷺ, bio poput tebe, kada bi svi i mali i veliki i stari i mladi, bili poput tebe sa tvojim grijesima i mahanama, tvojim imanom i djelima. Da li bi ummet bio pomognut?!

Ummet biva pomognut iskrenim ljudima, molim Allaha da nas učini od iskrenih, pa jesi li ti podoban i spreman da ummet bude potpomognut tobom? Ne, nisi, jer ako kažeš da jesi, onda si mnogo obmanut. Zato ti kažem da su tvoje riječi da želiš da Allah pomogne ovaj

unmet – laž, jer prvi korak pomaganje vjere jeste da popraviš sebe. Odavde je početak.

Zato te pitam: Jesi li podoban da budeš obnovitelj islama? Nemoj reći: Allahul mustean¹. Riječi "Allahul muste'an" zahtijevaju trud, zahtijevaju znanje i ibadet, zahtijevaju kontakt s Allahom i danonoćni trud i napor. Zato budi iskren, a ne lažov.

Imam Nevevi, rahimehullah, kada mu je došla smrt upitali su ga: "Zašto se nisi oženio." Pa je odgovorio: "Da sam se sjetio učinio bih to... ali zaboravio sam". Ibn Tejmije, također, preselio je a nije se oženio. Također zaboravio. Subhanallah, zaboravili su na brak, to pitanje koje obuzima razum omladine danas, a posebno kada su u pitanju multezimi.

Da, od kada se prihvatiti ~~iltizama~~ gotovo da ne razmišlja niočemu, osim o braku. Brak postaje njegova prevashodna i trajna briga. Zato je brak postao prepreka pa vidiš takvog kada vidi pokrivenu ženu razmišlja: da se oženim ovom... ne, ne, već ovu i tako redom. Nije očekivati da takvi postanu muškarčine.

Jesu li to oni koji će ponijeti ovu vjeru?! Jesu li to oni kojima će Allah potmognuti vjeru?! Gdje su danas muškarčine?! Gdje su makar oni koji su upola slabiji?! Gdje su makar oni koji su slični njima?!

Draga braćo, Allah će pomoći vjeru s ljudima čija je briga vjera, s ljudima koji su iskreni u obećanju kojeg su dali Allahu, ljudi koji znaju za Allaha, koji Ga vole i koje On voli, ljudi koji su, zaista, iskreni.

Zato budite iskreni s Allahom u vašoj ustrajnosti. Ustrajte iskreno i ne okrećite se od Allaha.

Džafer es-Sadik kaže: *"Iskrenost znači postojanost u borbi, i da pored Allaha ne odabereš druge kao što On pored tebe nije odabrao drugog."*

Kaže Uzvišeni:

هُوَ أَجْتَبِكُمْ

¹ Allahul mustean – da Allah pomogne.

"On vas je odabrao." ﴿Kur'an, 22:78﴾

Iskrenost je, draga braćo, ključ sidikijeta a to je najveći stepen iskrenosti, a najveći stepen sidikijeta pripada Ebu Bekru, ؓ. Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: "*Čovjek će govoriti istinu sve dok kod Allaha ne bude upisan kao iskren.*"¹

Stoga iskrenost je ključ sidikijeta, njegova osnova i cilj kojeg ne može ostvariti lažov, koji laže u svom govoru ili djelima. Kaže Uzvišeni:

وَالَّذِي جَاءَ بِالصَّدَقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝۳۳

"A onaj koji donosi Istinu i oni koji u nju vjeruju, oni su bogobojažni." ﴿Kur'an, 39:33﴾

Kaže Alija ibn Ebi-Talib: "*Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, Allah je Ebu Bekra na nebesima nazvao 'Es-Siddik', iskreni.*"

Onaj koji dolazi s istinom je onaj ko je iskren u svom govoru, djetu i stanju. Iskrenost se, dakle, ogleda u ove tri stvari:

- sidk u govoru, a to je ispravnost jezika pri govoru,
- sidk u djelima, a to je ispravnost u sljedećju,
- sidk u stanju, a to je ispravnost djela srca i udova i ulaganje maksimalnog truda i napora.

Kada rob uradi ove tri stvari, onda je od onih koji su došli s istinom i iskrenošću i shodno potpunosti ovih stvari, bit će potpunost njegova sidikijeta. Zato je Ebu Bekr ostvario vrhunac sidikijeta i nazvan je sidikom.

Kaže Ibn Kajjim: "*Naš šejh² kaže: 'Sidik je na većem stepenu od muhaddesa³, jer je svojim sidikijetom neovisan od nadahnuća. Sidik je svoje srce, nutrinu i vanjštinu⁴ predao Allahovom Poslaniku, ﷺ, tako da je postao neovisan od nadahnuća.'*"⁴

1 Hadis je muttefekun alejhi, Buhari, 6094, Muslim, 2607.

2 Vjerovatno se misli na šejhul islama Ibn Tejmiju. Op.prev.

3 *Muhaddes* – onaj koji je nadahnut da govori istinu, poput Omera, ؓ. Op.prev.

4 "Medaridžu es-salikin", 1/39.

Dragi brate, kojeg volim u ime Allaha: iskreni je Allahov miljenik, pa želiš li Allaha ili ovaj svijet? Želiš li Džennet ili svoje strasti? Želiš li biti uzdignut na dunjaluku ili pak visoke stepene u Džennetu? Ova pitanja od tebe zahtijevaju iskrenost. Budi iskren s Allahom jer Poslanik, ﷺ, kaže: **"Budi iskren s Allahom pa će i Allah će ti tako uzvratiti."**¹

Ebu Sulejman kaže: *"Neka ti iskrenost bude tvoja jahalica, istina tvoja sablja, a Uzvišeni Allah vrhunac tvoje potražnje."*

Drugi od selefa kaže: *"Iskrenost je Allahova sablja na Zemlji, nije stavljena ni na jednu stvar, a da je nije presjekla."*

Rečeno je: *Ko iskreno želi Allaha, Allah će mu podariti ogledalo kojim će vidjeti istinu i neistinu.*

Muhammed ibn Seid el-Mervezi kaže: *"Ako iskreno želiš Allaha, Allah će ti u ruci podariti ogledalo kojim ćeš vidjeti čuda dunjaluka i ahireta."*

I kaže Ebu Sulejman: *"Kome iskrenost bude njegovo sredstvo i metod, zadovoljstvo od Allaha bit će njegova nagrada."*

Zato budi iskren, dragi brate, jer iskreni je Allahov miljenik!

¹ Hadis bilježi Nesa'i a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

Deveta osnova:

Gdje je tvoj zalag kod Uzvišenog Allaha?

U ophođenju s Uzvišenim Allahom moraš voditi računa o svom zalogu. Kaže Uzvišeni:

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاَعْلَمُ أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ٤٩

"A ako se okrenu, onda znaj da ih Allah želi zbog nekih grijehova njihovih kazniti. A mnogi ljudi su, zaista, neposlušnici." ﴿Kur'an, 5:49﴾

Dragi brate, putuješ Allahu, ﷻ, i, odjednom, na tom putu bivaš iznenađen kako ti pokornost postaje teška. Nisi, naprimjer, u stanju ustati na noćni namaz. Možda se pitaš šta je razlog?!

Kaže Sufjan es-Sevri, rahimehullah: *"Ogovorio sam jednog čovjeka pa mi je mjesec dana uskrećen noćni namaz."*

Drugi od selcfa kaže: *"Uradio sam grijeh, tako da evo četiri godine idem unazad."* Četiri godine unazad zbog grijeha!

Kaže Uzvišeni:

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ١٥٥

"One od vas koji su uzmakli na dan kada su se dvije skupine sukobile, doista, je šejtan naveo da posrnu zbog nečeg od onoga što su prije zaradili! A Allah im je

već oprostio, jer Allah prašta i blag je!" ﴿Kur'an, 3:154﴾

I kaže Allahov Poslanik, ﷺ: "**Čuvaj Allaha Allah će tebe čuvati. Čuvaj Allaha naći ćeš Ga pred sobom.**"¹ U drugom rivajetu stoji: "**Znaj za Allaha u blagostanju, Allah će znati za tebe kada si u poteškoći.**"

To je zalog kod Uzvišenog Allaha. Moraš prethodno posjedovati zalog dobrih djela, kako bi ti koristila u budućnosti.

Kaže Uzvišeni:

وَالَّذِينَ أَهْتَدُوا زَادَهُمْ هُدًى وَءَاتَيْنَاهُمْ تَقْوَاهُمْ ۗ ۱۷

"A one koji su na Pravom putu, On će im Uputu i povećati i dati im njihovu bogobojznost." ﴿Kur'an, 47:17﴾

Kad god povećaju uputu, Allah im podari bogobojznost i kad god povećaju bogobojznost Allah im poveća uputu. Ophođenje s Plemenitim Gospodarom je velika stvar. Kad god je tvoj zalog kod Njega veliki, Njegov dar je još veći i potpuniji.

Pogledaj primjer trojice ljudi kojima je stijena zatvorila izlaz iz pećine, kako ih je Uzvišeni, onda kada su bili iskreni u svojim djelima, uputio ka tevellahu². Dakle, kako bi ti Uzvišeni podario uspjeh, moraš posjedovati djelo.

Kaže Uzvišeni:

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۗ ۱۲۷

"Njih čeka Kuća blagostanja u Gospodara njihova; On je njihov zaštitnik zbog onoga što su činili." ﴿Kur'an, 6:127﴾

1 Hadis bilježi imam Ahmed, 1/293, Tirmizi pod brojem, 2516 i kaže da je hadis hasen-sahih. Šejh Albani je hadis ocijenio vjerodostojnim.

2 Tj. nadahnua ih da se zauznu kod Njega Uzvišenog svojim dobrim djelima koja su ranije učinili. Op.prev.

Dakle, višjet zahtijeva od nas djelo. Stoga kada kreneš da se obratiš svome Gospodaru skidaš sa svog zaloga kako bi Ti Gospodar opet nakon toga još više podario.

Nema sumnje da početak od nas zahtijeva trud i napor. Zato ulema kaže: Kome početak bude vatren, tj. da mu prvi koraci budu jaki, čvrsti i ispravni – kraj mu bude blistav.

Jedan od selefa kaže: "Dvadeset godina sam se mučio s ustajanjem na noćni namaz, a zatim sam dvadeset godina uživao u njemu."

Drugi kaže: "Čuvao sam svoje srce dvadeset godina pa me je ono nakon toga čuvalo dvadeset godina."

Da, dragi brate, moraš posjedovati zalog kod Uzvišenog Allaha.

Jedne prilike, dok sam bio u jednoj zapadnoj državi, vidio sam u jednom mesdžidu mladića čije je lice sjalo nurom imana. Začudio sam se kada sam u takvoj sredini vidio lice koje te podsjeća na Allaha. Upitah ga: "Ko si ti i šta radiš ovdje." On mi odgovori: "Evo ima mjesec dana kako boravim u mesdžidu i ne izlazim iz njega." "Zašto" – upitah ga, a on mi reče: "Kada sam došao u ovaj grad, bio sam zapanjen. U svojoj državi sam bio pod nadzorom, a kada sam ovdje došao bio sam slobodan, niko me nije pitao gdje idem ili odakle dolazim. Život je postao otvoren: alkohol, zinaluk, krađa i sve ostalo. Nakon toga sam se teško razbolio. Kašljao sam tako jako da bih padao s kreveta, a bio sam sâm u sobi. Jednom sam se jako zakašljao i pao. Pokušao sam ustati, ali nisam bio u stanju. Rekao sam: ja Rabb, ja Rabb, ja Rabb i zaplakao. Kada sam se probudio, ponovo sam rekao: Ja Rabb, ali tada sam pomislio: s kojim licem da se obratim svome Gospodaru?! Ne klanjam, ne postim, ne znam za svoga Gospodara. Kako da ga dozivam. Kada mi je naumpala ta misao, izašao sam iz svoje kuće trčeći. Tražio sam mesdžid i našao ovaj i eto tu sam još uvijek nisam izašao iz njega."

Ono što mi se svidjelo iz ovog događaja draga braćo, jesu riječi ovog mladića: "Govorio sam 'ja Rabb', ali čime da dovirn svome Gospodaru, šta sam uradio kako bi se obratio Njemu." Upravo je to

značenje riječi Poslanika, ﷺ, kada kaže: **"Znaj za Allaha u blagostanju, Allah će znati za tebe kada si u poteškoći."**

To je, upravo, i značenje rečenice koju vam uvijek ponavljam: Nemoj da Ga prodaš pa da On proda tebe.

To je isto tako i značenje hadisa Poslanika, ﷺ, kada govori o trojici ljudi pa kaže: **"A treći se okrenuo pa se Allah okrenuo od njega."**¹

To je i značenje riječi Uzvišenog kada kaže:

نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ

"Zaboravili su na Allaha pa je i On zaboravio na njih." {Kur'an, 9:67}

Šta si uradio i koliki je tvoj zalag da bi tražio od Allaha? Želiš od Allaha da tebi bude kako ti hoćeš a ti nisi prema Njemu onako kako On traži od tebe. Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: **"Budi Allahu onakav kao što On traži, pa će ti uzvratiti i više nego što očekuješ od Njega."**

Zato vodi računa o svom zalogu kod Uzvišenog Allaha.

Od Šabija, rahimehullah, prenosi se da je rekao: **"Ljudi od muhadžira krenuli su u dobrovoljnu borbu na Allahovom putu te je jednom od njih magarac krepao. Ostali muhadžiri su mu predložili da krene s njima, ali je on odbio te su oni nastavili svoj put. Ovaj čovjek je uzeo abdest, klanjao, a zatim podigao svoje ruke i rekao: 'Gospodaru moj, ja sam izašao iz Define² želeći džihad i Tvoje zadovoljstvo. Svjedočim da Ti oživljavaš mrtve i one koji su u svojim grobovima. Gospodaru moj, oživi mog magarca!' Zatim je prišao svome magarcu i udario ga te je magarac ustao, a on ga je zauzdao i krenuo sve dok nije stigao povorku."**

Pogledaj šta je rekao ovaj čovjek: **"Izašao sam želeći džihad i Tvoje zadovoljstvo."** Da, to je zalag kojeg je čovjek imao i zato je

¹ Hadis bilježi Muslim, 2176.

² Defina – mjesto između Mekke i Basre.

Uzvišeni uslišao njegovu dovu. To je značenije tevessula dobrim djelima. Kaže Uzvišeni:

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَءَامَنَّا رَبَّنَا
فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا

"Gospodaru naš, mi smo čuli glasnika koji poziva vjeri: 'da vjerujete u Gospodara vašega!', pa smo povjerovali! Pa oprostí nam grijehé naše, Gospodaru naš." ﴿Kur'an, 3:193﴾

Pogledaj, također, slučaj Bera ibn Malika, ؓ, koji se zajedno s muslimanskom vojskom sukobio s nevjernicima te su im oni nanijeli štetu. "O Bera", rekoše mu, "Poslanik, ﷺ, je rekao o tebi da kada zakuneš Allaha, Allah ti ispuni ono što tražiš, pa zakuni svoga Gospodara." Bera tada reče: "Zaklinjem te, o Gospodaru, da nam podariš pobjedu, a mene priključiš Tvom Poslaniku." Muslimani su tada izvojevali pobjedu, a Bera ibn Malik je preselio kao šehid.

Subhanallah, zaklinje svoga Gospodara za pobjedu muslimana i njegov šehadet pa mu Allah istog momenta uslišava dovu. Da, draga braćo, zato što je imao zalog kod Uzvišenog Allaha.

Kesir ibn Muhammed, govoreći o poznatom vaizu Omeru ibn Zerru, kaže:

"Čuo sam ga kako dovi i kaže: 'Gospodaru moj, mi smo ti se pokorili u najdražoj stvari tebi; Vjerovanju i priznavanju Tebe, i nismo ti nepokorni u najmržoj stvari Tebi: kufnu i negiranju tebe, pa oprostí nam, Gospodaru naš, ono što je između toga. Ti kažeš:

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ

"Oni se zaklinju Allahom, najtežom zakletvom: 'Allah neće oživjeti onoga koji umre!'" ﴿Kur'an, 16:38﴾

*...a mi se Tobom zaklinjemo najtežom zakletvom da ćeš Ti oživjeti one koji umru. Ti nećeš zajedno okupiti vlasnike ovih dvaju zakletvi."*¹

¹ "Sijeru e'alami en-nubela", 6/185.

Da, pružio je pokornost i iman, i udaljio se od onoga što srdi Milostivog te zaslužio da mu dova bude uslišana.

Amir ibn Kajs je molio Allaha da mu Allah istrgne iz srca strast prema ženama, nakon toga bilo mu je svejedno sreo muškarca ili ženu. Allah mu je uslišao dovu, jer je imao veliki zalog dobrih djela. Pa koliki je tvoj zalog kako bi tražio od Uzvišenog Allaha?

Dragi brate, želiš li da te uputim na djelo koje će povećati zalog tvojih dobrih djela? Uči Kur'an... Kur'an je izvor kojem nema kraja. On je najbolji zikr i najbolja pokornost, zato se drži Kur'ana kako bi ti Allah pomogao da činiš dobra djela.

Dragi brate, čini dobro, naći ćeš dobro. Napuni svoj kredit kako bi nakon toga crpio od njega po potrebi i vodi računa o svom zalogu kod Uzvišenog Allaha.

Deseta osnova:

Kur'an je vodič i uputa

Kaže Uzvišeni, ﷻ:

وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا ٥١ فَلَا تُطِيعُ الْكُفْرِينَ وَجِهْدْهُمْ
بِهٖ جِهَادًا كَبِيرًا ٥٢

"Da hoćemo, u svaki grad bismo poslali nekoga da opominje; zato ne budi poslušan nevjernicima i njime se velikom borbom protiv njih bori." ﴿Kur'an, 25:51-52﴾

"I njime se bori velikom borbom!" Ćime? Kur'anom. Kao da Uzvišeni Allah ovim ajetom išareti da ovaj Kur'an predstavlja zamjenu slanja poslanika, time što će Kur'an izgrađivati i odgajati ljude poput poslanika.

Kaže naš Gospodar, a najispravniji govor je govor našeg Gospodara:

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ

"...i govore: 'Zašto mu od Gospodara njegova nije ajet neki poslan?'" ﴿Kur'an, 29:50﴾

a Uzvišeni im odgovara:

أَوْ لَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً
وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ٥١

"A zar im nije dosta to što Mi tebi objavljujemo Knjigu koja im se kazuje: u njoj je, doista, milost i pouka narodu koji vjeruje." (Kur'an, 29:51)

Nevjernici su tražili dokaz pa ih je Allah uputio na najveći dokaz, a to je Kur'an.

I kaže Allahov Poslanik, ﷺ: *"Nema nijednog vjerovjesnika a da mu nije dato ono na osnovu čega su ljudi povjerovali. Ono što je meni dato jeste Knjiga koja se uči i zato se nadam da ću imati najviše sljedbenika na Sudnjem danu."*¹

U suri El-Bekare u 259. ajetu, Uzvišeni kaže:

أَو كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ

"Ili za onoga koji je, prolazeći pored jednoga grada koji je bio do temelja porušen i pust, povikao: 'Kako će Allah oživiti ove što su pomrli?!' I Allah ga mrtvim učini stotinu godina, a zatim ga oživi..."

Čovjek je, dakle, pomislio kako da Allah ovo oživi? Pa mu je Allah pokazao dokaz u njemu samom, usmratio ga je pa oživio, zatim ga upitao: "Koliko si boravio?" "Dan ili dio dana", odgovori čovjek... ali prevario se:

فَأَنْظَرُ إِلَىٰ طَعَامِكَ وَشَرِبِكَ لَمْ يَتَسَنَّهٗ

"Pogledaj jelo svoje i piće svoje, nije se pokvarilo!"

Pokazao mu je dokaz kojeg je vidio svojim očima.

وَأَنْظَرُ إِلَىٰ جِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ ءَايَةً لِلنَّاسِ وَأَنْظَرُ إِلَىٰ الْعِظَامِ كَيْفَ نُنَشِّرُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا

"A pogledaj i magarca svoga, da te učinimo znakom za ljude, a pogledaj i kosti, kako ih sastavljamo, a onda mesom oblažemo!"

Magarac je bio ispred njega, kostur na zemlji. Kostu su se počele sklapati, a zatim ih je Allah odjenuo mesom, i na kraju udahnuo dušu u njega te je čuo njegovu revanje. Tada je čovjek rekao:

قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٢٥٩

"Ja znam da Allah, doista, sve može!"

Odmah nakon ove priče dolaze riječi Uzvišenog:

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اٰرْبِي كَيْفَ تَحْيِي الْمَوْتَىٰ

"A kada Ibrahim reče: 'Gospodaru moj, pokaži mi kako oživljuješ umrle'?...'" ﴿Kur'an, 2:260﴾

Isto pitanje. Međutim, ovoga puta Allah nije Ibrahimu ﷺ pokazao dokaz u njemu samom, već mu je rekao:

فَخَذَ اَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصَرَّهُنَّ اِلَيْكَ ثُمَّ اَجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يٰٓاٰتِيْنٰكَ سَعِيًّا

"...Pa, onda, uzmi četiri ptice, isijeci ih, pa po dio od njih stavi na svaki brežuljak! Zatim ih pozovi, doći će ti žureći!" ﴿Kur'an, 2:260﴾

Prvom je Allah pokazao dokaz u njemu samom, a Ibrahimu, ﷺ je pokazao dokaz u pticama i u kosmosu.

Isto pitanje su As ibn Vail es-Sehmi i Ubejj ibn Halef uputili Muhammedu, ﷺ. Spominjući njihovo pitanje Uzvišeni kaže:

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ٧٨

"I Nama navodi primjer, a zaboravlja kako je stvoren, i govori: 'Ko će oživiti kosti, kad budu truhle?'" ﴿Kur'an, 36:78﴾

Pa mu Uzvišeni odgovara:

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ٧٩ الَّذِي جَعَلَ
لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مُوقَدُونَ ٨٠ أَوْ لَيْسَ
الَّذِي خَلَقَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ
الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ٨١

"Reci: 'Oživit će ih Onaj Koji ih je prvi put stvorio; On dobro zna sve što je stvorio, Onaj Koji vam iz zelenog drveća vatru stvara i vi njome potpaljujete.' Zar Onaj Koji je stvorio nebesa i Zemlju nije kadar stvoriti njima slične? Jeste, On sve stvara i On je Sveznajući." ﴿Kur'an, 36:79-81﴾

Dakle, prvom je Allah pokazao dokaz u njemu samom, u njegovoj hrani i magarcu. Ibrahimu, ﷺ, je Allah pokazao dokaz u pticama, a što se tiče unmeta Muhammeda, ﷺ, dokaz je u Kur'anu.

Dakle, suština je u tome da se čitava naša vjera vraća Kur'anu i sunnetu. Kur'an je osnova, a sunnet ga dopunjava i tumači. Zato moraš uvijek imati na umu da sve što te odvraća od Kur'ana je propast za tebe.

Neki ljudi sve vrijeme slušaju kasete i CD-ove, dolaze na dersove kod šejhova i čitaju knjige, ali zapostavljaju Kur'an. Sve to nije dovoljno, jer je Kur'an taj koji te izgrađuje i odgaja. Zato se drži Kur'ana, njegova čitanja i učenja napamet, razmišljanja o njemu i čitanja njegova ispravna tumačenja.

U Kur'anu je znanje o akidi, fikhu, siri, tefsiru, historiji, jeziku, retorici odgoju- o svemu. Kur'an je Allahov govor, mubarek Knjiga koja te usmjerava ka znanju, dobrom djelu i davi. Kur'an je tvoj put da postaneš ljudina. Da, Kur'an je taj koji izgrađuje ljude, i tako će ostati sve do Sudnjega dana.

Da, draga braćo, oni koji uče i izučavaju Kur'an su Allahovi odabrani robovi, a dok oni koji dosljedno slijede njegove propise prerastaju u prave muškarčine.

Da, draga braćo, Kur'an izgrađuje i odgaja ljude u okrilju ubudijeta, a oni koji uče i izučavaju Kur'an su Allahovi odabrani robovi. Pa jesi li ti jedan od njih? Jesi li svoj život posvetio Kur'anu? Jesi li ga stavio na prvo mjesto svojih prioriteta? I da li si ikada razmišljao da ga

izučavaš kao što izučavaš neki nastavni predmet s ozbiljnošću i marljivošću.

Dragi brate, ako si daleko od Kur'ana, onda znaj da ti je uskraćen svaki hajr. Da si osjetio slast Kur'ana, ne bi se udaljio od njega. Zato te pozivam: Dođi i uzmi Kur'an kako bi se izgradio i odgojio.

Kaže Uzvišeni:

وَلَوْ أَنِّي فُرِّدْتُ بِهٖ الْجِبَالِ أَوْ قُطِّعَتْ بِهٖ الْأَرْضُ أَوْ كَلَّمْتُ بِهٖ
 الْمَوْتَىٰ بَلَّ اللَّهُ الْأَمْرَ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأَيُّسِ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَن لَوْ يَشَاءُ
 اللَّهُ لَهْدَى النَّاسَ جَمِيعًا

"Kad bi se kakvim Kur'anom brda pokrenula ili zemlja iskomadala ili mrtvi dozvali; Allahu pripada sve!" ﴿Kur'an, 13:31﴾

Mušrici su od Allahova Poslanika, ﷺ, tražili vidljive dokaze i mudžize, poput pokretanja brda, ili komadanja Zemlje, pa je Uzvišeni objavio ovaj Kur'an kao ajet umjesto ovakvih vidljivih ajeta koji su davani ranijim narodima. Kao da ajeti ove Knjige ukazuju da ovaj Kur'an ima veću svrhu od onoga što oni traže, a to je izgradnja duša i srca kao i odgoj ljudi kojima će Uzvišeni biti zadovoljan kao svojim robovima.

Zato vidimo ashabe, رضى الله عنهم, najbolju generaciju koja se odgajala uz Kur'an. Bili su onakvi kakve ih nalazimo kroz čitanje i slušanje; iman i čvrstina pred kojom se pomjeraju brda.

Evo samo jednog primjera: Abbad ibn Bišr, رضى الله عنه. Kaže doktor Abdur-Rahman R'efet Baša govoreći o njemu:

"Ako ga tražiš među pobožnjacima, naći ćeš ga kao bogobojznog roba koji noći provodi u namazu učeći Allahovu Knjigu. Ako ga tražiš među junacima, naći ćeš ga kao neustrašivog borca koji se bori za uzdizanje Allahove riječi. A ako ga tražiš među namjesnicima, naći ćeš ga kao jakog i povjerljivog kada je imetak muslimana u pitanju. Abbad ibn Bišr slušao je Musaba ibn Umejra kada se doselio u Medinu, kako svojim melodičnim i umiljatim glasom uči Kur'an. Od tada je Bišr zavolio Allahov govor i otvorio mu svoja prsa, tako da je Kur'an postao njegova prevashodna briga. Učio ga je i noću i danju, kod svoje kuće i

*na putu, tako da je među ashabima postao poznat kao imam i drug Kur'ana."*¹

Od imama koje je odgajao Kur'an je i Ebu Bekr Muhammed ibn Ahmed ibn Sehl, poznat kao Ibn Nabulsi. Kaže o njemu Ebu Zerr el-Hafiz:

– Zatvorile su ga Ubedjije², a zatim ga razapeli zbog njegova pridržavanja sunneta. Čuo sam Darekutnija kako ga spominje i plače. Govorio je: "Dok su ga derali on je učio:

كَانَ ذَلِكَ فِي الْكُتُبِ مَسْطُورًا ٥٨

To je u Knjizi već zapisano. '﴿Kur'an, 17:60﴾"

Kaže Ebu Feredž ibn Feredž:

"Jedan od fatimijskih vladara pozvao je Ebu Bekra en-Nabulsija i rekao: 'Do mene je doprlo da si ti rekao: Kada bi čovjek imao deset strjelica da bi na Rimljane trebao baciti jednu a na nas devet?' Ebu Bekr mu odgovori: 'Ne, nisam tako rekao, već da, ako čovjek ima deset strjelica devet baci na vas, a da zatim i desetu baci na vas, jer vi ste promijenili vjeru, pobili dobre ljude i pripisali božanstvenost sebi.' Kada je to vladar čuo, naredio je da se bičuje, a zatim je naredio jednom Jevreju da ga odere.

Kaže M'amer ibn Zijad: 'Povjerljiva osoba me je obavijestila da je Jevrej počeo od njegove glave, a Ebu Bekr je saburao i spominjao Allaha, sve dok nije došao do njegovih prsa, tada se Jevrej sažalio, ubo svojim nožem Ebu Bekra i usmrtio ga. Povjerljiva osoba me je, također, obavijestila da je bio imam u hadisu i fikhu i da je postio svaki dan. Uvažavali su ga i učeni ljudi i običan svijet. Kada su ga ubili, iz njegova tijela se čulo učenje Kur'ana.'"³

Da, draga braćo, kada je Kur'an nahranio i napojio njegovo tijelo tako da se pomiješao s njegovim mesom i krvlju, tada je njegovo čisto tijelo progovorilo Kur'anom.

1 "Suverun min hajati es-sahabe", 356.

2 Ubedjije, šitska sekta, poznatiji su kao Fatimije.

3 "Sijeru e'alami en-nubela", 16/148.

Gospodaru naš, učini nas od onih koji uče i izučavaju Tvoju Knjigu! Gospodaru naš, ne uskrati nam blagodat i slast Kur'ana! O Plemeniti, o Milostivi... !

Gospodaru naš, učini Kur'an proljećem naših srca i nurom naših pogleda! Odstrani Kur'anom naše brige i poteškoće i učini ga dokazom za nas, a ne protiv nas! Gospodaru naš, učini Kur'an našim vodičem na dunjaluku, našim saputnikom u kaburu, našim zagovaračem na Sudnjem danu, našim nurom na sirat čupriji i našom zaštitom od vatre! Gospodaru naš, odgoji nas Kur'anom i po Kur'anu! Gospodaru naš, ne uskrati nam blagodati Kur'ana! Amin!

Da, tako mi Allaha, Kur'an je blagodat. Pogledaj zajedno sa mnom šta kaže čovjek koji je osjetio slast Kur'ana. To je čovjek kojeg je odgajao Kur'an:

"Život u okrilju Kur'ana je nimet. Nimet koju ne zna osim onaj ko je okusio. Nimet koji uzdiže život, blagosilja ga i čisti. Hvala Allahu koji je dao pa sam jedno vrijeme živio u okrilju Kur'ana. Tada sam osjetio blagodati Kur'ana ono što nikada nisam osjetio u svom životu. Živio sam u okrilju Kur'ana uživajući u savršenoj i cjelovitoj predstavi postojećeg. Živio sam u okrilju Kur'ana osjećajući prelijepi sklad između čovjekova pokreta, onako kako to Allah traži od njega, i kosmosa. Živio sam u okrilju Kur'ana gledajući na postojeće mnogo više od onoga što je samo spoljašnje, mnogo veće u svojoj suštini i raznovrsnosti, jer postoji vidljivi i nevidljivi svijet, a ne samo vidljivi. Ne postoji samo dunjaluk, već i ahiret. Živio sam u okrilju Kur'ana vidjevši čovjeka mnogo plemenitijeg od svake prijašnje i kasnije procjene čovječanstva. To je čovjek u kojem je udahnuta duša Allahovom odredbom, a zatim je s tom dušom učinjen namjesnikom na Zemlji. U okrilju Kur'ana sam naučio da na ovom svijetu nema mjesta slijepoj slučajnosti.

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ٤٩

"Mi, doista, sve s određenjem stvaramo." Kur'an, 54:49 ﴿

Stoga sam u okrilju Kur'ana živio mirne duše i čiste savjesti. Živio sam gledajući Allahovo određenje, Njegove naredbe i Njegovu volju u svakom događaju i u svakoj stvari. Živio sam u Allahovoj zaštiti i pažnji. Živio sam osjećajući pozitivnost i djelovanje Njegovih svojstava.

أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ

"Onaj Koji se nevoljniku, kad Mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja." ﴿Kur'an, 27:62﴾

وَهُوَ الْغَافِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ١٨

"I jedini je On Vladar nad robovima Svojim; On je Mudar i Sveznajući." ﴿Kur'an, 6:18﴾

وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٢١

"A Allah čini šta hoće, ali većina ljudi ne zna." ﴿Kur'an, 12:21﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ

"I znajte da se Allah upliće između čovjeka i srca njegova." ﴿Kur'an, 8:24﴾

فَعَالَ لَمَّا يُرِيدُ ١٦

"On radi ono što On želi." ﴿Kur'an, 85:16﴾

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ٢

"A onome koji se Allaha boji, On će izlaz dati." ﴿Kur'an, 65:2﴾

مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا

"Nema nijednog živog bića koje nije u vlasti Njegovoj." ﴿Kur'an, 11:56﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ

"Zar Allah nije Zaštitnik robu Svome? A oni te plaše onima koje pored Njega, obožavaju." ﴿Kur'an, 39:36﴾

وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ

"A koga Allah ponizi, niko ga ne može poštovanim učiniti." ﴿Kur'an, 22:18﴾

وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۚ ۲۳

"A onoga koga Allah skrene u zabludu, njemu nema upućivača." ﴿Kur'an, 39:23﴾

To je ono što je on osjetio dok je učio Kur'an i živio s njim. I šta je rezultat tog dugog suživota? Kaže, Allah mu se smilovao:

"Na kraju sam u okrilju Kur'ana došao do čvrstog ubjeđenja da nema reda na ovoj zemlji niti rahatluka čovječanstvu, niti smirenosti insana, niti uzdizanja, berićeta, čistoće i sklada sa kosmičkim zakonima i fitrom života, osim vraćanjem Uzvišenom Allahu. A vraćanje Uzvišenom Allah, koje se jasno oslikava u okrilju Kur'ana, ima jedan oblik i jedan put a to je povratak s čitavim životom Allahovom menhedžu kojeg je zacrtao čovječanstvu u Svojoj plemenitoj Knjizi. To je sprovođenje te Knjige u njihovim životima i vraćanje njoj prilikom razilaženja, u suprotnom, nastat će nered na Zemlji, ljude će zadesiti nesreća i vratit će se ponovo u blato džahilijeta u kojem se obožavaju strasti i prohtjevi, a ne Allah.

فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّهَا بَيِّنَةٌ لَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ
اتَّبَعَ هَوَاهُ بَعِيرٍ هَدَىٰ مَنْ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ٥٠

"Pa ako ti se ne odazovu, onda znaj da se oni povode jedino za strastima svojim, a ne Allahovom uputom?! Allah, doista, neće ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini." ﴿Kur'an, 28:50﴾

Vraćanje Allahovom menhedžu kroz Njegovu knjigu nije dobrovoljna nafila ili slobodan izbor, već iman. U suprotnom, nema imana. Stoga stvar je ozbiljna. Radi se o akidi i njenoj osnovi. Radi se o sreći ili nesreći čitavog čovječanstva. Ne mogu se ljudskom rodu, kojeg je Allah stvorio, otvoriti vrata fitre osim ključevima koje je nam je Allah dao, niti se mogu izliječiti njegovi problem osim lijekom od Njega

Uzvišenog. Uzvišeni Allah je dao pa je u Njegovom menhedžu ključ svih zatvorenih vrata i lijek svake bolesti.

وَنُنزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

"Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a nevjernicima on samo povećava propast."
﴿Kur'an, 17:82﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ

"Ovaj Kur'an vodi jedinom ispravnom putu." ﴿Kur'an, 17:9﴾

Islam je, upravo, preuzeo vodstvo ovim Kur'anom, koncepcijom s kojom je Kur'an došao i Šerijatom koji proističe iz te koncepcije. To je predstavljalo novo rađanje za čovjeka, mnogo veće od njegova radnja na dunjaluku. Ovaj Kur'an je ljudima predstavio novu koncepciju postojanja, života, vrijednosti i sistema, i ostvario jedinstvenu sociološku priliku kakva se, prije Kur'ana, nije mogla ni zamisliti.¹

Zato vas uvijek savjetujem: Odgajajte svoju djecu Kur'anom, pustite da ih Kur'an odgaja. Odgajajte i sebe i njih na kur'anskoj sofri. Kur'an, Kur'an... Kur'an je osnova i onaj ko slijedi put Kur'ana ostvarit će ono što Allah traži od njega. Kaže Uzvišeni:

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا

"Svi se čvrsto držite za Allahovo uže i ne razjedinjujte se!" ﴿Kur'an, 3:103﴾

Učenjaci kažu: "Allahovo uže je Kur'an." Stoga neka Kur'an bude uz tebe i ti uz njega. Nemoj ga zaboravljati, jer je on vodič prema Allahu i uputa.

Gospodaru naš, učini nas i naše potomstvo od onih koji uče Kur'an!

¹ "Fi zilalil Kur'an", 1/15-16.

Jedanaesta osnova:

Nemoj oblačiti svečano odijelo dok radiš!

Kod nas u Egiptu vidiš mehaničara čitavu sedmicu obučen u plavom radničkom odijelu, masnih ruku i lica. Međutim u nedelju ga ne možeš prepoznati. Vidiš ga kako se počeo šaljao, stavio ulje i kremu, obukao odijelo i crvenu mašnu, stavio sunčane naočare i izašao u najljepšem izgledu, govoreći: "Kad se radi radi se, a na kraju nedjelje je odmor." Kada bi ovom majstoru u ponedjeljak došao njegov radnik u takvom odijelu i izgledu, šta bi mu rekao? Rekao bi mu: "Nazad, ovako ne izgleda onaj koji hoće da radi!"

Ono što namjeravam kazati je: nemoj oblačiti svečano odijelo dok radiš. Neki od nas žele živjeti Džennet na dunjaluku. Želi da kada se prihvati vjere istovremeno ima raskošan stan, najnoviji mobilni, klimatizovano auto, želi imati ženu plave kose i očiju, da bude pokorna i poslušna, uz to da bude od onih koje uče i traže znanje, da ima desetero djece, slugu i sluškinju... Ne, dunjaluk je kuća iskušenja:

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ۝

"Mi smo čovjeka stvorili da se trudi." ﴿Kur'an, 90:4﴾

تَبَرَّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمَلِكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ ۱ الَّذِي خَلَقَ
الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا

"Uzvišen je Onaj u Čijoj je ruci vlast – On sve može!
Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao koji će od
vas bolje postupati." ﴿Kur'an, 67:1-2﴾

Vjernik je zaposlen na ovom svijetu. Kada je odmor? Odmor je u Džennetu inšaallah. Kada uđeš u Džennet, radi šta hoćeš.

Dunjaluk je kuća rada, zato ne oblači svečano odijelo dok radiš, jer ti ne možeš postupati na dunjaluku onako kako hoćeš. Zato kaže Allahov Poslanik, ﷺ: "**Dunjaluk je zatvor za vjernika, a Džennet za kafira.**"¹

Dunjaluk je zatvor za vjernika, a zatvor ima svoje uvjete, ima svoje odijelo, hranu, piće, ima svoje propise, posjete itd. Dunjaluk je zatvor, zato ne pokušavaj da u zatvoru živiš Džennet.

Ovaj zatvor koji nazivamo dunjalukom ima svoje vremenske termine poput: vrijeme za odmor, vrijeme za namaz, vremena u kojima ne možeš spavati niti u njima raditi, i dr. Onaj koji želi da živi na dunjaluku po svom kao da je Džennet, da radi šta hoće, jede i pije šta hoće, ide gdje hoće i spava kad hoće, takav će bez sumnje zalutati.

Moraš živjeti na dunjaluku onako kako Allah želi od tebe, a ne kako ti želiš. Ti si sada u zatvoru šerijatskih obaveza. Ali znanj, iako si ti "okovan" ovim plemenitim šerijatskim obavezama dok su drugi okovani adetima i običajima, da oni neće imati nagradu, a ti ćeš je imati. Ako si ti bolestan pa i nevjernici su bolesni, ako se ti zamaraš pa i munafici se zamaraju, ako si ti uznemiravan na Allahovom putu pa drugi bivaju uznemiravani zbog nevjerničkih pravaca i programa...

إِنْ تَكُونُوا تَأْمُونُ فَإِنَّهُمْ يَأْمُونُ كَمَا تَأْمُونُ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ

"Ako vi trpite bol, trpe i oni bol kao i vi, a vi se još od Allaha nadate onome čemu se oni ne nadaju!" ﴿Kur'an, 4:104﴾

Ti se u svom djelu nadaš nagradi kojoj se oni ne nadaju. Neka te to tješi. Zato stavi sebe u okov šerijatskih propisa kako bi tvoj izlaz bio na vratima Dženneta.

1. Mus lin, 2956.

Uzvišeni nije rekao vjernicima nakon bitke na Uhudu: dovoljno je ovo, sjedite u vašim kućama. Ne, već je rekao:

وَلَا تَهِنُوا فِي آتِبَاعِ الْقَوْمِ

"I nemojte malaksati tragajući za neprijateljem."

﴿Kur'an, 4:104﴾

Idite za njima, ne ostavljajte ih, što podrazumijeva neprestani rad i djelo.

Pored toga vidiš neke ljude kako se žele dočepati svih dunjalučkih užitaka, da uvijek živi u blagostanju. Ne, dragi brate. Muhammed, ﷺ, je bio uznemiravan, protjeravan, i vrijeđan. Pljunuto je njegovo plemenito lice. Ugnjetavan je, dakle, najbolji i najčestitiji čovjek na zemaljskoj kugli. Vrijeđali su ga i bacali mu pijesak na glavu. Stegnut je oko plenkovitog vrata i gađan kamenjem. Na dan Uhuda mu je iskopana rupa u koju je pao i povrijedio potkoljenicu. Povrijedili su njegovu glavu, raskrvarili lice i udarili rame. Gađali su ga strijelama, a u Taifu kamenjem sve dok mu nisu izranjavali tijelo. Pao je s konja i ozlijedio svoje mubarek tijelo. Razbolio se od groznice koja je bila tako jaka da su ashabi osjećali njenu vrelinu. Živio je kao garib. Nevjernici su ga proganjali i željeli ubiti.

Od dana u kojem je pozvan:

يَا أَيُّهَا الْمَدِينُ ۚ قُمْ فَأَنْذِرْ ۚ

"O ti, pokriveni! Ustani i opominji!" ﴿Kur'an, 74:1-2﴾

Ustao je Allahov Poslanik, ﷺ i nije stao nijednog trenutka. ***"Prošlo je vrijeme spavanja o Hatidža."***

Draga braćo, ko pogleda siru Allahovog Poslanika Muhammeda, ﷺ neće u njoj vidjeti period rahatluca i odmora. Dani su mu bili ispunjeni džihadom, trudom i naporom. Zaista oko zasuzi iz samilosti prema ovom plemenitom Vjerovjesniku, išao je puno, zamorio se puno, gladaovao je i često bi jeo najgoru vrstu humri, a nekada ni to nije imao. Mnogo godina je proveo budan. Živio je na dunjaluku u zamoru i trudu kako bi dostavio

istinu i poziv svoga Gospodara. Nije posustao sve dok Allahova pomoć nije stigla a ljudi u skupinama ušli u Allahovu vjeru.

Tako je Allahov Poslanik, ﷺ, živio ovaj dunjaluk, a ti ga želiš živjeti čistim i lijepim! Želiš ga živjeti u blagodatima i zdravlju! Želiš ga živjeti u rahatuku i sigurnosti! Ne, dragi brate, ovo je dunjaluk, a poteškoće i iskušenja su osnova na njemu, u suprotnom, ne bi bilo mjesta čežnji i žudnji za ahiretom. Dunjaluk je, dragi brate, za rad, za napor, za ozbiljnost i trud, zato ne oblači svečano odijelo dok radiš.

Dunjaluk je rad, rad za ahiret. Zato radi kako bi sigurno i spašeno prošao ovaj svijet. Pa kada želiš ženu neka bude takva kakva je, visoka ili niska, mršava ili debela- važno je da je vjernica. Ne zaboravljaj taj uslov, a onda budi zadovoljan s njenim izgledom, neka ti ona bude pomoć na putu prema Džennetu. A u Džennetu će ti je Allah stvoriti nanovo.

إِنَّا أَنشَأْنَهُنَّ إِنْسَاءً ۝ ٣٥ فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا ۝ ٣٦ عُرُبًا أَثْرَابًا ۝ ٣٧

"Stvaranjem novim Mi ćemo ih hurijama stvoriti i djevicama ih učiniti milim muževima njihovim, i godina istih." ﴿Kur'an, 56:35-37﴾

Dat će ti još sedamdeset hurija...¹

Zato radi i ne žalosti se za onim što te mirnoide od dunjaluka... Ne razmišljaj o tome. Ako ti dunjaluk dođe, ako ti mahne rukom, potčini ga u pokornosti Allahu, u suprotnom, baci ga na stranu i nastavi svoj put prema ahiretu.

Draga braćo, čovjek koji korača ovom stazom to je čovjek ahireta, i takav će stići do svog cilja. On ne skida radno odijelo sve dok se ne susretne s Allahom. Što se pak tiče onoga koji želi obući svečano odijelo dok radi, njegovo srce će biti okupirano ženom, imetkom, djecom, postat će čovjek dunjaluka koji živi radi njega. Zato takav neće stići do Allaha sve dok ne svuče svečano i odjene radno odijelo, odijelo rada za ahiret.

1 Tj. onome ko bude preselio na Allahovom putu kao šehid. Op.prev.

Počini svoj život dragi brate u dobrim djelima kojim ćeš steći ahiret. I radi jer si ti danas najamnik, a čovjek koji je najamnik ne može obući svečano odijelo dok god je u najamništvu. Zato nastavi svoj put prema Allahu i nemoj stati.

Dvanaesta osnova:

**Na putu ka ahiretu čovjek prolazi kroz
razna stanja koja mora razlikovati**

Čovjek koji putuje prema ahiretu i svi ljudi u cjelini na dunjaluku moraju proći kroz različitá stanja i događaje, jer je ovaj život poput uzburkanih talasa na moru. Ta stanja su stanja čišćenja i odvajanja.

Kaže Uzvišeni:

قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عُقُوبَةُ الْمُكْذِبِينَ ۚ ۱۳۷ هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ۚ ۱۳۸
وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ۚ ۱۳۹ إِنْ
يَمَسَّكُمْ فَرَجٌ مِّنَ الْقَوْمِ فَارْحَ مَثَلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَاوِلُهَا بَيْنَ
النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الظَّالِمِينَ ۚ ۱۴۰ وَلِيُمَحَّصَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمْحَقَ الْكُفْرِينَ ۚ ۱۴۱ أَمْ
حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخِلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمِ
الصَّابِرِينَ ۚ ۱۴۲

"Prije vas su mnogi narodi bili i nestali! Zato, putujte po zemlji i gledajte kako su završili oni koji su istinu poricali! To je objašnjenje ljudima, i putokaz i pouka za one koji se Allaha boje! I ne gubite hrabrost i ne žalostite se; vi ćete pobijediti ako budete pravi vjernici. Ako vas rane dopadnu – pa i drugi rana takvih dopadaju – i te dane pobjede Mi naizmjence dajemo ljudima, da bi Allah znao one koji vjeruju, i odabrao neke od vas za šehide. A Allah ne voli nasilnike. I da bi vjernike očistio, a nevjernike uništio! Zar mislite da ćete ući u Džennet, a da Allah ne zna one od vas koji se bore, i zna one koji su strpljivi!" ﴿Kur'an, 3:137-142﴾

Ovi ajeti ukazuju da Allah, ﷻ, ljudima mijenja njihovo stanje kako bi se ukazalo na suštinu i kako bi Allah uspostavio dokaz nad svojim robovima; ko od njih zaslužuje Džennet, a ko ne.

Oni koji putuju prema Allahu su odabrana skupina, ali:

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطَّلِعَ عَلَيْكَ الْغَيْبَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِن رُّسُلِهِ مَن يَشَاءُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَإِن تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ
١٧٩

"Ne može biti da Allah vjernike ostavi u stanju u kojem ste vi, dok loše od dobrih ne odvoji! I ne može biti da vam Allah otkrije ono što je skriveno, nego On odabire koga hoće od poslanika Svojih! Zato, vjerujte u Allaha i poslanike Njegove, a ako vjerovali budete i čuvali se grijeha, vama pripada velika nagrada!"
﴿Kur'an, 3:179﴾

Draga braćo, za čovjeka koji putuje na putu ka Allahu, ﷻ, veoma je važno da napravi razliku između nimeta, nikmeta¹ i fitmeta, između dara jedne strane i uspostavljanja dokaza, belaja i iskušenja, s druge strane.

Na ovom putu koji vodi Allahu, ﷻ, moraš dobro razlikovati, između blagodati i iskušenja. Moguće je da se dvojici desi ista stvar, za jednog od njih to bude nimet, a za drugog fitmet.

Kaže Uzvišeni Gospodar:

أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ

"Poput obilne kiše s neba u kojoj ima tmine, tutnjava i munje..." ﴿Kur'an, 2:19﴾

Obilnom kišom Allah oživljava zemlju, ali u njoj ima i trnina, tutnjave i munja...

¹ *Nikmet* – kazna na dunjaluku.

يَجْعَلُونَ أَصْبَعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوْعِ حَذْرَ الْمَوْتِ

"... Pa zbog gromova, stavljaju prste u uši bojeći se smrti!" (Kur'an, 2:19)

Učenjaci kažu: Ovaj primjer vode jeste primjer kojeg je Allah naveo za Kur'an, jer je Kur'an blagodat za vjernike. Kaže Uzvišeni:

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ٨٢

"Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a nevjernicima on samo povećava propast." (Kur'an, 17:82)

Pogledaj priču Kaba ibn Malika, kada mu je došlo pismo od kralja Gassana, u kojem mu kaže: "Do nas je došlo da te je tvoj drug¹ ostavio, a Allah te neće ostaviti u zemlji poniženja zato se priključi nama mi ćemo ti pružiti utočište." Kab nije rekao: došla je pomoć... Ne, on je posjedovao sposobnost rasuđivanja te je rekao: "I ovo je od belaja", pa se uputio prema vatri i spalio pismo.

Da, draga braćo, čovjeku možda bude podaren imetak i on misli da je to blagodat a, ustvari, imetak bude iskušenje za njega. Možda mu bude podaren posao i taj posao u očima ljudi izgleda počast i uspjeh, a on je, ustvari, belaj za njega. Možda nauči Kur'an napamet, a on bude dokaz protiv njega. Da, Kur'an je dokaz za ili protiv tebe.

Učenjaci kažu: "Kada vidiš da Allah daje robu, a on i dalje griješi, onda znaj da je to istidradž." Ti si nepokoran, a on ti daje, činiš grijehe, a on ti još više povećava blagodati. Dakle, osvetit će ti se. Nemoj biti siguran i smiren, jer ti je, u takvom stanju, data blagodat da bi bio kažnjen.

Kaže Uzvišeni:

فَذَرْنِي وَمَنْ يُكْذِبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ
۴۴ وَأَمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ۵

"Zato ostavi Mene i one koji ovaj Govor poriču. Mi ćemo ih postepeno, odakle se i ne nadaju približavati (patnji) i vremena im Ja ću davati, jer je obmana moja, zaista, čvrsta!" ﴿Kur'an, 68:44-45﴾

Kaže Sejjid Kutb govoreći o ova dva ajeta:

"Oni koji poriču Allahove ajete, a i svi stanovnici zemlje su manji i ništavniji od toga da im Allah kuje ove planove, ali On Uzvišeni želi ih upozoriti na Sebe kako bi se opomenuli prije nego što prođe šansa i da bi znali da je vanjska sigurnost koju im Allah daje upravo klopka u koju oni obmanuti upadaju. I to što ih Allah ostavlja u zabludi i da čine nasilje, predstavlja postepeno približavanje najgorem završetku, jer je to Allahova odredba da takvi u potpunosti ponesu svoje grijehе i na Sudnjem danu dođu pretrpani grijesima i zasluženim poniženjem i kaznom. Nema veće pravde i milosti od toga što ih Allah upozorava i razotkriva njima istidradž. Allah, ﷻ, ovim upozorenjem i opomenom ukazuje svojim neprijateljima i neprijateljima Njegove vjere i Poslanika, pravdu i milost, a oni nakon toga odabiru sebi ono što žele. Zastor je skinut i stvari su pojašnjene.

Uzvišeni Allah pušta, ali ne zanemaruje. On pušta zulumčara sve dok ga ne ščepa, a kada ga ščepa onda ga ne ispušta. Ovdje nam Uzvišeni pojašnjava svoje zakone koje je odredio svojom voljom, pa kaže svom Poslaniku:

فَذَرْنِي وَمَنْ يُكْذِبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ

'Zato ostavi Mene i one koji ovaj Govor poriču.' ﴿Kur'an, 68:44﴾

Tj. ostavi mene i one koji se ponose imetkom, sinovima, položajem i vlašću. Ja ih puštam i tu blagodat pretvaram u njihovu klopku! Na ovaj način Uzvišeni smiruje svoga Poslanika, ﷺ, i upozorava njegove neprijatelje, a zatim ih prepušta toj strašnoj prijetnji..."¹

¹ "Fi zila'il Kur'an", 6/3668-3669.

Zato se nemoj radovati, dragi brate, blagodati koju stekneš nakon grijeha. Budi od onih koji znaju napraviti razliku između dara i belaja, između blagodati i kazne. Zato kaže Uzvišeni:

لَكَيْلًا تَأْسَوْنَ عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُونَ بِمَا آتَاكُمْ

"Da ne biste tugovali za onim što vam je promaklo, a i da se ne biste previše radovali onome što vam On da."

﴿Kur'an, 57:23﴾

Žena Seida ibn Amira el-Džumehija kaže: *"Ustala sam jednog dana probudivši se od njegovog glasa. Govorio je: 'Utječem se Allahu od tebe, utječem se Allahu od tebe, utječem se Allahu od tebe.' Ustala sam i pred njim vidjela kesu koju je gurao svojom rukom kao da je u njoj škorpija. Upitala sam ga: 'Šta ti je?' A on je odgovorio: 'Došao mi je dunjaluk da mi pokvari moj ahiret.'"*

Da, dragi brate, moraš posjedovati besiret kojim ćeš razlikovati ono što će ti koristiti od onoga što će ti šteti na ahiretu. Ako ti Allah podari blagodat pa je iskoristiš u pokornosti Njemu, onda je to istinska blagodat. Ali ako je iskoristiš u nepokornosti, onda je to iskušenje. Allah ti je dao imetak. Da li te je taj imetak približio Allahu ili te je udaljio od Njega?! Dao ti je ženu; ako te pomaže u pokornosti Njemu, onda je ta žena blagodat za tebe, a ako te odvraća od Allaha, onda ti je iskušenje.

Zato gledaj svaki moment svoga života kako bi vidio da li te blagodati koje ti je Allah podario približavaju Allahu ili udaljavaju od Njega? Da li su to zaista blagodati ili možda kazna? Da li ti povećavaju iman ili tvoje srce čine osomim i grubim? Da li ti povećavaju zahvalnost ili pohlepu?!

Zastani kod Allahovih blagodati da vidiš gdje si: na putu prema Allahu ili na drugim putevima? Napravi razliku između nimeta i nikmeta, između dara jedne strane i uspostavljanja dokaza i iskušenja, s druge strane. Razlikuj ove stvari kako bi znao gdje je fitna pa da je se kloniš i sigurno stigneš do svoga Gospodara.

Trinaesta osnova:

**Traži utočište kod Allaha
akidom, djelom i dovom!**

Kaže Uzvišeni Allah:

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنْ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ
رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝ ١٧

**"Reci: 'Ko će vas od Allaha zaštititi ako On hoće da vas
zlo snađe, ili, ko vam može nauditi ako On želi da vam
milost ukaže?' Osim Allaha, oni neće naći sebi ni
zaštitinika ni pomagača." ﴿Kur'an, 33:17﴾**

Dakle, čovjeku je potreban zaštitnik i pomagač, a ti mimo Allaha
nemaš drugog zaštitnika i pomagača. Stoga ako želiš pravog zaštitnika i
pomagača, onda potraži utočište kod Uzvišenog Allaha, jer Uzvišeni
kaže:

وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝ ١٠١

**"A ko je čvrsto uz Allaha, taj je već upućen na Pravi
put." ﴿Kur'an, 3:101﴾**

Međutim kako da čovjek bude čvrsto uz Allaha?

Žena egipatskog namjesnika je, govoreći o Jusufu, عليه السلام, rekla:

وَلَقَدْ رُودْتُهُ عَنْ نَفْسِي فَأَسْتَعْصِمُ

**"Istina je da sam htjela da ga na grijeh navratim, ali se
on sačuvao." ﴿Kur'an, 12:32﴾**

Kako se sačuvao i zaštitio? Najprije akidom, rekao je: "Meazellah – utječem se Allahu i kod Njega jedino tražim utočište. Jusuf, ﷺ, nije rekao: Šta ti je ženo? Jesi li poludjela? Nije rekao: Znaš li ko sam ja? Ja sam Jusuf sin Jakuba sin Ishaka sin Ibrahima, ﷺ- ja sam sin ovih vjerovjesnika! Niti je rekao: Bježi ženo, Allah te uputio. Ništa od toga nije rekao već: Meazellah- da me Allah sačuva! To je akida, ubjedenje, da onaj koji ga može spasiti je Allah, ﷻ.

Također, kada namjesnikova žena nije uspjela u svojim spletkama i kada je čula govorkanja žena pomislila je: da li da ih dovedem Jusufu ili da njega izvedem pred njih? Dovala je žene, postavila ih na divane, a zatim izvela Jusufa, ﷺ, pred njih. Jusuf, ﷺ je tada pred sobom imao, ne samo spletku jedne, već nekoliko žena. Odmah je u tom trenutku rekao:

رَبِّ السَّجْنِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ

"Gospodaru moj, draža mi je tavnica od ovoga na što me one navraćaju!" ﴿Kur'an, 12:33﴾

Subhanallah, draža mu je tavnica! Ovo je govor iz kojeg se osjeća miris iskrenosti.

Tako ti Allaha, dragi brate, da li ti ovo nalaziš kod sebe? Da li ti je tavnica, zaista, draža od poziva žena koje šire fitnu? Jusuf, ﷺ, kaže: "Gospodaru moj, zatvorska kazna mi je draža od namjesnikova dvorca." Kazna u Tvoje ime, o Gospodaru, draža mi je od toga da sam grešnik, a da spavam ne mareći za grijehе svoje. To je suština sklanjanja u Allahovo okrilje. Zato se čvrsto drži akide, kako bi se njome sklonio u Allahovo okrilje prilikom poteškoća.

Kaže Uzvišeni o Jusufu, ﷺ:

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ٢٢

"I kad on stasa, Mi ga mudrošću i znanjem obdarismo; tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine." ﴿Kur'an, 12:22﴾

Kaže Sejjid Kutb:

– Dato mu je ispravno rezonovanje u stvarima, znanje o tumačenju snova ili nešto općenitije od znanja o ovom životu, jer je termin ilm – znanje, ovdje općenit, tako da obuhvata puno stvari. To mu je dato kao nagrada za njegov ihsan u vjerovanju i djelima.

وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ٢٢

"... tako Mi nagradu jemo one koji dobra djela čine."

Nakon toga dolazi mu još jedno iskušenje, koje je teže od prvog. Dolazi u vremenu kada mu je dato znanje od Njegova Gospodara, kako bi se suprotstavio iskušenju i spasio od njega. To je bila nagrada od Njegova Gospodara na njegovom ihsanu.

Pogledajmo tu uzbuđujuću i tešku scenu, koju oslikavaju riječi Uzvišenog:

وَرُوْدَتْهُ النَّيِّ هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنِ نَفْسِهِ وَعَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ
قَالَ مَعَادَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ٢٣

"I poče da ga na grijeh navodi ona u čijoj je kući bio, pa zaključa sva vrata i reče: 'Hodi!' – 'Sačuvaj Bože!' – uzviknu on –, 'Gospodar moj je uljepšao boravak moj, a zulumčari neće nikad uspjeti.'" ﴿Kur'an, 12:23﴾

Nagovaranje na grijeh i poziv u njega su ovoga puta bili skroz otvoreni. Zatvaranje vrata dolazi kao posljednji pokušaj, jer je žena došla do odlučujućeg momenta i pozvala:

وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ

"... i reče: 'Hodi!'"

Ovakav otvoren poziv od žene nije prva stvar kojoj ona pribjegava, već posljednja a možda i uopće ne dođe do nje osim ako žena ne bude primorana na nju. A mladić živi s njom, njegova snaga i mladost zri i upotpunjava se, a također, zri i upotpunjava se njena ženstvenost. Stoga nema sumnje da je prije ovog iznenađenja postojao raznovrstan vid primamljivanja i zavođenja s njene strane.

قَالَ مَعَادَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ

"Sačuvaj Bože!" – uzviknu on –, 'Gospodar moj je uljepšao boravak moj...' " (Kur'an, 12:23)

Meazellah – utječem se Allahu da to uradim. "Moj Gospodar je uljepšao boravak moj", počastio me je time što me je izbavio iz bunara i u ovu kuću učinio mojim lijepim i sigurnim boravkom.

إِنَّهُ لَا يَفْلِحُ الظُّلْمُونَ ۲۳

"..., a zulumčari neće nikad ispjeti."

Misli se na one koji prekoračuju Allahove granice i čine ono u šta me ti pozivaš ovog trenutka.¹

To je akida, akida kojom se Jusuf, ﷺ, sačuvao i sklonio u Allahovo okrilje pa ga je Allah spasio iskušenja.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah, govoreći o trenutnim i kasnijim štetama zaljublivanja u određene likove:

– Uzvišeni Allah nam govori o ovoj bolesti kod dvaju skupina ljudi: Lutova naroda i kod žena. Tako nas je Uzvišeni obavijestio o zaljubljenosti namjesnikove žene u Jusufa, ﷺ, o njenim spletkama i nagovaranju na grijeh kao i o Jusufovom saburu, čednosti i bogobojažnosti, pored toga što je ono čime je bio iskušan Jusuf, ﷺ, stvar na kojoj ne može osaburiti niko osim onoga kome je Allah podario sabur. Činenje određenog djela biva shodno jačini njegova povoda i nepostojanju zapreka za njegovo činenje, a povod je ovdje bio na vrhuncu i to s više aspekata:

1. To što je Uzvišeni Allah stvorio muškarca da je po prirodi sklon ženi, kao što žedan po prirodi teži vodi i gladan hrani. Veliki broj ljudi je u stanju osaburati na hrani i vodi, a nije u stanju osaburati kada su žene u pitanju, a to opet nije pokuđeno kada se radi o ženama koje su mu halal.

2. Jusuf, ﷺ, je bio mladić, a strast je kod mladića jača.

3. Bio je neoženjen, dakle, nije imao ni ženu niti robinju kako bi slomio žestinu strasti.

4. Bio je stranac, a stranac je u stanju učiniti u tuđini ono što nije u stanju u svojoj sredini među svojom familijom i poznanicima.

¹ "Fi zilalil Kur'an", 4/1979.

5. Žena je posjedovala ljepotu i položaj, a obje stvari su povod odazivanja onome što ona traži.

6. Žena nije od onih koje odbijaju i koje se suzdržavaju, jer veliki broj ljudi gubi želju za određenom ženom zbog njenog odbijanja, jer na taj način u sebi osjeća poniženje i potčinjenost prema njoj.

7. Žena ga je tražila, željela i uložila trud, tako da ga je poštjednala muke njegova traženja i poniženja. Naproitu, ona je bila ta koja je bila ponižena a on dostojanstven.

8. On je bio u njenoj kući i pod njenom vlašću tako da postoji opasnost da će biti uznemiravan, ukoliko joj se ne pokori. Ovdje se objedinjuju dva povoda: želja i strah.

9. On se ne boji da će ona ili neko s njene strane prenijeti ono što bi se desilo, jer je ona ta koja traži i nagovara na grijeh, a uz to je pozatvarala sva vrata i sklonivši se od pogleda nadzornika.

10. On je bio u njenom vlasništvu, tako da je izlazio, ulazio i bio u njenom prisustvu, a da mu iko to negira, a sigurnost je postojala i prije njenog zahtjeva, što predstavlja najjači povod.

11. Ona se protiv njega potpomogla ostalim ženama i njihovim spletkama te ga je izvela pred njih i požalila se na svoje stanje, ali se on potpomogao Allahom protiv njih i rekao:

وَأِلَّا نَصْرَفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ الْجَاهِلِينَ ۚ ۳۳

"I ako Ti ne odvратиš od mene lukavstva njihova, ja mogu prema njima naklonost osjetiti i lakosmislen postati." ﴿Kur'an, 12:33﴾

12. Ona mu je zaprijetila zatvorom i poniženjem, a ovo je vid prisile jer se radi o osobi za koju preovladava mišljenje da će ispuniti ono čime prijeti. Na taj način se objedinju je povod strasti i povod želje za spasom od teškoće zatvora i poniženja.

13. Muž nije ispoljio ljubomoru i muževnost na osnovu kojih bi odvojio njih dvoje i udaljio jedno od drugog.

Jusuf, ﷺ je pored svih ovih povoda dao prednost Allahovom zadovoljstvu i strahu od Njega. Ljubav prema Allahu ga je navela da odabere zatvor nad zinalukom te je rekao:

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ

"Gospodaru moj, zavapi on, 'draža mi je tamnica od ovoga na što me one navraćaju!'" ﴿Kur'an, 12:33﴾

*Znao je da on ne može to odstraniti sam od sebe i da će, ukoliko ga njegov Gospodar ne zaštititi i otkloni njihove spletku po svojoj prirodi biti sklon njima i postati od lahkomišlenika. A ovo predstvalja njegovu pot puno spoznaju svoga Gospodara."*¹

Nakon ovoga **znaj**, također, da utočište neće biti pruženo osim uz djelo i dovu. Pa zato kada, naprimjer, kažem bratu pokaj se, on mi govori: "Šejh, dovi za mene." Kažem: "Sinko, moje riječi 'pokaj se' zahtijevaju od tebe rad i djelo i da ti prvo doviš za sebe, a zatim ja za tebe." Jusuf je bio muhsin u vjerovanju i djelima, a povrh toga je dovio i tražio utočište a tek nakon toga je našao spas. Spasio se, jer je u osnovi lijepo postupao.

Da, Jusuf je bio muhsin prema svome Gospodaru i prema ljudima. Uzvišeni je njegovu priču nazvao "Najljepše kazivanje", a zatvorenci su ga opisali ihsanom kada su rekli:

نَبَّأْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ٣٦

Protumači nam to, jer vidimo da si, zaista, muhsin." ﴿Kur'an, 12:36﴾

Zbog njegova ihsana mu je Uzvišeni dao vlast na Zemlji:

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ شَاءَ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ٥٦

"I tako Mi Jusufu dadasmo vlast u zemlji, boravio je ondje gdje je htio: milost svoju Mi dajemo onome kome hoćemo i ne dopuštamo da propadne nagrada onima koji su muhsini." ﴿Kur'an, 12:56﴾

I njegova braća mu rekoše, onda kada ga nisu poznali:

¹"Ed-dau ved-devau", 185-187.

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبَا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ٧٨

"O upravniče', rekoše oni, 'on ima vrlo stara oca, pa uzmi jednog od nas umjesto njega! Mi vidimo da si ti muhsin.'" ﴿Kur'an, 12:78﴾

Na kraju kaže Uzvišeni:

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهَا وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَىٰ بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ٢٤

"I ona je bila poželjela njega, a i on bi nju poželio da od Gospodara svoga nje opomenu ugledao – tako bi, da odvratimo od njega izdajstvo i blud, jer je on uistinu bio Naš iskreni rob." ﴿Kur'an, 12:24﴾

Šejtan nad iskrenima nema vlasti, ali i pored toga Jusuf عليه السلام je potražio utočište i rekao:

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُغْلِبُ الظَّالِمُونَ ٢٣

"Sačuvaj Bože!', uzviknu on, 'Gospodar moj je uljepšao boravak moj, a zulumčari neće nikad uspjeti.'" ﴿Kur'an, 12:23﴾

Moraš znati da je čistoća Jusufa, عليه السلام, bila osnova njegovog sklanjanja u Allahovo okrilje, jer sklanjanje u Allahovo okrilje mora biti uz čvrstu akidu, trajno djelo i ispravne postupke prema Gospodaru i prema ljudima.

Da, draga braćo, sklanjanje u Allahovo okrilje biva djelom, dovom i akidom. Zato veži svoje srce jedino za Uzvišenog Allaha; budi iskren s Njim i radi ono što je u tvojoj mogućnosti. Dovi da ti Allah podari iskrenost pa će te Allah sačuvati i uputiti putu koji vodi Njemu Uzvišenom. A tvoj Gospodar kaže:

وَمَنْ يَعْصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هَدَيْتِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ١٠١

"A ko je čvrsto uz Allaha, taj je već upućen na Pravi put." (Kur'an, 3:101)

Kaže Ibn Kesir: *"Traženje utočišta kod Allaha i oslonac na Njega je osnova upute, oprema kojom se čovjek udaljava od propasti, sredstvo koje vodi uputi i put ka ispravnosti i sticanju željenog."*¹

Zato, skloni se u Allahovo okrilje, ti koji želiš stići do Njega!

¹ Tefsir Ibn Kesir, 366.

Četnaesta osnova:

**Ko put vidi dugim,
koraci mu budu slabi**

Put prema Allahu, ﷻ, je dug i dalek, stoga, zahtijeva neprestanu ambiciju i djelo, bez okretanja, kako bi čovjek stigao siguran i spašen. U suprotnom, ako bi čovjek samo ponavljao: put je dalek, put je dalek, a bude stajao u mjestu – nikada neće stići. Zato se osloni na Allaha i prestani da se žališ, i čini dobra djela i trudi se sve do smrti, jer uzvišeni Allah kaže:

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ٩٩

"I obožavaj svoga Gospodara sve dok ti jekin ne dođe." ﴿Kur'an, 15:99﴾

A jekin ili čvrsto ubjeđenje je, ustvari, smrt.

Uzvišeni, također, kaže:

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ٧

"I kada završiš, ibadetu se predaj." ﴿Kur'an, 94:7﴾

Ibn Kesir prenosi od Zejda ibn Eslema i Dahhaka da su rekli: **"Kada završiš", tj. sa džihadom, "onda se ibadetu predaj."**

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَب ٨

"I Gospodaru svome se nadaj." ﴿Kur'an, 94:8﴾

Sevri kaže: "Neka tvoj nijet i tvoj cilj bude Allahovo zadovoljstvo."¹

¹ Tefsir Ibn Kesir, 4/528.

Sejjid Kutb, rahimehullah, govoreći o ovim ajetima kaže:

"Kada završiš sa ljudima, sa zemljom i životnim potrepštinama, usmjeri se svojim srcem Onome Koji zaslužuje da u Njegovo ime radiš i da se zamaraš. Ustani, ibadeti i okreni se svome Gospodaru. 'I Gospodaru svome se nadaj', tj. samo se Gospodaru svome nadaj mimo svih drugih pa i mimo ljudi koje slijediš u pozivu ka Allahu. Mora postojati opskrba za put, a u ibadetu je opskrba. Mora biti priprema za džihad, a u ibadetu je priprema. Tada ćeš naći olakšicu uz poteškoću i izlaz iz svake poteškoće."

To je put prema Allahu, zato budi ozbiljan i ne spavaj. *Kada je Allahovom Poslaniku, ﷺ, Hatidža rekla: "Zar ne spavaš, o Allahov Poslaniče?", on je odgovorio: "Prošlo je vrijeme spavanja, o Hatidža." Također kada se Aiša, رضي الله عنها, začudila njegovom ibadetu, pored toga što mu je Allah oprostio grijeha koje je počinio i koje će počiniti, on joj je odgovorio: "Zar da ne budem rob koji puno zahvaljuje Allahu."*²

Stoga, brate kojeg volim u ime Allaha, ustraj na putu pokornosti i ne očajavaj zbog dužine puta. Budi ozbiljan i ubrzaj korake, ne okrećući se, stići ćeš uz Allahovu pomoć! Saburaj i svoju dušu podstiči na sabur, jer je sabur u pokornosti najveći vid sabura! Poslanici odluke su bili ljudi najpotpunijeg sabura u pokornosti, zato je i Uzvišeni naredio svome Poslaniku rekavši:

فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَرْشِ مِنَ الرُّسُلِ

"Ti saburaj kao što su saburali odlučni poslanici!"

﴿Kur'an, 46:35﴾

Poznato je da naredba Poslaniku, ﷺ, predstavlja naredbu i njegovom ummetu.

S druge strane, Uzvišeni mu je zabranio da bude kao Zun-nun koji nije saburao kao drugi poslanici:

¹ "Fi zilalil Kur'an", 6/393.

² Buhari, 4837, Muslim, 2820. Hadis je muttefekun alejhi.

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْأُخْتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ
٤٨

"Ti strpljivo čekaj presudu Gospodara svoga i ne budi kao Zun-nun koji je u ogorčenju zavapio..." ﴿Kur'an, 68:48﴾

Uzvišeni Allah je odredio da Džennet i spas od vatre neće ostvariti, osim oni koji su strpljivi. Kaže Uzvišeni:

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ ١١١

"Ja sam njih danas nagradio za ono što su trpjeli, oni su, doista, postigli ono što su željeli." ﴿Kur'an, 23:111﴾

Od našeg Poslanika, ﷺ, prenosi se da je rekao: "*Nikome nije dat bolji i sveobuhvatniji dar od sabura.*"¹

Također obavijestio nas je da je sabur svjetlost.

Od Alije, ؑ, prenosi se da je rekao: "*Sabur je jahalica koja ne posrće.*"

A Sulejman ibn Kasim kaže: "*Za svako djelo se zna nagrada osim za sabur, jer Uzvišeni kaže:*

إِنَّمَا يُوقَىٰ الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ١٠

'*Samo oni koji budu strpljivi, bit će bez računa nagrađeni.*' ﴿Kur'an, 39:10﴾"

Zato, dragi brate, ustraj na ovom putu, putu prema Allahu i ne gledaj na njegovu dužinu. Nuh, ؑ, je osaburao 950 godina pozivajući u Allahovu vjeru. Nije obraćao pažnju na dužinu puta, već je ustrajao pomažući se najdužim i najplemenitijim saburom kojeg poznaje historija čovječantsva.

¹ Buhari, I469, Muslim, I053. Hadis je muttefekun alejhi.

Ibn Kesir, rahimehullah, kaže: "Kad god bi izumrla generacija, oporučivala bi onima koji dolaze nakon njih da ne vjeruju u Nuha, ﷺ, da mu se suprotstavljaju i bore protiv njega. Pa bi roditelj oporučivao svom djetetu, kada bi kod njega zapazio shvatanje i razboritost, da ne povjeruje u Nuha, ﷺ, dok god je živ."¹

Kaže Uzvišeni, govoreći o ovom plemenitom Vjerovjesniku:

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ٥ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ٦ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصْبِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَأَسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا ٧ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا ٨ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ٩ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ١٠ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ١١ وَيُمَدِّدْكُمْ بِأَمْوَالٍ يَبِينُ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ١٢ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ١٣

- On reče: "Gospodaru moj, ja sam narod svoj i noću i danju, doista, pozivao, ali ga je pozivanje moje još više udaljilo. I kad god sam ih pozivao da im oprostiš, prste su svoje u uši stavljali i haljinama svojim se pokrivali, bili su uporni i pretjerano oholi. Zatim, ja sam ih otvoreno pozivao a onda sam im javno objavljivao i u povjerenju im šaputao, i govorio: 'Tražite od Gospodara svoga oprost, jer On, doista, mnogo prašta; On će vam kišu obilnu slati i pomoći će vas imanjima i sinovima, i dat će vam bašte, i rijeke će vam dati. Šta vam je, zašto se Allahove sile ne bojite.'" ﴿Kur'an, 71:5-13﴾

Kaže Ebu Kasim el-Gimati u svom tefsiru: "Nuh, ﷺ, je prvo spomenuo kako ih je pozivao noću i danju, zatim je spomenuo da ih pozivao otvoreno, i na kraju da ih je pozivao i javno i tajno, što ukazuje na vrhunac ulaganja napora u savjetovanju i dostavljanju poslanice."

¹ "Kasasul enbija".

Kasimi u svom tefsiru "Mehasinu et-te'vil", kaže: "Nuh, ﷺ, je uložio maksimalni napor pozivajući svoj narod bez prestanka i malaksalosti tako da je iskoristio sva moguća sredstva i metode u tom dugom periodu."

Moj uvaženi brat, šejh Sejjid ibn Husejn el-Affani, Allah ga sačuvao, kaže:

"Duga i plemenita borba u kojoj je Nuh, ﷺ, koristio raznovrsna sredstva i metode uz lijep sabur i veliki trud kako bi davu dostavio do srca ljudi i njihovih razuma... hiljadu godina manje pedeset... zatim se obratio svome Gospodaru, polažući račun i žalbu.

Taj postupak Nuha u svojoj davi, bez osjećaja dosade i malaksalosti, bez gubljenja nade i padanja u očaj zbog odbijanja i ustrajavanja u neposlušnosti, odslikava postupak ustrajnog daije koji koristi svaki trenutak i svaku priliku, da bi svome narodu dostavio davu.

Nuh, ﷺ, nije zaboravio na davu čak i u momentu kada mu je došla smrt. I tada je svojim sinovima oporučio la ilahe illallah i upozorio na širk, te naredio da veličaju i hvale Allaha.

Zaista čovjeka obuzima čuđenje i zapanjenost kada predoči ovaj konstantni napor i trud Allahovih vjerovjesnika, radi upute zabludjelog i inadžijskog čovječanstva. Možda će neko upitati: Pa da li ovaj dugi napor i žrtve na ovom putu, od Nuha, ﷺ, pa sve do Muhammeda, ﷺ, i onoga što je bilo između toga od napora vjernika u dostavljanju dave i velikih žrtava na tom putu. Da li napor kojeg je uložio Nuh, ﷺ, a koji je bio uzvraćen okretanjem, ismijavanjem i optužbama, kao i sve neprestane žrtve vjerovjesnika tokom historije, koji su bili ismijavani ili bacani u vatru, ili prepolovljeni pilama ili protjerani iz svog zavičaja, sve do zadnje poslanice gdje je Muhammed, ﷺ, uložio ono što je historija zabilježila, a potom i zalaganja i žrtve onih koji su nastavili njegovu davu u svakom mjestu i u svakoj generaciji. Da li sve to vrijedi ovog velikog truda i napora? Da li čitavo čovječanstvo zaslužuje toliku pažnju od Plemenitog Gospodara, koja se ogleda u neprestanom slanju poslanika pored okretanja i oholosti od strane ovog slabašnog stvorenja koje se zove čovjek? Odgovor bi nakon razmišljanja glasio: Da, bez ikakve rasprave!

Uspostavljanje suštinskog vjerovanja u Allaha na Zemlji vrijedi sav taj trud, napor i sabur, kao i sve te žrtve poslanika i njihovih iskrenih sljedbenika u svakoj generaciji.

Dava će ići svojim putem onako kako Allah želi pa makar se njen rezultat sveo na srce jednog čovjeka koje će voljeti Allaha i čeznuti za

susretom s Njim. Allahov poslanik, ﷺ, kaže: **'Izloženi su mi ummeti pa sam vidio poslanika sa skupinom ljudi, i poslanika a sa njim čovjek ili dva, i poslanika bez ijednog čovjeka.'**^{1 2}

Stoga, dragi brate, ne gledaj na dužinu ovoga puta jer onaj ko put vidi dugim, njegovi koraci će biti slabi. Nastavi raditi, nastavi i Allah će biti uz tebe. Znaj da je uslov kretanja na ovom putu da radiš i da se zamaraš. Zato konstantno čini dobra djela i uvijek se prisjećaj Nuha, ﷺ, rad bez prestanka pa će kod Allaha biti odmor.

Uporedite, draga braćo, slast užitaka pripremljenih za vjernike s gorčinom poteškoće koja očekuje nevjernike, i razlika će vam biti jasna, a blago onima kojima će sutra biti rečeno:

هَذَا يَوْمَكُمْ

"Ovo je vaš dan." ﴿Kur'an, 21:103﴾

1 Buhari, 4949, Muslim, 2646. Hadis je muttefekun alejhi.

2 "Salahul ummeti fi uluvvil himmeti", 2/18.

Petnaesta osnova:

**Tajna neprimanja djela
leži u udjelu nefsa u djelu**

Da li klanjaš radi Allaha ili da se odmoriš?! Postiš li da bi odmorio svoj stomak ili želiš da Allah bude zadovoljan tobom?! Lijepo se ophodiš prema ljudima kako bi se i oni ophodili lijepo prema tebi ili to radiš jer Allah voli da se tako postupa?! Pustio si bradu da bi izgledao ozbiljniji ili zbog toga što je bradu nosio Allahov Poslanik, ﷺ?! Isplaćuješ ono što ti je obaveza da bi ljudi rekli da si pošten, ili da bi tvoj Gospodar bio zadovoljan tobom?! Obavljaš hadž i umru iz rija'a, radi odmora i promjene mjesta ili da bi tamo tražio oprost za svoje grijehc?!

Hasan el-Basri, rahimehullah, kaže: *"Allah se smilovao robu koji zastane kod svog nijeta, pa ako bude Allaha radi nastavi dalje, a ko bude radi nečeg drugog onda ga ne uradi."*

Napustio si svoje mjesto i učinio hidžru, zašto? Da stičeš znanje, obožavaš Allaha i pozivaš Njemu, zašto? Zašto stičeš znanje, zašto pozivaš Allahu, zašto noć provodiš u ibadetu, a dane u postu, zašto udjeljuješ?! Ako se u ovim djelima nađe nešto od prohtjeva duše, makar i nešto neznatno, Uzvišeni ih neće primiti.

Kaže Uzvišeni Allah u kudsî-hadisû: *"Ko uradi djelo pridružujući Mi nekoga u njemu, ja ostavim i njega i njegov širk."*

Allah je neovisan i ne prima djelo, osim ono koje je iskreno i kojim se želi postići Njegovo zadovoljstvo. Gospodaru naš, podari nam iskrenost i učini od njegovih nosioca!

Na Sudnjem danu bit će onih čija djela neće biti primljena, jer nisu bila potpuno čista, u njima je bilo udjela nefsa. Zato očisti svoj nijet, jer ovaj put, put prema Uzvišenom Allahu, ne može slijediti neko ko nema iskren nijet. Zato budi iskren, prije nego što dođe Sudnji dan.

A težak li je dan Kijameta! Gospodaru naš, smiluj se na Kijametskom danu našoj slabosti, smiluj se poniženju našeg stajanja pred Tobom, O Najmilostiviji!

Kijametski dan, znaš li dobro šta je kijametski dan?! Nemoj zaboraviti na njega. Kaže naš Gospodar:

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ ۚ ٤٦

"A za onoga koji se stajanja pred Gospodarom svojim bojao, bit će dva perivoja." ﴿Kur'an, 55:46﴾

Sjeti se svog stajanja pred Gospodarom, kada će sva tvoja djela biti izložena pred tobom, kada će ti reći: robe moj, živio si sedamdeset godina, a klanjao si dvije godine, zašto? Pa ćeš se kleti: Tako mi Tvoje veličine Gospodaru, klanjam od svoje desete godine?! Šta se desilo?! Klanjao si pedeset godina, primljeno ti je samo deset!

وَبَدَأَ لَهُمْ مِّنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ۚ ٤٧

"A od Allaha će im se ukazati ono što nisu očekivali." ﴿Kur'an, 39:47﴾

Šta je razlog? Razlog je udio nefsā u djelu. Postio si puno, a malo je primljeno.

Zato vam često kažem: Kada bi postojao popravni ili drugi rok, ili čak ponavljanje rekli bi: Gospodaru naš, pogriješili smo pa nas vrati da popravimo naša djela! Ovaj ispit je jedan, pa ako tada budeš zaglavio u Džehennemu onda je to očiti i ogroman gubitak! Molim Uzvišenog Allaha da nam podari lijep završetak. Gospodaru naš, sačuvaj nas Tvoje kazne na dan kada oživiš svoje robove!

Da, draga braćo, razlog neprihvatanja djela leži u udjelu nefsā u djelu. Ženiš se tom i tom djevojkom zato što ti se sviđa, što je voliš, a ne zbog toga da bi se sačuvao harama. Dobar si prema ljudima kako bi i oni bili dobri prema tebi, a ne kako bi Allah bio dobar prema tebi. Klanjaš kako bi se malo odmorio, a ne zbog toga što ti je Allah to naredio.

Izvršavaš emanet kako bi ljudi rekli da si povjerljiv, a ne zbog toga što te Allah time obavezuje itd.

Udio nefsa u djelu znači da radiš za svoj račun, da radiš za svoj nefis, a ne Allaha radi. Nemoj zaboraviti ove riječi. Ne smiješ biti radnik za svoj račun, za svoju korist, za svoj nefis.

Ovo je veliki problem. Većina nas čini djela za svoj nefis, a ne Allaha radi. Ovo je istina zato se nemoj ljutiti. Zaista ti kažem, zastani i ostvari ihlas. Nek ti nijet bude čist, Allaha radi, jer ne znaš kada ćeš umrijeti. Budi iskren kako bi ti djelo bilo primljeno. U suprotnom, bit će ti odbijeno i nećeš stići do svog cilja.

Ebu Ejjub Mevla Dajgama ibn Malika kaže da mu je Ebu Malik rekao: *"O Ebu Ejjube, boj se za sebe od sebe, jer sam vidio da brigama vjerniku na dunjaluku nema kraja. I tako mi Allaha, ako ahiretska kuća ne dođe vjerniku sa radošću, onda je spojio dvije stvari: brigu dunjaluka i propast ahireta. A ja sam ga upitao: 'Kako da ahiret ne dođe vjerniku s radosnim vijestima kada on na dunjaluku radi i muči se u ime Allaha?' On mi odgovori: 'A hoće li mu biti primljena djela? Koliko je ljudi koji misle da su popravili sebe i svoja djela, a ona će mu biti sakupljena na Sudnjem danu zatim bačena u lice.'"*¹

Draga braćo, sputavajte svoj nefis i pazite na njega!

Amir ibn Kajs je govorio svom nefsu: *"Ustaj, o ti oličenje svakog zla! Tako mi Allaha, gonit ću te kao što se deva goni, i kada bih bio u stanju da tvoja koža ne dotakne zemlju (tj. da se ne odmara) to bih i uradio"*

Potom bi govorio: *"O Gospodaru, vatra me je spriječila od sna pa oprosti mi!"*

Fitna nefsa i strasti, privlačnost dunjaluka, želja za rahatlukom, teškoća ustrajavanja na putu imana i Allahova zadovoljstva uz ljenost koja duši godi, predstavlja najveću fitnu.

Gdje je rješenje? Kako da odstranimo udio nefsa iz naših djela da bi ih Allah primio?

¹ "Sifetu es-safve" od Ibn Dževzija, 3/360.

Borba i napor "topi" nefs i skidaju hrđu s njega, a dovoljne su riječi Uzvišenog:

وَالَّذِينَ جُهِدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ٦٩

"One koji se budu radi Nas borili¹ Mi ćemo, sigurno, putevima Našim uputiti, a Allah je, zaista, s onima koji dobra djela čine!" ﴿Kur'an, 29:69﴾

Ebu Jezid kaže: *"Liječio sam sve, ali nisam liječio težu stvar od svoje duše."*

I kaže: *"Pozvao sam svoju dušu Allahu pa je odbila i suprotstavila se te sam je ostavio i nastavio svoj put Allahu."*

Nekom je rečeno: *"Kako si savladao svoju dušu?"* a on je odgovorio: *"Stao sam u borbeni red protiv nje s oružjem ozbiljnosti, pa su izašli prohtjevi braneći je, ali ih je savladala sablja čvrste odlučnosti, i nije prošlo puno i Hajber² je pao."*

Drugi je upitan: *"Kako si se suprotstavio svojim prohtjevima?"* Pa je odgovorio: *"Postavio sam im zamku i zarobio, zatim slomio njihov luk, vezao ih okovima usamljenosti i udario bičem gladi pa su se smirili."*

Draga braćo, Allah ne prima djelo u kojem ima udjela duše, zato ostavi svoju dušu i dođi, dođi Allahu. Traži pomoć od Allaha u borbi protiv svoje duše, jer On kaže:

وَالَّذِينَ جُهِدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ٦٩

"One koji se budu radi Nas borili, Mi ćemo, sigurno, putevima Našim uputiti, a Allah je, zaista, s onima koji dobra djela čine!" ﴿Kur'an, 29:69﴾

1 Tj. trudili, ulagali napor.

2 Hajber – naziv jednog jevrejskog utvrđenja gdje se desila poznata bitka.

Šesnaesta osnova:

**Odredba je u Allahovim rukama,
zato se pokori i predaj, bit ćeš spašen!**

Kaže Uzvišeni, ﷻ, govoreći o Ibrahimu, ﷺ:

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝۱۳۱ وَوَصَّىٰ بِهَا
إِبْرَاهِيمَ بَنِيهِ

**"Kada mu je Gospodar njegov rekao: 'Budi pokoran!'
– on je odgovorio: 'Pokorio sam se Gospodaru
svjetova!' I Ibrahim to ostavi kao oporuku sinovima
svojim." ﴿Kur'an, 2:131-132﴾**

Kaže Ibn Kesir, rahimehullah: *"Riječi Uzvišenog: 'Kada mu je Gospodar njegov rekao: 'Budi pokoran!', on je odgovorio: 'Pokorio sam se Gospodaru svjetova!', znače da je Uzvišeni naredio iskrenost, predanost i pokornost Njemu Uzvišenom. Ibrahim je, ﷺ, to prihvatio šerijatskom i kosmičkom odredbom. A riječi Uzvišenog: 'I Ibrahim to ostavi kao oporuku sinovima svojim', može značiti da je Ibrahim njima oporučio kao vjeru islam, a može biti da se riječi vraćaju na prethodnu rečenicu, tj. da im je Ibrahim oporučio pokornost i predanost Allahu, jer su vodili računa o njoj i čuvali je sve do svoje smrti."*

Zato se predaj i pokori svome Gospodaru, o ti, koji želiš stići do Njega, jer je sva odredba u Allahovim rukama. Kaže Gospodar:

إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوَنَ عَلَيَّ أَحَدٌ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أَخْرَجِكُمْ
فَأَنْتُمْ كَمَا بَعَثَ لَكُمْ لِكَيْلًا تَخْرَبُوا عَلَيَّ مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصْبَحَكُمْ وَاللَّهُ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ۝۱۵۲ ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً نَاعَسَا يَعْشَى
طَآئِفَةٌ مِنْكُمْ وَطَآئِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ
الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنْ الْأَمْرُ كُلُّهُ لِلَّهِ

يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَان لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قَتَلْنَا هَهُنَا قُل لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ١٥٤

"Kada ste uzimali penjući se i ne obazirući se ninakoga, dok vas je Poslanik zvao iza leđa vaših, Allah vas je kaznio nedaćom na nedaću, kako ne biste tugovali za onim što vam je izmaklo niti zbog onoga što vas je zadesilo! A Allah dobro zna ono što radite!" – Zatim vam je, poslije nevolje, spokojstvo spustio, san koji je neke od vas obuzeo, dok je jedna skupina mislila samo o sebi, misleći o Allahu ono što nije istina, mislima džahilijeta, govoreći: "Imamo li mi ikakva udjela u pobjedi?" Reci: "Sva odredba pripada samo Allahu!" Oni u sebi kriju ono što tebi ne pokazuju. Govore: "Da smo ikakva udjela u pobjedi imali, ne bismo ovdje izginuli!" Reci: "I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je propisano da poginu izišli na mjesta pogibije svoje, da Allah iskuša šta je u grudima vašim i da ispita šta je u srcima vašim! A Allah dobro zna šta je u grudima!" ﴿Kur'an, 3:153-154﴾

"... dok je jedna skupina mislila samo o sebi..."

Da, koliko je ljudi na dunjaluku koji brinu samo o sebi. Prepustili su se sebi, a ne Allahu. Davno je rečeno: ko živi za sebe, živjet će ponižen i umrijet će prezren i ponižen. Zato svoju dušu predaj samo Uzvišenom Allahu da joj On naređuje i zabranjuje ono što je najbolje i najkorisnije za nju. On, Uzvišeni, je Mudar i Sveznajući. Stavi svoje ruke i noge u srebrne okove Šerijata kako bi se otarasio poniženja robovanja nekom drugom mimo Allahu. Predaj se i pokori Allahu, jer je sva odredba u Njegovim rukama.

Koliko smo samo vidjeli ljudi kojima je najbitnija stvar hrana, piće, odjeća i spavanje. Najbitnija stvar u životu mu je ugađanje prohtjevima, ne vodi računa o svojoj djeci i ženi, a što se tiče ahireta govori: "Allah je Milostiv i prašta." Normalno da ćeš se čuditi riječima ovog čovjeka, jer ovakve riječi govori samo onaj ko je nepokoran i grešan, ali, nažalost, ove riječi su prisutne i kod velikog broja nas multezima, u našim nutrinama, iako se ne ispoljavaju na jeziku. Da,

veliki broj nas želi živjeti samo za sebe. Dozvolite mi da budem otvoren kako bi izliječili ovaj problem, u suprotnom, svojstvo sebičnosti će i dalje razjedati naš ummet, ko što crvi razjedaju mrtvo tijelo.

Uzrok naših nevolja su naše duše. Vidiš kako smo potlačeni i slabi. Zbog čega? Zbog naših duša. Šaka Jevreja nas udara po glavi, zašto? Zašto nas omalovažavaju i potcjenjuju? Zato što smo prije toga omalovažili sebe iako smo brojniji i rapolažemo svim mogućnostima koje nas čine dostojnim da budemo predvodnici svijeta.

Prva pomoć vjeri jeste popravljanje svog stanja. Odatle je početak, odatle je polet, a popravka svoje duše opet biva njenim predavanjem i pokomošću Allahu, uz potpunu ljubav i zadovoljstvo, da joj On naređuje i zabranjuje onako kako On Uzvišeni želi.

Treba početi od svoje duše. Ovo sam rekao prije dvadeset godina, prije deset, prije pet pa kažem i danas i ponavljat ću sve dok ne umrem, jer je to Božji zakon.

إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۗ

"Allah neće izmijeniti jedan narod dok on sam sebe ne izmijeni." ﴿Kur'an, 13:11﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝۳

"To je zato što Allah neće lišiti blagostanja narod kome ga je podario – sve dok se on sam ne promijeni, a Allah sve čuje i sve zna." ﴿Kur'an, 8:53﴾

Onaj ko govori o promjeni u svemu, osim o promjeni svoje duše, takav nikada neće uspjeti. Odakle početi? Od naših duša. Ovo nije moj govor, već govor Uzvišenog kako vidimo iz prethodnih ajeta.

Moramo izvršiti analizu naših duša, i pogledati šta je to što moramo mijenjati. Zato promijeni svoju dušu, ne zbog duše, već Allaha radi!

Kaže Uzvišeni:

وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ
يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ

"... dok je jedna skupina mislila samo o sebi, misleći o Allahu ono što nije istina, mislima džahilijeta, govoreći: 'Imamo li mi ikakva udjela u pobjedi?'"
﴿Kur'an, 3:154﴾

Ovi munafici su govorili: ko nas je doveo ovdje i šta mi imamo s ovim? Kao što danas imamo pojedinaca koji govore: šta mi imamo sa Palestinom?! Oni su prodali svoju zemlju. Ne, nije pitanje zemlje, već pitanje islama i Jevreja, pitanje islama i kufra.

Onaj ko brine o stanju muslimana mora razmišljati i o svom stanju i popraviti svoju dušu kako bi popravio i stanje ovog ranjenog ummeta. Nek se preda Allahu i nek jezikom svojim govori: Čujem i pokoravam se, o Gospodaru!

سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ٢٨٥

"Čujemo i pokoravamo se. Molimo Te za oprost, Gospodaru naš, i Tebi se vraćamo!" ﴿Kur'an, 2:284﴾

Zato nemoj brijati bradu i govoriti: bolje da se obrijem i tako riješim svoj problem. Ne, ne, gdje je tu pokornost i predanost? Ti ništa nisi riješio već si se ogriješio o svog Gospodara Koji naređuje i zabranjuje.

Zašto je zatvoren imam Ahmed? Zbog akide. Govorili su mu: "Reci da je Kur'an stvoren", a on bi odgovarao: "Kur'an je Allahov govor i nije stvoren." Zatvorili su ga i bičevali. Čovjek koji ga je bičevao kaže: "Udario sam Ahmeda sedamnaest puta takvom silinom, da su se ti udarci na brdo strovalili, zdobili bi ga!"

I Allahov Poslanik, ﷺ, je bio zatvaran i uznemiravan. Stoga prijetnja zatvorom i maltretiranjem koje vidimo danas nije nova stvar.

مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ

"Tebi se neće reći ništa što već nije rečeno poslanicima prije tebe." ﴿Kur'an, 41:43﴾

Ibrahimu, ؑ, je rečeno:

لَئِنْ لَمْ تَنْتَهَ لِأَرْجُمَنَّكَ

"Ako se ne okaniš, zbilja ću te kamenjem gađati." ﴿Kur'an, 19:46﴾

Faraon je Musau, ؑ, rekao:

لَأَجْعَلَكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ۲۹

"Sigurno ću te u tamnicu baciti!" ﴿Kur'an, 26:29﴾

To je Allahov sunnet, koji se ne mijenja. Imam Ahmed je bičevan zbog riječi koje bi ljudi, pa i multezimi, danas vrlo lahko izgovorili.

Ebu Seid el-Vasiti kaže: "Ušao sam kod imama Ahmeda u zatvoru prije nego je bičevan pa sam mu rekao: 'O Ebu Abdullah, ti si opravdan jer imaš čeljad', želeći da mu na taj način olakšam odgovor koji je od njega tražen, poput onih koji danas govore: imaš djecu koju trebaš odgajati... 'Reci im da je Kur'an stvoren i izađi odavde, jer ti svakako vjeruješ svojim srcem da Kur'an nije stvoren. Zato ti to neće škoditi riječi da je Kur'an stvoren, dok god je tvoje srce smireno u iman!' Imam Ahmed mi tada odgovori: 'O Ebu Seide, ako je ovo od tvog razuma, onda znaj da te on napustio!'"

Koliko je samo danas sličnih koje je njihov razum napustio, ostali su bez njega ne mareći nizašta. Ako kao takav preseli neće naći ništa drugo do vatru.

Zato, draga braćo, kada Uzvišeni kaže: "Imamo li kakvog udjela", trebamo odgovoriti: odredba pripada Allahu. Pa kada Uzvišeni želi od

tebe da nešto poneseš onda ponesi ono čime te je obavezao. To je tvoja dužnost, to je emanet o kojem Uzvišeni kaže:

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ
يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ٧٢

"Mi smo nebesima, Zemlji i planinama ponudili emanet, pa su se ustegli i pobjegli da ga ponesu, ali ga je preuzeo čovjek – a on je, zaista, prema sebi nepravedan i neznalica." ﴿Kur'an, 33:72﴾

Ponesi emanet ove vjere, jer vjera je emanet. Vjera je odgovornost svakog muslimana. Vjera je tvoja lična odgovornost i bit ćeš pitan za nju. Tako mi Allaha, i opet tako mi Allaha, bit ćeš pitan o vjeri. Jesi li radio po njoj i šta si doprinio za nju?

Kada su ljudi uskratili zekat, Ebu Bekr, رضي الله عنه, je rekao: "*Zar da se oduzima od vjere, a ja sam živ? Ne, tako mi Allaha.*" Pa da li se oduzima od vjere, a ti si živ? Da li se oduzima od vjere u tvojoj kući, u tvojoj okolini, u tvojoj zemlji i u čitavom svijetu? Da, oduzima se, jer ti nisi ponio emanet vjere.

Munafici su oni koji ne žele ponijeti breme ove vjere, pa govore:

هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ

""Imamo li mi ikakva udjela u pobjedi?" Reci: 'Sva odredba pripada samo Allahu!'" ﴿Kur'an, 3:154﴾

Munafici govore: "Šta nas je ovdje dovelo."

يُحْفَوْنَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يَبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ
شَيْءٌ مَا قَاتَلْنَا هَهُنَا

"Oni u sebi kriju ono što tebi ne pokazuju. Govore: 'Da smo ikakva udjela u pobjedi imali, ne bismo ovdje izginuli!'" ﴿Kur'an, 3:154﴾

E da je stvar u našim rukama! Šta nas je ovdje dovelo?! Šta mi imamo sa borbom? Zašto da se borimo?

Ne, nije stvar u vašim rukama:

قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ

"Reci: 'I da ste u kućama svojim bili, opet bi oni kojima je propisano da poginu izišli na mjesta pogibije svoje.'" ﴿Kur'an, 3:154﴾

I da vam nije došao Poslanik, i da niste izašli opet bi bili ubijeni na tom mjestu. Dok god je Uzvišeni propisao da budete ovdje ubijeni, bit ćete ubijeni, nema drugog izbora. To je Allahovo određenje.

Onaj ko se brije da ne bi bio uznemiravan, vidi da mu to ne koristi i da ga i pored toga uznemiravaju. Zato kažem da nije stvar u vidljivim uzrocima, već u Onoga koji daje te uzroke. Bit će ono što je zapisano. Dobro obrati pažnju na ovu stvar! Stoga kada brat dođe i kaže: "Obrijat ću bradu", kažemo mu: "Brate, belaj se odstranjuje pokornošću Allahu i Njegovom Poslaniku, a ne grijеšenjem prema Allahu i Njegovom Poslaniku, ﷺ. Pa zar ćeš učiniti nepokornost svome Gospodaru kako bi od sebe odstranio belaj?! Molim Allaha da od muslimana uzdigne belaj.

Stoga pokori se svome Gospodaru i sprovedi Njegove naredbe, jer je odredba u Njegovim rukama, a ne u rukama onih kojih se plašiš. Budi pokoran i bit ćeš spašen. Onaj koji ti naređuje je Allah, Svemoćni, Snažni, Blagi..

اللَّهُ أَطِيفٌ بِعِبَادِهِ

"Allah je blag prema robovima Svojim." ﴿Kur'an, 42:19﴾

Allah je Milostiv i čuva svoje robove. Pa budi uz Njega kako bi bio u Njegovoj zaštiti, a On te neće ostaviti nikada.

Ismail el-Herevi spominje jako lijep govor u kojem pojašnjava ovu osnovu pa kaže: "Da znaš da naredba dolazi od oka koje se ne boji posljedica."

Ko je onaj koji ti naređuje? Allah. Pa zar se Allah ikoga boji? Utječemo se Allahu od toga, Allah je daleko od toga. Kaže naš Gospodar:

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَتَمَّتْ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ۚ وَلَا يَخَافُ
عِقَابَهَا ۝ ١٥

"Ali mu oni nisu povjerovali, već su je zaklali – i Gospodar njihov ih je, zbog grijeha njihovih uništio i kaznom sve obuhvatio, ne strahujući zbog toga od odgovornosti." ﴿Kur'an, 91:14-14﴾

Budi uz Njega, On će te štititi, čuvati i spasiti. A ako te iskuša, dat će ti ono čime ćeš biti zadovoljan. Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: "Budi iskren s Allahom, živjet ćeš između Njegove blagosti i dobrote. Njegova blagost će te štititi od onoga čega se bojiš, a Njegova dobrota će te činiti zadovoljnim onim što ti je odredio."

Dakle, živjet ćeš između blagosti i dobrote. Ono čega se bojiš neće se dogoditi, jer je On Uzvišeni Vladao, tako da se u svemiru ništa ne događa bez Njegova određenja, volje i odobrenja. On će te čuvati svojom blagošću pa i kada ti odredi nešto što ne voliš, učinit će te zadovoljnim svojom dobrotom. Zato budi prema Allahu onako kako On želi, pa će te On čuvati i dati da budeš zadovoljan. Predaj se i pokori, bit ćeš spašen.

Čovjek vozi auto i u sudbonosnom trenutku nije vidio ispred sebe pa se desio sudar. Ovdje se ogleda blagost i dobrota. Blagost je to što je ošteti auto, ali su on i njegova porodica izašli zdravi i čitavi. A što se tiče dobrote, ona se ogleda u tome što je čovjek izašao iz auta i učinio sedždu govoreći: "Hvala Allahu", a ljudi mu kažu: "Auto je skroz uništen", ali on opet odgovara: "Hvala Allahu, hvala Allahu."

I suprotno: ko brije bradu biva opet ezijecen te možda izgovori riječi koje ljute Allaha. Takav nije sproveo Allahovu naredbu pa da živi u Allahovoj blagosti niti je prešutio pa da živi sretno i stekne Allahovu dobrotu.

Zato, ako živiš u ime Allaha, sprovodiš Njegove naredbe, predan si i pokoran Njemu Uzvišenom u svemu što ti naređuje, bit ćeš spašen i živjet ćeš između Njegove blagosti i dobrote. Predaj se i pokori, stići ćeš, jer odredba je u Allahovim rukama.

Gospodaru naš, sačuvaj nas Tvojom blagošću i dobrotom!

Sedamnaesta osnova:

**Dokaz da On nije zadovoljan tobom
jeste to što ti nisi zadovoljan Njime**

Čovjek kome žena pričinjava neke probleme, ali je dobar i bogobožan, zadovoljan, strpljiv i govori: to je zbog mojih grijeha... ovaj zadovoljni čovjek iznenađuje se kako ga Allah čini zadovoljnim time što dadne pa mu dođe drugi čovjek i počne govoriti: "Brate, ne znam šta više da radim sa svojom ženom, kad god joj nešto kažem kori me i omalovažava." Tada ovaj prvi čovjek govori: "Hvala Allahu, meni je onda podarena velika blagodan."

Drugi čovjek, kad god mu žena pričinji kakav problem, govori: "O Gospodaru, šta sam to uradio pa si me iskušao ovakvim iskušenjem na dunjaluku?!" Allah daje pa takvom čovjeku dolazi drugi i govori: "Subhanallah, zašto se mučiš, daj joj razvod i otarasi se nje i njenih problema!"

A da je bio zadovoljan, Allah bi ga zadovoljio.

Sufjan, rahimehullah, kaže: *"Hasan kaže: 'Ko bude zadovoljan onim što mu je Allah udijelio, to će mu biti dovoljno i Allah će mu u njemu podariti beričet. A ko ne bude zadovoljan, neće mu biti dovoljno niti će mu Allah u njemu podariti beričeta.'"*

Ebu Osman el-Hijeri kaže: *"Evo ima 40 godina, Allah nije dao da budem u bilo kakvom stanju, a da sam ja prezirao takvo stanje, niti mi je promijenio jedno stanje u drugo, a da sam se ja rasrdio."*

Jednom bratu se dogodio čudan događaj. Spavao je te ožednio i ustao da pije vode, a zatim se vratio. Našao je svoju ženu kako je se probudila pitajući ga: "Gdje si bio?" "Ustao sam da pijem", odgovori on. A žena mu kaže: "Zašto me nisi probudio? Zašto mi nisi naredio? Kakva je onda moja korist?!"

Ko je onaj koji nekog čovjeka dovodi u jedno, a drugog u drugo stanje? To je Allah. Zato kada budeš zadovoljan, Allah će ti podariti zadovoljstvo, a kada se srdiš, Allah će ti još više povećati srdžbu.

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: **"Kada Allah zavoli ljude iskuša ih, pa ko bude zadovoljan pripada mu zadovoljstvo, a ko se rasrdi pripada mu srdžba."**¹

To je čitava priča. Ako se trudiš da budeš zadovoljan, Allah će te učiniti zadovoljnim. Dat će ti ono s čim ćeš biti zadovoljan i poslati onoga ko će te zadovoljiti.

Priča koju smo ranije spomenuli, priča o Hudejru, je najbolji primjer ovoga o čemu govorimo. Kada su se udaljili i svako od njegovih saputnika uzeo svoju nagradu, Hudejr nije rekao: "A ja?" Nije se vratio i rekao: "Ja nisam uzeo svoju hediju, o Allahov Poslanice", a da je tražio Allahov Poslanik, ﷺ, bi mu je dao. Međutim Hudejr je bio zadovoljan, spominjao je Allaha. Pa kada je Allah podsjetio Poslanika, ﷺ, na Hudejra, Poslanik mu je odmah poslao hediju te je Hudejr dobio i hediju i Allahov spomen zato što je bio zadovoljan.

S'ad ibn Ebi Vekkas, ؓ, bio je poznat po tome što je Allah uslišavao njegove dove. Pred kraj života je oslijepio pa mu je njegov sin rekao: "O oče moj, vidim kako doviš ljudima, pa zašto ne doviš za sebe da ti Allah povрати vid?!" "O sinko moj", odgovori Sad, "Allahova odredba mi je draža od mog pogleda."

Draga braćo, jeste li zadovoljni Allahom? Da li je, zaista, Allahova odredba vama draža od onoga u čemu se nalazite od iskušenja, belaja i gurbetluka?

Ako želite biti sigurni, onda znajte da zadovoljstvo Allahom biva ispravno onda kada se ostvare tri uslova koja je spomenuo Ibn Kajjim:

1. Izjednačenje blagodati i belaja kod roba, jer on vidi da Allah odabire ono što je hajr za njega.

¹ Hadis bilježi imam Ahmed i Timizi, a šejh Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim "Silsiletu es-sahiha", 146.

2. *Neraspravljanje s ljudima, osim kada se radi o pravu Allaha i Njegova Poslanika. ﷺ Onaj ko je zadovoljan, neće se sporiti niti kudit osim u slučaju kada se radi o Allahovom pravu. Takvo je stanje bilo Allahova Poslanika, ﷺ nije se sporio niti je ikoga korio, osim ako se radilo o Allahovom pravu. Također nije se srdio radi sebe, već kada bi se kršile Allahove granice. Rasprava radi svojeg nefsa gasi osjećaj zadovoljstva u duši, otklanja njegovu ljepotu, kalja njegovu čistoću i slast zamjenjuje gorčinom.*

3. *Suzdržavanje od traženja od ljudi. Kaže Uzvišeni:*

يَحْسِبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ
النَّاسَ الْخَافًا

"Neznalica misli da su imućni zbog njihove skromnosti i suzdržljivosti! Poznat ćeš ih po izgledu njihovu, jer oni ne dosađuju ljudima proseći!" ﴿Kur'an, 2:273﴾

Kaže Ibn Abbas: "Kada imaju ručak, ne traže večeru, a kada imaju večeru, ne traže ručak."¹

Zatim je Ibn Kajjim, rahimehullah, pojasnio da je uskraćivanje Allaha svome robu, ustvari dar, a iskušenje spas pa kaže:

"On Uzvišeni ne odredi nešto vjerniku a da ono nije dobro za njega, radovalo ga to, ili ne. Allahovo određenje vjerniku je dar pa makar bilo u i u vidu uskraćivanja, i blagodat pa makar bila u obliku iskušenja, i spas pa makar bilo u obliku nevolje. Ali zbog džehla roba i njegova zuluma, on ne računa dar, blagodat i spas, osim u onome što osjeća kao slast na dunjaluku i što odgovara njegovom nefsu. A da ima udio u spoznaji, onda bi uskraćivanje računao kao blagodat, a nevolju kao milost, osjećao bi slast u iskušenju više nego što ga osjeća mimo iskušenja, osjećao bi slast u siromaštvu više nego što osjeća slast u bogatstvu, i na stanju neimaštine bi više zahvaljivao nego na stanju izobilja.

Zadovoljan je onaj koji kada ga zadesi nešto od onoga što ne voli prihvata to kao blagodat više i od samih blagodati, kao što kaže jedan od selefa: budi zadovoljan s Allahom u svemu što radi s tobom, jer ti On nije uskratilo, osim da bi ti dao, nije te iskušao osim da bi te spasio, nije ti dao

¹ "Medaridžu es-salikin", 2/213.

*da se razboliš osim da bi te izliječio, nije te usmrtio osim da bi te oživio. Zato nemoj ispuštati zadovoljstvo ni koliko treptaj oka."*¹

Draga braćo, Sufjan je jednog dana kod Rabije rekao: "Gospodaru naš, budi zadovoljan nama", na što mu ona reče: "Zar se ne stidiš da od Njega tražiš zadovoljstvo, a ti nisi zadovoljan Njime?" Pa je rekao: "Estagfirullah". Džafer ibn Sulejman je tada upita: "A kada će rob biti zadovoljan Allahom?" "Kada mu radost u nevolji bude poput radosti u blagodati", odgovori Rabija.

Neki čovjek je ušao kod Ebu Alije, dok je bio bolestan, pa ga je čuo da kaže: "Meni je najdraže ono što je najdraže Allahu, ﷻ."

Jahja ibn Muaz upitan je: "Kada će rob dostići stepen zadovoljstva?" A on je odgovorio: "Kada svoju dušu izgradi na četiri osnove u svom ophođenju sa svojim Gospodarom te kaže: ako mi daš prihvatit ću, ako mi uskratiš bit ću zadovoljan, ako mi dozvoliš obožavat ću Te i ako me pozoveš odazvat ću Ti se."

Od Hafsa ibn Humejda prenosi se da je rekao: "Bili smo kod Abdullaha ibn Mubareka u Kufi kada mu je preselila žena pa sam ga upitao: 'Šta je zadovoljstvo?' 'Zadovoljstvo je da ne priželjkuješ ništa suprotno od stanja u kojem se nalaziš', odgovori on."

Neki čovjek je pogledao u ranu koju je Muhammed ibn Vasi imao na svojoj nozi te mu reče: "Zaista te ja sažaljevam zbog ove rane", a on mu odgovori: "A ja se zahvaljujem na njoj otkako se pojavila, što nije izašla na mom oku."

Bešir et-Taberi je imao njivu i na njoj 400 bivolica. Bogatstvo koje danas iznosi preko 100.000 cura. Rimljani su napali i povelili sve bivolice. Bešir je imao stotinjak robova koji su ih čuvali te mu oni poručili da su mu bivolice otete. On pojava zajedno sa svojim djetetom te kada je stigao zateče robove kako plaču: "Vlasniče naš, uzeli su sve bivolice", govorili su. "I vi ste slobodni", odgovori Bešir, "idite slobodni ste u ime Allaha." Njegov sin mu tada reče: "O oče moj, osiromašio si nas." "Šuti, o sinko", reče mu Bešir "Allah je htio iskušati moje zadovoljstvo pa je htio da još udijelim. Allah me iskušava, jesam li

¹ "Mcdaridžu es-salikin", 2/224-225.

zadovoljan Njegovom odredbom ili ne, pa sam odgovorio: ja sam puno zadovoljan i ovo dodatno oslobođanje robova je u Tvoje ime, o Gospodaru... Idite slobodni ste u ime Allaha!"

*Rob negoduje, a Allah određuje,
Vrijeme se mijenja, a rizik je već podijeljen.
Svaki je hajir u Allahovom odabiru,
A u odabiru drugog je kajanje i ukor.*

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: "Plod zadovoljstva jeste sreća i radost svome Gospodaru, tebareke ve teala. Vidio sam šejhul islama Ibn Tejmiju, Allah mu se smilovao, u snu kako mu spominjem nešto od djela srca te sam počeo govoriti o značaju tog djela i njegovoj bitnosti, a on mi reče: 'Što se tiče mene moj pravac je: sreća i radost svome Gospodaru, ili riječi slične njima.'"¹

Ibn Dževzi, rahimehullah, u svojoj knjizi *Sajdul hatir*, u poglavlju o prisjećanju na stanja Poslanika, ﷺ, kaže:

– Ko želi spoznati suštinu zadovoljstva Allahom, ﷻ, u svojim postupcima, i da sazna odakle potiče zadovoljstvo neka razmišlja o stanjima Allahova Poslanika, ﷺ. Njegova spoznaja svoga Stvoritelja je bila potpuna, jer je Stvoritelja vidio kao apsolutnog Vlasnika, a vlasnik raspolaže svojim vlasništvom. Vidio je svoga Gospodara Mudrim, ne radi ništa iz igre i zabave, te se pokorio kao što se rob pokorava vlasniku, pa su se dešavala čuda, a on se nikada nije mijenjao. Nije se žalio na stanje: eh, da je bilo tako i tako, već je ustrajavao u kaderu kao što brdo ustrajava pred olujom.

Poslan je svim svjetovima kada je zemlja bila ispunjena kufrom. Premještao se iz mjesta u mjesto i prikrivao u kući Erkama. Udarali su ga, kada bi se pojavio i raskrvljavali njegove noge. Iznutricu deve su mu bacali na leđa, a on se nije pomjerao.

Izlazio je svake sezone kada su ljudi dolazili u Meku u govorio: **"Ko će me pomoći, ko će mi pružiti utočište?"**

Zatim je izašao iz Mekke i nije bio u stanju vratiti se u nju, osim uz zaštitu jednog od nevjernika, pa se nije žalio. A da je to bio neko drugi, rekao bi: "O Allahu, Ti si Gospodar svih stvorenja i u stanju da daš pobjedu pa zašto se ponižavam? Kao što je Omer, ؓ, rekao na dan Hudejbije: "Zar nismo na istini? Pa zašto da trpimo poniženje u našoj

¹ "Medaridžu es-salikin", 2/174.

vjeri?!" Kada je to rekao, Poslanik, ﷺ, mu je odgovorio: **"Ja sam Allahov rob i on me neće napustiti."**

Ove dvije riječi sadrže dvije osnove ko je smo spomenuli. Njegove riječi: **"Ja sam Allahov rob"**, predstavljaju potvrdu Allahove vlasti, kao da želi reći: Ja sam rob s kojim Vlasnik radi šta hoće. Njegove riječi: **"Neće me napustiti"**, pojašnjavaju Njegovu mudrost i činjenicu da Allah ne radi ništa iz igre i zabave.

Zatim je, ﷺ, iskušan glađu pa bi na stomak vezivao kamen, a kod Allaha su riznice nebesa i Zemlje. Ubijani su njegovi **ashabi**, ranjavano mu je lice i polomljeni zubi, tijelo njegovog amidže bilo je izmasakrirano.

Podaren mu je sin, a zatim oduzet te se tješio Hasanom i Husejnom i obavještavao o onome što će se desiti njima. Volio je Aišu pa su mu htjeli zagorčati život potvorom na nju.

Dolazi sa mudžizama, a suprostavljaju mu se Musejlema, Ansi i Ibn Sajjad. Iskren je i povjerljiv, a oni govore: lažov, sibirbaz.

Zatim se jako razboljeva, ali je i dalje smiren. A ako i obavijesti o svom stanju, to je da bi poučio sabru. Zatim mu se pojačavaju smrtno tegobe i biva uzeta njegova plemenita duša, a u kući nisu imali čime potpaliti svjetlo.

Ovo je stvar na koju nije mogao saburati, onako kako to dolikuje i pristoji, nijedan poslanik prije njega. Da su i meleki iskušani ovim stvarima, ne bi osaburali.

Ademu, ءادَمُ, je bio dozvoljen Džennet mimo jednog drveta pa je poželio to drvo, a naš Poslanik, ﷺ, kaže: **"Šta ja imam s dunjalukom!"**

Nuhu, نُوحٍ, je teško palo odbijanje njegova naroda pa je dovio:

رَبِّ لَا تَذَرْنَا عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ۝٢٦

"Gospodaru moj, ne ostavi na Zemlji nijednog nevjernika!" ﴿Kur'an, 71:26﴾

A naš Poslanik, ﷺ, govorio je: **"Gospodaru moj, uputi moj narod, jer oni ne znaju!"**

Musa, مُوسَى, je rekao onda kada je njegov narod obožavao tele:

إِنَّ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ

"To je samo iskušenje (fitna) Tvoje." ﴿Kur'an, 7:154﴾

I dolazi mu melek smrti u ljudskom obliku pa mu Musa, ﷺ izbija oko. Isa, ﷺ, također, govori: "Ako od nekoga odstraniš smrt, onda je odstrani od mene", a našem Poslaniku, ﷺ, se daje da bira između ostanka i smrti pa odabire putovanje ka najuzvišenijem društvu.

*Sulejman, ﷺ, od Allaha traži vlast, a naš Poslanik, ﷺ, govori: **"Gospodaru moj, podari porodici Muhammeda onoliko koliko im je dovoljno!"***

Ovo je, tako mi Allaha, postupak čovjeka koji je spoznao bit postojanja i svoga Stvoritelja."¹

Ako si ti zadovoljan, o Allahov robe, onda znaj da je i Allah zadovoljan tobom, jer dokaz da On nije zadovoljan tobom jeste to što ti nisi zadovoljan Njime.

Budi zadovoljan Allahom, stići ćeš do Njega, i uvijek se prisjećaj stanja Allahova Poslanika, ﷺ.

¹ "Sajdul hatir" od Ibn Dževzije, 355-358.

Osamnaesta osnova:

**Nemoj spletkariti,
da se tebi ne bi spletke pravile!**

Promotri zajedno sa mnom sjedeće ajete:

وَأَذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ

"A oni koji spletkare čineći loša djela njih čeka patnja
žestoka." ﴿Kur'an, 35:10﴾

وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ۝۳۰

"Oni prave spletke a i Allah pravi spletke, a Allah
najbolje pravi spletke." ﴿Kur'an, 8:30﴾

وَقَدْ مَكَرُوا مَكَرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ

"I oni lukavstva svoja pletu, a Allah zna za spletke
njihove." ﴿Kur'an, 14:46﴾

وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝۵۰ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَقِبَهُمْ مَكْرُهُمْ أَنَا بَمَرْنَهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ۝۵۱ فَتِلْكَ بَيُوتُهُمْ خَاوِيَةٌ
بِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝۵۲

"I smišljali su spletke, pa i Mi smo, a oni to nisu
osjećali, pa pogledaj kakva je bila posljedica
spletkarenja njihova: uništili smo sve – i njih i narod
njihov. Eno kuća njihovih, puste su zbog nepravde

koju su činili – to je, zaista, pouka narodu koji zna." ﴿Kur'an, 27:50-52﴾

فَدَمَّرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَحَرَّ عَلَيْهِمُ
السَّعْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَنْتَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ٢٦

"I oni prije njih spletke su pleli, pa je Allah iz temelja zgrade njihove porušio, i krov se na njih srušio – stigla ih je kazna odakle nisu očekivali." ﴿Kur'an, 16:26﴾

وَإِذَا أَدَقْنَا لِلنَّاسِ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي
آيَاتِنَا فَلِ اللَّهِ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُوبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ٢١

"A kada Mi dopustimo da osjete milost poslije nevolje koja ih snađe, oni spletkare ajetima Našim. Reci: 'Allah je najbrži spletkom; izaslanici Naši ono što vi ispletkarite, doista, zapisuju.'" ﴿Kur'an, 10:21﴾

وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ١٢٣

"A oni samo sebi spletkare a da to i ne primjećuju." ﴿Kur'an, 6:123﴾

وَمَكُرُوا مَكْرًا وَمَكْرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ٥٠

"I smišljali su spletke, pa i Mi smo, a oni to nisu osjećali." ﴿Kur'an, 27:50﴾

أَفَأَمَّنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَحْسَفَ اللَّهُ بِهِمْ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ٤٥ أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلِبِهِمْ فَمَا هُمْ
بِمُعْجِزِينَ ٤٦ أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ٤٧

"A zar su sigurni oni koji spletke prave – da ih Allah neće u zemlju utjerati ili da im neće, odakle ne mogu ni pomisliti, kazna doći, ili da ih neće na putovanjima njihovim kazniti, oni neće umaći, ili da ih neće, dok su u strahu kažnjavati? Ali Gospodar vaš je, doista, blag i milostiv." (Kur'an, 16:45-47)

سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا
يَمْكُرُونَ ١٢٤

"One koji griješe sigurno će stići od Allaha poniženje i patnja velika zato što spletkare." (Kur'an, 6:124)

أَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ

"Oholost na Zemlji i ružno spletkarenje – a spletke će pogoditi, upravo, one koji se njima služe." (Kur'an, 35:43)

وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يَبُورُ ١٠

"A njihovo spletkarenje je rabota bezuspješna." (Kur'an, 35:10)

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ

"Spletke su pleli i oni prije njih, samo, Allah je Gospodar svih spletki; On zna šta svako zaslužuje." (Kur'an, 13:42)

أَقَامُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ٩٩

"Zar oni mogu biti sigurni od Allahove spletke? Allahove spletke se ne boji samo narod kome propast predstoji." (Kur'an, 7:99)

Onaj ko dobro promotri ove ajete, polahko ih iščitava i raznišlja o njima, u njegovom srcu će se usaditi strah od spletkarenja. Konačan

ishod spletke vidiš jasno u ovim ajetima koji su pred tobom. Kao da ti ajeti žele reći: nemoj spletkariti, boj se spletki.

Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: "**Spletka, obmana i pronevjera će u vatra.**"¹ Stoga nemoj spletkariti kako se tebi ne bi pravile spletke.

Veliki broj ljudi živi na dunjaluku ophodeći se prema Allahu sa spletkama, sa ženom spletke i obmanc, s ocem, direktorom, kolegom, konšijom, sa svima se ophodi sa spletkama i obmanama, pa počne umišljati kako može spletkariti i Allahu.

Obrati pažnju na jako opasne riječi imama Ibn Dževzija kada kaže: "*Ustrajan si u grijesima i nastojiš prevariti obavljajući neke ibadete. Tako mi Allaha, to je spletka.*"

Pa tako vidiš čovjeka kako je obećao djevojci da se sretne s njom, sjedi u mesdžidu na džumi ispred hatiba i razmišlja o sastanku. To je ustrajavanje u grijehu. Zar spletkariš svome Gospodaru?! Jede haram, uzima mito, a pored toga klanja, udjeljuje i obavlja umru- pa kome spletkariš?!

Naći ćeš u mesdžidu onoga koji sjedi i čini istigfār, a cigarete mu vire iz džepa. Ustrajava u grijehu, a govori: "Gospodaru, oprost mi!" Kome spletkariš?! A još čudniji je onaj, koji kada čuje ove riječi govori inateći se: onda se neću pokajati i neću klanjati. Ne, ne... ja ti ne govorim ove riječi da bi ti uzvratio na takav način, već ti govorim kako ne bi spletkario svome Gospodaru, jer je On taj Koji te je stvorio i Koji te zna.

Onaj, koji je obećao djevojci sastanak i došao klanjati džumu, spletkari. Da, to je spletka. Čudno je kad nakon toga takav kaže: onda neću više klanjati. To je još veća greška. To je sljepilo srca. Umjesto da kažeš riječi kajanja, ti govoriš suprotno. Sačuvaj nas takvog postupka, Gospodaru naš!

¹ Hadis bilježi Hakim u "Mustedreku", 4/607. Šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u "Sahihul džamiri es-sagir", 6602.

Ustrajan si u grijesima i nastojiš prevariti obavljajući neke ibadete, to je splotka. Zato kada čuješ ove riječi ne govori nikako "ne" pokoravanju, već trebaš reći "ne" grijesima.

Ovdje naglašavamo da je velika razlika između onoga koji griješi a zatim traži oprost uz kajanje i donosi odluku da se više ne vraća grijehu, i onoga koji splotkari čineći loša djela. Također velika je razlika između onoga koji grijeh uradi iz neznanja pa se potom pokaje, i onoga koji planira grijeh, splotkari i ustrajava u njemu.

Ovo je ono što se da uočiti iz prethodnih ajeta, odnosno postojanje razlike između onoga ko upadne u grijeh zbog preovladavanja strasti, džehla i velikog gafleta i onoga ko splotkari, služi se lukavstvom, planira i traži šubhe ne obazirući se na pravila i principe. Zato je kazna za onoga ko splotkari veća od kazne za onoga ko samo čini grijeh.

Zato kada ti se kaže: pretvaraš se čineći neke ibadete, a ustrajavaš na grijesima, nemoj odgovarati: onda neću klanjati sve dok ne prestanem sa grijesima! A zašto ne ostaviš grijeha i nastaviš s namazom?! Gospodaru moj, oprostí svakom grešniku muslimanu!

Pogledaj priču o onima koji su svetkovali subotom pa kada su splotkarili Allahu, On ih je pretvorio u majmune.

Kaže Uzvišeni:

وَسُئِلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْتُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِينَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرْعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ۝ ٦٣

"I upitaj ih o gradu koji se nalazio pored mora kad su propise o suboti kršili: kada su im ribe, na oči njihove, dolazile dok su subotu svetkovali, a kad nisu svetkovali, one im nisu dolazile. Eto, tako smo ih u iskušenje dovodili zato što su stalno griješili." ﴿Kur'an, 7:163﴾

Pitaj, o Muhammede, Jevreje Medine o vijestima njihovih prethodnika i o naselju koje je bilo nastanjeno blizu mora, na obali. Pitaj

ih šta se zbilo s njima, kada su bili nepokorni Allahu i lovili subotom? Zar nisu bili pretvoreni u svinje i majmune?! Kršenje dana u kojem su svetkovali je grijeh, koji je mnogo manji od drugih grijeha koje su Jevreji činili, poput ubijanja vjerovjesnika, ili njihov zahtjev da vide Allaha, ili da obožavaju tele itd. Kršenje svetkovnog dana je bez ikakve sumnje manji grijeh od svega spomenutog. Međutim pored toga što su činili ove krpune grijehe, nisu bili pretvoreni u svinje i majmunc, već onda kada su se ogriješili o subotu. Ovo ti ukazuje da kazna nije bila samo zbog grijeha, već zbog spletke.

Fejruz Abadi kaže: *"Ovaj njihov grijeh predstavljao je omalovažavanje Uzvišenog Allaha."*

To zbog toga što su iskopali rupe u petak i postavili mreže u koje su ribe upadale subotom pred njihovim očima, a zatim bi mreže vadili u nedjelju. Vidiš kako su htjeli obmanuti i napraviti spletku time što su mreže postavljali petkom, a zatim bi u subotu sjedili držeći svoje ruke u džepovima dok su gledali kako ribe padaju u mreže ismijavajući se Uzvišenom Gospodaru govoreći: ja Rabb, pogledaj kako smo ti mi pokorni, u subotu nismo ništa radili.

Da krenemo redom:

"Benu Israil su tražili dan u kojem će odmarati, dan u kojem se neće baviti dunjalučkim poslovima, a koji će biti njihov praznik i kad će ibadetiti. Allah im je odredio subotu. Nakon toga došlo je iskušenje kako bi ih Allah odgojio i pokazao koliko je jaka njihova volja naspram izazova i pohlepa i koliko se pridržavaju ugovora onda kada se oni suprostavljaju izazovima i pohlepama. Tako nešto je bilo neophodno za Benu Israil, jer je njihova ličnost i narav bila poljuljana sebebom poniženja u kojem su dugo živjeli. Bilo je neminovno da se oslobodi ta volja nakon poniženja i ropstva, kako bi se podučili čvrstini i ustrajnosti."

Ovo je neophodno svakoj osobi koja nosi teret dave– pozivanja u Allahovu vjeru, i priprema se za ispunjavanje emaneta namjesništva na Zemlji. Ispit volje i uzdizanja nad izazovima i pohlepama bio je prvi ispit kojim su iskušani još ranije Adem i Hava, ali nisu ustrajali već su poklekli šejtanskom došaptavanju o drvetu vječnosti i vlasti koja ne nestaje. To je nakon njih ostao ispit kojeg mora položiti svaki džemat prije nego im Uzvišeni dopusti da ponesu emanet nasljedništva na Zemlji. Forma tog ispita može biti različita, ali njegova suština ostaje ista."

Ni skupina iz Benu Israila nije izdržala na ovom ispitu kojeg im je Allah propisao. Razlog tome bili su njihovi uzastopni prekršaji i skretanje s Pravog puta. Ribe bi se subotom pojavljivale na obali mora, nadohvat ruke, ali ih nisu mogli loviti zbog svetosti subote koju su preuzeli u emanet. Kada bi subota prošla, ribe im ne bi dolazile tako blizu kao što su im dolazile u tom zabranjenom danu.

Zbog toga je Uzvišeni Allah naredio Poslaniku, ﷺ, da Jevreje podsjeti na spomenuti događaj, njihov govor i postupke u njemu.

Bilo kako bilo, ovaj događaj se desio priobalskom naselju iz Benu Israila. Kad ono jednoj skupini od njih provri pohlepa za ovim izazovom, oslabi njihova odlučnost i zaboraviše na ugovor kojeg su dali svome Gospodaru te počеше praviti hilete, kako to samo oni znaju, za lov u subotu! A kako je samo puno hileta onda kada srce skrene i oslabi bogobožnost. Tada dolazi do pokušaja izbjegavanja spoljnjeg i očitog značenja šerijatskih tekstova."¹

Šerijatske naredbe i zabrane ne čuvaju tekstovi koji su u knjigama ili na jezicima daja i vaiza. Ne čuvaju ih isto tako ni sablje ni topovi, već budna i bogobožna srca u koja se ustalio takvaluk i strah od Uzvišenog Allaha. Ta srca čuvaju i brane Šerijat.

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: "Doista je halal jasan i doista je haram jasan, a između njih su sumnjive stvari koje većina ljudi ne zna. Pa ko se bude sačuvao sumnjivih stvari, sačuvao je svoju vjeru i čast. A ko upadne u sumnjive stvari, upao u haram. On je poput pastira koji čuva stado oko zaštićenog posjeda i postoji velika vjerovatnoća da stoka uđe u njega. Svaki vladar ima zabranjene posjede. Zaista, Allahovi zabranjeni posjedi su Njegove zabrane. U tijelu postoji komad mesa. Ako on bude zdrav, bit će zdravo cijelo tijelo, a ako on bude pokvaren, bit će pokvareno cijelo tijelo. To je srce."²

Koliko god mi govorili: Halal, haram, dozvoljeno je nije dozvoljeno, vadžb je, pokuđeno je i to neće naći odjeka osim kod onih čistih i bogobožnih srca i dobrih nijeta.

"Zbog toga vidimo kako propadaju sekularistički sistemi, koje ne čuvaju bogobožna srca. Propadaju teorije i pravci koje ljudi

¹ "Fi zilalil Kur'an", 3/1383.

² Hadis je muttefekun alcjhi. Buhari, 52, Muslim 1599.

postavljaju, a za koje nema nikakva dokaza od Uzvišenog Allaha. Izbog toga su aparati koje postavljaju države radi očuvanja zakona i njihova sprovođenja nemoćni.

Tako je i skupina ljudi sa priobalskog naselja počela praviti spletke u vezi sa subotom u kojoj im je lov bio zabranjen. Pa se tako prenosi da su oni stavljali zamke subotom te bi ribe upadale u njih, a kada bi došla nedjelja, požurili bi i pokupili ribe govoreći kako nisu lovili subotom."¹

Kako da oni obmanu Allaha koji zna tajne duše i srca. Koliko god oni govorili svojim jezicima da nisu lovili, lovili su svojim srcima i nijetima. Pa, o ti koji "loviš" grijeh, spletke i obmane, Allah te vidi i zna tvoj nijet. Boj se Allaha i pripazi se na posljedice i konačan ishod svojih grijcha. Koliko god obmanjivao ljude i pravio im spletke, ne možeš obmanuti Uzvišenog Allaha. Ako spletkariš, onda zraj da:

وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا ۚ ۴۳

"...spletke će pogoditi upravo one koji se njima služe. Zar oni mogu očekivati nešto drugo, nego ono što je zadesilo narode drevne? U Allahovim zakonima ti nikad nećeš naći promjene, u Allahovim zakonima ti nećeš naći odstupanja." ﴿Kur'an, 35:43﴾

O ti, koji si srce ispunio brigama i nanjerno ga isprljao grijesima, a potom od Allaha tražiš čistoću srca, ti spletkariš, ustrajavaš u ispunjavanju svoga srca brigama. Nosiš brigu imetka, brigu odijevanja, brigu ljeta i brigu zime, brigu čeljadi, brigu plate i posla, a potom govoriš: ja Rabb, očisti moje srce, a ustrajavaš u njegovom prljanju!

Molim Allaha da očisti naša srca.

Pohlepan si za dunjalukom, a nemaran spram ahireta, pun grijeha, odugovlačiš tevbe, a zatim se žališ na nrtvilo svoga srca! Pa to je pravo spletkarenje, zato se pričuvaj. Budi iskren s Allahom, nemoj biti poput

1 "Fi zilalil Kur'an", 3/1384.

lice, jer put je strm. Da, put je strm a ti nećeš stići osim uz Allahovu pomoć. Pa zar da Njemu spletkariš, a On je tvoj jedini vodič?!

Zato ako želiš stići do Allaha, pokaj se od spletkarenja i nek ti jedina briga bude kako da Allah bude zadovoljan tobom. Što se tiče "prljavih" briga, očisti svoje srce od njih. Gospodaru naš, očisti naša srca! Amin!

Metode čišćenja srca od briga:

Kako bih ti pomogao, a Allaha molim da pomogne i tebi i meni, u čišćenju srca navest ću ti nekoliko načina njegova čišćenja:

1. Donošenje salavata na Poslanika, ﷺ.

Kada je jedan čovjek rekao Poslaniku, ﷺ: "*Onda ću čitavu dovu pretvoriti u salavat na tebe*", Poslanik, ﷺ, mu tada reče: "***Onda će te Allah poštediti tvojih briga.***"¹

U drugom rivajetu stoji: "***Bit će ti oprošten grijeh i bit ćeš pošteđen briga.***"²

Jednom našem šejhu je došao čovjek i požalio da mu je ukradeno auto. Šejh mu reče da ide u mesdžid i uči salavat:

porodicu kao što si blagosiljao Ibrahima i njegovu porodicu. Zaista, Ti si Hvaljen i Slavljen."

I neka je slavljem Uzvišeni Allah, nije se uzdiglo sunce nakon sabah-namaza, a auto mu je bilo vraćeno nazad.

Ovo nije sufijska priča, već čvrsto ubjeđenje u hadis Poslanika, ﷺ. Sufija je novotar koji smisli priču, a ja ti govorim o sunnetu. Ovo su riječi Poslanika, ﷺ. Stoga ako imaš brigu donosi što više salavata na Poslanika, ﷺ, kako bi ti briga bila otkoljena.

2. Učenje sure Ihlas i Felek

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: ***"Ko prouči: Kul huvallahu ehad, i kul euzu bi rabbil felek¹kada osvane i zamrkne, Allah će ga poštediti onoga što ga brine."***²

Međutim, omladino, nemojte zaboraviti da postoji uvjet, a to je da budeš čvrsto ubijeđen u ove riječi, i da učiš ove sure sa njetom da te Allah poštedi briga. Da ih učiš sa potpunim ubjeđenjem da je Allah kadar da te poštedi briga, i da je Poslanik, ﷺ, rekao istinu. Uči ih iskreno i pouzdaj se u Allaha, da bi te Allah poštedio briga.

3. Učenje hasbijellahu

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: ***"Onaj ko sedam puta kaže kada osvane i zamrkne:***

Kada učiš: dovoljan mi je Allah.. razmisli malo o ovim riječima... dovoljan mi je Allah... On je moj pomagač... nema drugog boga mimo Njega, na Njega se oslanjam, On je Gospodar Arša Veličanstvenog..

Predstavi sebi kabur kako bi te Allah sačuvao kaburske brige. Predstavi sirat ćupriju kako bi te sačuvao njene poteškoće. Predstavi dodjelivanje knjige kako bi te poštedio te brige. Predstavi sebi mizan i stajanje pred Uzvišenim Allahom kako bi bio pošteden briga u tim momentima.

4. Učenje dove za brigu

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: "Ko kaže:

5. Istigfar

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: *"Ko se drži istigfara, Allah će mu iz svake poteškoće dati izlaz, otkloniti mu svaku brigu i opskrbiti ga odakle se i ne nada."*¹

6. Svođenje svih briga na jednu brigu

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: *"Kome jedina briga bude ahiret, Allah će ga zaštititi od dunjalučke brige; a čije se brige rasprše, Allahu će biti svejedno u kojoj dolini (zemlji) će takav stradati."*²

Neka tvoja danonoćna briga bude: Da mi je znati, je li Allah zadovoljan sa mnom? Ako bi sada preselio, da li bih ušao u Džehennem? Da mi je znati hoću li proći sirat ćupriju ili posnuti na njoj? Koji li će tas moje vage biti lakši? Kada listovi i knjige bude podijeljeni, hoće li mi biti dati u desnu ili lijevu ruku? Neka tvoja glavna i prevashodna briga bude ahiret, a što se tiče dunjalučkih briga, one su mnogobrojne, pa ko se rastrgne na tim brigama živjet će kao nesretnik i umrijeti kao nesretnik.

7. Dova

Dova je tvoje oružje, stoga, dovi Allahu da ti olakša posao i sačuva onoga što te tišti. Dovi ponizno i reci: Gospodaru moj, ispuni moje srce ljubavlju prema Tebi, tako da me ništa ne udalji od tebe. Gospodaru moj, učini moju brigu jednom, brigu za Tobom, učinio moju misao jednom, misao o Tebi. Smiluj mi se, o Gospodaru, i sačuvaj me mojih briga i svega što me tišti. Gospodaru moj, tebi se utječem od brige i tuge moje...

Dovi Allahu, jer Allah je blizu, uslišava dove nesrećenih i nevoljnih.

¹ Hadis bilježi imam Ahmed, a šejh Ahmed Šakir kaže daje vjerodostojan.

² Hadis bilježi Ibn Madže, a šejh Albani ga je ocjenio dobrim u "Sahihul džami", 6065.

Dragi brate, koji putuješ Allahu, takva treba biti tvoja briga. Očisti svoje srce od dunjalučkih briga i budi iskren. Ne spletkari svome Gospodaru pa da tebi budu pravljene spletke i da budeš od onih koji su propali. Neka tvoja briga sa kojom živiš i zbog koje živiš bude samo briga ahireta i Allahovo zadovoljstvo.

Ne spletkari, u suprotnom, nikada nećeš stići do svoga Gospodara!

Devetnaesta osnova:

Uzmi med bez lomljenja košnice!

Svaka vrata imaju svoj ključ, zato upotrijebi ključ i uzmi med bez lomljenja košnice. Neki ljudi kada žele uzeti med cijelu košnicu polome. Zato ti budi pažljiv! Košnica ima svoj ključ, ako ga nemaš, onda dovedi onoga ko ima, kako bi mogao jesti med, a košnica i dalje ostati čitava.

Draga braćo, neki ljudi kada krenu putem koji vodi Allahu, u želji da ostvare kakav hajr, navale bez ikakva razmišljanja ne posjedujući čak ni ključeve kojima bi otvorili vrata do željenog cilja. Takvi će uzeti med, ali to će biti prvi i posljednji put. Dobro shvati ovu stvar i ne srljaj. Dovi Allahu da ti podari shvatanje u vjeri.

Gospodaru naš, daj nam da shvatimo ono što Ti voliš i čime si zadovoljan kako bi to činili! Gospodaru naš, učini nas od onih koji će steći Tvoje zadovoljstvo!

Ibn Kajjim, rahimehullah, govoreći o vrstama ključeva kaže:

"Uzvišeni Allah je svakoj željenoj stvari odredio ključ kojom se otvara. Tako je ključ namaza čistoća, kao što kaže Poslanik, ﷺ: 'Ključ namaza je čistoća.'

Ključ hadža je ihram.

Ključ dobročinstva je iskrenost.

Ključ Dženneta je tevhid.

Ključ znanja je lijepo postavljeno pitanje i još ljepše saslušan odgovor.

Ključ pobjede i nadmoći je sabur.

Ključ povećanja nafake je zahvalnost Allahu.

Ključ Allahove ljubavi i zaštite je ljubav i zikr.

Ključ uspjeha je bogobožnost.

Ključ uslišanja je dova.

*Ključ ostvarenja želje za ahiretom je odricanje od dunjaluka.
Ključ imana je razmišljanje o stvarima na koje nas podstiče
Allah.*

*Ključ "ulaska kod Allaha" je predanost i pokornost srca Njemu
Uzvišenom.*

*Ključ živog srca je razmišljanje o Kur'anu, njegovom skrušenom
učenju u sehursko vrijeme i ostavljanju grijeha.*

*Ključ milosti i ihsana u obožavanju Stvoritelja je služenje
Njegovim robovima.*

Ključ opskrbe je u njenom traženju uz istigfar¹ i takvaluk.

Ključ ponosa je pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku, ﷺ.

Ključ pripreme za ahiret je kratka nada.

*Ključ svakog dobra je želja za Allahom i ahiretom, a ključ svakog
zla je ljubav prema dunjaluku i nada u dug život."²*

"Ključ namaza je čistoća", da bi klanjao, uzmi abdest kako treba. Učenjaci kažu: Ako imam pogriješi i pobrka pri učenju ajeta u namazu, to je dokaz da neko od onih koji su iza njega nisu lijepo uzeli abdest. Pogledaj kako pokornost ili grijeh muktedija utiče na imama. Ako to utiče na namaz imama, kakav je tek uticaj na sam namaz takvog čovjeka. Stoga kada mi kažeš kako ti pamet luta u namazu, kažem ti: uzmi abdest kako treba. Kada se abdestiš, budi svjestan značenja svakog pokreta pri uzimanju abdesta. Kada opereš svoje ruke, gledaj u vodu i doživljavaj ispiranje grijeha sa njih. Doživljavaj spadanje grijeha koje su počmile tvoje ruke. Kaže Allahov poslanik, ﷺ: **"Pa kada rob opere svoje ruke, spadne svaki grijeh kojeg su počinile njegove ruke, čak i ono što je ispod njegovih noktiju. Kada izapere usta izlazi svaki grijeh kojeg je počinio njegov jezik tako da grijesi izađu između zuba."**³

Dok pereš lice, predstavi sebi grijeha kako padaju s tvojih trepavica. Tvoje oko, koliko je samo grijeha počinilo. Zato uzmi abdest kako treba, jer je abdest ključ namaza.

Ključ hadža je ihram, pa ako ihram obučeš kako treba, osjetit ćeš slast hadža i obaviti ga onako kako treba. Ključeva je puno, stoga, uzmi

¹ *Istigfar* – traženje oprosta.

² "Hadil ervaħ ila biladil cfrāh" 48.

³ Muslim 244.

ključeve u svoje ruke kako bi otvorio svaka vrata. Ako ostaviš ključeve i polomiš vrata, ući ćeš, ali si izgubio med u toku ostatka svoga života.

I zlo isto tako ima svoje ključeve:

Ključ zinaluka jeste pogled. Ključ vatre je okretanje glave od Allahove vjere. Ključ nifaka je laž, ključ rija'a jeste raspravljanje. Ključ svakog grijeha jeste alkohol. Ključ ašikovanja jeste miješanje muškaraca i žena... to su ključevi šera, dobro ih spoznaj kako bi ih se čuvao!

Kaže Ibn Kajjim:

*"Uzvišeni je odredio ključem Džehennema širk, oholost, okretanje glave od onoga sa čim je poslao Svoje poslanike, nemar u zikru i obavljanju Njegovih zahtjeva. On je isto tako učinio alkohol ključem svakog zla, muziku ključem zinaluka, neobaranje pogleda ka zabranjenim stvarima ključem pohote i želje za njima, lijenost ključem gubitka i razočarenja, grijeha ključem kufra, laž ključem nifaka, pohlepu ključem škrtosti, kidanja rodbinskih veza i uzimanje imetka na zabranjen način, a okretanje od onoga sa čim je došao Poslanik, ﷺ, ključem svake novotarije i zablude."*¹

Zato, braćo, u kuće ulazite na njihova vrata, a kada dođeš do vrata imaj ključ sa sobom kako bi ušao i stigao do svoga cilja.

Draga braćo, koliko je samo velika naša potreba za tim ključevima da bi otvorili vrata hajra. Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah:

"Ovo je veliko i jedno od najvažnijih poglavlja znanja, a to je spoznaja ključeva dobra i zla. Neće uspjeti u njegovoj spoznaji, osim onaj kome Allah podari uspjeh. Uzvišeni Allah je za svako dobro i zlo odredio ključ i vrata putem kojih se dolazi do njih."

Potom kaže:

*"U ovo neće povjerovati osim onaj ko bude posjedovao ispravan besiret i razum putem kojeg saznaje dobro i zlo u sebi i oko sebe. Stoga se rob u potpunosti treba posvetiti spoznaji ključeva i onoga radi čega su oni određeni. Allah je taj koji daje uspjeh. On je pravedan. Njemu pripada sva hvala i od Njega su sve blagodati. On se ne pita za ono što oni rade dok se oni pitaju."*²

¹ "Hadil ervah ila biladil efrac", 49.

² Ibid.

Dragi brate, ovo je jako bitna osnova koju ne smiješ zanemariti. Svaki hajr ima svoja vrata, a svaka vrata imaju svoj ključ. Ako dođeš do vrata onda te Allah priprema za hajr. I kao što kaže poslovice: "Jabuka pada onome ko je traži ispod krošnje jabuke." Onaj ko jabuku traži ispod svetionika, hoće li je naći? Ne, nikako, jabuka će pasti onome ko je bude tražio na odgovarajućem mjestu. Stoga svaki hajr ima svoja vrata i kad dođeš do njih ne ostaje ti ništa osim da ih otvoriš.

Ako svaka vrata imaju svoj ključ, ne zaboravi da ključ ima svoje zube. Prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: "**Ključ Dženneta je la ilahe illallah.**"¹ Dakle, svaki ključ ima svoje zube, a zubi *la ilahe illallah* su propisi islama i put Muhammeda, ﷺ. Stoga nemoj reći: naš Gospodar je milostiv i prašta, pa da ostaviš djelo. Ne, upravo, na taj način lomiš košnicu. Gdje su ti ključevi i gdje su njegovi zubi?!

Vehb ibn Munebbih upitan je: "*Zar la ilahe illallah nije ključ Dženneta?*" "Da", odgovori on, "*ali svaki ključ ima svoje zube, pa ako dođeš sa ključem koji ima zube, vrata će ti biti otvorena, u suprotnom, neće.*"²

Dakle *la ilahe illallah* ima svoje "zube", svoje uvjete. Ostvari ih kako bi ti vrata Dženneta bila otvorena. Džennet ima vrata, vrata imaju ključ, a ključ ima zube. Takav je slučaj i s ostalim vidovima hajra i ona imaju vrata. Opasno je to što neki od nas dolaze do vrata hajra a zatim se vraćaju. Gospodaru naš, učvrsti nas u imanu!

Veliki broj ljudi Allah počasti sa tevdom, nakon što Mu se nisu pokoravali činjenjem grijehâ, zatim se ponovo vraćaju grijesima i ostavljaju pokornost udaljujući se od Allahova puta. Molim Allaha da nam podari tevbu kojom će biti zadovoljan. Molim Allaha da nam podari tevbu kojom će popraviti naša srca, uputiti ih na Pravi put i osvjetliti naš besiret.

Da, draga braćo, vidiš određene ljude koji su spoznali put hajra i došli do vrata, pa ušli u mesdžid i prisustvovali predavanjima i time ušao na vrata da bi im nakon toga odjednom okrenuo leđa. Uzvišeni kaže:

¹ Hadis bilježi imam Ahmed 5/242, i Bezzar 1/9 u "Kešful estar", a sened mu je slab.

² Predaju bilježi Buhari kao muallek predanje u knjizi o džezni, 3/109.

وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ
١٤٤

"Onaj ko se nazad vrati, Allahu neće ništa nauditi, a Allah će zahvalne nagraditi!" (Kur'an, 3:144)

A razlog ovog vraćanja leži u tome što mi živimo u vremenu uljepšavanja laži, što je jako opasno. Živimo u vremenu u kojem se zabluda itekako uljepšava i ispoljava u vidu istine, te je duše prihvataju i zapadaju u fitnu. Najveći razlog tome jesu strasti i prohtjevi, pa molim Allaha da nas sačuva od strasti i prohtjeva, a najopasnije stvar u strastima i prohtjevima jeste to što je njihova moć jaka, a spletkta skrivena. Strasti i prohtjevi su u suštini ljudske požude. Koliko je onih oko nas koji su se pokajali, počeli klanjati, ostavili ašikovanje i muziku, ali su strasti i prohtjevi i dalje ostali unutra. U njegovom tijelu još uvijek ima strasti i prohtjeva, još uvijek osjeća ljubav prema grijehu i naslađivanju njime. I onda kada u javnim glasilima čuje i pročita kako tom i tom "šejhu" postavljaju pitanje o pjesmi i muzici i on odgovara kako je pjesma poput poezije dobra, šta nakon toga očekuješ od njega?! Nema sumnje da će biti iskušan ovom zabludjućom fetvom, i pored toga što riječi ovog šejha "i ja slušam pjesme" nisu dokaz ni njemu samom, a ni drugom.

Cilj je kazati da će takav mladić kada pročita ove batil fetve reći: Onda je muzika halal, pa će ih ponovo početi slušati, zbog preovladavanja strasti i prohtjeva.

Tako mi Allaha, draga braćo, jedan od vaše braće koji je bio sa mnom u mesdžidu i vozio se sa mnom u autu, molim Allaha da nam ga povrati, je tako pao u iskušenje: Kaže mi: "Poslušao sam malo muzike i nakon toga se udavio u moru strasti." Skrenuo je i zalutao. Moć strasti je ogromna, njena lavina nosi sve pred sobom, a njeni talasi bacaju daleko od plaže na pučinu mora.

Moć strasti i prohtjeva nad srcem i razumom je velika pa tako vidiš nekoga ko želi slijediti strasti i prohtjeve kako govori: "Uživat ću određeno vrijeme u određenim stvarima, ciljajući time na grijeh, a potom ću se vratiti Allahu. Neću izgubiti puno." Kažemo takvom: nemoj biti siguran, možda će se Allah rasrditi na tebe u toku činenja tih grijeha koje omalovažavaš, pa da skreneš i ostatak života provedeš u "blatu".

Gospodaru naš, učvrsti vjerovanje naše! Gospodaru naš, molimo te za ustrajnost na istini, odlučnost u činenju dobrih djela, udio u svakom hajru i zaštiti od svakog grijeha! Gospodaru naš, odstrani od nas spletke u vidu strasti, prohtjeva, neřsa i řejtana!

Dakle, draga braćo, od Allahovih blagodati je i omogućavanje ljudima da mogu doći do vrata hajra, pa ipak neki ne žele ući. Ne žele ući u pokornost i ustrajati na njoj. Ne žele, jer su im srca zadojena strašću i prohtjevima i, stoga, vidiš kako se vraćaju, jer nisu uzeli ključeve dobra, već su uzeli ključeve zla, strasti i prohtjeva. Vidiš ih kako dolaze do samih vrata i gotovo da se ona otvore, kad ono, oni okrenu im leđa i vrate se. *Ve la havle ve la kuvvete illa billah.*

Pa, o vi, koji dolazite do vrata a nemate ključeve, o vi koji niste spoznali ključeve pa stoga niste bili u stanju ništa učiniti, dozvolite mi da vam pružim nekoliko ključeva. Neka budu uz vas, čuvajte ih! Jesi li spreman da ih prihvatiš? Želim da ih vežeš na svoje srce i vodiš računa o njima, i ako ih duša istinski primi srce će se otvoriti, a uz to otvorit će i još mnogo drugih zatvorenih srca koja nas okružuju.

Ključevi:

1. Ključ usliřanja je dova

Omer ibn Hattab kaže: *"Ja se ne brinem o usliřanju dove, već brinem o samoj dovi, jer ako me Allah nadahne da dovim usliřanje dolazi sa njom."*

Dragi brate, draga omladino, dok činiš sedždu u namazu, šta tražiš od Allaha i koja ti dova naumpada? Da li si od svoga Gospodara tražio da ti podari Firdevs u Džennetu? Jesi li tražio da te Allah opskrbi noćnim namazom i skrušenošću u namazu? Jesi li tražio da ti Allah podari blagost, da ti podari tevbu, da te sačuva od iskuřenja, da od tebe odstrani ezijet? Šta si tražio od Njega?

Nažalost činjenica je da često upućujemo dove Allahu u gafletu, a Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: *"Allah ne prima dovu iz nemarna srca."*¹

Stoga kada nešto želiš ili imaš potrebu za nečim, onda dovi! Jer, dova je tvoj ključ. Dovi da bi ti bilo otvoreno. Ključ uslišanja je dova, dok ključ dove je prisutnost i svjesnost srca, a zupci toga ključa su sazdani od iskrenosti. A ako ti se vrata ne otvore, nemoj se udaljivati dragi brate, već i dalje nastoj i pokušavaj ih otvoriti. Pokreni ključ, pokreni svoje srce ihlasom i nemoj požurivati, ne gubi nadu. Bitno je ustrajati. Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: *"Uslišavat će se nekom od vas, sve dok ne bude požurivao govoreći: Dovio sam, ali mi nije uslišano."*²

2. Ključ želje za ahiretom jeste zuhd na dunjaluku

Gospodaru naš, Tebi se utječemo od dunjaluka i onoga što je na njemu!

Dunjaluk je fitna. Njegovo iskušenje je veliko, a opet najveća opasnost jeste to što je on uljepšan u očima ljudi. Kaže Uzvišeni:

زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ
الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَمِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّمَرَاتِ ١٤

"Ljudima je uljepšana ljubav prema strastima, ženama, sinovima, gomilama zlata i srebra, rasnim konjima, stoci i zemlji za obrađivanje! To su užici ovosvjetskoga života, a najljepše je mjesto povratka kod Allaha!" ﴿Kur'an, 3:14﴾

I kaže:

وَزُخْرُفًا وَإِنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

¹ Hadis bilježi Hakim u svom Mustedreku, 1/670, i Tirmizi, 3479. Šejh Albani ga je ocijenio dobrim u "Sahihu suneni et-Tirmizi".

² Hadis je muttefekun alejhi.

"...i ukrase od zlata bismo im dali, jer sve je to samo uživanje u životu na ovom svijetu." ﴿Kur'an, 43:34﴾

Dunjaluk – šta znači ova riječ, draga braćo? Znači ljepše i skupocjenije auto, velika palata, milioni, žene... i šta nakon toga?! Ulazak u vatru. To je činjenica i suština.

Zato, o ti, koji vozaš nova auta da bi privukao pogled djevojaka, iskušan si dunjalukom, a još želiš da i druge dovodiš u iskušenje. To je fitna nad fitnama, i musibet nad musibetima, da budeš iskušan i da druge iskušavaš.

Sjeti se ahireta, sjeti se dana polaganja računa i dana stajanja pred Uzvišenim Gospodarom... na dan kada će Džehennem biti doveden...

يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذُّكْرَىٰ ٢٣

"Tada će se čovjek sjetiti - a šta će mu koristiti sjećanje?!" ﴿Kur'an, 89:23﴾

Sjeti se dana kada ćeš govoriti:

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَنَمْتُ لِحَيَاتِي ٢٤ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ٢٥ وَلَا يُؤْتَىٰ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ٢٦

"Kamo sreće da sam se za ovaj život pripremio! A Toga Dana niko neće kao On kažnjavati i niko neće kao On u okove okivati." ﴿Kur'an, 89:24-26﴾

Da bi kod tebe postojala želja za ahiretom, moraš se sutezati od prolaznih dunjalučkih naslada. Dunjaluk je prolazan zato ga baci za svoja leđa ili još bolje, baci ga pod noge. Samo jedan pogled na završetak tvog života će ti olakšati da ga se otarasiš. Da, samo ukoliko razmisliš o svom stanju kada budeš stavljen u zemlju, kada ostaviš i porodicu i drugove, kada ti svuku dunjalučko, a umotaju te u tvoje kabursko odijelo– čefne.

Sjeti se samo kabura. Njegove strahote su dovoljne da se tvoje srce okrene ahiretu i bude skromno po pitanju dunjaluka. Prva strahota je

"govor kabura". Kada mejit bude stavljen u kabur, zidovi kabura će razgovarati sa vjernikom i reći će mu: ti si bio od onih najboljih koji su hodali po zemlji, stoga, danas kada si dospio u moju utrobu vidjet ćeš kako ću postupiti s tobom. Zatim će ga jako stisnuti i zagrliti kao što majka zagrlila svoje dijete po povratku s dalekog puta. Ali taj stisak je lijep i drag. Eto, to je tvoja majka zemlja, tvoj početak i tvoj kraj.

A što se tiče onog drugog, Allaha molim da nas sačuva, da nam podari lijep završetak i da nas usmrta onda kada je On zadovoljan s nama, njemu će kabur reći: Ti si mi bio od onih najomraženijih koji su hodali po zemlji...

Razmisli, dragi brate, o stanju ove dvojice ljudi. Razmisli o danu u kojem ćeš biti stavljen u kabur. Svi će te ostaviti... neće ti koristiti tvoja žena, tvoja miljenica, tvoje srce i duša radi koje si protraćio svoj život i bio nepokoran svome Gospodaru, kako bi nju zadovoljio, neće pitati o tebi i dok te budu zatrpavali zemljom nećeš naći nikoga ko će sjesti s tobom niti te uzeti za ruku, ni tvoj otac, ni majka, ni braća ni tvoji drugovi, ni imetak tvoj. Svi će te predati zemlji a zatim otići da se odmore. Zatrpat će te zemljom, dobro zatvoriti i ostaviti samog pa zamisli sebe i zamisli svoje stanje.

Tmina... usamljenost... strah... jeza... a potom bivaš iznenađen glasom koji ti govori: "Doista si mi ti bio od onih najomraženijih koji su hodali po zemlji?" Ko si ti, šta se dešava?! Zidovi kabura će ti govoriti! Zatim će ti doći meleki kako bi te upitali: "Ko je tvoj Gospodar, koja je tvoja vjera i ko je tvoj poslanik?" A nakon što se udalje, bit ćeš iznenađen čovjekom crna lica, crnih haljina, odvratna zadaha, pa ćeš ga upitati: "Ko si ti, tvoje lice ne dolazi sa hajrom." A on će ti odgovoriti: "Zar me se ne sjećaš, ja sam tvoj voljeni, ja sam tvoje loše djelo..."

Aaah, gotovo da otkucaji srca stanu kada čovjek zamišlja ovaj prizor. Zaista je čudno, draga braćo, da mi čujemo ovaj govor, čitamo ga i shvatamo, a zatim činimo djela koja su uzrok dolasku ovog crnila u grob. Pa tako čovjek čini zinaluk, laže, spava u namazu, ogovara, uzemirava druge, čini loša djela... a ona će zajedno s njim u kabur.

Tada ćeš u tminama kabura gledati i govoriti: ko si ti? Pa će ti odgovoriti: ja sam tvoje crno djelo, ja sam tvoj grijeh, zar me ne

poznaješ?! Ja sam tvoj miljenik koji je živio s tobom, ja sam tvoje loše djelo!

Da nevolja bude još veća, on će ostati s tobom do Sudnjeg dana! Da je s tobom neko određeno vrijeme, bilo bi malo lakše, ali ne. Nema nikog drugog s tobom mirno njega do Sudnjega dana.

Dakle, ključ želje za ahiretom jeste zuhd na dunjaluku. Ono što želiš da bude s tobom u kaburu, radi ga na dunjaluku. Onaj ko želi da mu kabur bude "klimatizovan", neka u mesdžidu postavi klimu. Ko u svom kaburu želi jesti i piti, neka nahrani siromašne. Pokreni svoje udove u pokomosti Stvoritelju. Fabriku (tj. tijelo) koju ti je Allah podario upotrijebi za proizvodnju dobrih djela, a ne za sakupljanje dunjaluka, jer ti dunjaluk neće koristiti, niti će ti koristiti ono što je na njemu mimo dobrih djela.

Dragi brate, tako mi Allaha Jedinog, nećeš osjetiti želju za ahiretom osim zuhdom na dunjaluku, a Allahu se utječemo od dunjaluka.

Ebu Talha je imao baštu sa palmama i groždem. U Medini nije bilo bašte sa većim drvećem, ukusnijim plodovima i pitkijom vodom od njegove. I dok je Ebu Talha jednog dana klanjao u hladu palmi, jedna ptica zelene boje, crvena kljuna, mu privuče pažnju. Ptica je cvrkutala skačući s grane na granu te je Ebu Talha svojim mislima otplovio za pticom. Brzo se povratio sebi, ali je zaboravio koliko rekata je klanjao dva ili možda tri? Kada je završio sa namazom, otišao je Allahovom Poslaniku, ﷺ, i požalio na sebe, baštu s drvećem i hladovinom kao i pticu koja ga je odvrtila od namaza a potom je rekao: *"Posvjedoči, o Allahov Poslanice, da ja svoju baštu dajem kao sadaku na Allahovom putu, udijeli je tamo gdje voli Allah i Njegov Poslanik."*¹

Pogledaj, dragi brate, kako je Ebu Talha, ؓ, onda kada su ga bašča i ptica (tj. dunjaluk) odvrtili i udaljili od sjećanja na Allaha, požurio je da ih ostavi i bude zahid po pitanju njih. Da, ključ želje za ahiretom je zuhd po pitanju dunjaluka.

Molim Uzvišenog Allaha da dunjaluk ne učini našom najvećom brigom, niti vrhuncem našeg znanja. Allahu naš, učini ahiret našim

1 Buhari, 5611, Muslim, 998. Hadis je muttefekun alejhi.

prebivalištem i našom brigom! Učini da naše želje budu Tvoje zadovoljstvo! Gospodaru naš, ne uskrati nam pogled u Tvoje plemenito lice, amin!

3. Ključ imana je razmišljanje o Allahovim blagodatima i stvorenjima

Razmišljanje o blagodatima predstavlja ključ imana. Kaže Uzvišeni:

فَاذْكُرُواْ آيَاتِ اللّٰهِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ٦٩

"I neka su vam zato uvijek na umu Allahove blagodati, da biste postigli ono što budete željeli." ﴿Kur'an, 7:69﴾

Rekao sam jednom bratu koji je studirao na inženjerskom fakultetu: "Allah ti je podario razum, gimnaziju si završio sa prosjekom 9,8%, pa je li taj razum je blagodat ili nije? Nakon toga upisao si fakultet inženjerstva iz ljubavi prema njemu te se trudio i bio marljiv sve dok nisi stekao titulu magistra, a potom i doktora. Sve to s tim mozgom kojeg ti je Allah podario. Allah ti je podario blagodat razuma pa jesi li upotrebio tu blagodat kako bi se približio Njemu Uzvišenom? Upotrebljavao si je često radi dunjaluka, ali vidimo kako je slabo koristiš u trgovini s Allahom! Zašto si izostavio trgovinu s Allahom? Sinko moj, Allahov put ~~zahtijeva~~ inženjerstvo, ~~zahtijeva~~ razum, stoga, uključi svoj ~~mozak~~ u razmišljanju o Allahovim blagodatima i Njegovim stvorenjima kako bi Allahova veličina bila još veća u tvom srcu.

Znate, draga braćo, da se tevhid dijeli na tri vrste: tevhid rububijje, tevhid el-uluhijje i tevhidul esmai ves-sifat.

Tevhidu er-rububijje predstavlja Allahovu jednoću u Njegovim djelima. Allah je taj koji spušta kišu, oživljava i unrtvljuje, daje i uskraćuje, pribavlja korist i štetu, uzdiže i ponižava... Ovom tevidu se niko nije suprotstavio od stvorenja. Niko nije rekao: Ja sam taj koji je stvorio nebesa i Zemlju. Čak su i mušrici priznavali ovu vrstu tevhida. Jedini koji su zanegirali ovaj tevhid su ateisti i komunisti u našem vremenu kojima se fitra izopačila i koji nisu upotrijebili svoj razum. A ja

uvijek kažem: oko najmanjeg mrava će izbiti oko najvećeg bezbožnika. Kažemo mu: uzmi mrava i pitaj sebe: ko je mravu postavio oko gdje treba i učinio da njime vidi? Razmisli o tome kako je ono stvoreno prije nego izgovoriš kako je stvoreno "slučajno".

Što se tiče tevhida el-uluhijje, on predstavlja Allahovu jednoću u djelima Njegovih robova, tj. da ne činimo sedždu nikom drugom mimo Njega, da ne upućujemo dovu osim Njemu, da se zavjetujemo samo u Njegovo ime, da se samo Njega bojimo itd. Dakle, posvećivanje svih ibadeta samo Njemu Uzvišenom.

Što se tiče treće vrste, a to je tevhidul esmai ves-sifat, znači da potvrdiš Allahu sve ono što je ●n, a i Njegov Poslanik, ﷺ, potvrdili od Njegovih imena i svojstava.

Tevhidu er-rububijje niko se nije suprotstavio, zato vidiš veliki broj braće ne obraća pažnju na ovu vrstu tevhida, kažu: Tu nema problema, svi ga priznaju, najvažniji je tevhid el-uluhijje. Da, to je tačno, ali ne zaboravi da tevhid er-rububijje predstavlja vrata i ulaz za tevhid el-uluhijje. Što god srce više razmišlja i promatra Allahove blagodati i stvaranje u samom tijelu i u kosmosu, time još više povećava svoju zahvalnost i ibadet Allahu, ﷻ.

Zato ti postavljam pitanje: Kada si zadnji put gledao u nebo?! Nažalost, mi danas živimo u vremenu u kojem ljudi pokornost pretvaraju u nepokornost, pa tako momak i djevojka sjede i gledaju u zvijezde ili mjesec. Gdje su oni koji istinski promatraju ova stvorenja? Gdje su vlasnici razuma? More, draga braćo, je, također, jedan od Allahovih dokaza, pa jeste li posmatrali more. Jedno dijete je okusilo morsku vodu pa je osjetilo kako je puno slana te je upitalo svoju majku ko je stavio so u more. Tu sam se sjetio riječi Uzvišenog:

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ

"On je dvije vodene površine jednu pored druge ostavio – jedna je pitka i slatka, druga slana i gorka."
﴿Kur'an, 25:53﴾

Slavljen neka je Gospodar! Idi do Nila i okusi njegovu vodu... Subhanallah, razlika je ogromna... Voda i voda, ali se razlikuje jedna od druge.

Ko danas gleda u more?! Niko, osim turista koji na njega gledaju pogledom nepokornosti i pronevjere. Preobrazili su pokornost u grijeh. Niko danas ne stoji pored Nila da veliča Allaha, već da griješi i pored tolikih blagodati koji zapanjuju razum i raznježuju srca. Ovo, svakako, ne znači da mi trebamo stajati s njima već da potražimo mjesto u kojem nema grijeha i sa kojih ćemo posmatrati ove Allahove blagodati.

Izađi u park ili baštu te pogledaj raznovrsnost cvijeća i plodova i veličaj Allaha. Uzmi cvijet i promatraj ga. Pogledaj u raznolikost ptica i plodova u obliku i boji. Jedan je gorak i ljut, a drugi ukusan i sladak. Subhanallah, a svi se napajaju istom vodom. Zeleni plod pored crvenog, a svi se napajaju istom vodom na istoj zemlji. To je Allahova ruka koja sve precizno određuje Njegovim kaderom. Slavljen neka je Uzvišeni Gospodar. Slavljen neka je Plemeniti Stvoritelj.

Tako mi Allaha, omladino, nalazio sam na putu dugom 450 km, moj jezik nije prestajao da spominje Allaha gledajući Njegovo savršeno stvaranje. Stoga želim da gledaš i promatraš. Lezi večeras na leđa i gledaj u nebo. Nemoj se okretati lijevo i desno, gledaj u nebo, gledaj u zvijezde i planete, to će u tvom srcu povećati Allahovu veličinu. Gledaj u brda i promatraj ih. Posmatraj ih i govori *Subhanallah*, probaj i nemoj griješiti prema Allahu i Allahovim blagodatima. Ne odlazi na more ljeti, idi zimi kada nema nikoga. Kada ljudi ljeti odlaze na more, ti idi na umru. Idi do Kabe, do Medine. Sjedi pored Kabe i gledaj u njenu ljepotu i sjaj. Promatraj onda kada putuješ avionom, brodom ili autobusom, promatraj i gledaj Allahovo stvaranje kako bi se veličanje Uzvišenog Allaha još više povećalo u tvom srcu, i kako bi osjetio slast imana.

4. Ključ približavanja Allahu jeste predanost srca Allahu

Želiš li se približiti Allahu? Ko od vas želi da se približi Allahu? Još uvijek sjedimo sa strane i posmatramo. Zato stalno govorim: ja upućujem na Allahovu robu, ali mušterije u ovom našem vremenu samo gledaju, a ne kupuju. Pa ko želi kupiti Džennet?! Ko se od vas, omladino, želi približiti Allahu?

Kaže Uzvišeni govoreći o Ibrahimu, ﷺ:

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمَ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۱۳۱

"Kada je njemu Gospodar njegov rekao: 'Predan budi!', on je odgovorio: 'Ja sam predan Gospodaru svjetova.'" (Kur'an, 2:131)

Kad mu je rečeno da se pokori, odmah se pokorio. To je cijela priča. Kaže Uzvišeni:

وَإِذِ ابْتَلَىٰ آيَاتِهِمْ رَبُّهُم بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ

"I kada je Ibrahima Gospodar njegov s nekoliko riječi na iskušenje stavio, pa ih je on potpuno izvršio." (Kur'an, 2:124)

To je srž približavanja Allahu. Čuješ naredbu i kažeš: pokorio sam se, čuješ zabranu pa kažeš: pokorio sam se. Sprovedeš ono što se traži od tebe i potpuno se pokoriš. Budi uz Allaha, ne istupaj:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقَمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ

"O vjernici, ne istupajte ispred Allaha i Poslanika Njegova." (Kur'an, 49:1)

Bio je čovjek kojem je Allah uslišavao dove. Imao je dug pa mu njegov sin reče: "Zašto ne doviš Allahu za svoj dug?" On podiže svoje ruke i reče: "Allahu moj, oprosti mi." Sin mu ponovo reče: "O oče, dovi za dug", a on mu odgovori: "O sinko moj, ako mi Allah oprosti moj grijeh olakšat će mi i vraćanje duga." Molim Allaha da nam oprosti grijeh i olakša vraćanje dugova. To je čitava priča: vezanost srca za svog Gospodara. Stoga pokorimo se, draga braćo, jer je ključ približavanja Allahu predanost i pokornost srca Njemu Uzvišenom.

Veliki broj omladine ostavio je put prema Uzvišenom Allahu jer se njihova srca nisu predala Allahu. Njihova srca su još uvijek

zaokupljena djevojkama, dunjalukom, imetkom, igrom, odmorima, šetnjama, odjećom itd. Da se srce pokorilo Allahu, najdraža stvar bi mu bila pokornost Njemu. Ako se mladić prihvati vjere, a u njegovom srcu još uvijek ima prohtjeva, neminovno će ponovo upasti u grijeh.

Koliko je od nas onih kojima je srce rastrgnuto između žena, stana, auta, odjeće i izgleda, između posla, firme, dugova, imetka, doživotnog osiguranja itd. A Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: **"Kome dunjaluk bude briga, Allah će raspršiti njegov trud i dati da mu siromaštvo bude među očima i od dunjaluka mu neće doći osim ono što mu je već propisano."**¹

Da, draga braćo, srce mora biti predano Allahu. Ja ne kažem: nemoj oblačiti lijepo odijelo. Oblači se i vozi jedno dva i tri auta, nije to problem. Problem je kada tvoje srce postane okupirano autima, a ne Allahom. Oženi jednu, dvije tri i četiri žene, ali nemoj da ti srce bude okupirano ženama. Uzmi diplomu i magistra i doktora, ali nemoj da ti srce bude vezano za položaj i čin. Neka tvoje srce bude okupirano Allahom. Allaha molim da nam srca budu okupirana Njime Uzvišenim.

Pogledaj šta kaže tvoj Gospodar – ajet od koga kosa pobijeli:

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَأَطْمَأَنُّوا بِهَا
وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غٰفِلُونَ ۝ أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ لِنَارٍ بِمَا كَانُوا
بٰغْسِيُونَ ۝

"Oni koji se ne nadaju susretu s Nama i koji su zadovoljni životom na ovom svijetu, koji se uz njega smiruju, i onima koji su prema dokazima Našim nemarni, prebivalište njihovo bit će Džehennem, zbog onoga što su radili." ﴿Kur'an, 10:7-8﴾

Razmisli o ovom ajetu, i više puta ga pročitaj da bi vidio suštinu onoga na čemu se nalaziš. I pripazi se ako budeš udovoljavao dunjaluku, da se prepustiš njemu, a zaboraviš na Allaha.

¹ Hadis bilježi Tirmizi, 2465, a šejh Albani, rahimchullah, ga je ocijenio vjerodostojnim u "Silsiletu es-sahiha", 949 i 950.

Puno ljudi kaže: hvala Allahu, ništa mi ne fali! Ja ništa ne tražim od Allaha. O miskinu, tebi je Allah potreban u svakoj stvari! Ono u čemu si ti je dunjaluk, shvati, i zato onaj ko gleda dunjalukom vidi ono najbezzrednije na njemu. Što se tiče muvehida, njega ne zadovoljava ništa osim pogleda u Plemenito lice Uzvišenog Gospodara u Džennetu. Molim Allaha da nam podari slast gledanja u Njegovo plemenito lice. Molim Allaha da nam ne uskrati pogled u Njegovo plemenito lice... Amin!

Da, draga braćo, ključ približavanja Allahu je predanost i pokornost srca Allahu, kao i iskrenost u ljubavi i mržnji, djelovanju i ostavljanju. Molim Allaha da nam podari iskrenost u riječima i djelima. Ovo je veoma bitan ključ. Iskrenost Allahu u ljubavi i mržnji. Voliš tog i tog brata, zašto ga voliš? Suština ovoga pitanja je, da voliš u ime Allaha i mrziš u ime Allaha. Ostvarivanjem ove dvije stvari, tvoje srce se predalo i pokorilo Allahu. Kada mrziš, mrzi u ime Allaha i kada voliš voli u ime Allaha. Isto je i sa djelovanjem i ostavljanjem. Kada radiš radi u ime Allaha, a i kada ostaviš nešto ostavi u ime Allaha. To je ključ približavanja Allahu, pa uzmi med bez lomljenja košnice!

5. Ključ života srca leži u trima stvarima:

- ostavljanje grijeha
- razmišljanje o Kur'anu
- ponizno i skrušeno upućivanje dove u sehuru

Prvo: Ostavljanje grijeha

Ibn Ka'jjim, rahimchullah, u svojoj knjizi *El-Fevaid*, u poglavlju pod naslovom: Ostavljanje grijeha dolazi na prvom mjestu, kaže:

"Onaj kome je podareno znanje i spoznaja ne naređuje ljudima da ostave dunjaluk, jer ga ljudi nisu u stanju ostaviti, već im naređuje da ostave grijeh. Ostavljanje dunjaluka jeste poželjna stvar, dok je ostavljanje grijeha obaveza, pa kako da se naređuje ono što je poželjno onome ko ne obavlja farz! Ako im ostavljanje grijeha bude teško onda nastoj da im omiliš Uzvišenog Allahu spominjanjem Njegovih blagodati i dobročinstva kao i Njegovih savršenih i potpunih svojstava, jer su srca po prirodi stvorena da vole Uzvišenog Gospodara. Pa kada ga zavole,

onda će im biti lahko da ostave grijeha i ustraju u toj odluci. Jahja ibn Muaz kaže: 'Bolji je onaj koji je razuman a traži dunjaluk, od neznalice koji ga ostavlja.'"¹

Grijesi guše srce, uništavaju ga i umrtvljuju. Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah, govoreći o posljedicama grijeha:

"Slab uspjeh, neispravno mišljenje, skrivenost istine, pokvarenost srca, trom zikr, "ubijanje" vremena, obojnost ljudi, neuslišavanje dove, okorjelost srca, gubljenje beričeta u opskrbi i životu, lišenost znanja, odjeća poniznosti, ponizenost od strane neprijatelja, tjeskoba prsa, iskušenje lošim društvom koje kvari srce i troši vrijeme, duga briga i tuga, tjeskoban život, - sve to proizilazi iz grijeha i nemara u spominjanju Uzvišenog Allaha, kao što iz vode niče bilje i kao što opekotina proizilazi iz vatre. A stvari suprotne gore navedenim proizilaze iz pokornosti Allahu."²

Mladić koji je iskušan, Allaha molim da ga ponovo vrati iltizamu i da učvrsti naša srca na imanu, je rekao: poslušat ću malo muzike, zatim ću ući na internet i poslušati predavanje od tog i tog šejha, prisustvovat ću predavanju tog i tog šejha... I dok je išao na predavanje, sreo je djevojku s kojom je počeo razgovarati sve dok nije pao u iskušenje. Allaha molim da nas sačuva fitni, javnih i tajnih. Pao je u iskušenje zbog prvog grijeha kojeg nije ostavio, "ubio" je svoje srce i upropastio svoju dušu.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: *"Rob neće biti kažnjen težom kaznom od okorjelosti srca i udaljenošću od Uzvišenog Allaha."*

Zatim nastavlja pojašnjavajući put ka čistoći srca, pa kaže: *"Ko želi čisto srce neka da prednost Allahu nad svojim strastima, jer srca koja su vezana za strasti, udaljena su od Allaha shodno njihovoj vezanosti za strasti. Srca su Allahove posude na Zemlji, a najdraža srca Allahu su ona koja su nježna, čista i čvrsta. Ljudi su svoja srca okupirali dunjalukom, a da su ih okupirali Uzvišenim Allahom plovila bi u značenjima Njegova govora i Njegovih ajeta. Svoje vlasniku bi takva srca pružila raznoraznu mudrost i korist. Kada se srce nahrani sjećanjem na Allaha i napoji razmišljanjem o stvaranju i Njegovim stvorenjima, i*

¹ "Fevoid", 175.

² "Fevoid", 37.

sačuva od prljavštine u vidu grijeha, vidjet će čuda i bit će nadahnuto mudrošću. Nije svako onaj ko se okiti spoznajom i mudrošću i njen nosioc, već su nosioci spoznaje i mudrosti oni koji su oživjeli svoja srca "ubijanjem" svojih prohtjeva. A što se tiče onoga ko je ubio svoje srce oživljavanjem svojih prohtjeva, takav je lišen spoznaje i mudrosti u svom govoru."¹

Da, draga braćo, u ostavljanju grijeha je život srca, ostavi grijeh, jer grijeh ubija srce...

Jednog brata pitam: "Zašto ne klanjaš noćni namaz?", pa mi odgovara: "Mrtav sam, ne mogu se dići." "To ti je od grijeha", rekoh mu.

Jedan od selefa je upitan: "Kako da ustanem na noćni-namaz?", a on je rekao: "Nemoj Mu grijesiti preko dana, ●mogućit će ti da se ustaneš na noćni-namaz." Ako vidiš da ti noćni-namaz teško pada, onda znaj da si uskraćen užitka i okovan. Tvoji grijesi su te okovali, zato ih ostavi i pokaj se Allahu kako bi oživilo tvoje srce.

Drugo: Razmišljanje o Kur'anu

Dragi brate, kojeg volim u ime Allaha, ti koji studiraš inženjstvo, ti koji studiraš medicinu, ti koji studiraš trgovinu, ti koji rješavaš najteže zadatke, šta si tim mozgom kojeg ti je Allah podario razumio iz Kur'ana. Jedan brat mi kaže kako je u novinama čitao da jedan pisac kaže da je Allah naredio i ženama i muškarcima da puštaju odjeću ispod članaka, jer Uzvišeni Allah kaže:

يَذُنُّنَ عَلَيْهِنَ مِنْ جَلْبَابِهِنَّ

"...neka spuste haljine svoje niza se." ﴿Kur'an, 33:59﴾

Subhanallah! Gdje je razum ovog čovjeka?! Zar ne vidi da u glagolu "judnine", što u prevodu znači spustiti, postoji harf "nun" koji se naziva "nunu en-nisve", a koji ukazuje da se radi o ženskom rodu?! Gdje

¹ "Fevaid", 105.

je razum? Gdje je shvatanje? Ne upotrebljava mozak kojeg mu je Allah podario.

Stoga želim da razmišljaš o Kur'anu...

كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ

"Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o ajetima njenim razmislili." ﴿Kur'an, 38:29﴾

Razmišljaj o Kur'anu. Allahov Poslanik, ﷺ, je proveo čitavu noć na namazu ponavljajući jedan ajet:

إِنْ نَعُدُّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَانُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْغَرِيبُ الْحَكِيمُ
١١٨

"Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, silan i mudar Ti si." ﴿Kur'an, 5:118﴾

Temim ed-Darij je noć proveo učeći:

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ٢١

"Misle li oni koji čine zla djela da ćemo s njima postupiti jednako kao s onima koji vjeruju i dobra djela čine, da će u ovom životu i nakon smrti biti isti? Kako loše rasuđuju!" ﴿Kur'an, 45:21﴾

Seid ibn Džubejr bi, također, provodio noć ponavljajući:

وَأَمْتَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ٥٩

"A vi, o grešnici, danas se odvojite!" ﴿Kur'an, 36:59﴾

Ebu Hazim je upitao Muhammeda ibn Munkedira o razlogu zbog kojeg je plakao tokom čitave noći, pa mu ovaj odgovori: *"Rasplakao me je ajet iz Allahove Knjige:*

وَبَدَأَ لَهُمْ مِّنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ٤٧

'I bit će im predočeno (na Sudnjem danu) ono čemu se nisu nadali.' ﴿Kur'an, 39:47﴾

Jedan od selefa kaže: "Ja otpočnem suru pa me zaustavi u njoj nešto od njenih značenja pa osvane zora, a ja je ne dovršim."

Drugi kaže: "Ajet kojeg proučim, a o kojem ne razmišljam niti moje srce bude prisutno pri njegovom učenju, za njega ne očekujem nagradu."

Sulejman ed-Darani kaže: "Doista ja učim neki ajet pa se na njemu zadržim četiri ili pet noći. I tek kada bi završio razmišljanje o njemu, prelazio bih na sljedeći."

Kaže Uzvišeni:

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ٣٧

"U tome je, zaista, pouka za onoga ko razuma ima, ili ko sluša, a priseban je." ﴿Kur'an, 50:37﴾

Ibn Kajjin, rahimehullah, u svojoj knjizi "Fevaid" u poglavlju o uvjetima okorištavanja Kur'anom, kaže:

– Ako se želiš okoristiti Kur'anom, onda neka tvoje srce bude prisutno pri njegovom učenju i slušanju. Slušaj Kur'an pažljivo i budi poput onoga ko jim se Uzvišeni Allah obraća, jer Kur'an je Allahov govor upućen tebi na jeziku Njegova Izaslanika. Kaže Uzvišeni:

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ٣٧

"U tome je, zaista, pouka za onoga ko razuma ima, ili ko sluša, a priseban je." ﴿Kur'an, 50:37﴾

Potpunost djelovanja i uticaja zavisi od odgovarajućeg faktora, pogodnog tla, ispunjenja uslova za djelovanje kao i nepostojanje

prepreke za uticaj i djelovanje. Spomenuti ajet je obuhvatio sve stvari u najkraćim i najjasnijim riječima. Tako Njegove riječi:

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ

"U tome je, zaista, pouka..."

Ove riječi ukazuju na ono što je prethodilo od početka sure do ovog ajeta, a to je, ustvari, odgovarajući faktor¹.

لِمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ

"...za onoga ko razuma ima..."

To je plodno tlo, a ovdje se cilja na živo srce koja shvata ono što mu Allah oporučuje, kao što kaže Uzvišeni:

إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْءَانٌ مُّبِينٌ ٦٩ لِّيُنذِرَ مَن كَانَ حَيًّا

"Ovo je samo pouka – Kur'an jasni, da opominje onoga ko je živ." ﴿Kur'an, 36:69-70﴾

أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ٣٧

"...ili ko sluša, a priseban je."

Slušaj ono što ti se govori, a to je uvjet djelovanja riječi na čovjeka. **"... a priseban je"**, tj. prisutna srca.

Ibn Kutejbe kaže: "Sluša Allahovu Knjigu prisutna srca i svijesti, nije nemaran niti odsutan, a to je, upravo, prepreka koja sputava uticaj i djelovanje ajeta. Pa kada se ostvari odgovarajući faktor, a to je Kur'an, pogodno tlo, a to je živo srce, ispunjenje uvjeta, a to je pomno slušanje i odstrani prepreka, a to je odsutnost srca i nerazmišljanje o značenju ajeta, onda će se dobiti rezultat a to je okorištavanje Kur'anom i primanje pouke."

Potom nastavlja Ibn Kajjim ovaj prelijepi govor i kaže: "Onaj čije je srce živo ajete upija svojim srcem te ih nalazi kao da su ispisani po srcu. Takav ajete uči napamet. Međutim, među ljudima ima i onih koji nisu potpune spremnosti, potpune svjesnosti srca i potpuna života, stoga,

¹ Tj. ono što je prethodilo od početka sure je odgovarajući faktor iz koga čovjek uzima pouku op.prev.

*imaju potrebu za svjedokom koji će im razlučiti istinu od nesitine, a život njihova srca, njihova svjetlost i pronicljivost nisu na stepenu prethodnog čovjeka čije srce je svjesno. Stoga je put ovog drugog ka uputi u tome da svoj sluh u potpunosti preda Allahovom govoru i da njegovo srce razmišlja o njegovom značenju. Tada će znati da je na istini."*¹

Draga braćo, shvatite Kur'an i razmišljajte o njegovim ajetima. Otvorite mu svoja srca, sluh i vid. Jedan naš učitelj nam je govorio: "Kada pročitaš kakvu temu iz knjige, zatvori nakon toga knjigu, uzmi papir i napiši šta si shvatio od te teme." Pa da li si se nekada upitao nakon što si završio s učenjem Kur'ana: šta sam shvatio? Šta se od kur'anskih značenja usadilo u mom srcu? S kojim novim shvatanjem si danas izašao?

Nažalost, mi danas prilazimo Kur'anu zatvorenih srca. Ne otvaramo svoja srca Kur'anu pa se i ne okorištavamo njime. Ne želimo se zamarati razmišljanjem. Onaj ko tako postupa neće se ničim okoristiti. Obuzeće ga dosada dok bude čitao Kur'an, jer mu prilazi u vremenu u kojem njegovo srce nije pripremljeno i kada njegova duša nije smirena.

Draga braćo, ako želite život svojim srcima, onda morate shvatiti kur'ansku tematiku, njegovu srž i cilj. Morate razmišljati o Allahovom govoru i onome što on sadrži, kako biste nakon njegova učenja izašli sa spoznajom Gospodara i ljubavi prema Njemu, te će tako vaša srca ojačati na putu prema Njemu.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah:

"Dobro promotri kur'anski govor, naći ćeš Vladara kojem pripada sva vlast i sva hvala. Konac svih stvari je u Njegovoj ruci, On je njihov izvor i Njemu se vraćaju. On je uzdignut nad prijestoljem Svoje vlasti i ništa mu nije skriveno u njegovoj vladavini. Zna ono što je u dušama svojih robova, zna ono što oni ispoljavaju i ono što taj je. Jedino On upravlja svojom vladavinom. Čuje, vidi, daje i uskraćuje, nagrađuje i kažnjava, počašćava i ponižava, stvara, opskrbljuje i usmrćuje, određuje, propisuje i upravlja. Sve odredbe, bile male ili velike, silaze od Njega i Njemu se vraćaju. Ni atom se ne pokreće u kosmosu bez Njegove dozvole niti ijedan list padne bez Njegova znanja.

¹ "Fevaid", 5-6.

Pogledaj kako On, Uzvišeni, hvali i veliča Sebe, savjetuje svoje robove, ukazuje im na ono u čemu je njihova sreća i spas te podstiče na to. Upozorava ih na ono u čemu je njihova propast. Upoznaje svoje robove sa Sobom putem svojih imena i svojstava i umiljava im se pružajući im dobrote i blagodati. Podsjeća ih na blagodati koje im je podario i ukazuje na ono što ih upotpunjava i upozorava na svoju kaznu. Podsjeća ih na ono što im je pripremio od počasti, ako mu se pokore, a i na ono što im je pripremio od kazne, ako mu budu nepokorni. Obavještava ih kako je postupio sa svojim evlijama i svojim neprijateljima te kakav je bio završetak i jednih i drugih.

Hvali svoje evlije zbog dobrih djela koja su činili i lijepim svojstvima kojim su se okitili, a kori svoje neprijatelje zbog ružnih djela koja su činili i loših svojstava koja su pri sebi imali. Navodi primjere i raznovrsne dokaze. Odgovara na šubhe Njegovih neprijatelja najljepšim odgovorom te tako ukazuje na iskrenost iskrenog i laž lažljivca. Govori istinu i ukazuje na Pravi put.

On poziva kući selama¹ i podsjeća na njena svojstva, njenu ljepotu i njene užitke, a upozorava na kuću propasti² i podsjeća na njenu kaznu, njenu ružnoću i boli. Podsjeća svoje robove na njihovu potrebu za Njim u svakom pogledu te da oni ne mogu biti neovisni od Njega ni koliko treptaj oka. Podsjeća ih na svoju neovisnost od njih i od svih stvorenja te da je On neovisan od svega i svačeg, a svi su potrebni Njega. Niko ne može steći ni koliko trun dobra, osim uz Njegovu milost i dobrotu, niti ga može zadesiti ni trun zla, osim uz Njegovu pravdu i mudrost.

On kori miljenike svoje najblažim ukorom zbog njihovih grijeha, ali im pored toga prelazi preko njihovih posrtaja, oprašta greške, prima njihove ispirke, popravlja njihovo stanje, brani ih i štiti, pomaže ih i spašava iz svake poteškoće, ispunjava svoje obećanje i ukazuje im da je On njihov šticećenik i da drugog šticećenika mimo Njega nemaju. On je njihov istinski zaštitnik i pomagač protiv neprijatelja, pa divan li je On zaštitnik i divan li je On pomagač.

Pa kada srca učenjem Kur'ana posvjedoče Vladara, Milostivog i Darežljivog, kako da Ga onda ne zavole takmičući se ko će Mu bliži biti?! Kako da ne troše uzdahe svoje u ljubavi prema Njemu i kako da im On ne bude draži od svega ostalog i Njegovo zadovoljstvo preče od zadovoljstva bilo kog drugog?! Kako da Ga ne spominju i kako ljubav i

¹ Kuća selama – kuća mira i spasa tj. Džennet.

² Kuća propasti – Džehennem.

čežnja za Njim da ne postane njihova hrana, njihova snaga i lijek, koji ako se izgube, srca će se pokvariti i neće se okoristi."¹

Treće: Ponizno i skrušeno upućivanje dove na sehuru

Želim da zadnji dio noći provedeš u ibadetu, da se abdestiš dok je dunjaluk oko tebe tih, dok drugi spava ju..

Subhanallah, koliko vas bi voljelo sresti određenog šejha, sjesti i razgovarati s njim! Zar ne želiš sresti svoga Gospodara?! Da "sjediš" s njim sam prije sabaha, kako bi Mu rekao: Allahu moj, udalji me od grijeha kao što si udaljio istok od zapada, nakon što svoje srce ispuniš riječima "Allahu ekber".

Tako mi Allaha, draga braćo, zista, u ibadetu u mrkloj noći postoji slast kojoj nisu ravne sve slasti na dunjaluku. Kada skrušeno, smireno i ponizno staneš pred svojim Gospodarom i otpočneš namaz početnom dovom:

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ خَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ٧٩
قُلْ إِنْ صَلَّيْتُ وَنَسَيْتُ وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ١٦٢ لَا
شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ١٦٣

"Usmjerio sam svoje lice Onome Koji je stvorio nebesa i Zemlju, kao hanif² i musliman. Ja, doista, nisam od onih koji su mušrici." ﴿Kur'an, 6:79﴾

"Reci: 'Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja, doista, posvećeni su Allahu, Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika; to mi 'je naredeno i ja sam prvi musliman.'" ﴿Kur'an, 6:162-163﴾

Klanjaj tako da čuješ sebe kada učiš, u tvojoj sobi, na terasi, na krovu ili obližnjem mesdžidu. Osjetit ćeš kao da razgovaraš s Allahom, da Njega dozivaš, osjetit ćeš da postoji tajna između tebe i Njega, da

1 "Fevaid", 31-32.

2 Hanif – onaj koji je muvehid i kloni se širka.

postoji veza između tebe i Njega, veza ljubavi i blizine. Kako je samo lijep taj susret, kako je samo plemenito to stajanje! To je susret sa Vladarom, sa Milostivim. Kada doživiš to stajanje, onda će ti Uzvišeni podariti od svoje milosti.

Zato skrušeno i ponizno čini ibadet i upućuj dovu Allahu prije zore. To je vrijeme koje ne možeš kupiti svim dunjalučkim imetkom. Stani pred Njim kako bi sačuvao srce. Od Abdullaha ibn Amra ibn Asa, , prenosi se da je Allahov Poslanik, , rekao: **"Ko noć provede proučivši deset ajeta, neće biti upisan među one koji su nemarni. Ko noć provede proučivši sto ajeta, bit će upisan među one koji noći provode u ibadetu. A ko noć provede proučivši hiljadu ajeta, bit će upisan među mukantirine"**¹, a mukantirini su oni kojima je upisan kintar nagrade, a kintar je, kako se spominje u hadisu Fudale ibn Ubejda i Temima ed-Darija kojeg bilježi Taberani, bolji od dunjaluka i onoga što je na njemu.

Abdul Aziz ibn Sulejman, kojeg je Rabija zvala predvodnikom pobožnjaka, bi govorio: *"Šta pobožnjaci imaju sa snom?! Tako mi Allaha, nema sna na dunjaluku osim onoga koji te savlada."* Njegov sin Muhammed bi o njemu govorio: *"Kada bi moj otac ustao da klanja, u kući bi se čula buka kao da se voda proliva na sve strane, pa smo matrali da su džini usta jali na namaz i klanjali s njim."*

Govoreći o Adžredi el-Amijje, Redža ibn Muslim kaže: *"Bili bi kod Adžrede, a ona bi znala provoditi noć, od njenog početka pa do kraja, u ibadetu. Kada bi nastupio sehur, govorila bi tužnim glasom: 'Bogobojzni u tminama noći, tekbirom noći do tmine sehura traže zadovoljstvo Tvoje. Takmiče se u pridobijanju Tvoje milosti, dobrote i oprosta. Molim Te, o Gospodaru moj, da me učiniš među prvom skupinom koja se umiljava Tebi, da me uzdigneš na deredžu onih bliskih Tebi i prključiš svojim dobrim robovima! Ti si Najplemenitiji, Najmilostiviji i Najveći!' Zatim bi pala na sedždu, plakala i dovila, sve dok ne bi nastupio sabah. Tako je postupala trideset godina."*

¹ Hadis bilježi Ebu Davud, 1398, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u "Sahihul džami", 6315.

Upitali su Afiru, jednu pobožnu ženu: *"Zašto ne spavaš noću?"*, pa je odgovorila: *"Poželim da zaspem, ali ne mogu. Kako da spava onaj čiji budni pratioci, meleki pisari, ne spavaju ni noću ni danju?!"*

Ovo su žene !! Pa gdje ste vi, o muškarci?!

Rezime:

Prvo ostavi grijeh, potom se posveti Allahovoj Knjizi, učeći, izučavajući i razmišljajući o njoj. Uči je skrušeno i tužno kako bi se tvoje srce očistilo i nestalo hrđe s njega. Potom skrušeno i ponizno obožavaj svoga Gospodara upućujući mu dove prije zore. Tada ćeš živjeti u blagodati i osjetit ćeš slast. Tako će oživjeti tvoje srce i postati odlučno i čvrsto u koračanju prema Uzvišenom Allahu.

Drži se ovog ključa i ne ispuštaj ga kako se košnica ne bi slomila, a ti ostao bez meda.

Brate, koji putuješ na putu prema oprostima Milostivog Gospodara, moraš povesti računa o spoznaji ključeva, kako bi mogao uzeti med ne lomeći košnicu.

Dvadeseta osnova:

I od svega po par stvaramo da biste se opomenuli, zato požurite Allahu!

Kaže Uzvišeni:

وَمِن كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ ٤٩ فَفِرُّوْا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ٥٠

"I od svega po par stvaramo da biste se vi opomenuli. Zato požurite (bježite) Allahu, ja sam vam od Njega opominjač jasni!" ﴿Kur'an, 51:49-50﴾

Kaže Ibn Kesir: "Sve što je stvoreno u paru je: nebo i Zemlja, noć i dan, Sunce i Mjesec, kopno i more, svjetlost i tama, iman i kufr, život i smrt, nesreća i sreća, Džennet i Džehennem, te u svim vrstama biljnog i životinjskog svijeta. I zato kaže Uzvišeni: '**Da biste se vi opomenuli**', tj. da biste znali da je Stvoritelj samo Jedan i Jedini, Allah. '**Zato požurite Allahu**', tj. sklonite se kod Njega i samo se na Njega oslonite u svim vašim stvarima."

Sejjid Kutb, rahimehullah, kaže:

"U okrilju ovih kratkih riječi, koje obuhvataju nebeska prostranstava, dubine Zemlje, kao i dubine ljudskih duša, ljudi se pozivaju da požure Stvoritelju nebesa, Zemlje i stvorenja, da se otarase svih okova i bremena koji tište njihove duše, ispoljavajući tevhid Onome Koji je stvorio ovaj svijet, a Koji nema druga.

فَفِرُّوْا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ٥٠ وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا ءآخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ٥١

'Zato požurite (bježite) Allahu, ja sam vam od Njega opominjatelj jasni! I ne pripisujte uz Allaha boga

drugoga! Ja sam vam od Njega jasni opominjač!"

﴿Kur'an, 51:50-51﴾

Izraz "firar"¹, je zaista, zadivljujući. On ukazuje na breme, okove, lance i poteškoće koji ljudsku dušu vežu za zemlju, odvrćaju je od pokreta i drže u kavezu. Ovo je još izraženije kada se radi o nedostatku rizika, pohlepi i prevelikom okupiranošću ulaganjem napora u potrazi za nafakom koja je već određena. Stoga dolazi ovaj jaki poziv za pokret i izbjavljenje iz ovih okova i bježanje Uzvišenom Allahu koji nema ortaka.

إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ٥٠

"Ja sam vam od Njega jasni opominjač!"²

Braćo, požurite Allahu i približite Mu se. Pomozite sebi time što ćete stati na ovom putu a Uzvišeni će vas potom povesti. Pokažite da u vama ima hajra! Uzvišeni je odredio da onaj ko se Njemu se približi i On će mu se približiti, i da onaj ko Njega zaboravi i On će na njega zaboraviti.

نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ

"Zaboravili su na Allaha pa je i On zaboravio na njih."﴿Kur'an, 9:67﴾

فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاعَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ

"I kad oni skrenuše ustranu, Allah njihova srca skrenu."﴿Kur'an, 61:4﴾

Ko se pokaje, Allah mu oprašta i zavoli ga, ko uloži trud i napor u pokornosti Allahu, Allah ga pomaže i usmjerava. Ovo je osnova i Allahov zakon koji se ne mijenja. Stoga nemoj spavati, a potom govoriti da me Allah voli, uputio bi me. Ne, ti dođi pa će te On uputiti.

Ibn Kajjim, rahimehullah, ovu osnovu naziva oplodnjom i u svojoj knjizi "Fevoid" kaže:

¹ Firar – požurivanje, a doslovce bježanje.

² "Fi Zilalil Kur'an", 6/3386.

- *"Traganje za istinom je plod imana, pa kada se objedine rezultiraju dobrim djelom.*
- *Lijepo mišljenje o Allahu je plod priznavanja i iskazivanja potrebe za Njim pa kada se objedine rezultiraju uslišanjem dove.*
- *Strah je plod ljubavi pa kada se objedine rezultiraju pokoravanjem naredbi i klonjenju zabrana.*
- *Sabur je plod jekina pa kada se objedine rezultiraju predvodništvom u vjeri. Kaže Uzvišeni:*

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا
يُوقِنُونَ ٢٤

'I od njih smo vodama, koji su na Pravi put upućivali, učinili, onda kada su strpljivi bili i kada su u dokaze naše čvrsto vjerovali.' ﴿Kur'an, 32:24﴾

- *Ispravno slijedenje Poslanika, ﷺ, je plod ihlase, pa kada se objedine rezultiraju primanjem djela.*
- *Djelo je plod znanja pa kada se objedine rezultiraju srećom i uspjehom, a ako se odvoji jedno od drugog onda nimalo neće koristiti.*
- *Blagost je plod znanja pa kada se objedine, rezultiraju predvodništvom na dunjaluku i ahiretu kao i okorištavanje znanjem, a kada se odvoje onda se neće imati od njih koristi.*
- *Odlučnost je plod besireta, pa onaj koji ih objedini postigne dobro dunjaluka i ahireta i njegova ambicija dosegne vrhunac. Stoga izostajanje velikih stvari biva ili zbog nepostojanja besireta, ili zbog nepostojanja odlučnosti.*
- *Lijepa namjera je plod ispravnog rezonovanja, kada ih nestane nestane i svakog hajra, a kada se objedine rezultiraju raznim vidovima dobrih djela.*
- *Ispravno mišljenje je plod hrabrosti, kada se objedine rezultiraju pobjedom, a kada ih nestane onda biva poraz i poniženje. Ako postoji samo ispravno mišljenje bez hrabrosti, onda je to kukavičluk i nemoć,*

a ako postoje hrabrost bez ispravnog mišljenja, onda je to brzopletost i propast.

- *Sabur je plod besireta, kada se objedine onda je hajr u njihovom objedinjenju. Kaže Hasan: 'Ako želiš vidjeti čovjeka koji ima besireta, ali nema sabra, vidjet ćeš ga. Ako želiš vidjeti čovjeka koji ima sabura, ali nema besireta vidjet ćeš ga. Ali kada vidiš čovjeka koji ima i besireta i sabura, onda je to pravi čovjek.'*
- *Savjet je plod razuma, pa kad god on ojača, ojača i razum i prosvjetli se.*
- *Sjećanje na Allaha i razmišljanje o Njegovom stvaranju upotunjuju jedno drugo, pa kada se objedine, rezultiraju zuhdom na dunjaluku i željom za ahiretom.*
- *Bogobožnost je plod oslonca na Allaha, pa kada se objedine, srce ustraje na Pravom putu.*
- *Priprema za susret s Uzvišenim Allahom je plod kratke nade, u njihovom objedinjenju je svako dobro, a u njihovom nepostojanju svako zlo.*
- *Visoka ambicija je plod ispravna nijeta pa kada se objedine čovjek postigne vrhunac svoga cilja."*

Dakle, pitanje putovanja prema Uzvišenom Allahu zahtijeva oplodnju, stoga, dođite, draga braćo, da pojasnimo najvažnije vidove oplodnji.

Priprema za susret s Uzvišenim Allahom je plod kratke nade

Kaže Ibn Kajjim: *"Priprema za susret s Uzvišenim Allahom je plod kratke nade, u njihovom objedinjenju je svako dobro, a u njihovom nepostojanju svako zlo."*

Pitam te: kada bi ti bilo dato da biraš, kada bi volio umrijeti? Ovo pitanje ti se neminovno nameće. Jedan brat mi je rekao: sada, pa sam ga upitao: jesi li spreman? Ja se bojim za tebe jer Uzvišeni Allah kaže:

وَبَدَأَ لَهُمْ مِّنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ٤٧

"I bit će im predočeno od Allaha (na Sudnjem danu) ono čemu se nisu nadali." (Kur'an, 39:47)

Drugi brat kaže: plašim se da, kada sretnem Uzvišenog Allaha, nađem stvari koje nisam očekivao i koje nisam uzimao u obzir. Bojim se da će biti puno pitanja i problema koji me čekaju, za koje će mi Allah svesti račun.

Muaz ibn Džebel, ؓ, kada mu je došla smrt, rekao je: *"Dobro došla smrti, dobro došla. Gost i miljenik koji je došao po svoju potrebu."* Dakle, Muaz je bio spreman.

Kada je Huzejfi ibn Jemanu došla smrt rekao je: *"O smrti, stegni svojim stiskom koliko hoćeš, moje srce te i dalje voli."* Voli smrt zato što je spreman i "opremljen". Pa jesi li ti opremljen?! Jesi li spreman da se sada sretneš sa svojim Gospodarom?! Ne zaboravi na riječi Uzvišenog:

وَبَدَأَ لَهُمْ مِّنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ٤٧

"I bit će im predočeno od Allaha (na Sudnjem danu) ono čemu se nisu nadali." (Kur'an, 39:47)

وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا

"I ukazat će im se hrđava djela njihova koja su radili." (Kur'an, 39:48)

Stoga je plod pripreme za susret s Uzvišenim Allahom da putuješ ovim putem s oprežnošću i budnošću, da se bojiš da ti smrt ne dođe iznenada. Stoga živi dan u kojem se nalaziš vjerujući da je on tvoj posljednji dan na dunjaluku. Živi dunjaluk onako kako ga je živio Allahov Poslanik, ﷺ koji je jednom rekao: *"Šta ja imam sa dunjalukom?! Ja sam na dunjaluku kao konjanik koji se sklonio u hlad drveta, a potom nastavio svoj put i ostavio drvo."*¹

¹ Hadis bilježi imam Ahmed, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u "Sisiletu es-sahiha", 438.

Budi na dunjaluku kao da si stranac ili prolaznik. Znaj da su lažne nade i obmane bile kao noćne more onih koji su propali. Onaj ko legne misleći da će ustati sutra, taj gaji dugu nadu i nije spreman za susret s Uzvišenim Allahom. Kada tvoja nada na dunjaluku bude kratka, ona će oploditi pripremu za smrt. Time ćeš ostvariti istinoljubivost kojom ćeš se kretati putem ka Allahu i tako ćeš biti spreman.

Visoka ambicija je plod ispravnog nijeta

Molim Uzvišenog Allaha da nam podari visoku ambiciju!

Jedan od naše braće je učio Kur'an napamet, zatim je na ljeto krenuo na kurs šerijatskih nauka te, odjednom, napustio kurs govoreći kako ga okupira od učenja Kur'ana napamet. A zašto smko ne spojiš i jedno i drugo? Gdje je visoka ambicija? Ti na fakultetu u jednom semestru učiš šest ili osam predmeta i na kraju polažeš odličnim prosjekom, pa zašto da tvoja ambicija ne bude isto tako velika u izučavanju Allahove Knjige i sunneta, u ibadetu i pozivu Uzvišenom Allahu?!

Nakon spomenutog, znaj da visoka ambicija sama po sebi nije dovoljna. Naprotiv, ona u takvim situacijama donosi samo nevolje. Onaj ko bude posjedovao visoku ambiciju bez ispravnog nijeta, vidjet ćeš ga kako je iskušan unišljenošću, obmanom, ohološću, omalovažavanjem i potcjenjivanjem drugih.

Stoga je visoka ambicija plod i dio ispravnog nijeta. Molim Uzvišenog Allaha da nam podari ispravan nijet.

Visoka ambicija je blagodati, a zbog tvog "osamostaljivanja" od Allahovih blagodati gubiš vrijednost kod Uzvišenog Allaha. Zato, ako ti Allah podari visoku ambiciju, oplodi je dobrim nijetom kako bi sačuvalao blagodati koja ti je podarena i kako bi ustrajao na ovom putu.

Kaže Ibn Kajjim: *"Visoka ambicija je plod ispravnog nijeta pa kada se ob jedine čovjek postigne vrhunac svoga cilja."* Neka tvoj nijet

bude ispravan kako bi i tvoja ambicija bila ispravna te tako stigao do najvećeg stepena u Džennetu.

Takvaluk je plod tevekkula

Kaže Ibn Kajjim: *"Bogobojznost je plod oslanjanja na Allaha, kada se objedine, srce ustraje na Pravom putu."*

Bogobojznost se ogleda u ostavljanju onoga za čim žude strasti tvoje, zbog straha od posljedica od udovoljavanja strastima. Onaj ko ide ulicom i ne okreće se lijevo i desno već gleda korak, dva ispred sebe – to je bogobojznost, jer takav se nalazi na putu punog trnja pa, stoga, ukoliko bi gledao na sve strane upao bi u neprilike. Kada vidi dvojicu kako razgovaraju i ne pokušava saznati o čemu razgovaraju, to isto spada bogobojznost.

Neko je upitan: *"Jesi li išao putem punim trnja?" "Da", odgovorio je. "Pa kako si pustupio?" "Dobro se pripremio i vodio računa kuda idem." Rekoše mu: "To je bogobojznost, trud i opreznost, da ovaj dunjaluk prolaziš poput puta punog trnja vodeći dobro računa o postupcima svojim oslonivši se pri tom čvrsto na Allaha." Uzvišeni kaže:*

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

"A onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta."

﴿Kur'an, 65:3﴾

Govorci o jednom od visokih stepena tevekkula, Ibn Kajjim, rahimehullah, kaže:

"Znak visokog stepena tevekkula je oslanjanje i pouzdanje srca samo na Allaha i smirenost uz Njega, jer je On Gospodar svih uzroka.¹ Znak toga jeste što je takvome svejedno ostvarili se uzroci, ili ne. Njegovo srce ne poklekne onda kada nestane nečega što voli ili naiđe nešto što ne voli, jer njegov oslonac je na Allaha, uzda se i smiruje uz

¹ Tj. onda kada uzima sebeb ne oslanja se na taj sebeb, već na Allaha koji daje da taj sebeb djeluje ili ne djeluje. Pa tako ako je bolestan i koristi lijek ne oslanja se na taj sebeb (u ovom slučaju lijek), već na Gospodara lijeka Koji daje da taj lijek djeluje ili ne djeluje. Op.prev.

Njega. Takav je sačuavao svoje srce od straha nedjelovanja uzroka i nade u njihovu djelotvornost.

On je kao čovjek pred kojeg je izašao veliki neprijatelj kojem se ne može suprotstaviti. I dok je u takvom stanju, odjednom, uvidi tvrđavu u koju ga uvede njen vlasnik i zatim zatvori vrata, tako da on gleda svog neprijatelja iz tvrđave. Uznemirenost srca i strah od neprijatelja u ovakvom stanju više nema smisla."

*Primjer onoga koji se potpuno oslanja na Allaha jeste poput primjera dojenčeta u svom osloncu, i smiraju uz grudi svoje majke. Zna samo za grudi svoje majke i njegovo srce se ne obazire na bilo šta drugo, kao što kaže jedan od učenih: 'Mutevvekkil je poput dojenčeta, sklanja se samo u Allahovo okrilje kao dojenče koje ne zna za drugo sklonište mimo grudi svoje majke.'*¹

Dakle, takvaluk je plod tevekkula, stoga, bogobojzna osoba mora posjedovati iskreni oslonac na Uzvišenog Allaha. U suprotnom će bogobojnost biti samo oprez bez ispravnog nijeta te će čovjek upadati u ono što je zabranjeno, misleći da je bogobojazan. Vidjet ćeš takvog da je obmanut, jer nema tevekkula uz takvaluk, i da upada u grijeh od kojih se i grešnici sustežu. Zar nisi vidio čovjeka kako klanja i posti, a s druge strane bespravno jede imetak drugih!

Stoga moraš objediniti takvaluk i tevekkul, jer njima će te Allah sačuvati onoga što te tišti od prepreka ovoga puta i dovesti do tvog konačnog cilja.

Tezekur² i tefekur³ su plod jedno drugom.

Kaže Ibn Kajjim, rahimehullah: *"Spominjanje Allaha i razmišljanje o Njegovom stvaranju su plod jedno drugom, a kada se objedine rezultiraju sustezanjem od dunjaluka i željom za ahiretom."*

1 "Tehzibu medaridži es-salikin", 2/540.

2 *Tezekur* – spominjanje, sjećanje na Allaha.

3 *Tefekur* – razmišljanje o Allahovom stvaranju.

Razmišljanje o Allahovim stvorenjima uz spominjanje Allaha predstavlja neodvojivi par. Promatraj i govori: subhanallah! Kada se spomene Allah razmišljat ćeš o Njegovim stvorenjima, a kada razmišljaš o Allahovim stvorenjima neminovno ćeš spomenuti Allaha. Zikr čisti srce, tako da sve što prođe kroz njega bude razmotreno i shvaćeno. Razmišljanje o Allahovom stvaranju jača srce i omiljuje zikr. Zato, na svom putu prema Uzvišenom Allahu vodi računa o ovom paru kako bi bili uzrokom tvog sustezanja od dunjaluka i želje za ahiretom i da bi te pomogli na putu prema Uzvišenom Allahu.

Sabur je plod besireta

Kaže Ibn Kajjim: *"Sabur je plod besireta, kada se objedine onda je hajr u njihovom objedinjenju."*

Hasan el-Basri objašnjava: *"Ako želiš vidjeti čovjeka koji ima besireta, ali nema sabra, vidjet ćeš ga. Ako želiš vidjeti čovjeka koji ima sabura, ali nema besireta vidjet ćeš ga. Ali kada vidiš čovjeka koji ima besireta i sabura, onda je to pravi čovjek."*

Molim Allaha da nas učini od njih!

Sabur sa besiretom podrazumijeva da uvidiš i spoznaš istinu i zabludu, i da osaburaš na njima sve dok ne stigneš do Uzvišenog Allaha.

Odlučnost je plod besireta

Kaže Ibn Kajjim: *"Odlučnost je plod besireta, pa kada se objedine njihov vlasnik postigne dobro dunjaluka i ahireta i njegova ambicija dosegne vrhunac. Stoga izostajanje velikih stvari biva zbog nepostojanja besireta ili zbog nepostojanja odlučnosti."*

Besiret je da tvoje srce vidi istinu i spozna je, pa kada vidi istinu bude odlučno na njoj i živi po njoj. To će kod tebe rezultirati drugom odlučnošću, a to je odlučnost u ostavljanju zablude i udaljšavanje od nje.

Lijepo mišljenje o Allahu je plod iftikara

Kaže Ibn Kajjim: *"Lijepo mišljenje o Allahu je plod iftikara pa kada se objedine rezultiraju uslišanjem dove."*

U vezi lijepog mišljenja pogledaj sljedeći hadis: *"Neki čovjek je bio proživljen i obračunat te je vaga njegovih loših djela bila teška. Uzvišeni Allah naredi da ga vode u vatru. Čovjek se počeo okretati pa Uzvišeni Allah naredio da ga vrate nazad. 'Robe moj, upita ga, jesi li možda na tvojim listovima našao loše djelo a ti ga nisi učinio?' 'Ne', odgovori čovjek. 'Zašto se onda okrećeš?' 'Nisam mislio da ćeš me uvesti u vatru, o Gospodaru.' Uzvišeni tada naredi da ga uvedu u Džennet."*

Gospodaru naš, podari nam Džennet...

"Nisam mislio da ćeš me uvesti u vatru, o Gospodaru", mislio sam da ćeš mi se smilovati i uvesti u Džennet, to je bilo moje mišljenje o Tebi Gospodaru.

Kaže Uzvišeni Allaha u kudsihadisu: *"Ja sam kod pomisli moga roba o Meni pa neka rob misli ono što želi."*¹

Pa kakvo je tvoje mišljenje o Gospodaru, džennet ili kazna? Ako misliš ono što je hajr jesi li radio hajr?! Zaslужuješ li da te Allah uvede u Džennet?! Budi iskren s Allahom kako bi ti se smilovao i spasio te. Pokušavaj biti od onih koji zasluđu da ih Allah voli. Očisti svoju dušu pokomošću Njemu, jer lijepo mišljenje uz loše djelo neće koristiti onome ko ga radi.

¹ Hadis bilježi imam Ahmed, 3/491, Taberani 22/87, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u "Sahihul džanib es-sagir", 4192.

Hasan el-Basri kaže: "Ljude su obmanule puste nade pa govore: 'Mi imamo lijepo mišljenje o našem Gospodaru'. A slagali su, jer da su imali lijepo mišljenje, imali bi i lijepa djela."

Kako da imaš lijepo mišljenje o Allahu kada se boriš protiv Njega i suprotstavljáš mu se grijesima?! Kako kada mu ti okrećeš leđa?! Kako kada ga ti ne spominješ?! Kako kada ne čitaš Njegov govor i ne sprovodiš Njegove naredbe?! Kako kada mu nisi pokoran?! Kako imaš lijepo mišljenje o svom Gospodaru, a radiš sve ono što ti je zabranio?! Ova stvar, draga braćo, nije šala. Kaže Uzvišeni:

وَمَا هُوَ بِالْمُهْزَلِ ۙ ۱۴

"Šala nikakva nije." ﴿Kur'an, 86:14﴾

Imaj lijepo mišljenje ali s pravom. Radi i imaj lijepo mišljenje, jer je lijepo mišljenje o Allahu plod iftikara pa kada se objedinc rezultiraju uslišanjem dove. Kaže Uzvišeni:

أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ

"Onaj Koji se nevoljniku, kad Mu se obrati, odaziva."
﴿Kur'an, 27:62﴾

Ispolji iftikar i reci: Gospodaru moj, nema drugog boga osim Tebe! Gospodaru moj, ako me prepustiš samom sebi zahat ću, pa ne prepuštaj me nikada samom sebi ni za treptaj oka! Uputi me, o Gospodaru, ne prepuštaj me Tvojim neprijateljima jer sam slab, ne prepuštaj me grešnicima i onima koji su Tebi nepokorni, jer ja sam, doista, slab i padam u iskušenje, Gospodaru moj!

Jusuf, عليه السلام, je ispoljio svoju potrebu za Uzvišenim Gospodarom i rekao:

وَأِلَّا تَصْرِفَ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ

"Ako Ti ne odvратиš od mene lukavstva njihova, ja mogu prema njima naklonost osjetiti." ﴿Kur'an, 12:33﴾

Reci kao što je rekao Nuh, ﷺ:

فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرْ ۝ ١٠

"Ja sam pobijeđen, pa Ti pomози!" ﴿Kur'an, 54:10﴾

Ispolji svoju potrebu za Uzvišenim Allahom u svim stvarima. Gospodaru moj, pouči me da klanjam! Kur'an mi je težak, olakšaj mi ga! Gospodaru moj, ne klanjam sabah ni noćni-namaz pa s kojim licem da Te sretnem! Gospodaru moj, grijesi su se proširili na Zemlji, kad god idem padam u grijeh, pa uzmi me za ruku, uputi me, ja Rabb, ja Rabb...

Takvo je stanje vjemika. Baš poput čovjeka koji je na dasci na moru i govori: Gospodaru naš, spasi nas i budi zadovoljan nama!

Stoga ispolji svoju potrebu za Njim uz lijepo mišljenje o Njemu i Tvoja nada u Njega se neće izjaloviti. On će te uzeti za ruku i dovesti do cilja.

Strah je plod ljubavi

Kaže Ibn Kajjim: *"Strah je plod ljubavi pa kada se objedine rezultiraju pokoravanjem naredbi i klonjenju zabrana."*

Sehl kaže: *"Iskreni se boje lošeg završetka na dunjaluku pri svakom koraku i pri svakom pokretu. To su oni koje je Allah opisao rekavši:*

وَقُلُوبُهُمْ وَجَلَّةٌ

'...a srca su im puna straha.' ﴿Kur'an, 23:60﴾"

Kada je Sufjanu es-Sevriju došla smrt zaplakao je, te mu rekoše: *"O Ebu Abdullah, nadaj se Uzvišenom Allahu jer je Njegov oprost veći od tvojih grijeha."* Sufjan tada reče: *"Kada bih znao da ću sresti Allaha sa tevhidom, ne bih mario za grijeha pa makar sreo Allaha sa brdom grijeha."*

Sabit el-Bunani kaže: *"Davud, ﷺ, nakon oprosta od Uzvišenog Allaha, nije popio piće a da polovina tog pića, ne bi bila pomiješana s njegovim suzama."*

Plemeniti ashab Abdullah ibn Amr ibn As, kaže: *"Draže mi je pustiti suzu iz straha od Allaha, nego da udijelim hiljadu dinara."*

Kćerka Rebia ibn Husejma kaže: *"Rekla svome ocu: 'O babo, zašto ne spavaš?' 'Kćeri moja' odgovori on ' kako da spava onaj ko se boji da noću može biti napadnut'."*

Hasan el-Basri, rahimehullah, kaže: *"Doista ima pravo da odulji svoju tugu onaj koji zna da je smrt njegovo odredište, Sudnji dan njegovo ročište, i stajanje pred Uzvišenim Allahom njegovo poprište."*

Draga braćo, blago se srcima koja su se ispunila ljubavlju prema Uzvišenom Allahu te ga se bojala!

Hakim ibn Hizam, ﷺ, bi tavafio oko Kabe i govorio: *"La ilahe illallah, divan li je On Gospodar, divan li je On Bog, volim ga i bojim se Njega."*

Herem ibn Hajjan kaže: *"Kada vjernik spozna svoga Gospodara, zavoli ga, a kada ga zavoli posveti se Njemu, a kada osjeti slast u posvećivanju Njemu, onda na dunjaluk neće gledati okom strasti niti na ahiret okom malaksalosti i slabosti. Ta slast će ga udaljiti od dunjaluka i podstaći na ahiret."*

Hulejd el-Asri kaže: *"Braćo, ima li od vas onoga ko želi sresti svoga miljenika?! Onda volite svog Gospodara i putujte Njemu Uzvišenom."*

Ibn Asim kaže: *"Čuo sam pobožnjaka od Bahrejna kako govori u noćnom namazu: 'Gospodaru, Ti si radost moga oka i sreća moga srca. Blago li se srcima koja se ispune strahom od Tebe i ljubavlju prema Tebi. Njihova ih ljubav prema Tebi sprečava od svih strasti i prohtjeva i čini da se posvete samo Tebi i budu marljivi u ibadetu Tebi, dok im strah presjeca put svakog grijeha iz bojaznosti od Tvoje srdžbe.' Potom je*

1 Tj. noću može biti usmrćen.

zaplakao i rekao: 'Braćo, plačite zbog ahiretskog dobra koje nas mimoilazi, jer neće biti povratka!''

Utbe el-Gulam govorio je: "Gospodaru moj, Ti nećeš kazniti one koji Tebe vole, jer ti si Vječni, Plemeniti!"

Selim en-Nehif kaže: "Pratio sam Utbu el-Gulama jedne noći te je čitave noći ponavljao: 'Ako me kazniš pa ja Tebe volim, a ako mi se smiluješ pa ja Tebe opet volim'. Ponavljao je ove riječi plačući, sve dok nije osvanula zora."

Anbese el-Havas kaže: "Noćio je kod mene Utbe el-Gulam te se pri sehuru jako rasplakao. Kada je osvanuo, rekoh mu: 'Uplašio si me sinoć svojim plačem, zašto si plakao, brate moj?' On mi tada reče: 'O Anbese, tako mi Allaha, sjetio sam se dana kada ćemo stati pred Allahom.' Potom se zaljuljao, ali sam ga pridržao i pozvao: Utbe, Utbe, a on mi je odgovorio tihim glasom: 'Sjećanje na stajanje pred Uzvišenim Allahom oduzima dah onima koji vole Allaha. Gospodaru moj, Ti nećeš kazniti one koji Tebe vole, Ti si Vječni, Plemeniti!' Ponavljao je te riječi sve dok i mene nije rasplakao."

Utbe je govorio: "Ko spozna Allaha, zavoli Ga, ko Zavoli pokori Mu se, ko Mu se pokori On ga počasti, koga On počasti nastani ga u svojoj blizini, a koga On stavi u svojoj blizini blago se njemu, blago se njemu, blago se njemu."¹

Dakle, oplodi ljubav strahom, kako bi bio jači na putu prema Uzvišenom Allahu.

Sabur je plod jekina

Ja sam čvrsto ubijeđen da će Uzvišeni Allah pomoći ummet Muhammeda, ﷺ, pa jesi li i ti čvrsto ubijeđen? Jekin dolazi zajedno sa saburom. Kaže Uzvišeni:

¹ "Huljetul evlija", 6/234-236.

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا
يُوقِنُونَ ٢٤

"I od njih smo vođama, koji su na Pravi put upućivali, učinili, onda kada su strpljivi bili i kada su u dokaze naše čvrsto vjerovali." (Kur'an, 32:24)

Saburum i čvrstim ubjedenjem postiže se predvodništvo u vjeri. Sabur u poteškoći, sabur u sustezanju od grijeha, sabur u pokornosti, sabur s Allahom, u ime Allaha i radi Allaha. Sabur je plod čvrstog ubjedenja, stoga, osaburajte braćo na najljepši način!

Znakovi jekina:

Fejruz Abadi kaže: *"Tri su znaka jekina: da ne provodi previše vremena u druženju s ljudima, da ih ne hvali samo onda kada mu daju, i da ih ne kudi onda kada mu nešto uskrate."*

Od znakova jekina je, također: *"Da ima na umu Uzvišenog Allaha u svakoj situaciji, da Mu se vraća u svakoj stvari, i da traži pomoć od Njega u svakom stanju."*¹

Ispravno slijedenje Poslanika, ﷺ, je plod iskrenosti

Ako ispravno slijediš Poslanika, ﷺ, bit će ti dat ihlas, a kada se njih dvoje objedine rezultiraju primanjem djela.

Da bi djelo bilo primljeno, postoje dva uvjeta:

- Iskrenost
- Ispravno slijedenje Poslanika, ﷺ.

¹ "Besairu zevi et-temjiz", 5/397.

Ako ti nedostaje iskrenosti, čini što više djela po sunnetu. Ako ne radiš, ako si slab, spor i trom, onda se drži ihlase da bi te Allah učinio od pokornih i od onih koji su u službi samo Njemu.

Moraš posjedovati makar jedan od ova dva uvjeta kako bi se mogao ostvariti i drugi. A teško li se onome ko izgubi oba uvjeta? Kakvo li je tek njegovo stanje? Šta da takav radi? Takav se mora obratiti Allahu i kazati: ja Rabb...

Svoju djecu sam jednom upitao: Kada bi neko od nas bio iskren, da li bi to rezultiralo slijeđenjem Poslanika, ﷺ, ili bi slijeđenje Poslanika, ﷺ, rezultiralo iskrenošću? To je kao pitanje kokoši i jajeta, šta od čega nastaje.

Odgovor je i jedno i drugo, jer jedna stvar povlači za sobom drugu. Iskrenost povlači slijeđenje Poslanika, ﷺ, a slijeđenje povlači iskrenost. Ako si iskren, onda ćeš neminovno slijediti Poslanika, ﷺ, a ako slijediš Poslanika, ﷺ, onda ćeš biti iskren.

Plodovi iskrenosti i slijeđenja Poslanika, ﷺ, ostavljaju na osobi vidljive tragove od učinjenih djela i dešava se njihovo ukabuljenje kod Allaha. Pa tako, ako si iskren i slijediš Poslanika, ﷺ, nećeš izaći na ulicu i gledati žene bivajući nepokoran Uzvišenom Allahu. To je trag, a istovremeno i rezultat dobrog djela. Kada bi bio iskren i slijedio Poslanika, ﷺ, vidio bi kako bi ustajao prije sabaha iščekujući namaz budna i svjesna srca, to bi bio i trag i pozitívni učinak dobrog djela.

Učenjaci kažu: između djela i srca postoji razdaljina, između srca i Gospodara opet postoji razdaljina, a na toj razdaljini ima drumskih razbojnika. Pa tako vidiš čovjeka koji puno klanja, puno posti, puno uči Kur'an i zikri, ali to ne stiže do njegova srca. Drumski razbojnici su mu preprečili put. Ukoliko je iskren i slijedi Poslanika, trag djela bi neminovno stigao do srca.

Djelo je plod znanja

Djelo i znanje su dva lica iste kovanice i par koji se ne može odvojiti. Kada se objedine, rezultiraju srećom i spasom. Ako stičeš znanje, a ne radiš po njemu onda si munafik, a ako radiš bez znanja onda

si novotar. Onaj ko zna, a ne radi podsjeća na one na koje se Allah rasrdio – Jevreje, a onaj ko radi bez znanja podsjeća na one koji su zalutali – kršćane.

Dakle, znanje i djelo moraju ići uporedo. Alija, عليه السلام, kaže: "Znanje poziva djelo pa ako mu se djelo ne odazove, znanje odlazi."

Zato radi po stečenom znanju i ono će ti biti uvećano. Ili drugim riječima: oplodi djelo znanjem.

Imam Šatibi, rahimehullah, u svom djelu "Muvafekat" kaže:

"Svaki govor o nekoj meseli za koju se ne veže djelo, je nepoželjan u šerijatu. Pod djelom ciljam na djelo srca i djelo udova na koja je šerijat podstakao."

Zatim je pojasnio kako je dokaz tome iščitavanje šerijatskih tekstova i spomenuo nekoliko ajeta i hadisa koji ukazuju da Zakonodavac ne pridaje pažnju stvarima koje za sobom ne povlače djelo. Evo ukratko nekih dokaza:

– *Kaže Uzvišeni:*

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْإِهْلَةِ قُلْ هِيَ مَوْفِيَةٌ لِلنَّاسِ وَالْحَجُّ

"Pitaju te o mlađacima. Reci: 'Oni su ljudima oznake za vrijeme i hadž.'" ﴿Kur'an, 2:189﴾

Pitanje je bilo vezano za mlađak, zašto je na početku mjeseca tanak poput konca, a potom se ispunjava sve dok ne postane potpun, a potom se ponovo vraća u prethodno stanje. Zbog bezkorisnosti u postavljenom pitanju, Allah daje odgovor ukazujući na ono što je bitno i što se veže za djelo.

Nakon što su ljudi upitali o Sudnjem danu, Uzvišeni je rekao:

فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ۚ ۳

"Ti ne znaš, pa kako da o njemu zboriš." ﴿Kur'an, 79:43﴾

Dovoljno je saznanje da će se Sudnji dan desiti, dok je nebitno kada će to biti. Zato je Allahov Poslanik, ﷺ, kada je upitan o Sudnjem danu upitao čovjeka koji je postavio to pitanje: **"Šta si pripremio za njega"**, prebacujući se sa pitanja od kojeg nema koristi na pitanje koje je korisno, ne odgovorivši na postavljeno pitanje o Sudnjem danu.

Malik ibn Enes prezirao je govoriti o stvarima koje za sobom ne povlače djelo. Pokuđenost govora o takvim stvarima prenosio je od ashaba i tabiina koji su živjeli prije njega.

Imam Šatibi nakon toga potvrđuje da je svako znanje koje Zakonodavac traži sredstvo ka obožavanju Uzvišenog Allaha, pa kaže:

– Kaže Uzvišeni:

وَإِنَّهُ لَدُوٌّ عَلِمَ لَمَّا عَلَّمْتَهُ

"A on (Jusuf) je, uistinu, veliki znalac bio, zato što smo ga Mi naučili." ﴿Kur'an, 12:68﴾

Katade pojašnjava: "Bio je onaj koji je radio po onome što ga je Allah poučio."

O riječima Uzvišenog:

فَكُتِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ ٩٤

"Pa će i oni i gavun u vatru biti bačeni." ﴿Kur'an, 26:94﴾

Ebu Džafer Muhammed ibn Ali je rekao: "To su oni koji su istinu i pravdu opisali svojim jezikom, a potom nisu radili po njima."

Od Ebu Derda'a, ؓ, se prenosi da je rekao: "Bojim se da mi na Sudnjem danu ne bude rečeno: 'Jesi li znao ili nisi znao?' Pa da kažem da sam znao te da ne ostane ni jedan ajet koji nešto naređuje i zabranjuje pa da mi onaj koji naređuje kaže: 'Jesi li se pokorio', a onaj koji zabranjuje: 'Jesi li se suzdržao?' Utječem se Allahu od znanja koje ne koristi, od srca koje nije skrušeno, od nefs-a koji se ne zna zasititi i od dove koja se ne uslišava."

Imam Malik spominje kako je do njega doprlo da je Kasim ibn Muhammed rekao: "Zatekao sam ljude kojima se nije dopadao govor, već djela."

Potom Šatibi nastavlja i kaže: *"Dokaza za ovo što smo spomenuli je puno. Sve to ukazuje da je znanje samo sredstvo i da sa šerijatskog aspekta nije stvar koja se cilja sama po sebi, nego je ono sredstvo putem kojeg se ostvaruje djelo. Sve što se prenosi od vrijednosti znanja odnosi se na situaciju kada znanje vodi onom što se cilja, a to je djelo. A znanje će podsticati na djelo, onda kada znanje dušipostane svojstvo i osnova u ponašanju..."*

Imam Šatibi nakon toga savjetuje one koji se bave znanjem, a koji još uvijek nisu stigli na stepen onih kojima je znanje postalo opis i ahlak, da ne ostavljaju znanje zbog toga što na početku ne rade po njemu ili zbog toga što im nijet još uvijek nije čist, već da nastave sa sticanjem znanja jer će ih znanje neminovno navesti na djelo, pa kaže:

– Ustrajnost u sticanju znanja bez zadovoljavanja malim udjelom u njemu, dovest će do djela. To je značenje Hasanovih riječi koji kaže: "Tražili smo znanje zbog dunjaluka pa nas je znanje povelo ahiretu."

Od Habiba ibn Ebi Sabita prenosi se da je rekao: "Tražili smo znanje a nismo imali nijet pa je potom došao nijet."

Od Ebu Velida et-Tajalisija prenosi se da je rekao: "Čuo sam Ibn Ujejnu kako kaže: 'Tražili smo ovo znanje, ne u ime Allaha, pa je Allah preokrenuo i dao to što vidite.'"

Ako je plod znanja djelo i ako je zekat na znanje djelo, onda su djela onih na koje se drugi ugledaju još preča i poželjnija.

Na kraju ovog lijepog govora imam Šatibi kaže: *"Zaključujemo da su djela djelotvorna u pogledu slijeđenja i pojašnjenja onda kada idu zajedno uz govor, za razliku od situacije kada se radi samo o govoru. Zato je djelo po pitanju onoga koga drugi slijede neminovna obaveza. Štaviše, kažemo da je obaveza svakom na koga se drugi ugledaju i koga drugi slijede da preispita sve postupke i sve riječi bez obzira radilo se o onome što je obaveza ili o onome što je poželjno, dozvoljeno, pokuđeno ili zabranjeno. Ovo detaljno pojašnjenje vraća čovjeka sa stranputice i vraća na pravi put."*¹

¹ "Muvafekat", 1/46.

Blagostje plod djela

Blagost znači biti blag u Allahovom šerijatu i biti blag prema Allahovim stvorenjima.

Blagost u Allahovom šerijatu znači da žališ nepokome i grešnike, gledaš ih okom milosti i sažaljenja, da saburaš sa njima i pokušavaš ih uzeti za ruke kako bi ih spasio potopa i izveo na Allahov put. Da žrtvuješ sebe kako bi ih spasio razbuktale vatre njihovih grijeha. U tome će ti pomoći prisjećanje na tvoje prijašnje stanje te da ti je Allah ukazao milost i dobrotu i spasio te. Još davno je rečeno: U lice nepokornog se neće smijati osim učeni. Da, kad god čovjek poveća znanje, poveća se i njegova blagost.

Blagost je ta koja neprijateljstvo preobražava u ljubav. Stoga Uzvišeni kaže:

أَدْفَعِ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ
۳۴ وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ۳۵

"Uzvrati na najbolji mogući način pa će ti i neprijatelj tvoj odjednom prisni prijatelj postati. To mogu postići samo strpljivi; to mogu postići samo vrlo sretni."
﴿Kur'an, 41 :34-34﴾

Mein ibn Eves el-Muzeni kaže:

*Blagošću zaliječih mržnju njegovu,
Poput mehlema koji na ranu se stavi,
I ratna paljba presta među nama,
Nakon čega posta potpuno pokoran nama.*

Draga braćo, blagost je put prema djelu, pa ako nisi od onih koji imaju djela, budi onda blag, doći će ti djelo. Budi blag, zavoljet će te

Allah. Allahov Poslanik, ﷺ, je Ešedž Abdul Kajsu rekao: **"Doista ti posjeduješ dva svojstva koje Allah voli: blagost i laganost."**¹

Allahov Poslanik, ﷺ, objašnjava blagost u nekoliko hadisa: **"Allah je blag i voli blagost u svim stvarima."**²

"Allah je blag, voli blagost i daje na blagosti ono što ne daje na grubosti i ono što ne daje na drugi način osim blagošću."³

"Želite li da vas obavijestim onoga ko je zabranjen vatri? Svaki blizak, mehak, blag i lahak."⁴

Dragi brate, kojeg volim u ime Allaha, budi blag s Allahovim stvorenjima i ugledaj se na Allahova Poslanika, ﷺ, njegove časne ashabe i tvoje časne predake.

Od Enesa, ؓ, prenosi se da je rekao: *"Išao sam sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, a na sebi je imao nedžranski grubi ogrtač. Došao mu je beduin i jako ga povukao za ogrtač tako da sam na vratu Poslanika, ﷺ, vidio trag kojeg je ostavio ogrtač od žestokog povlačenja. 'O Muhammede, naredi im da mi udjele', reče beduin. Allahov Poslanik, ﷺ, se okrenu, nasmija i naredi da mu se udijeli."*⁵

Neki čovjek je kudilo Ebu Zera, ؓ, te mu on reče: *"O čovječe, ne preturuj u svom kuđenju i ostavi mjesta za dogovor. Mi uzvraćamo onome koji je nepokoran Allahu u odnosu prema nama, time što ćemo biti pokorni Allahu u našem odnosu prema njemu."*

Majka pravovjernih, Aiša, ؓ, je postila te je naredila svojoj sluškinji Beriri da joj pripremi iftar. Berira se pozabavila drugim stvarima, tako da je prošao dan, a ona nije pripremila iftar. Majka pravovjernih nije imala ništa za iftar. Okrenula se Beriri i rekla suzbijajući svoju srdžbu: *"Doista bogobojznost ne ostavlja prostor srditima da izliju svoju srdžbu."*

1 Muslim, 17.

2 Buhari, 6927.

3 Muslim, 2593.

4 Hadis bilježi Tirmizi, 2488 i kaže da je hasen garib. Šejh Albani je hadis ocijenio vjerodostojnim.

5 Buhari, 5809, Muslim, 1057. Hadis je muttefcckun alcjhi.

Navodi Muhammed el-Gazali u *Ihjav*:

– Ahnef ibn Kajs upitan je: "Od koga si naučio blagost?" "Od Kajsja ibn Asima", odgovori on. "Kako", upitaše ga. "Dok je sjedio u svojoj kući, njegova robinja je prolazila noseći vreli žarač, koji joj ispade iz ruke i pade na njegovo malo dijete i usmrtilo ga." Robinja se skamenila, a on joj reče: "Ne boj se, oslobađam te u ime Allaha."

Za Uveysa el-Karenija kažu da bi ga djeca gađala kamenjem, a on bi govorio: "Braćo moja, ako me gađate onda me bar gađajte malim kamenjem da mi ne povrijedite noge i tako budem spriječen od namaza."

Jahja ibn Zijad el-Harisij je imao roba ružna ahlaka te su ga upitali: "Zašto ga držiš?" A on je odgovorio: "Kako bi se na njemu naučio blagosti."¹

Muavija, رضي الله عنه, imao je parče zemlje pored zemlje Abdullaha ibn Zubejra koji je zajedno sa svojom porodicom boravio na njoj. Muavijini radnici su ulazili na posjed Abdullaha ibn Zubejra te on srdit napisa Muaviji: "O sine, žene koja je jela džigericu,² naredi svojim radnicima da ne ulaze u moj posjed, u suprotnom, vidjet ćeš šta će biti, ves-selam."

Kada je Muavija pročitao pismo, dade ga svom sinu Jezidu i upita: "Šta predlažeš, kako da postupimo?" Jezid mu reče: "Predlažem da pošalješ vojsku čija će predvodnica biti kod njega, a kraj kod tebe i da ti donesu njegovu glavu." "Ne", odgovori mu Muavija, ima nešto što je bolje od toga.

Muavija uze pismo i na njegovoj poleđini napisa: "Pročitao sam tvoje pismo, o sine pomagača Allahova Poslanika, رضي الله عنه,³ i, o sine, nosioca dva pojasa⁴ i rastužilo me je ovo što je tebe rastužilo. I, tako mi Allaha, da se čitav dunjaluk ispriječi između mene i tebe, ja bih ti ga poklonio. Ja svoju zemlju poklanjam tebi da je pripojiš svojoj zemlji zajedno sa robovima i imetkom koji je na njoj."

Kada je Abdullah ibn Zubejr pročitao pismo, zaplakao je te ponovo uzeo pismo i napisao: "Do mene je stiglo pismo vladara pravovjernih, Allah ga poživio i ne uskratio mu razum zbog kojeg je stekao ugled i poziciju među Kurejšijama."

1 "Ihja ulumi ed-din" 3/77.

2 Ovdje misli na njegovu majku Hind koja je u nevjerstvu rasporela Hamzinu utrobu i pokušala sažvakati njegovu džigericu. Op.prev.

3 Misli na Abdullahovog oca Zubejra koji je bio poznat kao *havarij* – pomagač Resula, رضي الله عنه. Op.prev

4 Misli se na Abdullahovu majku Esmu, رضي الله عنها, poznatu kao nosioca dva pojasa. Op.prev

Kada je Muavija pročitao ovo pismo, njegovo lice se ozarilo te je rekao svome sinu: *"O sinko, ko oprašta bit će vođa, ko bude blag bit će velik u očima ljudi, ko prelazi preko ružnih postupaka ljudi pridobit će njihova srca. Pa ako budeš iskušan nekom od spomenutih bolesti, liječi ih jednim od ovih lijekova."*

Da, draga braćo, ovi ljudi su stigli do Allaha navikavanjem svojih duša na pokornost Njemu Uzvišenom, pridržavanju Njegovih naredbi i klonjenju Njegovih zabrana, a to je opet blagost u Allahovom šerijatu. Kaže Uzvišeni:

فَأَصْفَحْ أَلصَّفَحِ الْجَمِيلِ ٨٥

"Pa ti velikodušno opraštaj." ﴿Kur'an, 15:84﴾

وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا نُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ

"Neka oprostite i neka pređu preko toga! Zar vi ne biste voljeli da vam Allah oprostí?" ﴿Kur'an, 24:22﴾

"Neka oprostite", tj. neka ne kažnjavaju zbog onoga što im je učinjeno. "Neka pređu preko toga", tj. neka ne kore zbog toga.

وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ١٣٤

"i koji ljudima opraštaju. A Allah voli dobročinitelje!" ﴿Kur'an, 3:134﴾

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ٤٣

"A ko se strpi i oprostí, doista, to u istinske postupke spada." ﴿Kur'an, 42:43﴾

Oplodi djelo blagošću.

Draga braćo, to su te takozvane oplodnje na ovom putu, putu prema oprost Milostivog Gospodara, koje će te ojačati i olakšati uzroke približavanja Njemu Uzvišenom. Drži se svakog para od ovih oplodnji kako bi požnjeo njene plodove i kako bi put prešao brzo i lahko. Neka ti na umu budu riječi Uzvišenog:

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُونَ ٤٩ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ

**"I od svega po par stvaramo da biste se vi opomenuli.
Zato požurite Allahu!" ﴿Kur'an, 51:49-50﴾**

Požuri Allahu, skloni se u Njegovo okrilje, osloni se na Njega, i traži pomoć od Njega... hajde, kreni!

Dvadeset prva osnova:

**Ko se očisti stanje će mu biti čisto,
a ko prlja bit će mu uprljano**

Molim Uzvišenog Allaha da naša djela očisti od prljavštine, srca od rija'a, oči od prevare i jezike od laži. Gospodaru naš, očisti naš život, tako da bude iskren u Tvoje ime!

Ko se čisti, stanje će mu biti čisto, a ko ga prlja bit će mu uprljano...

Cijenjeni brate, dozvoli mi da ti kažem kako je veza s Uzvišenim Allahom jako osjetljiva. Neki ljudi ne obraćaju pažnju na tu vezu pa od kako se prihvatio iltizama i krenuo ovim putem, vidiš ga da je još uvijek prevrtljiv... još uvijek je besposličar, a voda njegova srca još uvijek uprljana. Vidiš ga kako želi spletkariti Allahu, želi obmanuti Allaha, a miskin to radi zbog svog neznanja, jer nije spoznao Allaha kako treba. Molim Allaha da našoj omladini podari iltizam, da ih učvrsti u imanu i da ih sačuva iskušenja.

Jednom, dok sam sa minbera držao hutbu, izvadio sam jedan džunejh¹ i rekao: Jeste li vidjeli ovaj džunejh?! Ovaj džunejh mi je dao jedan piljar. Na njemu je jasnim rukopisom stajalo: Dragi moj džunejhu, želim da ti se otvorim i i kažem što mi na srcu leži. Tako mi Allaha, moj voljeni, da nije straha od Allaha i da Njega ne obožavam, ja bih obožavao tebe, moj miljeni... U potpisu je bilo njegovo ime i prezime.

Možda će se neko nasmijati, ali ovo je, tako mi Allaha, stvar koja žalosti srce. Možda je spomenuti mladić vjernik, jer je na početku napisao: da nije straha od Allaha. Tako će možda neko reći, ali činjenica je da se ovaj mladić bojao Allaha, ne bi u osnovi napisao ove riječi. Da, on je džahil i nije od onih koji se boje Allaha, ali je ispoljio ono što je u

¹ Džunejh – egipatska valuta. Op. prev.

njemu. Koliko je onih koji u svojim dušama nose ovo što nosi ovaj mladić, ali to nisu ispoljili svojim jezicima, jer su lašci i žele obmanuti Allaha.

Neznanje, draga omladino, čini i više od ovoga što je uradio ovaj mladić. Ova jadna omladina se, nažalost, nalazi u teškom neznanju po pitanju akide, po pitanju vjere i po pitanju fikha. Mladić je džahil, ali njegov grijeh snosi kako on tako i njegovi roditelji, jer ga nisu poučili vjeri. Da je istinski spoznao Allaha, ne bi ovo napisao. Stoga ne spletkari Allahu i nemoj Ga "prodati" poput ovog mladića, već se pokaj Allahu i budi iskren s Njim!

Kada ti kažem da se pokaješ i ti odgovaraš da si se pokajao od svega, onda nisi iskren u tome. Odredi tačno od čega i od kojeg grijeha si se pokajao? Jer sigurno je da imamo puno grijeha. Moraš stvari nazvati njihovim pravim imenom, kako bi bio otvoren. Moraš se prema Allahu ophoditi s iskrenošću, a nikako s prevarom i spletkarenjem.

Dragi brate, kada se prihvatiš iltizama onda se čisti. Moramo očistiti naša djela od šejtanskog udjela, moramo se obračunati sa svojim nefsom i prohtjevima, moramo popraviti naše stanje i obuzdati strasti, kako bi naš život bio čist i predan Allahu.

Pojedini mladići gledaju u razgolićene žene ne obarajući svoj pogled, pa da li takvi čiste ili prljaju svoju dušu?! A potom govore kako osjećaju okorjelost i otvrdnutost srca! Čudna li je njihova stvar! Zar to oni pokušavaju da spletkare?! Oni dobro znaju koji je razlog te okorjelosti srca, jer kada prljaš onda ti stanje postane prljavo.

Učenjaci, kao dokaz ovoj osnovi o kojoj govorimo, navode riječi Uzvišenog:

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ

"Čestiti će iz pehara piti kamforom začinjeno piće s izvora iz kog će samo Allahovi robovi piti." ﴿Kur'an, 76:5-6﴾

Ko će piti sa spomenutog izvora? Allahovi robovi, i to oni čestiti. Allahovi robovi, to su oni koji zaslužuju blagodati i počasti.

Učenjaci kažu da postoje tri deredže vjernika:

- *Ashabuš-šimal*¹, Allahu se utječemo da budemo od njih. Oni su stanovnici vatre, iako će na kraju opet ući u Džennet.
- *Ebrar*², oni su od stanovnika Dženneta.
- *Mukarrebun*³, a oni su na boljoj i većoj deredži od ebrara.

Dakle, u cjelini, stanovnici Dženneta predstavljaju dvije deredže: deredža ebrara i deredža mukarrebuna. Stoga Uzvišeni kaže:

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ ٤٦

"A onome ko se bude bojavao stajanja pred svojim Gospodarom, pripast će dva perivoja." ﴿Kur'an, 55:46﴾

A u drugom ajetu:

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّاتٌ ٦٢

"Osim ta dva, bit će još dva neznatnija perivoja." ﴿Kur'an, 55:62﴾

Dva perivoja od zlata za mukarrebine i dva od srebra za ebrare. Govoreći o svim trina skupinama, Uzvišeni kaže:

فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ٨ وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا
أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ٩ وَالسُّفُونَ السُّفُونَ ١٠ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ١١

"Oni dešnjaci – ko su dešnjaci?! I oni ljevaci – ko su ljevaci? I oni prvi – uvijek prvi! Oni će Allahu bliski biti." ﴿Kur'an, 56:8-11﴾

¹ *Ashabuš-šimal* – oni s lijeve strane. Vjernici koji su ušli u vatru zbog svojih grijeha, a koji će nakon odslužene kazne biti uvedeni u Džennet. Op. Prev.

² *Ebrar* – čestiti. Vjernici koji neće nikako ući u vatru.

³ *Mukarrebun* – oni koji su Allahu bliski.

Dešnjaci i oni koji se natječu su jedna deredža, dok čestiti i oni Allahu bliski su druga deredža: najuzvišenija i osrednja, pa izaberi koju deredžu više voliš.

Uzvišeni o ebrarima kaže:

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝

"Čestiti (ebrar) će iz pehara piti kamforom začinjeno piće." (Kur'an, 76:4)

Dakle, piće koje je začinjeno, pomiješano sa kamforom, dok će muakrrebun, oni bliski Allahu, piti čisti kamfor zato što su se očistili na dunjaluku.

Govorio sam svojoj djeci, a Allaha molim da popravi stanje moje djece i djece svih muslimana, da nam pomogne u odgoju naše djece i da ih sačuva **fi**ni kako otvorenih tako i skrivenih, onda kada sam kod njih vidio malaksalost i slabost: vi niste džahili, vi znate dobro vrijednost noćnog namaza, znate vrijednost nafila, zikra i sadake- znate sve, pa zašto onda ne radite?! Zašto ste lijeni?!

Rekao sam to svojoj djeci, a i vama kažem, jer i vi ste moja djeca: znate li šta je razlog vaše slabosti i stanja u kojem se nalazite?! Razlog je taj što vi Džennet niste predstavili sebi onako kako treba.

Svojim kćerkama sam govorio: ako bi neka od vas preselila, da li bi bila u društvu Fatime ili Aiše, miljenice našeg Vjerovjesnika, ﷺ?! Kakva je onda korist Dženneta ako ne budete u njihovom društvu?!

Neki ljudi u Džennetu, će gledat će u lice svoga Gospodara ujutru i navečer, neki će gledati u Njega sedmično, pa koliko puta ti želiš gledati u Njegovo lice? Želiš li gledati u Njegovo lice jednom sedmično ili svakog dana? Ako na dunjaluku priželjkujemo neku stvar svakog dana, kakav je tek onda slučaj sa viđenjem Gospodara! Gospodaru naš podati nam Džennet i gledanje u Tvoje lice!

Dragi brate, kada bi bio u Džennetu i bude ti uskrećen pogled u lice Plemenitog Gospodara, tako da ne uživaš u njegovom gledanju kao

što uživaju oni koji su u Firdevsu¹, kakvo će biti tvoje stanje? Da, bit ćeš sretan, ali tvoja sreća neće biti poput sreće stanovnika Firdevsa. Razmišljanje o svojem stanju je suština ove priče: jesi li čist u svom ophođenju prema Allahu i ako bi danas preselio da li bi bio u društvu s Allahovim Vjerovjesnikom Muhammedom, ﷺ? Odgovori! Onda radi za Firdevs, kreni, očisti se i ne okreći se, jer onaj koji Firdevs ima uvijek na umu, radit će za njega tokom čitavog života.

Nećeš biti u stanju koračati putem koji vodi Firdevsu, sve dok se ne očistiš. Zato se očisti, kako bi Allah očistio tvoje srce. Očisti se, kako bi ti život bio čist, očisti se, kako bi ti put prema Njemu bio čist! Ne zaokupljaj se bezvrijednim problemima i brigama, već razmišljaj o Allahu! Živi u ime Allaha, iskreno i čisto! I kad god se budeš čistio, Allah će te čistiti.

A ko se uprlja, bit će mu uprljano. Pa ako u svom životu osjećaš "prljavštinu", naprimjer, da ti dijete pričinjava probleme jer si se prihvatio vjere, ili žena, ili tvoj drug na poslu, onda znaj da si ti uzrok te "prljavštine". Da si se očistio kako Allah to od nas zahtijeva, onda bi On tvojem srcu podario smiraj. Da, razlog je to što još uvijek nisi ostavrio iskrenost onako kako treba, "zaprljao si" pa ti je i zaprljano.

Kad si na namazu i tvoje misli lete lijevo i desno, učiš Kur'an, ali nisi skoncentrisan niti razmišljaš o ajetima, ili spominješ Allaha odsutne svijesti, onda znaj da si "zaprljao" svoj ibadet i da se još uvijek nisi očistio kako treba. Ti si razlog te "prljavštine", koja dolazi od tebe, iz dubine tvoga srca. Zato očisti svoje srce i posveti se Uzvišenom Allahu, kako bi on očistio tvoj život i tako sigurno i smireno stigao do Njega Uzvišenog.

¹ *Firdevs* – najveća deredža u Džennetu.

Dvadeset druga osnova:

Ne zanemarij nijednu stranu vjere!

Vjera... šta je to vjera?!

Neki ljudi vjeru gledaju samo kao pozivanje Allahu te je sva njegova briga u davi. Okuplja ljude, uvodi ih u mesdžid, sjedi s njima, razgovara, upućuje i poziva. Sve ostalo od vjere je zaboravio. Neki ljudi vjeru smatraju samo ibadetom oličenom u namazu, postu, zikru, pa se takav posvetio ibadetu i ostavio sve ostalo od vjere. Drugi je vide u znanju pa ga vidiš kako danonočno sjedi i uči... znanje... znanje... a zaboravio druge strane vjere. Treći pak misle da je vjera samo uspostavljanje države pa ga vidiš kako se muči i bori da bi uspostavio islamsku državu, a zaboravlja ostatak vjere.

Vjera je cjelovita i ne dijeli se na komade. Vjera je sve gore spomenuto. Vjera je i znanje, i djelo, i ibadet, i dava, i džihad radi namjesništva na zemlji. Sve to je vjera. Stoga ja često govorim: vjera se ne uzima u komade, ne uzima se na rate. Stoga kaže naš Gospodar, a najjistitiji govor je govor našeg Gospodara:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ كَافَّةً

"O vjernici, udite u islam potpuno..." ﴿Kur'an, 2:208﴾

Udite u islam sa svim njegovim cjelinama i radite sve što on obuhvata od dobročinstva.

Stoga kada se obraćam djevojci koja nosi pantalone i govorim da se prihvati iltizama govore: zahvali se Allahu, ova je bolja od drugih pa korak po korak. Danas pantalone, sutra dužna suknja i tako postepeno. Kažem: Ne prihvata se vjera tako, vjera nije igra. Uzvišeni kaže:

وَدَّرَ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا

"Ostavi one koji vjeru svoju kao igru i zabavu uzimaju." (Kur'an, 6:70)

Promotri zajedno sa mnogim velikim hadisima, kojeg niko ne može pročitati a da mu srce ne zadrhti. To je hadis kojeg prenosi Ebu Hurejre, رضي الله عنه, o trojici koji će biti prvi bačeni u džehennemsku vatru. Kaže Ebu Hurejre, رضي الله عنه:

- Čuo sam Allahovog Poslanika, صلى الله عليه وسلم, da kaže: "Prvi čovjek kojem će biti presuđeno na Sudnjem danu jeste čovjek koji je poginuo boreći se na Allahovom putu. Allah će mu predočiti blagodat koju mu je dao i čovjek će je priznati pa će ga Allah upitati: 'Šta si učinio s njom?' 'Borio sam se na Tvoje putu sve dok nisam poginuo', odgovorit će. 'Lažeš, borio si se da ti ljudi kažu: kako je hrabar, i eto, hvalili su te!' Zatim će narediti da ga strmoglavice bace u vatru.

Onda će biti suđeno učenjaku koji je podučavao druge i učio Kur'an. Allah će mu predočiti blagodat koju mu je dao i čovjek će je priznati, pa će ga Allah zapitati: 'Šta si učinio s njom?' 'Učio sam Kur'an i podučavao druge u Tvoje Ime', reći će. 'Lažeš, učio si da ti ljudi kažu: kako je učen, i učio si Kur'an da ti kažu: On je karija, i eto, hvalili su te!' A zatim će narediti da ga strmoglavice bace u vatru.

Zatim će se suditi čovjeku kome je Allah dao obilan i raznovrstan imetak. Allah će mu predočiti blagodat koju mu je dao i čovjek će je priznati, pa će ga Allah zapitati: 'Šta si učinio sa njom?' 'Nisam ostavio nijedan put za kojeg sam znao da voliš da se na njemu udjeluje a da nisam udijelio', odgovorit će. 'Lažeš, dijelio si imetak da ti ljudi kažu: kako je darežljiv, i eto, govorili su!' Zatim će Allah narediti da i njega strmoglavice bace u vatru."¹

Raznislili o ovoj trojici koji će prije svih ugledati džehennemsku vatru i biti strmoglavice bačeni u nju. Tako mi Allaha, ovo je zastrašujuća stvar. Učenjak kome će Allah posvjedočiti da je poučavao i reći mu: "Poučavao si..." a zatim će biti bačen u džehennemsku vatru. Učenjak, šejh i dajja, koji je poznat i uticajan, podučavao i imao svoje sljedbenike, ali i pored toga će ući u Džehennem, jer je izgubio ihlas. Možda je bio pozivan u džihad, ili davanje sadake, ili činjenje kijama, ili prisustvovanje u medžlisima zikra, ili na potpomaganje siromašnoga,

¹ Hadis bilježi Muslim

govorio: "Ja sam alim", pa je na taj način srušio druge strane vjere, misleći da mu je dovoljna ova strana u kojoj je on, te se time poremetila i ta strana, pa je posrnuo u džehennemsku vatru.

Ista je situacija i s onim koji je udjeljivao. Radio je danonoćno kako bi stekao imetak kojeg bi udijelio, ali je zakazao u ostalim segmentima vjere pa kada ga podsjetiš na to, on govori: ja gradim kuće, pomažem siromašne i hranim gladne. Ja radim kako bi ljudi opstali...

Pa kada je i ova strana pala nestankom iskrenosti, a nemajući pri tom drugu, bačen je u džehennemsku vatru.

Zato se nemoj zavaravati, dragi brate, određenim djelom kojeg činiš, već se potpuno predaj vjeri, a Allaha molim da i nas i tebe sačuva od slijeđenja strasti.

Kada vjera dođe s kakvom naredbom, onda se u momentu trebaš prihvatiti te stvari jer Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: ***"Kada vam nešto naredim onda to uradite koliko god možete, a kada vam nešto zabranim onda se toga klonite."***¹

Šejh Usejmin u svojoj poeziji o usulul-fikhu kaže:

*"Naredba se odmah treba sprovest, zato požuri
Osim ako postoji dokazko ji naredbu odlaže."*

*"Značenje ovih riječi je, da kada Allah i Njegov Poslanik, ﷺ, nešto naredi onda je na insanu obaveza da to odmah učini ukoliko je u mogućnosti. 'Zato požuri', tj. vrijeme ide, pa požuri da ti vrijeme ne prođe. Dokaz ovome da se naredba treba izvršiti što prije jeste to što je Allahov Poslanik, ﷺ, naredio ahabima u godini Hudejbije da obriju svoje glave, ali su oni odložili nadajući se da će doći derogacija spomenute naredbe, pa se Allahov Poslanik, ﷺ, naljutio zbog toga. Ovo je dokaz da se općenita naredba treba što prije izvršiti, jer kada bi rekli da je dozvoljeno odgađati naredbe, naredbe bi se nagomilale tako da ih čovjek ne bi bio u stanju izvršiti."*²

1 Buhari, 7288, Muslim, 1337. Hadis je muttefekun alejhi.

2 "El-Kavaidu el-fikhijje", 45-46.

Stoga kada se prihvatiš islamu, trebaš odmah prestati s pušenjem. Nemoj govoriti postepeno; danas deset cigara, sutra pet i tako sve dok ne ostavim pušenje. Nemoj ni ti sestro, koja nisi pokrivena govoriti kako ćeš prvo ostaviti šminkanje nakon toga oblačiti dugu odjeću pa poslije pokriti kosu pa na kraju staviti hidžab. Ne, ne! Radi se o vjeri. Od dana kada si se prihvatila islama i pokajala Allahu, obuci šerijatski hidžab i kreni na putu ka oprost Milostivog Gospodara, završena priča!

Jedan brat je htio igrati tenis te je otišao treneru i rekao mu: "Šta je potrebno za tenis?" Trener je odgovorio: "Treba ti reket, bijela kapa, bijela majca, bijeli šorc, bijele čarape." "Samo tako se može igrati tenis?", upita ga brat. "Da, igranje tenisa neće biti ispravno osim na ovakav način", odgovori mu trener.

Ono što želim reći ovim primjerom jeste da onaj ko želi vjeru mora "obučiti" vjeru. Trener je rekao da igranje tenisa neće biti ispravno osim uz spomenuti način, i ja kažem: ni vjera neće biti ispravna sve dok je se ne prihvatiš u potpunosti. Pa ako želiš biti na ovom putu, koji vodi Allahu, onda tvoj izgled treba biti izgled vjere i tvoj život po vjeri kako bi bio od onih koji su uspjeli time što su stigli do svog cilja.

Kada neko uđe u tvoju kuću treba na prvi pogled znati da si čovjek vjernik, da živiš po vjeri, radi vjere i na vjeri. Ljudi danas, draga braćo, ne igraju tenis, već se igraju vjerom, zato se ti drži vjere i ne igraju se sa vjerom, jer vjera nije cirkus. Vjera je istina, velika istina, nije šala.

Ako se želiš igrati i šaliti, onda se ne igraju i ne šali sa svojom vjerom. Nemoj ljudima miješati vjeru sa svojim strastima pa da od vjere uzimaš ono što ti se sviđa, a da ostavljaš ono što ti se ne sviđa. Ako želiš ući u vjeru i biti od njenih pripadnika, onda je uvjet da se pridržavaš vjere i da ne zanemaruješ nijednu stranu vjere.

Kada se Allahov Poslanik, ﷺ, vrati iz Taifā počeo je izlagati vjeru plemenima govoreći: **"Recite la ilahe illallah da bi ste uspjeli."**¹ Istu stvar je izlagao i prije Taifā, s tim što je poslije Taifā Allahov Poslanik, ﷺ, tražio zaštitu kako bi dostavio vjeru. Govorio je: **"Ima li čovjeka da me povede svom narodu i pruži zaštitu kako bi dostavio poslanicu svoga**

¹ Hadis bilježi imam Ahmed, 3/493, i Hakim, 1/15.

Gospodara, jer su me Kurejšije spriječile da dostavim poslanicu svoga Gospodara." Tako je došao do plemena Benu Amir ibn Sasa te im je izložio spomenutu stvar pa je ustao čovjek od njih po imenu Buhajre ibn Furas i rekao: *"Kada bih uzeo ovog mladića od Kurejšija, savladao bih sve Arape."* Zatim je rekao Poslaniku, ﷺ: *"Ako ti mi damo prisegu pa te Allah uzdigne nad onim koji ti se suprotstavljaju hoće li stvar nakon tebe pripasti nama?"* Želi kazati: Mi smo s tobom, ali kada ti preseliš hoću li ja biti vladar kojem će se drugi pokoravati. Pa je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: *"To pripada Allahu, Allah daje onome kome On hoće."*

Šta ovo znači? Kada se želiš prihvatiti vjere, nemoj postavljati uvjete Allahu. Ti si rob. Allahov Poslanik, ﷺ, poučava ovog čovjeka a i nas: ti mi daješ prisegu i štitiš me, da bi obožavao svog Gospodara, daješ mi prisegu i štitiš me radi Dženneta, a ne radi dunjaluka.

Neki ljudi se prihvate vjere radi dunjaluka, da bi na taj način stekli nešto od imetka i sl. Zato vidiš određene ljude kako vjeru žive prevarom, prihvataju se **iltizama** radi određenih dunjalučkih koristi. Ako si ti tako postupio, onda popravi svoj nijet kako bi ti Allah popravio djelo.

Naš običaj je da kada odlazimo u bolnicu bolesniku ponese^{mo} pola kila meda, knjigu "Zaštita svakog muslimana" i mushaf. Dakle, Kur'an, sunnet i lijek. Dajemo bolesniku ove tri stvari pa mu dolazimo nakon dvije sedmice kad ono on pustio bradu i govori: evo pustio sam bradu, kao da nas time želi zadovoljiti. Ne, već reci: pustio sam bradu Allaha radi! Uđi u vjeru radi Allaha, uđi u vjeru onda kada si jak i zdrav, uđi u vjeru s potpunim **zadovoljstvom** prije nego budeš iskušan i savladan.

Allahov Poslanik, ﷺ, je izložio vjeru na jednom uvaženom međžlisu. Došao je Ebu Bekr, **رضي الله عنه**, i upitao: *"Ko su ljudi?"* A oni su odgovorili: *"Mi smo iz plemena Šejban ibn Salebe."* Ebu Bekr se okrenu Allahovom Poslaniku, ﷺ, i reče: *"Allahov Poslaniče, oni su pojedinci iz njihova naroda."* Potom se obratio njima i upitao je:

"Kakva je zaštita kod vas?"

"Mi se trudimo i ulažemo napor, a svaki narod ima svoj trud i napor."

Lijep govor...

Potom su upitali Poslanika, ﷺ: "Čemu pozivaš, o brate Kurejšija?" Pa im on reče: "Pozivam u šehadet da nema drugog boga sem Allaha." "U šta još pozivaš?" Poslanik, ﷺ, im prouči:

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيَّ إِلَّا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ أَمْلَقَ نَحْنُ نَرِزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطُنَ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكَمَ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ١٥١

"Reci: 'Dodite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje: da Mu nikakav širk ne činite, da roditeljima dobro činite, da djecu svoju, zbog neimaštine, ne ubijate, Mi i vas i njih hranimo, ne približujete se nevaljalštinama, bile javne ili tajne; ne ubijajte onog koga je Allah zabranio ubiti, osim kada to pravda zahtijeva, to vam On preporučuje, da biste razmislili.'" ﴿Kur'an, 6:151﴾

"U šta još pozivaš", upitaše. Poslanik, ﷺ, im prouči:

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ٩٠

"Allah zahtijeva pravdu, da se dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, a razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje." ﴿Kur'an, 16:90﴾

"Tako nam Allaha", rekoše, "pozivaš u plemeniti ahlak i lijepa djela. Propao je narod koji tebe utjeruje u laž." Jedan od njih tada reče: "Ali"...

Ja uvijek kažem da je problem ljudi u riječima "ali".

"Mislim ako ostavimo našu vjeru i damo ti prisegu na slijeđenju tvoje vjere na jednom medžlisu da to predstavlja slabost u razmišljanju i loše sagledavanje posljedica. Poniženje dolazi sa požurivanjem, a iza nas su ljudi pa ne volimo da mimo njih sklapamo bilo kakav ugovor, već ćemo se vratiti i razmisliti.... "

Ne, ne može se tako postupati sa vjerom. U vjeri nema da klanjam ili da ne klanjam, da pustim bradu ili ne, da stavim hidžab ili ne. Vjera je odluka shodno onom što želi Uzvišeni Gospodar.

Tada ustade čovjek po imenu Musenna ibn Harise i reče: "*Mi smo odsjeli između dva serejana Jemame i Semave.*" "***A šta je to serejan***", upita Poslanik, ﷺ. "*Kisrine rijeke i vode Arapa*", odgovori on i nastavi: "*Što se tiče Kisre, mi nismo u stanju da te štitimo od njega, a što se tiče Arapa to možemo. Mi smo odsjeli sklopivši ugovor sa Kisrom da nećemo uraditi nešto novo niti primiti kakvog došljaka. Mi vidimo da ovu stvar s kojom si došao ne vole vladari pa ako želiš da ti pružimo zaštitu i da te pomognemo protiv Arapa učinit ćemo, a što se tiče Kisre ili Kajsara, ne. Nismo u stanju da im se suprotstavimo.*" Allahov Poslanik, ﷺ, tada reče: "***Niste loše postupili kada ste istinu rekli, međutim, Allahovu vjeru neće pomoći osim onaj ko je uhvati sa svih strana.***"¹

Allahu ekber! Pogledaj šta je rekao naš Vjerovjesnik Muhammed, ﷺ. Umjetnost u davi. Rekao mu je: ti si dobar čovjek. Pohvalio ga je rekavši mu da je kazao istinu. Ove riječi imaju velikog utjecaja u davi.

Stoga kada mi dođe brat i kaže da govori svome ocu da ne gleda televizor, kažem mu: Ne, ne na taj način. Želim da dođeš svome ocu i kažeš: Mašaallah, zatim da mu poljubiš ruku i kažeš: Divan li si ti otac, ti si dobar čovjek, hvala Allahu koji mi je podario oca poput tebe, ali kada bi se samo sklonio od televizora, jer ne doliči osobama koje imaju znanje i edeb, da svoje vrijeme provode pored televizora.

Da, pohvali ga onim što ima pri sebi. Na taj način se vrši dava, sa blagošću, milošću i edebom. Shvati dobro vjeru i reci mu: oče moj, ne vidim da iko vodi računa o sabah-namazu poput tebe, Allah te nagradio, divan li si ti čovjek, nisam vidio ikoga da ugosti svoju braću poput tebe. Vidim da voliš istinu, najammiku daješ njegovo pravo i nikome ne činiš nepravdu. Tako mi Allaha, oče moj, ja te volim jer nikada nisam čuo da si slagao ili opsovao.

Dakle, dragi brate, pohvali svoga oca dobrim kojeg posjeduje kako bi pridobio srce svoga oca te zavolio vjeru. Pozivaj ga s edebom, a

¹ Hadis bilježi Ibn Hibban u "Sikatu", 1/88 i Ebu Nuajm u "Delailu en-nubuvve", 1/98.

ako ti pak uzvрати grubo i kaže naprimjer da izadeš napolje, reci mu sa edebom i blagim riječima onako kako je rekao Allahov Poslanik, ﷺ: **"Niste loše postupili kada ste istinu rekli, međutim, Allahovu vjeru neće pomoći osim onaj ko je uhvati sa svih strana."**

Draga braćo, problem je u tome što mi nismo strpljivi s onima koje pozivamo u vjeru, jer nismo ispravno shvatili vjeru i jer smo i mi sami potišteni i zabrinuti, ili bolje reći: grešnici. Došao mi je jedan čovjek zabrinut i potišten te ga pitam šta mu je, a on odgovara: "Kao da duša hoće da mi izade iz tijela." "Imaš li potrebe za imetkom", upitah ga. "Ne, imam puno imetka", odgovori. "Je li te žena naljutila?" "Ne", kamo sreće da su sve žene poput moje. "Tvoja djeca?" "Hvala Allahu oni su dobro." "Imaš potrebe za poslom?" "Ne, sve je u redu sa poslom." "Šta je onda", pitam ga. "Ne znam, ali sam potišten i umoran." "Dodaj", rekoh mu, "otvori svoja prsa i reci mi šta je onda problem?" "Ne znam, tako mi Allaha, ne znam, kada bih znao rekao bih ti. Ne postoji neki jasan, očit razlog tjeskobe u kojoj se nalazim."

Dešava se ponekad da ove riječi izgovori brat, multezim. Neko od njih kaže kako mu je stanje prije iltizama bilo bolje nego nakon njega. Prije iltizama nije činio grijeh u toj mjeri kao nakon iltizama. Šta se desilo?!

U čemu je tajna? Tajna tjeskobe, brige i potištenosti leži u velikom grijehu kojeg činiš i ustrajavaš na njemu, a koji prouzrokuje otuđenost i potištenost. Ibn Kajjim, rahimehullah, u svojoj knjizi "Ed-da'u ved-deva'u", kaže: *"Grijeh stvara otuđenost između roba i Gospodara pa ako se grijesi povećaju povećava se i otuđenost i potištenost."*

Kada se povećaju grijesi, povećava se i otuđenost između čovjeka i njegovih najbližih. Pa tako vidiš onoga kod koga se povećala ova otuđenost kada mu neko kaže: šta ti je, odgovara kao da ne želi da ga iko išta pita. Kada za njega pitaju njegovi drugovi kaže: recite im da nisam tu. A ako se otuđenost još više povećava, onda ona biva između njega i njegove duše.

Učenjaci kažu kako ta otuđenost može ubiti čovjeka¹ ako se jako ustali kod čovjeka. Da, može umrijeti zbog toga...

Dakle, tajna otuđenosti i potištenosti leži u grijehu, a najopasniji grijeh jeste tajni grijeh- da činiš grijeh prema svome Gospodaru onda kada te niko drugi ne vidi mimo Njega, jer tada se pribjavaš da te ne vide ljudi, a ne pribjavaš se to što te Allah vidi. Bojiš se ljudi, a ne bojiš se Allaha.

Stoga možda postoji neka strana vjere koja je srušena u tvom životu, kao što je strana grijehenja u tajnosti, a koja je uzrok otuđenosti i potištenosti. Možda je ta porušena strana to što si ti u potpunosti napustio Kur'an; niti ga učiš napamet, niti ga obnavljaš, niti ga čitaš... napustio si ga u potpunosti. Učenje Kur'ana kao vid ibadeta jeste poželjna stvar, ali je njegovo ostavljanje rušenje vjere. Možda je ta porušena strana to što ne spajaš rodbinske veze, ili nečinjenje dobročinstva roditeljima, a možda je u pitanju i brada.

Vidim danas određene multezime bez brade. Je li to brada nije važna?! Brada je farz. Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: "**Puštajte brade!**" i to je naredba. Ako se meni pravdaš problemima pa znaj da mene možeš prevariti, ali ne možeš prevariti Allaha.

Možda je strana koju si srušio u vjeri namaz. Ponekad kada idem na ders i zakasnim klanjati akšam propustivši džemat. Ponekad ga neki imam otklanja previše brzo. Nakon što smo jedne prilike zajedno završili sa klanjanjem, stigao sam imama i rekao mu da ne mogu dopustiti da mi ovaj namaz tako prođe. Ne mogu dozvoliti da mi akšam prođe na ovakav način, ponovit ću ga. Ja ne kažem da je namaz takvog čovjeka batil, ali što se mene tiče, ja ga nisam klanjao. Ja želim osjetiti namaz, želim uživati u namazu, želim klanjati kako bi osjetio značenje namaza pa da on ostavi traga na mom srcu, a ne tako nabrzinu.

Možda je namaz u mesdžidu koji je u tvojoj blizini poput namaza spomenutog imama i ti svaki dan klanjaš na taj način i kažeš: šta da radim? Kažem ti: mesdžida je, hvala Allahu, puno, Allaha molim da još više poveća broj Njegovih kuća, tako da u jednoj ulici nađeš na jedan,

¹ U smislu napuštanja vjere. Op.prev.

Dvadeset treća osnova:

Svakog dana uradi nešto novo!

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: *"Iman se linja u vašim nutrinama kao što se odjeća linja, pa molite Allaha da vam obnovi iman u vašim srcima."*¹

Molim Uzvišenog Allaha da obnovi iman u našim srcima!

Kako da obnoviš iman u svom srcu? Tako što ćeš nastojati da svakog dana uradiš nešto novo. Jer je osnova našeg vjerovanja da je iman govor i djelo i da se povećava i smanjuje. Povećava se pokornošću, a smanjuje se činenjem grijeha.

Neki ljudi, nakon što prođe određeno vrijeme od njihova prihvatanja islama, sjede i spavaju. Stao je i blokirao. Njegovo stanje se pogoršava tako da nema ništa novo kod sebe. U našoj vjeri, draga braćo, nema kraja novim stvarima, uvijek postoji nova stvar koju nisi uradio.

Jedne prilike sjedio sam sa svojom braćom i razgovorao o načinima ponovnog buđenja i oživljavanja sunneta. Učenjaci kažu da je kiseonik, koji je skorije napravljen u laboratoriji, zapaljiviji od kiseonika u vazduhu. Šta je razlog? Razlog je što je nov. Takav je slučaj i sa novim iltizamom polet, aktivnost i iman bude na početku na visokom nivou zatim nakon toga opada, slabi i nestaje.

Stoga smo u potrebi da uvijek radimo nešto novo, da se svaki dan u našem životu razlikuje od prethodnog, i da svaki sljedeći dan ima svoju novu boju u pokornosti. Tako nećemo osjećati slabost i dosadu već ćemo uvijek osjećati prisustvo imana.

¹ Hadis bilježi Hakim u "Mustedreku", I/4. Šejh Albani, ga je ocijenio vjerodostojnim u "Silsiletu es-sahiha", 1585.

Ako budeš stalno činio neka nova djela, a u našoj vjeri ih ima mnogo i raznovrsna su, onda nemoj se plašiti da će nestati dobrih djela. Pokornost nema granica, stoga, nastoj da svakog dana uradiš nešto novo pod uvjetom da ga uradiš na najljepši mogući način.

Počni još danas i reci: danas ću voditi računa o pet dnevnih namaza. Neću dozvoliti svojim mislima da lutaju u namazu. Danas će biti izazov, suprotstaviti ću se šejtanu koji je zadužen da nas ometa u namazu. Danas ću na pet dnevnih namaza učiti nove sure, koje ranije nisam učio. Neki ljudi na svakom namazu uče po dvije kratke sure i uopšte ne budu skoncentrisani klanjajući ga mehanički bez ikakvog osjećaja.

Drugog dana reci: večernji i jutarnji zikir ću danas proučiti svojim srcem bivajući skoncentrisan na proučeno. Zatim, sljedećeg dana reci da ćeš razmišljati o novoj stranici iz Kur'ana i da ćeš njena značenja uklesati u svom srcu itd. Svakog dana uradi nešto novo.

Subhanallah! Hadis kojeg bilježi imam Muslim, čitao sam i ranije, ali kao da ga čitam prvi put u životu. Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: ***"Nema nijedne skupine koja se bori na Allahovom putu uzimajući ratni plijen a da se time nisu unaprijed naplatili sa dvije trećine svoje nagrade od ahireta, tako da im je preostala samo jedna trećina nagrade na ahiretu. A ako ne steknu nikakav plijen onda će njihova nagrada biti potpuna."***¹

Značenje ovog hadisa je da, ukoliko borci prežive ili steknu plijen onda je njihova nagrada manja od onih koji nisu preživjeli ili od onih koji su preživjeli ali nisu stekli nikakav plijen. Tako je ahretska nagrada potpuna za one koji nisu preživjeli kao i za one koji su preživjeli ali nisu stekli ništa od dunjaluka. Ako su pak preživjeli i stekli plijen taj plijen biva zamjena za dio nagrade za njihovu borbu. Dakle, ako steknu plijen onda su ubrzali isplaćivanje dvije trećine ahiretske nagrade za borbu na dunjaluku, a jedna trećina im ostaje kao ahiretska nagrada .

Dakle, postoji puno hadisa koje si čuo i koje znaš, ali prilikom razmišljanja o njihovom značenju osjetiš kao da su novi hadisi koje prvi

¹ Hadis bilježi imam Muslim u poglavlju o imaretu br. 1906.

put čuješ te tako povećavaš svoj iman. Činenje nekog novog djela povećava iman.

Isti je slučaj i s ajetima koje učiš iz Allahove Knjige. Ima ajeta koje, kada ih proučiš kažeš: Subhanallah, ovaj ajet kao da prvi put učim, kao da ga ranije nisam učio, pored toga što si ga mnogo puta proučio. Ali, s obzirom na to da si ga proučio sa razmišljanjem i otvorio mu svoje srce, Allah te je opskrbio novim shvatanjima.

Ajet u suri R'ad:

وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَّعٌ ۚ ٢٦

"Oni se raduju životu na ovom svijetu, a život na ovom svijetu prema onom svijetu samo je prolazno uživanje." {Kur'an, 13:26}

Preljepi ajet! Njegovo ponavljanje i razmišljanje o njemu povećat će tvoj iman i snagu. Tako mi Allaha, ovo je ajet koji smiruje srce, olakšava poteškoće, podstiče na zuhd po pitanju ovog dunjaluka i podstiče na put prema Allahu.

Da, koliko god budemo čitali Kur'an nailazit ćemo na nova značenja, a kur'anska značenja nemaju kraja. Kaže Uzvišeni:

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لَكَلَّمْتُ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ۚ ١٠٩

"Reci: 'Kad bi more bilo mastilo da se ispišu riječi Gospodara moga, more bi presahlo, ali ne i riječi Gospodara moga, pa i kad bismo se pomogli još jednim sličnim.'" {Kur'an, 18:109}

Uči Kur'an u različitim vremenima i stanjima, uvijek ćeš shvatiti nešto novo. Dakle, novih djela je puno, a na tebi ja da samo zasučeš rukave.

Draga braćo, kada uradite nešto novo i to na najpotpuniji način, vidjet ćete da ste se prije toga samo igrali. Tada ćete osjetiti blagodat

pokornosti i slast imana. Stoga kada klanjaš klanjaj kako treba, kada učiš Kur'an uči ga kako treba, kada udjeljuješ udjeljuj kako treba, kada noć provodiš u ibadetu ili činiš zikr, ili obaviš hadž ili umru, ili činiš tavaf ili sedždu, sve to obavi kako treba. Istinski uradi novo djelo u novom danu na najbolji način, kako bi osjetio slast imana.

Kaže Ibn Kajjim: *"Radost darivatelja je veća od onoga koji uzima."* Da, istinska pokornost pruža sreću, slast i zadovoljstvo pa to je vjera. Molim Allaha da nas učini od onih koji se drže svoje vjere.

Dragi brate, pročitaj danas novo poglavlje iz tevhida, sutra iz sire Allahova Poslanika, ﷺ, prekosutra čitaj tefsir nekog ajeta kojeg ranije nisi čitao itd. Uradi svakog dana nešto novo, novo u znanju, novo u ibadetu ili novo u pozivu u Allahov din.

Svakodnevno obnavljaj svoj iman, da ne bi malaksao i osjećao dosadu na putu prema Uzvišenom Allahu. Obnavljanje rastjeruje dosadu, jača i podstiče. Obnovi svoj iman i moli Allaha da ti to omogući kako bi stigao do Njega Uzvišenog.

Gospodaru moj, obnovi iman u srcima našim!

Dvadeset četvrta osnova:

Prestani da se žališ i počni da radiš!

Veliki broj ljudi se danonoćno žali na razgolićenost, razne fitne... Kaže Ismail el-Herevi: *"Zuhd po pitanju dunjaluka jeste da čovjek suzdrži svoj jezik od kuđenja ili hvaljenja dunjaluka."*¹

Ono što uzimamo iz ovih riječi imama Herevija jeste da onaj koji voli dunjaluk govori puno o njemu pa makar ga kudio. Isto tako čovjek koji je iskušan ženama govori puno o njima pa makar kudeći ih. Ko puno govori o imetku pa makar ga kudio, on je iskušan imetkom. U cjelini, onaj ko se puno žali je iskušan. Kaže Uzvišeni u jednom od ajeta kojim razotkriva munafike:

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ أَنَّنَا لِي وَلَا تَفْنِيَّ إِلَّا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا

"Ima ih koji govore: 'Dozvoli mi i ne dovedi me u iskušenje!' Eto, baš u iskušenju su pali!" ﴿Kur'an, 9:49﴾

Vidiš nekog od njih kako govori: neću da idem na taj i taj ders jer tamo ima žena, a ja sam slab. Takav je pao u fitnu! Kažem mu da drži hutbu pa mi odgovara kako se boji rija'a, kažem, pao je u fitnu. Čudim se takvome, sve vrijeme govori ovo je halal ovo je haram- od sebe je načimio šejha, a onda kada dođe vrijeme da se ponese odgovornost tada se boji rija'a!! Molim Allaha da nas učvrsti u imanu i da nam podari iskrenost.

Kada bi imam Malik držao vaz, plakao bi i govorio: *"Misle da se ja radujem svom govoru, a kako da se radujem kad znam da će me Allah na Sudnjem danu pitati šta sam namjeravao svojim govorom."* Pored

¹ "Tarikul hidžretejn", 16.

ovih riječi, imam Malik nije prestajao s vazom i nije govorio kao što danas neka omladina govori kako se plaši rija'a.

Draga braćo, mislite li da se radujem kada držim ders ili hutbu?! Hoćete li vi ovako na Sudnjem danu sjediti ispred mene kao sada?! Ne, tako mi Allaha... Gospodar moj će me pitati: krenuo si odavde do Misr el-Džedide¹ da bi održao ders radi koga? Radi ljudi ili radi Mene? Pa kakav ću odgovor tada dati? Allahu moj, podari nam iskrenost i učini nas iskrenim!

Prestani da se žališ i počni da radiš!

Vidiš određene ljude kako se žale na vesvesu, a nije im ništa, sve dok na kraju, zaista, ne upadne u vesvesu zbog žaljenja. Žali se na žene pa upadne u fitnu. Ako bi se prestao žaliti i počeo raditi, Allah bi ga sačuvao fitne.

Musibet velikog broja braće jeste što su preokupirani brakom. Vidiš nekog od njih kako ide ulicom i govori u sebi: Da se oženim ovom ili ovom? Ne, već ovom. Ne, ne, već onom.

Ako želiš rahatluk, onda odstrani ovakvo razmišljanje iz svoga uma i živi svoj imanski život onako kako treba. A onda kada se odlučiš ženiti, ženi se istog trena. Ukoliko sve vrijeme živiš na taj način rastrgnutih misli i da se stalno žališ na ovaj problem, to te neće sačuvati fitne. Stoga poštedi svoj mozak od razmišljanja o braku, sve dok god ti tvoji imanski i životni uslovi ne dozvole da se ženiš. To je rješenje za fitnu: ne žali se i ne budi okupiran time, da ne bi zapao u tjeskobu i bolest zbog toga.

Drugi pak ljudi govore: imetak, imetak, za imetak i oko imetka. Ovaj govor kojeg stalno ponavlja je dokaz da je iskušan imetkom i dunjalukom. A razlika je opet između onoga ko se žali da bi bio potpomognut i onoga ko ga želi izbjeći.

Kada je Gospodar rekao Musau, ﷺ:

أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۗ ١٧

¹ Misr el-Džedide – naziv jednog predgrađa u Kairu.

"Idi Faraonu, on se, doista, osilio." ﴿Kur'an, 79:17﴾,

on je odgovorio:

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ۚ ۝۳۳ وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي ۚ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ۝۳۴

"Gospodaru moj', reče, 'ja sam ubio jednog njihovog čovjeka, pa se bojim da i oni mene ne ubiju. A moj brat Harun rječitiji je od mene pa pošalji sa mnom i njega, kao mog pomoćnika, da potvrđuje riječi moje, jer se bojim da me u laž ne utjeraju.'" ﴿Kur'an, 28:33-34﴾

Musa se požalio Allahu i zatražio pomoć pa mu je ona pružena. Allah ga je pomogao i podario poslanstvo njegovom bratu Harunu. To je bereket dove, da nekom bude dato poslanstvo zbog upućene dove. Musa je rekao: I mog brata učini poslanikom, pa mu je Uzvišeni odgovorio: I tvog brata ćemo učiniti poslanikom.

Stoga ja od tebe tražim, dragi brate, da onda kada ti Uzvišeni Allah podari iltizam, kažeš: Gospodaru moj, uputi i mog brata, Gospodaru moj, i mog oca, i moju majku, i moju sestru, i mog komšiju. Dovi Allahu za uputu i potruđi se u popravljanu stanja, unjesto da se samo žališ na njih i da se žale na tebe, da ih zamrziš i da te zamrže. Dovi Allahu za njih i prestani da se žališ, da bi ih Allah spasio kao što je tebe spasio!

Kada je melek brda rekao Allahovom Poslaniku, ﷺ: "*Hoću li na njih¹ srušiti dva brda?*", on je odgovorio: "*Ne, možda će Allah iz njihovih kičmi izvesti porod koji će obožavati Allaha.*"²

Izašao je na Allahovom putu, zamarao se ulažući napor i trud. Stoga naša prevashodna briga nije da Allah uništi nevjernike, već da ih uputi. A kakav je tek onda slučaj kada se radi o tvojoj porodici na koju se žališ. Molim Allaha da uputi i muslimane i nemuslimane.

1 Tj. stanovnike Taifa koji su ga prognali i gađali kamenjem. Op.prev.

2 Buhari, 3231, Muslim, 1795. Hadis je muttefekum alejhi.

Draga braćo, prestanite se žaliti i počnite raditi. Dosta je žaljenja: ja ne mogu ustati na sahab, ja ne mogu vršiti davu, ja ne mogu to, ja ne mogu ovo. Dok god se budeš žalio, nećeš biti u stanju ništa učiniti.

Kada je Allahovom Poslaniku, ﷺ, došao čovjek koji ima vesvese i rekao mu: *"Doista nekom od nas naum padne nešto što mu je teško i spomenuti."* Poslanik, ﷺ, reče: *"Hvala Allahu Koji je šejtanove spletke sveo na vesvesu. Kada se nekom od vas tako nešto desi neka kaže: 'Vjerujem u Allaha i Njegova Poslanika, neka tri puta zatraži zaštitu od Allaha i neka prestane.'"*¹

Riječi *"neka prestane"*, znače da napokon prestane o tome ponovo razmišljati. *"Hvala Allahu Koji je njegove spletke sveo na vesvesu"*, tj. kada šejtan izgubi nadu da će zvesti čovjeka, onda ne nalazi išta drugo do vesvese, a to je njegovo slabo oružje. Stoga je Poslanik, ﷺ, rekao: *"Hvala Allahu."*

Allahov Poslanik, ﷺ, je govoreći o vesvesama, također, rekao: *"Pljucni sa svoje lijeve strane tri puta i reci: Allah je moj Gospodar, On nema druga."*²

Pljucni na šejtana, to je za njega poniženje i omalovažavanje, kako ti ne bi došao drugi put. Ne obraćaj pažnju na njega, već se posveti samo Allahu i reci: Allah je moj Gospodar, On nema druga. Zatim prestani sa time, ne pitaj nikoga, ne čitaj o toj meseli. Prestani, kako bi nestalo vesvese u potpunosti.

Dakle, lijek leži u četiri stvari:

- Reci: Vjerujem u Allaha i Njegova Poslanika.
- Zatraži zaštitu od prokletog šejtana.
- Pljucni po lijevoj strani tri put.
- Šuti, ne žali se, prestani i zatvori ova vrata u potpunosti.

Puno braće govori: moj otac radi to i to, moja majka radi to i to, moj brat... moja sestra; u međžidu ima toga i toga, imam radi to i to; šejh je rekao to i to... žalba za žalbom. Smiluj se sebi i ne pretjeruj sa

1 Hadis bilježi imam Ahmed, 1/235, Ebu Davud, 5112, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u "Sahihu suneni Ebi Davud".

2 Hadis bilježi imam Ahmed, 1/183, i Ibn Hibban u svom Sahihu, 10/206.

žaljenjem. Šuti, kako bi poštedito i sebe i druge od svojih briga i problema. Ljudi imaju dovoljno svojih problema, a zadovoljan je onaj koga Allah učini zadovoljnim. Budi zadovoljan Allahu i požali se Njemu za svoje brige kako bi te poštedito onog što te brine i tišti! On Uzvišeni zna tvoje stanje.

Draga braćo, oni koji se samo žale na stanje, nimalo ga neće promijeniti. Neće ni sebe promijeniti. Ostat će tako u blatu fitne, suočavajući se sa gorčinom i poteškoćama dok god ne budu krenuli da rade i počnu s liječenjem samih sebe.

Dolazak do Uzvišenog Allaha zahtijeva od nas da pred problemima i brigama ne stojimo svezanih ruku, niti da svoje ruke stavimo na obraze i žalimo na svakog koji dolazi i prolazi. Ne, moramo krenuti sa radom i liječenjem. Daj obećanje Allahu od sada da se nećeš žaliti. Prestani se žaliti i počni raditi kako bi te Allah pomogao na putu koji vodi Njemu Uzvišenom!

Dvadeset peta osnova:

**Nije stvar da ti voliš Njega,
već da On voli tebe**

Da li te Allah voli?

Draga braćo, tako mi Onoga Koji čini da sjemenke i košpice prokljaju, ja vas volim u ime Allaha, i molim Uzvišenog Allaha da nas zbog ove ljubavi okupi u hladu Njegova arša na dan kada neće biti drugog hlada mimo Njegovog.

Prava ljubav jeste ljubav u ime Allaha. Gospodaru naš, podari nam Tvoju ljubav, ljubav svakog Tvog dobrog roba koji te voli, i ljubav prema svakom dobrom djelu koje nas približava Tebi! Gospodaru naš, učini nam ljubav prema Tebi dražom od naše ljubavi prema našim porodicama i prema nama samim! Učini da nam ljubav prema Tebi bude draža od hladne vode na velikoj žegi!

Ibn Kajjim, rahimehullah, spominje kako čitav dunjaluk počiva na ljubavi. Povod svakog pokreta i smiraja u ovom životu jeste ljubav. Međutim osnova ljubavi jeste ljubav u ime Allaha. Nije stvar u tome da čitav dan ponavljaš i govoriš kako voliš Allaha, već je stvar u tome da li On voli tebe. Zato je Uzvišeni odabrao ljude i sponenuo svoju ljubav prema njima, prije njihove ljubavi prema Njemu. Kaže Uzvišeni:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ
يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

"O vjernici, ako neko od vas od svoje vjere otpadne pa, Allah će sigurno umjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole." ﴿Kur'an, 5:54﴾

Pogledaj kako je Uzvišeni Allah u ovom ajetu svoju ljubav prema njima spomenuo prije njihove ljubavi prema Njemu. On Uzvišeni ih je zavolio te su oni, zbog Njegove ljubavi prema njima, zavoljeli Njega. Stoga je osnova u ovoj našoj meseli, dragi brate, pitanje: Da li te Allah voli?!

To je pitanje: Voli li te Allah ili ne? Ovo je pitanje koje od tebe, zaista, zahtijeva odgovor. Zaslužuješ li Allahovu ljubav?

Evo ti primjer: Ako bi ti rekli da te neka poznata glumica voli, pa se ti obratiš nekom čovjeku i kažeš mu kako te ona voli, on će začuđeno gledati u tebe i pitati te: Ona voli tebe?! Zbog čega? Radi čega te je zavoljela? Ko si ti?

To je samo primjer, a Allahu pripada najuzvišeniji primjer.

وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢٧

"Njemu pripada primjer najuzvišeniji i na nebesima i na Zemlji; On je Silan i Mudar." ﴿Kur'an, 30:27﴾

Stoga ako sjediš s ljudima i kažeš kako te Allah voli, reći će ti isto tako: Zašto te voli? Zbog čega te je zavolio? Ko si ti da te Allah zavoli? Allah Veliki, Allah Veličanstveni, Allah Uzvišeni Gospodar – on tebe da voli? Šta je to što posjeduješ radi čega te je Allah zavolio?

Lahko je kazati da ga voliš, ali je teško kazati da te On voli. Ako kažeš: da, voli me, jer nisam ništa zatražio od Njega a da mi nije dao, kažem ti: to nije dokaz, jer je Uzvišeni Allah dao i nevjericima ono što vole, pa da li to znači da ih Allah voli?! Ibn Kajjim, rahimehullah, kao dokaz da Uzvišeni daje i onome koga ne voli, navodi to što je Allah dao i Iblisu pored toga što je On Njemu najmrže stvorenje. Kaže Uzvišeni:

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمٍ يُبْعَثُونَ ١٤ قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ١٥

"Daj mi vremena do dana njihova ožvjljenja!" – zamoli on (Iblis). 'Daje ti se vremena!' – reče On." ﴿Kur'an, 7:14-14﴾

Iblis je tražio pa mu je Allah dao, pa da li ga Allah voli?! Ne. Dakle, ne znači ako ti Allah daje da te voli. Možda ti daje zbog toga što te mrzi, što te ne voli: evo ti, ne želim ti ni glas čuti. Zato jedna od osnova glasi: potpuna propast roba leži u njegovoj obuzetosti blagodatima uz zaborav na Gospodara blagodat.

Da li te Allah voli, i da li voliš Allaha? Ako kažeš: Da, volim Ga, šta je dokaz tome? Svaki momak koji na ulici razgovara sa djevojkom i ugovara sastanak sa njom, primijetiš da je došao na sastanak u najljepšem izgledu. Srce mu treperi, skoro leti od radosti. Da li tvoje srce treperi kada dolaziš na namaz, da bi se sreo sa svojim Gospodarom?! Ako nije tako, znaj da Ga ne voliš. To je logično razmišljanje. Ako nisi sretan zbog susreta s Allahom u Allahovoj kući, onda Ga ne voliš.

Onaj ko tvrdi da voli Allaha, a svojim srcem je naklonjen dunjaluku, taj je lažov. Ako tvoje srce ne treperi i ne lebdi u ljubavi prema Njemu, onda si lažov. Problem nije u tome da ga zavoliš, već je problem u tome da On zavoli tebe. Molim Uzvišenog Allaha da nas zavoli, jer ako te On zavoli bit ćeš zadovoljan i stići ćeš do Njega Uzvišenog.

Kaže Ibn Kađim: *"To je ljubav koja sasjeca vesvesu, hizmet Gospodaru pretvara u slast, pruža smirenje pri iskušenjima. Ako te zavoli, vesvese će nestati."*

Veliki broj omladine žali se na vesvesu. Zbog čega? Zato što nisu zavoljeli Allaha kako treba. Da su zavoljeli Allaha kako treba, nestalo bi vesvesa. Postoji i drugi razlog, a to je što onaj ko ima vesvese uvijek pita o njima i žali se na njih, kao što smo spomenuli u prethodnoj osnovi. Molim Allaha da izliječi i pomogne svakom iskušanom muslimanu.

Dragi brate, vesvese će imati samo besposličar. Onaj kome je srce puno imanom i mozak zauzet razmišljanjem o susretu s Allahom ne može imati vesvese. Takav je daleko od vesvesa, zauzet razmišljanjem o Allahu i ljubavlju prema Njemu.

Kada te Allah zavoli, onda će se tvoje srce ispuniti ljubavlju prema Njemu, tako da nećeš biti okupiran drugima. Gospodaru naš, pokbni nam Svoju ljubav! Vidjet ćeš kako ćeš se tada posvetiti Njemu

Uzvišenom. Nećeš imati drugu brigu do zadovoljstvo svoga Gospodara i robovanja samo Njemu Uzvišenom tokom čitavog života.

Ako te zavoli, tvoje srce će biti ispunjeno ljubavlju prema Njemu, tvoji udovi će robovati Njemu a tvoj razum razmišljati o Njemu. Dakle, prva stvar kod ljubavi jeste da ona sasjeca vesvese.

Druga stvar: ljubav prema Njemu pretvara hizmet u slast. Jedan naš brat je otišao na umru te se brinuo o onima koji su zajedno s njim otišli, molim Allaha da primi od nas od vas i od njega i da nam podari hadž i umru, te sam mu rekao: neka tvoje srce, onda dok služiš njima bude obuzeto Allahom. Budi svjestan da te On gleda kako bi se još više povećala tvoja ljubav i slast u hizmetu.

Dragi brate, ako bi doveo čovjeka da ti kreči stan i ti budeš stajao iza njega i gledao, on će tada raditi obazrivo i pažljivo. Neka to bude tvoj osjećaj prema Gospodaru, osjećaj da stojiš pred Njim i da te On vidi i nadzire, Onaj koga voliš i zbog koga radiš. Tada ćeš raditi s ljubavlju i slašću. Ne samo strahom, već s ljubavlju, jer te tvoj Miljenik gleda. Svako voli da ga njegov Voljeni vidi kako uvijek radi za Njega.

Kada klanjaš znaj da je Allah svojim licem pred tobom dok god se ne okrećeš. Kada staneš na namaz znaj da te Allah gleda, da te vidi. Kad bi selefi uzimali abdest, njihova boja kože bi se promijenila. Pitali bi ih: "Šta vam je?" A oni bi odgovarali: "Znate li pred kim ćemo stati?" Zato je jedna od jako važnih osnova: svjesnost razuma prije obavljanja ibadeta jeste prisutnost ihlasa pri njihovom obavljanju.

Plemeniti brate, ljubav pretvara hizmet u slast. Jedan od selefa zaplakao je na sahrni te su ga upitali. "Šta te je rasplakalo?" "Plačem jer umirem, a moja duša se još uvijek nije zasitila noćnog namaza" odgovori on.

Drugi je na sahrni govorio: "Gospodaru moj, ako ikom dozvoliš da klanja u svom grobu onda dozvoli meni!" Subhanallah, nije se zasitio namaza pa želi klanjati i u svom grobu. Ovo su govorili zato što su istinski voljeli Allaha te bili svjesni i prisutni svojim umom pri obavljanju ibadeta. Ibadete su obavljali sa ljubavlju te je nestalo vesvesa i hizmet postao slast i smiraj pri svakom iskušenju i poteškoći.

Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: *"A radost moga oka je u namazu."*¹ To je istinska radost. To je slast u istinskom hizmetu. Jesi li zavolio svoga Gospodara te doživio ovu blagodat? Jesi li osjetio slast ljubavi i sreće nakon što si bio u džahilijetu?

U džahilijetu si jeo, pio i provodio se, izlazio sa djevojkama i slušao muzku, izlazio u kino i diskoteke, odlazio na more itd. Bio si u džehlu, bio si u zabludi, u teškom džahilijetu. Nakon toga Allaha je dao pa si se pokajao, ušao si u mesdžid i zavolio Allaha nakon što si volio djevojke, voliš Kur'an nakon muzike i pjesne; voliš klanjati umjesto da sjediš po kafanama i diskotekama, ići putem hajra nakon što si išao putem šera. Tada si osjetio razliku i spoznao čistoću. Kada si to doživio, onda ne možeš šutjeti. Moraš te osjećaje prenijeti drugima, moraš.

Na veliku žalost, puno nas kada se prihvati iltizama želi prenijeti svoje osjećaje drugima, a to radi na pogrešan način tako da odbija ljude umjesto da ih pridobije. Omrazi im vjeru, a to je haram. To je velika greška. Vidiš kako takvi govore: taj i taj šejh zabranjuje to i to, te ljudi zamrze i vjeru i šejha.

Ne, nije stvar u tome da govoriš o drugima, već da preneseš svoje osjećaje. Reci im: znate li šta osjećam? Zatim im prenesi svoje osjećaje. Reci im: kada sam na sedži osjećam to i to. Kada učim Allahovu Knjigu osjećam to i to... kada spominjem Allaha i kažem: *Subhanallahil azim ve bi hamdih*², moje srce se ispuni smirenošću i sigurnošću. Na taj način ćeš doprijeti do srca ljudi. Ali ako ne osjećaš to što govoriš, onda si lažov u svom iltizamu i još uvijek se nisi prihvatio iltizama kako treba. Zato doživi ljepotu i slast imana! Ispuni svoje srce ljubavlju da bi osjetio slast u hizmetu i kako bi tom ljubavlju stekao smiraj u problemima i poteškoćama!

Znaj, da ljubav niče promatranjem blagodati, kako kaže Ibn Kajjim. Od Allahova Poslanika se prenosi da je rekao: *"Volite Allaha zbog blagodati koje vam daje i volite mene zbog ljubavi prema Allahu."*³ Voli Allaha jer On je taj koji te hrani i koji ti daje.

1 Hadis bilježi imam Ahmed, 3/128, Nesai, 3949, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim.

2 *Subhanallahil azim ve bi hamdih* – slavljena je Uzvišeni Allah, Njemu pripada sva hvala.

3 Hadis bilježi Timnizi, 3789 a šejh Albani gaje ocijenio slabim.

Da, srca su stvorena takvim da vole one koji im čine dobročinstvo. Kada bi ti neki čovjek dao danas deset eura, sutra još deset, prekosutra isto tako i tako redom, a potom ti da sto cura pa hiljadu pa milion i tako ti povećava svakog dana, nema sumnje da ćeš ga jako zavoljeti. Pa znaš li onda kakva je tek situacija kad je onaj koji daruje Uzvišeni Allah. On ti je daravao milione i milione. Koliko samo vrijedi tvoje oko, koliko vrijedi tvoj sluh, koliko ti vrijedi dunjaluk onda kada izgubiš oči?

Allah ti je dao i još uvijek ti daje. Zamisli kada bi jedno udisanje koštalo samo jedan cent, koliko bi plaćao samo u toku jednog dana? Kada bi plaćao kao što plaćaš struju ili telefonski račun, koliko bi platio zauzvrat vazduha kojeg udišeš. Kada bi ti Allah obračunavao i uzelo imetak, zauzvrat govora i sluha koliko bi platio? Allah je dao da govoriš, On te je stvorio i ne traži ništa, osim da ga obožavaš. Gospodaru naš, podari nam svojom milošću ljubav kao što si nam svojom moći podario govor! Učini nas od onih koji razmišljaju o Tvojim blagodatima kako bi Te još više zavoljeli! Podari nam svoju ljubav, o Gospodaru!

Šta bi radio, dragi brate, kada bi za svaku od ovih blagodati postojao račun?! Zato razmišljaj o Allahovim blagodatima, zahvaljuj mu na njima i voli Ga iz sveg srca. Nema sumnje da će se onaj ko neprestano razmišlja o Allahovim blagodatima, gledajući na njih svojim okom i srcem, istopiti u ljubavi prema Uzvišenom Allahu, jer On Uzvišeni ti daje i od tebe ne čeka nikakvu novčanu nadoknadu za razliku od stvorenja. Trgovci posluju s tobom kako bi zaradili od tebe, dok Uzvišeni Allah "posluje" s tobom da bi mogao zaraditi. Daje ti, da bi ga zavolio. Pa voli ga, jer On je Darivatelj, voli Ga da bi ti dao, voli Ga da bi te zavolio!

Kaže Uzvišeni:

فَاذْكُرُواْ آيَاتِ اللّٰهِ

"I neka su vam uvijek na umu Allahove blagodati."

﴿Kur'an, 7:74﴾

Moj otac, Allah se smilovao njemu i svim muslimanima koji su preselili, kada bi se unorio, pitali bi ga: "Šta ti je?" On bi govorio:

"Elhamdulillah". Neki ljudi govore: Imam glavobolju, a glavobolja je zbog povišenog pritiska a povišeni pritisak je zbog želuca te tako nabraja kao da se žali na svoga Gospodara. Moj otac, Allah mu se smilovao, ovim želi kazati da ljudima ne otvaraš vrata žalbi, već im otvaraj vrata spominjanja blagodati.

Kada ljude upitaš o stanju, odgovaraju ti: dijete mi je bolesno, ne znam šta mi je ženu spopalo, stanujemo u prizemlju a u prizemlju ima vlage, komšije su ispred nas da ne možemo otvoriti prozore, djeca igraju po ulici pa nam galame... žalba za žalbom, te tako žive žaleći se. Subhanallah!

Jesi li naišao, dragi brate, na insana koji sjedne s tobom pa ti kaže: Allah mi je dao to i to... Jesi li i ti tako nekada postupio? Jesi li ikada sjeo sa ljudima i rekao: hvala Uzvišenom Allahu Koji me je počastio, bio sam siromah bez komada hljeba pa me je Allah bogatim i neovisnim učinio, Allah me je spasio, a ja to nisam zasluživao. Allah mi je podario i ženu i i djecu i stan. Zdravije mi je, hvala Allahu, odlično. Hvala Allahu i posao mi je dobar, moje kolege me poštuju i vole i plata je dovoljna. Hvala Allahu sve je kako treba. Je li iko sjeo s tobom i rekao ti ove riječi?

Ti se danas na svakom sijelu žališ ljudima na glavobolju i probleme, na ženu, djecu, kuću, posao i brige, pored toga što ti Allah naređuje suprotno. Kaže Uzvišeni:

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۝۱۱

"I o blagodati Gospodara svoga kazuj!" ﴿Kur'an, 93:11﴾

Gdje je tvoj govor o blagodatima? Gdje je tvoja ljubav? Ljubav niče raznišljanjem o blagodatima.

Jedne prilike obavljao sam umru, a ovo ti navodim kao primjer, da znaš kako postupiti, a bio sam malo bolestan hvala Allahu. Nakon što sam obavio tavaf, vidio sam da me noge bole tako da nisam u stanju hodati te sam iznajmio stolicu kako bi obavio Saj. U haremu ima ljudi koji iznajmljuju stolicu gurajući te na njoj za oko pedeset rijala. Dok sam tako odmarao gledajući ljude, vidio sam ženu koja nije mogla hodati a

koja se oslanjala na zidove Safe i Merve. "Sačekaj me malo", rekoj joj. Pozvao sam mladića koji iznajmljuju stolice i rekao joj: "Sjedi!" "Nemam para", odgovori ona. "Ja sam platio", rekoj joj. Ona tada reče: "Kako si samo plemenit, o Gospodaru! Ti me vidiš i znaš moje stanje te si mi dao stolicu. Ja te volim, o Gospodaru!"

Koliko je vrijedna ova riječ, draga braćo?! Koliko iznosi to da nekog podstakneš da ispolji svoju ljubav prema Allahu?! Tako mi Allaha, milioni i milioni nisu srazmjerni tome...

Moj Gospodar me je počastio i dao mi to i to, uradio to i to, tražio sam od Njega to i to pa mi je podario, prekrio je moje mahane i sačuvao me od toga i toga. Na taj način se govori o blagodatima, a ne da se naš govor svede samo na žaljenje. To je ono što vam želim kazati. Želim da i vi radite ovako i da učinite da ljudi zavole Allaha.

A ako ljubav prema Allahu se rađa raznišljanjem o blagodatima, onda se ona učvršćuje slijeđenjem sunneta. Molim Uzvišenog Allaha da nas učini od onih koji slijede sunnet i da nas sačuva od novotara i novotarija. Ljubav se, dakle, učvršćuje slijeđenjem sunneta. Budi iza svoga Poslanika Muhammeda, ﷺ, stići ćeš! Budi jedan, Jedinom na jedinom putu! Budi vlasnik jednog lica a ne dvoličnjak, drži se tevhida i budi iskren Jedinom na jedinom putu, a to je put slijeđenja sunneta!

Ustraj na putu Vjerovjesnika Muhammeda, ne skreći s njega i "ne mijenjaj boje"! Ustraj na sunnetskom putu! Molim Uzvišenog Allaha da nas učvrsti u vjeri.

Poslije učvršćivanja dolazi povećanje ljubavi, a ono biva ispoljavanjem slabosti. Ispolji svoju slabost i nemoć pred Uzvišenim Allahom, jer ono što nije uz Allahovu pomoć, neće biti. Kaže Uzvišeni:

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ

"A vi ćete htjeti samo ono što Allah hoće." ﴿Kur'an, 76:30﴾

Stoga ljubav se povećava ispoljavanjem slabosti i nemoći i poniznosti pred Uzvišenim Gospodarom.

Šejhul islam Ibn Tejmije je vidio čovjeka kako stoji na suncu otkrivene glave te je upitao o njemu pa su mu rekli da se zavjetovalo da neće sjesti u hlad. Šejhul islam mu reče: "*O neznalico, ovo je lažna bogobojaznost.*" Allah ti kaže: Obuci se, prekrij se i jaši, a ti se praviš da si bogobojazan.

Kaže Uzvišeni:

إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ

"Sadaka pripada onima koji su siromašni..." ﴿Kur'an, 9:60﴾

Ispolji svoju slabost i siromaštvo, kako bi ti Allah uzvratio sadakom. Ispolji slabost da bi ti se smilovao.

Ibn Dževzi kaže: "*Ispolji svoju slabost koliko god možeš, jer blagost dolazi sa slabošću.*"

Kad god ispoljiš svoju slabost, On će biti još blaži prema tebi. Ne govori: Ja mogu podnijeti to i to i mogu uraditi to i to. Ne! Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: "*Ne priželjkujte sukob sa neprijateljem, već od Allaha tražite da vas sačuva, a kada se s neprijateljem sukobite, onda ustrajte.*"¹

Molim Allaha da nas sačuva i na dunjaluku i na ahiretu.

Nemoj misliti da si jak. Neki govore: Plašiš se za nas na fakultetima zbog pomiješanosti muškaraca i žena? Ne, mene to ne interesuje, kada bi ispred mene bilo hiljadu razgolićenih žena, ja bih ostao potpuno ravnodušan. Takvom kažem: molim Allaha da ti oprost. Većina ljudi govori ovakve riječi, a ne ispoljava svoju slabost već se oslanja na sebe pa biva među prvima kojima se lomi vrat od onoga čega se nisu pribojavali, biva među prvima koji padnu u fitnu.

Zato se skloni u Allahovo okrilje, jer si slab. Kaže Uzvišeni:

¹ Hadis je muttefekun alejhi. Buhari, 2966, Muslim, 1742.

وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ۨ۸

"A čovjek je stvoren slabim!" ﴿Kur'an, 4:28﴾

Allah te je stvorio slabim, kako bi se sklonio u Njegovo utočište. U komentaru ovog ajeta šejhul islam Ibn Tejmije kaže: "*Slabim spram strasti njegova spolna organa.*" Tvoj oslonac na samog sebe u suočavanju fitni predstavlja veći grijeh od počinjenog grijeha. Allahov Poslanik, ﷺ, je govorio: "*Gospodaru moj, ne prepuštaj me samom sebi ni za treptaj oka!*"¹

Gospodaru moj, ne prepuštaj nas nama samima pa da izgubljeni budemo! Ne prepuštaj nas nama samima ni za treptaj oka, ni manje od toga... amin!

Brate, kojeg volim u ime Allaha, o ti, koji želiš stići do Uzvišenog Allaha, ako voliš svoga Gospodara jesi li se zapitao: Da li te Allah voli? Nije stvar u tome da li Ga ti voliš već da li on tebe On voli, a znak da te On zavolio jeste to što te učini da se posvetiš Njemu, da živiš radi Njega. Ako te zavoli, učini će tvoje srce da Ga voli, tvoje udove da robuju samo Njemu i tvoj razum da razmišlja o njemu.

Znakovi Allahove ljubavi prema robu:²

1. Slijedenje Allahova Poslanika, ﷺ. Kaže Uzvišeni:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ۢ۳۱

1 Hadis bilježi Bezzar u svom djelu "Kešful estar", 3190, Ebu Nuajm u "Hiljetu", 7/238, imam Ahmed, 5/42, Ebu Davud, 5090. Šejh Albani je hadis ocijenio dobrim.

2 Pogledaj "Rijadus-salihin", poglavlje o znakovima Allahove ljubavi prema robu, 194–195.

"Reci: 'Ako vi Allaha volite, onda mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehе vam oprostiti! A Allah prašta i milostiv je!'" ﴿Kur'an, 3:31﴾

2. Poniznost prema vjernicima, ponos spram nevjernika, borba na Allahovom putu, i činjenica da se rob u ime Allaha ne boji ničijeg prijekora. Ove četiri stvari sadržane su u riječima Uzvišenog:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ٥٤

"O vjernici, ako neko od vas od svoje vjere otpadne – pa, Allah će, sigurno, umjesto njih dovesti ljude koje On voli i koji Njega vole, prema vjernicima ponizne, a prema nevjernicima ponosite; oni će se na Allahovu putu boriti i neće se ničijeg prijekora bojati. To je Allahov dar, koji On daje kome hoće – a Allah je neizmjerно dobar i zna sve." ﴿Kur'an, 5:54﴾

3. Približavanje Uzvišenom Allahu nafilama. Od Ebu Hurejre, ؓ, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: "*Ko je neprijatelj mom evliji, Ja mu obznanim rat. A moj rob se ne može približiti Meni više od onoga što sam mu propisao (od farzova). A kada se Moj rob bude neprestano približavao Meni nafilama Ja ga zavolim. A kada ga zavolim postanem njegov sluh kojim čuje, njegov vid kojim vidi, njegova ruka kojom uzima i njegova noga kojom kroči¹. Ako od Mene nešto zatraži, Ja mu dam i ako kod Mene zatraži utočište, Ja mu ga pružim.*"²

4. Prihvatanje od stanovnika Zemlje. Od Ebu Hurejre, ؓ, prenosi se da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: "*Kada Allah zavoli nekog Svog roba, pozove Džibrila i kaže mu: 'Ja volim tog i tog, pa ga voli i ti' - i Džibril ga zavoli. Zatim Džibril razglasi stanovnicima nebesa: 'Allah*

1 Kada se u ovom hadisu spominju čula i organi od roba koji postaju Allahovi poput sluha, vida, ruku, nogu, hoće se reći da će ih Allah štiti od harana. Op.prvc.

2 Hadis bilježi Buhari.

*voli tog i tog, pa ga volite i vi' – pa ga zavole stanovnici nebesa, a zatim ga prihvate i stanovnici Zemlje."*¹

U rivajetu Muslima stoji: *"Kada Allah zavoli nekog Svog roba, pozove Džibrila i kaže mu: 'Ja volim tog i tog, pa ga voli i ti' i Džibril ga zavoli. Potom Džibril kaže stanovnicima nebesa: 'Allah voli tog i tog, pa ga volite i vi' – pa ga zavole stanovnici nebesa a zatim ga prihvate i stanovnici Zemlje. A kada Allah zamrzi nekog Svog roba, pozove Džibrila i kaže mu: 'Ja mrzim tog i tog, pa ga i ti mrzi' - i Džibril ga zamrzi. Potom Džibril kaže stanovnicima nebesa: 'Allah mrzi tog i tog, pa ga i vi mržite' i oni ga zamrže. Tada ga zamrže i stanovnici Zemlje."*²

5. Obožavanje Uzvišenog Allaha Njegovim lijepim imenima i savršenim svojstvima. Od Aiše, , se prenosi da je Allahov Poslanik, , poslao čovjeka kao emira jednoj skupini boraca. On im je stalno predvodio namaz završavajući sa surom El-Ihlas. Kada su se vratili Allahovom Poslaniku, , to su mu spomenuli te je on rekao: *"Pitajte ga zbog čega to radi?"* te su ga pitali a on im je odgovorio: *"Zato što je u njoj opis Milostivog pa stoga volim da je učim."* Allahov Poslanik, , im tada reče: *"Obavijestite ga da ga Uzvišeni Allah voli."*³

Istraži kod sebe, plemeniti brate, znakove Allahove ljubavi, jer nije stvar u tome da tvrdiš da ga voliš, već je stvar u tome da On voli tebe. Znaj da je ova mesela međusobno povezana, jer ti Ga nećeš voljeti sve dok On ne zavoli tebe i potom učini da i ti zavoliš Njega. Tako da je tvoja ljubav prema njemu okružena s dvije ljubavi od Njega. Ljubav prije tvoje ljubavi prema Njemu i ljubav nakon tvoje ljubavi prema Njemu.

Zaslužuješ li Allahovu ljubav? Požuri, jer Allah je plemenit!

¹ Buhari, 3209.

² Muslim, 2637.

³ Buhari, 7375, Muslim 813. Hadis je muttefcckun alejhi.

Dvadeset šesta osnova:

**Za svako uživanje na dunjaluku,
skida se tvoj zalog na ahiretu**

Obuzeo me strah kada sam u Muslimovom Sahihu pročitao hadis Allahova Poslanika, ﷺ: *"Nema nijedne skupine koja se bori na Allahovom putu uzimajući ratni plijen a da se time nisu unaprijed naplatili sa dvije trećine svoje nagrade od ahireta, tako da im je preostala samo jedna trećina nagrade na ahiretu. A ako ne steknu nikakav plijen onda će njihova nagrada biti potpuna."*

Kao da sam ga pročitao prvi put u svom životu, uplašio sam se.

Iz ovog hadisa shvatamo da su oni koji se bore i zaplijene imetak na taj način "požurili" uzevši dvije trećine svoje nagrade još na dunjaluku, tako da im je ostala nagrada od jedne trećine za ahiret. Ono što si uzeo od dunjaluka koliko si zauzvrat njega izgubio na ahiretu? Sve što uzmeš od dunjaluka skida tvoj zalog i "kredit" na ahiretu. Uzeo si od dunjaluka imetak, auto ili nešto drugo- skida se sa tvog kredita na ahiretu. Stoga na ahiretu siromah i bogat neće biti podjednaki, pored toga što će u Džennetu biti i bogatih.

Kaže Uzvišeni:

أَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا

"Vi ste u svom životu na Zemlji sve svoje naslade iskoristili."﴿Kur'an, 46:20﴾

ثُمَّ لَئِنْ لَمْ يَمُنُّوا بِعِنَابِنَا

"Zatim ćete toga dana o blagodatima biti pitani sigurno!" ﴿Kur'an, 102:8﴾

Sve što uzmeš od dunjaluka je, ustvari, skidanje sa tvog zaloga na ahiretu. Stoga kaže naš Gospodar:

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ٢٤

"Jedite i pijte radosni, za ono što ste u danima minulim zaradili!" ﴿Kur'an, 69:24﴾

Ibn Kesir govoreći o ovom ajetu kaže: *"Bit će im izgovorene ove riječi kao izraz Allahove milosti, nagrade i dobročinstva, jer, u suprotnom, u Buharijinom Sahihu se prenosi da je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: 'Radite i djelujte u skladu s istinom, ako niste u stanju onda blizu tome, i znajte da nikog od vas neće njegovo djelo uvesti u Džennet.'* 'Ni tebe, o Allahov Poslaniče', upitaše. 'Ni mene, osim ako me Allah ne obaspe svojom milošću.'"^{1 2}

Ako te dobro djelo samo po sebi neće uvesti u Džennet, onda kakav je tek slučaj sa lošim djelom. Tvoja loša dunjalučka opskrba, kad god se nagomila upropaštava ti ahiret, a Uzvišeni je rekao: **"Za ono što ste u minulim danima radili"**, kako bi podigao tvoju ambiciju na putu prema Njemu Uzvišenom.

Ko se bude odao nasladama na ovom svijetu, bit će mu uskraćene naslade na ahiretu. Zato se posveti Allahu i ahiretu i ne odaji se dunjaluku i njegovim nasladama i strastima. Posveti se onom što je vrijedno, jer su ahiretske naslade i bolje i trajnije.

وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَّعٌ ٢٦

"Oni se raduju životu na ovom svijetu, a život na ovom svijetu prema onom svijetu samo je prolazno uživanje." ﴿Kur'an, 13:26﴾

1 Buhari, 6467, Muslim, 2818. Hadis je muttefekun alejhi.

2 "Tefsirul Kur'an il azim", 4/416.

Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: *"Obraduj ovaj ummet, visokim položajem, nagradom, predvodništvom i namjesništvom na Zemlji. A ko od ovog ummeta bude radio djelo ahireta radi dunjaluka, takav na ahiretu neće imati udjela."*¹

Kaže Uzvišeni:

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَدَّبْتُمْ طَيْبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ
الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْرَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ
تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ۚ

"A na Dan kad budu oni koji nisu vjerovali Vatri izloženi, reći će se: 'Vi ste u svom životu na Zemlji sve svoje naslade iskoristili i u njima uživali, a danas sramnom patnjom bit ćete kažnjeni zato što ste se na Zemlji, bez ikakva osnova, oholo ponašali i što ste grijeshili.'" ﴿Kur'an, 46:20﴾

One koji žele dunjaluk i takmiče se u njegovom gomilanju, moraš podsjetiti na stanje Allahova Poslanika, ﷺ, te da je on preselio, a nije zasitio svoj stomak ni najgorom vrstom hurmi tri dana uzastopno. Jedan dan bi bio sit, drugi bi bio gladan, dva dana sit treći bi gladovao. Ne bi prošla tri dana uzastopno a da je sve vrijeme bio sit. Kada si ti zadnji put bio gladan? Mi nismo nijedan dan gladni, ali smo i pored toga nezadovoljni i ne zahvaljujemo na Allahovim blagodatima. Gospodaru naš, oprostí nam i učini nas zahvalnim na Tvojim blagodatima!

Ako si ovo shvatio, shvatio si i ovu osnovu. Naš uzor je Allahov Poslanik, ﷺ, najbolji putnik prema Uzvišenom Allahu. Stoga sve što uzimaš od ovog dunjaluka, umanjuje tvoj zalog na ahiretu. Jedan od ashaba kaže: *"Prihvatili smo islam s Allahovim Poslanikom, ﷺ, a neko od nas nije imao čime zasititi svoj stomak. Među nama ima onih koji su preselili i nisu stekli ništa od ovog dunjaluka, poput Musaba ibn Umejra. Preselio je, a nismo imali čefin za njega osim jednog ogrtača kojim, kada bi mu prekrili glavu, otkrile bi se noge, a kada bi mu prekrili noge,*

¹ Hadis bilježi imam Ahmed, 5/134, Ibn Hibban, 2/132, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u "Sahihul džamii", 2822. A koliko je danas samo onih koji rade djela ahireta radi dunjaluka počevši od Allahove Knjige koju neki uče, uzivajući novčanu nadoknadu za učenje hatmi i jasina. Op.prev.

otkrila bi se glava. Allahov Poslanik, ﷺ, nam je rekao: **'Pokrijte mu glavu a preko nogu stavite žukvu'**.^{1, 2}

Musab ibn Umejr koji je sam osvojio Medinu, koji tada sa sobom nije imao nikog drugog osim Abdullaha ibn Umri Mektuma. Vođa koji je osvojio Medinu Kur'anom umire, pa mu ne nalaze ćefin. Koliko ti imaš odjeće?! Koliko košulja imaš ti, dragi brate, i koliko haljina imaš ti, cijenjena sestro?! Koliko odijela posjeduješ?! Koliko i koliko...

Kada je Selmanu el-Farisiji, ؓ, došla smrt zaplakao je. *"Šta te je raspalakalo"*, upitaše ga. On im reče: *"Allahov Poslanik, ﷺ, nam je ostavio oporuku, a ja vidim da sam je prekršio."* *"A šta vam je to oporučio Allahov Poslanik, ﷺ"*, upitaše ga. *"Oporučio nam je da opskrba jednog od nas bude poput opskrbe putnika"*, odgovori Selman.³ Kada je preselio izračunali su vrijednost njegove ostavštine te su našli svega šesnaest dirhema⁴, pa gdje su oni koji ostavljaju hiljade i milione?! Gdje su oni koji ostavljaju zemlju i usjeve?! Gdje su oni koji ostavljaju zgrade, prodavnice i dućane?! Gdje su oni u odnosu na ashabe Allahova Poslanika, ﷺ. Sve te naslade i uživanja umanjuju tvoj zalag na ahiretu, zato budi oprezan! Budi oprezan prije nego dođeš tamo i ne nađeš ništa što bi te obradovalo!

Od Abdullaha ibn Omra, ؓ, prenosi se da je rekao: *"Allahov Poslanik, ﷺ, me je uzeo za rame i rekao: 'Budi na dunjaluku kao da si stranac ili prolaznik.'"*

Abdullah ibn Omer je nakon toga govorio: *"Kada omrkneš ne očekuj zoru, a kada osvaneš ne očekuj noć. Uzmi od svog zdravlja za svoju bolest i od svog života za svoju smrt."*⁵

Imam Nevevi, rahimchullah, kaže:

"Riječi Poslanika, ﷺ: 'Budi na dunjaluku kao da si stranac ili prolaznik', tj. ne budi sklon dunjaluku, ne uzimaj ga za svoj dom, ne govorkaj svojoj duši da ćeš ostati na njemu i ne veži se za njega osim koliko se stranac veže za mjesto koje će napustiti i vratiti svojoj porodici."

1 Žukva – vrsta mirisnog cvijeća.

2 Buhari, 4047.

3 Hadis bilježi imam Ahmed, 5/438, Ibn Madže, 4014, Ibn Hibban, 2/706, a šejh Albani ga je hadis ocijenio vjerodostojnim.

4 Šesnaest dirhema je vrijednost oko nepunih 10 eura.

5 Buhari, 6416.

To je i značenje riječi Selmana el-Farisija, ة, koji kaže: 'Moj Miljenik mi je naredio da od dunjaluka uzmem koliko je putniku potrebno opskrbe'.

Nadaš se vječnosti u kući prolaznoj.
Zar si ikad čuo za sjenku koja miruje?

'Od svoga života za svoju smrt', tj. naredio mu je da pripremi opskrbu, poput riječi Uzvišenog:

وَلْتَنْتَظِرُنَّ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِإِعْتَادٍ

"I neka svaki čovjek gleda šta je za sutra pripremio."

﴿Kur'an, 59:18﴾

Čovjek ne smije biti nemaran pa da ga u takvom stanju zatekne smrt te da govori:

رَبِّ أَرْجِعُونِ ۙ ۙ ۙ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ

"Gospodaru moj, povrati me da uradim kakvo dobro u onome što sam ostavio!" ﴿Kur'an, 23:99-100﴾

Gazali, rahimehullah, kaže: 'Čovjekovo tijelo je poput mreže kojom "lovi" dobra djela. Pa ako stekne hajr pa potom preseli, to će mu biti dovoljno i neće imati potrebe za tom mrežom koju je napustio svojom smrću. Nema sumnje da, kada insan preseli, nestaje njegova pohota za dunjalukom te mu se duša tada uželi dobrim djelima jer su ona kaburska opskrba. Pa ako bude posjedovao tu opskrbu, ona će mu biti dovoljna, a ako je ne bude posjedovao tražit će da se ponovo vrati na ovaj svijet kako bi se opskrbio, ali će tada biti kasno jer mu je mreža (tj. tijelo) već oduzeta, pa će mu biti rečeno: Ne, iskoristio si šansu. Tada će on ostati vječito zbunjen, kajući se zbog svoje nemarnosti u pogledu sticanja opskrbe. Stoga je rekao Abdullah ibn Omer: 'Uzmi od svog života za svoju smrt.' A nema snage niti moći osim uz Svevišnjeg Allaha.'"¹

Dragi brate, povećaj svoj zalog ahireta, jer među ljudima ima onih koji se puno opskrbljuju, a ima i onih koji to slabo čine. Možda ćeš reći:

1 "Šerhu el-erbeine en-Nevevije", 125-128.

Šta da radim, Allah mi je dao puno imetka, zar da ga bacim na ulicu? Kažem ti: Ne, već ih udijeli siromašnim, kako bi to našao na ahiretu. Sin Ademov govori: "Moj imetak, moj imetak, pa će mu biti rečeno: o sine Ademov, ti nemaš ništa od imetka osim onoga što si potrošio jedući, iznosio oblačeći, ili udijelio sačuvavši za ahiret."

Imetak je Allahov. On ti je dao imetak, stoga, ga "vrati". Ne govori mu: moj imetak, jer On Uzvišeni je u stanju da te osiromaši i oduzme imetak pa da postaneš siromah i nevoljnik. Zar nećeš biti zahvalan Uzvišenom Allahu što ti je podario od Svog imetka i koji te pored toga nagrađuje i uzdiže onda kada taj imetak vraćaš Njemu time što ga udjeljuješ na Njegovom putu? Zar se ne stidiš svoga Gospodara?! Stoga ako imaš imetak, udijeli ga na Allahovom putu.

Kada ovo shvatiš onda ćeš shvatiti zašto Allahov Poslanik, ﷺ, kaže: *"Tako mi Allaha, ne bih volio da imam zlata koliko brdo Uhud pa da zanoći kod mene tri noći a da je ne postupim ovako, ovako i ovako"*^{1, 2}

Govoreći o hadisu Allahova Poslanika, ﷺ: *"Budi zahid na dunjaluku, zavoljet će te Allah, budi zahid od onoga što je u rukama ljudi, zavoljet će te ljudi"*³, imam Nevevi kaže:

"Zuhd je ostavljanje onoga za čim čovjek nema potrebu na dunjaluku pa makar se radilo i o halalu, i ograničavanje na ono što je čovjeku dovoljno na dunjaluku. El-vereu⁴ jeste ostavljanje sumnjivih stvari. Neki kažu da su zahidi najpametniji ljudi, jer su zavoljeli ono što Allah voli, a prezreli ono što Allah prezire od dunjaluka. Govoreći o pokuštenosti dunjaluka, imam Šafija kaže:

*Okusih i ja, dunjaluk poput drugih,
njegove blagodati i tjegobe njegove.
Vidjeh ga samo kao obmanu golemu,
kao priviđenje vode u pustinji žarkoj.*

On je poput sočne krepale životinje,

1 Tj. da ga brzo podijeli na Allahovom putu.

2 Buhari 2389, Muslim 991. Hadis je muttefekun alejhi.

3 Hadis bilježi Ibn Madžc, 4102, a šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnimu "Silsiletu es-sahiha", 944.

4 El-vereu – visok stepen bogobožnosti.

okružen psima koji ga rastržu.
Budeš li se u životu te lešine klonio,
ni miljenici njeni dirati te neće.

Ako je nekada i ti rastrgati kreneš,
od paščadi njenih napadnut ćeš biti.
Udalji se zato od svih suvišnih stvari,
jer, grijeh je bogobojaznom da ih gomila.

Riječi imama Šafije: 'Jer, grijeh je bogobojaznom da ih gomila', ukazuju na zabranu da se čovjek raduje sticanju dunjaluka.¹ To jasno spominje i imam Begavi u svom tefsiru kod riječi Uzvišenog:

وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا

'Oni se raduju životu na ovom svijetu.' ﴿Kur'an, 13:26﴾

Također pod dunjalukom koji je pokuđen, cilja se na traženje onoga što je preko potreba, a što se tiče traženja onoga što je potrebno, to je vadžib.

Imam Šafija, rahimehullah, također, kaže: 'Traženje viška halala od dunjaluka jeste kazna kojom je Uzvišeni iskušao nosioce tevhida.'

Uzvišeni je pohvalio one koji su umjereni, pa kaže:

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا

'... i oni koji, kad udjeljuju, ne rasipaju i ne škrtare.'
﴿Kur'an, 25:67﴾

Davno je rečeno: Umjerenost u životu će te poštediti polovine tvojih poteškoća, a umjerenost je da budeš zadovoljan onim što ti je dovoljno."²

¹ Osim ako se čovjek raduje što mu dolazi imetak želeći da ga udijeli na Allahovom putu. Op.prev.

² "Šerhu el-erbeine en-Nevevije", 102-105.

Jedan čovjek, molim Uzvišenog Allaha da mu olakša nevolju i pomogne u vraćanju duga, mi kaže da svakog mjeseca plaća 60.000 džunejha kamate. Rekoh mu: Da svakog mjeseca udjeljuješ siromašnima 60.000 džunejha, koliko bi bio bogat na ahiretu?! Želi vratiti dug nakon što se uvalio u propast. Molim Allaha da uputi svakog grešnika kamataša. Da, kamata znači objavljivanje rata Allahu. Kaže ovaj čovjek: "Put banke je put propasti." Nema nikoga koji krene putem kamate, a da ne propadne. Molim Allaha da muslimane udalji od kamate. Gospodaru naš, utječemo ti se od kamate, zinaluka i muzake!

Kada bi se imetak koji se gomila udijelio u Allahovom zadovoljstvu, ljudi bili sretni i smireni i Allah bi bio zadovoljan s njima. Koliko je samo ljudi koji neprestano ponavljaju: ako se udaljim od banke i ne stavjam novac u nju, šta da onda radim? Da ih uložim u kakav projekt? Bojim se da ću propasti! Kažem: Udijeli ih na Allahovom putu, to je najbolji projekt! Da, to je rješenje. Ako imaš viška imetka i želiš ga staviti u banku ili uložiti u nekakav dunjalučki projekt, kažem ti: ne, već udijeli na Allahovom putu jer, tako mi Allaha mirno kojeg drugog boga nema, ima siromaha koji nemaju šta da jedu. Tako mi Allaha, ima siromaha koji nemaju ni tvrdu lepinju, siromaha koji meso nisu vidjeli mjesecima, kada bi im odnio jednu kokošku, polctjeli bi od radosti. Pa, o ti, koji želiš jesti meso s mesom, želiš gomilati dunjaluk, a tvoja braća nemaju čime utoliti glad!

Nahrani siromašne i budi darežljiv prema njima. Udijeli im i budi blag prema njima, jer imetak je Allahov, On je taj koji te je učinio bogatim.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ

"O ljudi, vi ste siromasi, vi trebate Allaha." ﴿Kur'an, 35:14﴾

Gospodaru moj, nahrani siromašne muslimane, učini ih neovisnim Tvojom dobrotom i plemenitošću, o Najmilostiviji! Gospodaru moj, blagoslovi muslimanima imetak koji si im podario!

Talha ibn Ubejdullah et-Tejmij, plemeniti ashab, o kojem je Allahov Poslanik, ﷺ, rekao: **"Koga raduje da gleda u čovjeka koji hoda po zemlji, a koji je preselio, neka gleda u Talhu ibn Ubejdullaha."**

Kaže Abdur-Rahman Refet Baša, govoreći o njemu:

– Ovo je priča o Talhi ibn Ubejdullahu, živom šehidu. Što se tiče njegovih nadimka, 'Talhatul-hajr' i 'Talhatul-džud'¹ imaju stotinu priča. Jedna od njih je i ta da je Talha bio bogati trgovac. Jedne prilike iz Hadramevta mu je stigao imetak u iznosu od 750.000 dirhema te je Talha zanoćio potišten i tužan. Došla mu je njegova žena Ummu Kulsum, kćerka Ebu Bekra es-Siddika, i upita ga: "Šta ti je, o Ebu Muhammede, da mi nisi šta zamjerio?" "Ne, divna li si ti saputnica mužu, već razmišljam i kažem: Kakvo mišljenje ima čovjek koji spava a ovoliki imetak je u njegovoj kući?!" "A zašto te zabrinuo imetak, kada osvaneš podijeli ga među nevoljnicima i bližnjim". "Allah ti se smilovao, doista, si ti upućena kćerka upućenog", reče Talha. Pa kada je osvanuo, stavio je imetak u kesice a potom ga podijelio među siromašnim ensarijama i muhadžirima.

Bilježi se isto tako da je neki čovjek došao Talhi i zatražio da mu nešto udijeli, spominjući kako ga s njim veže rodbinska veza. Talha mu reče: "Niko mi prije tebe nije spomenuo ovu rodbinsku vezu. Ja imam zemlju za koju mi Osman ibn Affan daje 300.000 dirhema pa ako želiš uzmi zemlju ili prodat ću zemlju Osmanu, a ti uzmi novac." Čovjek mu reče: "Uzet ću novac". Talha je prodao zemlju i dao mu novac. Blago se Talhi na njegovom nadimku Talhatul-hajr i Talhatul-džud kojim ga je nazvao Allahov Poslanik, ﷺ. Allah bio zadovoljan njime i osvijetlio mu njegov mezar."²

Brate muslimanu, ti imaš viška, ovaj govor ne upućujem samo bogatim, pa udijeli ga: podigni mesdžid, napravi bolnicu za liječenje bolesnih besplatno. Napravi projekt finansiranja siromašnih porodica, pomozí imetkom čestitoj omladini koja nije u stanju da sklopi brak, finansiraj studenta koji stiče šerijatsko znanje kako bi nakon toga koristio ummetu. Uloži svoj imetak u ahiretskim projektima kako bi ti koristili kod Allaha. U suprotnom, bit će skinuto sa tvog zaloga na ahiretu!

¹ 'Talhatul-hajr' i 'Talhatul-džud' u prevodu, Talha dobra i Talha dobročinstva.

² "Iz života ashaba", 492-493.

Dvadeset sedma osnova:

**Čovjek je s onim koga voli, pa izaberi
svog miljenika još na dunjaluku**

Neki čovjek mi je rekao kako voli neku glumicu te sam mu rekao: Da li bi volio biti proživljen s njom? Želiš li biti s njom ili sa Poslanikom, ﷺ? S kim voliš biti?

Neki beduin je pitao Allahova Poslanika, ﷺ, o čovjeku koji voli neke ljude ali ih nije stigao svojim djelima, te mu je Poslanik, ﷺ, rekao: "**Čovjek je s onim koga voli.**"¹

Voliš li biti sa pokvarenjacima i razvratnicima?!

Kada je Enes ibn Malik čuo ovaj hadis, rekao je: "*Nakon islama ničemu se nismo tako obradovali kao što smo se obradovali ovom hadisu 'čovjek je sa onim koga voli', jer ja volim Allahova Poslanika, ﷺ, Ebu Bekra i Omera i nadam se da ću biti s njima u Džennetu.*"

Stoga je jedna od mojih poruka koju sam putem telefona poslao braći glasila: Gospodaru moj, Ti znaš da ja, iako griješim prema Tebi, volim one koji su pokorni Tebi, pa mi upiši to u dobra djela koja me približavaju Tebi!

To su korisne poruke, a one koje se danas pišu i šalju predstavljaju praznu priču. Napiši nešto što je korisno, jer telefon je blagodat zato ga ne koristi u griješenju. Zašto ga koristiš za razonodu i provod?! Iskoristi ga u pokornosti Allahu i širenju međusobne ljubavi u ime Allaha. Napiši: Danas je ders na tom i tom mjestu, zatim pošalji poruku onima koji su na tvom imeniku. Pa ako dođu, onda je veliki hajr, ako ne dođu opet će djelo biti na vagi tvojih dobrih djela. Napiši ajet kojim si se okoristio, napiši ga i pošalji. Napiši i hadis kojeg si čuo i

¹ Buhari, 6168, Muslim, 2641. Hadis je muttefekun alejhi.

pošalji. Pozivaj Allahu ljubavlju, ne bi li Allah dao da se drugi okoriste tobom.

Ako ovo uradiš i budeš živio na ovome, onda voliš hajr i one koji ga čine te ćeš tako biti proživljen sa njima, Allahovom dozvolom. A onaj ko voli neku estradnu zvijezdu, glumca, pjevačicu, bit će proživljen sa njima. Koga voliš, bit ćeš s njim. Ako voliš nekog fudbalera, glumicu ili pjevačicu, bit ćete zajedno na Sudnjem danu na istom mjestu, a nakon toga Džehennem, da nas Allah sačuva od njega.

Međutim ako voliš Allaha i one koje Allah voli, bit ćeš u Allahovoj blizini u Firdevsu el-eala. Kaže Allahov Poslanik, ﷺ: ***"Kada tražite od Allaha onda tražite Firdevs, jer je on najuzvišeniji dio u Džennetu i njegov središnji dio. Od njega teku džennetske rijeke, a iznad njega je arš Milostivog."***¹

Ako voliš Allaha, bit ćeš u Njegovoj blizini, ako voliš Poslanika, ﷺ, bit ćeš s njim. Ebu Bekr es-Siddik, Omer, Osman, Alija, Ebu Derda, Enes, Ebu Zerr, Muaz su istinske zvijezde, pa ako ih voliš, bit ćeš sa njima tamo na ahiretu. Da, to su ljudi koji zaslužuju ljubav, pa odaberi koga voliš?

Pitanje ljubavi u našem vremenu je, doista, čudno pitanje, jer ljudi danas vole sve i svašta. U novinama sam čitao kako su se dva čovjeka posvadala i podigla parnicu zbog ružne riječi. Čudno je da vidiš ljude kako vole izgovarati ružne riječi. Ljudi su ranije birali riječi i govor u kojem ima edeba i ukusa. Neki od njih oponašali su Francuze istančavanjem govora i izgovaranjem glasa "f" kao "g", iako se ne slažemo sa njima po tom pitanju, jer je naš jezik uvažen i u njemu je sva ljepota i edeb, ali želim reći kako su ljudi voljeli lijep i drag govor, dok danas ljudi vole uličarski govor. Vole ulične riječi, govor prostaka i latalica i uz to ih vidiš kako se ponose tim govorom i riječima.

Doista imamo potrebu da tragamo za svakom lijepom riječju, svakim lijepim gestom i pokretom kako bi se njima koristili u svom kontaktu sa ljudima. Na taj način bi stekli njihovu ljubav i omilili im Allaha, kako bi bili s njima a i oni s nama na putu ljubavi prema Uzvišenom Allahu. Pogledaj u blagost i edeb u međusobnom ophođenju

¹ Hadis bilježi Buhari.

ashaba, Allah bio zadovoljan njima. Zejd ibn Eslem prenosi od svoga oca da je rekao: "Omer je skinuo Halida sa vojnog položaja, ali ga Ebu Ubejde nije obavijesto o tome sve dok nije saznao od drugog. Kada je saznao, rekao je Ebu Ubejdi: 'Allah ti se smilovao, zašto me nisi obavijestio?' 'Nisam volio da te uznemiravam', odgovori Ebu Ubejde." Ovo je istinska ljubav u ime Allaha.

Surij kaže: "Znak ljubavi u ime Allaha jeste vođenje računa o voljenom i nastojanje da se stekne njegovo zadovoljstvo."

Kada je Ebu Bekr, ﷺ, kupio Bilala na koga su muštrici strovalili kamenje, kupio ga je za pet zlatnih oka, te su mu rekli: "Da si odbio dati jednu oku, mi bi ti ga prodali." Ebu Bekr, ﷺ, im tada reče: "Kada bi odbili, osim da ga prodate za sto oka, ja bih vam dao." Ovo je ljubav u ime Allaha.

Fudajl ibn Azvan kaže:

– Došao sam Ebu Ishaku, nakon što je oslijepio te sam mu rekao: "Poznaješ li me?" "Fudajl", upita on? "Da", odgovorih mu i rekoh: "Tako mi Allaha, ja te volim u ime Allaha i da te se ne stidim, poljubio bih te u čelo." On me tada stisnu uz svoja prsa i reče: "Pričao mi je Ebu Ahres od Abdullaha da povodom onih koji se vole u ime Allaha objavljene riječi Uzvišenog:

وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَّا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٦٣

'I On je sjedinio srca njihova. Da si ti potrošio sve ono što na Zemlji postoji, ti ne bi sjedinio srca njihova, ali je Allah sjedinio – On je zaista Silan i Mudar.'" ﴿Kur'an, 8:63﴾

Kada bi Ebu Aliji došli drugovi, izražavao bi im dobrodošlicu i učio:

وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ

'A kada ti dođu oni koji u riječi Naše vjeruju, ti reci: Mir vama!'" ﴿Kur'an, 6:54﴾

Ibn Omer, رضي الله عنه, govorio je: "Ja izađem, a da nemam nikakvu potrebu za izlaskom, osim da nazovem selam ljudima i da mi oni nazovu selam."¹

Evzai kaže: "Katade mi je iz Basre napisao: Ako nas je zemlja razdvojila, pa ljubav islama je ta koja spaja njegove sljedbenike."²

Ljubav u ime Allaha i mržnja u ime Allaha, prijateljevanje u ime Allaha i neprijateljevanje u ime Allaha... ljubav u ime Allaha znači voljeti Uzvišenog Allaha i Njegova Poslanika, صلى الله عليه وسلم, te da zbog svoje ljubavi prema njima voliš vjernike. Kaže Uzvišeni:

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَهُمْ رُكْعُونَ ٥٥

"Vaši su zaštitnici samo Allah i Poslanik Njegov i vjernici koji namaz obavljaju, zekat daju i ruku obavljaju." ﴿Kur'an, 5:54﴾

A mržnja u ime Allaha jeste da mržiš kufri i kafire, širk i mušrike, fisk i fāsike pa makar bili tvoji najbliži. Kaže Uzvišeni:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا
بِرَّءُؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ
الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ

"Vi imate lijep dobar uzor u Ibrahimu i u onima koji su s njim kad su narodu svome rekli: 'Mi s vama nemamo ništa, a ni s onim što vi, umjesto Allaha, obožavate, mi vas se odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će se između nas stalno javljati sve dok ne budete u Allaha, Njega Jedinog, vjerovali!'" ﴿Kur'an, 60:4﴾

1 Predaju bilježi Dcjlami u "Firdevsu", 5/339.

2 "Tuhfetul ulema bi tertibi sijeri calami en-nubela", 471.

Ebu Ubejde Amir ibn Abdullah ibn Džerrah, povjerenik ovoga ummeta, podučio nas je ovoj velikoj osnovi, osnovi ljubavi i mržnje u ime Allaha o kojoj učenjaci kažu da je praktični mizan ispravnog tevhide, na dan Bedra.

"Ebu Ubejde je zajedno sa muslimanima prošao teška iskušenja u Mekki, od početka do kraja. Podnosio je zajedno sa njima poteškoće i nedaće, boli i tuge koje nisu doživjeli sljedbenice nijedne vjere na Zemlji.

Ebu Ubejde je ustrajao na iskušenjima i bio iskren prema Allahu i Njegovom Poslaniku, ﷺ, u svakoj situaciji. Međutim, iskušenje Ebu Ubejde je doseglo svoj vrhunac na dan Bedra i premašilo sva očekivanja i maštu. Krenuo je Ebu Ubejde na dan Bedra jurišajući prema mušričkim redovima ne bojeći se smrti. Mušrici su se pribojavali njega, tako da su ga njihovi konjanici izbjegavali kad god bi on stao pred njih.

Međutim jedan čovjek je uvijek stajao pred njim, a Ebu Ubejde ga je uporno izbjegavao skrećući s njegova puta onda kada bi mu se on preprečio na njemu. Čovjek je neprestano pratio Ebu Ubejdu, a on ga izbjegavao sve dok mu taj čovjek nije zatvorio svaki put i stao kao prepreka između njega i borbe protiv Allahovih neprijatelja. Kada Ebu Ubejde više nije mogao trpiti takvu situaciju, požurio je njemu i udario ga svojom sabljom raspolovivši ga na dva dijela te se čovjek mrtav strovali na zemlju. Nemoj pokušavati, plemeniti čitaocē, da pretpostavljaš ko je taj ubijeni čovjek. Zar ti nisam rekao da je ovo iskušenje prešlo svako očekivanje i maštu? Možda će te zaboljeti glava onda kada saznaš da je ubijeni čovjek bio Abdullah ibn Džerrah, otac Ebu Ubejde. Ebu Ubejde nije ubio svoga oca, već širk oličan u svom ocu. Povodom Ebu Ubejde i njegova oca Uzvišeni je objavio:

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَاتِهِمْ أُولَئِكَ كَتَبَ
فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ
اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٢٢

"Nećeš naći da ljudi koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi s onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju, makar im oni bili očevi njihovi, ili sinovi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i svjetlom Svojim ih osnažio, i On će ih investiti u džennetske bačče,

kroz koje će rijeke teći, da u njima vječno ostanu. Allah je njima zadovoljan, a i oni su zadovoljni Njime. Oni su Allahova stranka a, doista, Allahova su stranka oni koji će sigurno uspjeti." (Kur'an, 58:22)

Ovakav postupak nije bio čudan od strane Ebu Ubejde, jer su jačina njegova imana u Allaha, odanosti Njemu i njegovoj vjeri i emanet spram ummeta Muhammeda, ﷺ, dostigli stepen kojeg priželjkuje veliki broj ljudi."¹

Stoga odaberite, draga braćo, one koji će vas radovati i biti s vama na Sudnjem danu i udaljite se od puta onih koji odvrćaju od Allahova puta, onih koji vole da o vjernicima ružne stvari šire. Odreknite se grešnika i pokvarenjaka, kako vas Allah ne bi sastavio s njima. Izbjegavajte miješanje s njima² i okanite se oponašanja njih u njihovim proslavama³, oblačenju i izgledu, kao i upotrebljavanju riječi koje Allah prezire. Kaže Uzvišeni:

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ۝۱۱۳

"I ne naginjte onima koji nepravedno postupaju, pa da vas vatra prži; vi nemate drugih zaštitnika osim Allaha, inače – nema vam pomoći!" (Kur'an, 11:113)

Ebu Bekr el-Džezairi kaže: "U ajetu je dokaz obaveznosti izbjegavanja kafira i grešnika kao i novotara i sljedbenika strasti, jer je druženje s njim ili kufr ili grijeh. Druženje sa nekim ne biva osim zbog ljubavi prema onome s kim se druži."⁴

Draga braćo, na ovom putu prema Allahu moramo se udaljiti od lijenih ljudi koji sjede i naginju ljubavi prema dunjaluku i njegovim nasladama. Volite pokorne i čestite vjemike koji vas pomažu na putu prema Uzvišenom Allahu i olakšavaju vam poteškoće puta.

1 "Iz života ashaba", 92-93.

2 Osim kada se radi o njihovom pozivanju u islam ili nekoj drugoj potrebi. Op.prev.

3 A koliko je, nažalost, danas muslimana koji oponašaju nevjemike poistovjećujući se sa njima u proslavi nevjemičkih praznika poput Nove godine, Valentinova, Đurđevdana i drugih nevjemičkih praznika. Op.prev.

4 "Ejseru et-tefasir", 2/584.

Brate, kojeg volim u ime Allaha, voli u ime Allaha i mrzi u ime Allaha i na osnovu toga, odaberi svog miljenika još na dunjaluku. Znaj da putnik ka Allahu neminovno ima potrebu za dobrim saputnicima i društvom, i potrebu da živi u društvu u kojem vlada ljubav i međusobno bratstvo.

Čovjek je s onim koga voli, pa koga voliš i zašto?

Gospodaru naš, podari nam Tvoju ljubav, ljubav svakog dobrog roba koji voli Tebe i ljubav prema svakom dobrom djelu koje nas približava Tvojim ljubavi! Gospodaru naš, učini nam Tvoju ljubav dražom od nas samih i od naših porodica i od hladne vode po velikoj žegi! Gospodaru naš, učini nas od onih koje si Ti zavolio te bio zadovoljan njima! Gospodaru naš, kako si nas na dunjaluku okupio na ljubavi prema Tebi, okupi nas isto tako u Tvom Džennetu sa vjerovjesnicima, iskrenim, šehidima i dobrim ljudima, a divno li je to društvo! Gospodaru naš, ne uskrati nam da vidimo te dobre ljude, i ne uskrati nam, Gospodaru naš, gledanje u Tvoje plemenito lice!

Amin- amin- amin!

Prešao sam s tobom, dragi brate, četvrtinu puta, tako biva istinsko pomaganje. Vodič neće ići s njim sve vrijeme.

Ova dionica puta predstavlja tek dvadeset sedam posto od čitavog putovanja¹ i ono će se ako Bog da nastaviti, ali ja ti dajem priliku da vidiš jesi li podoban za ovaj put ili nisi. Ne čekaj, ne oklijevaj! Kreni putem, a pomoć će ti stići od Gospodara! Pripazi da se slučajno ne okrećeš ili odustaneš od puta! Omer ibn Abdul Aziz, ؓ, te upozorava i kaže:

*"O brate, ti si prešao veliki dio puta, preostao je manji dio pa se prisjećaj onoga što ti je preostalo, jer Uzvišeni Allah je objavio svom Vjerovjesniku u Kur'anu da ćeš ti biti od onih koji će kroz vatru prolaziti, ali nije obavijestio da ćeš biti od onih koji će iz nje izaći i biti spašeni. Pripazi se da te dunjaluk na obmane, jer je dunjaluk dom onome ko doma nema i imetak onome ko imetka nema."*²

Još opasnija od spomenute je prijetnja o kojoj Ibn Kajjima kaže:

"Onaj ko okusi nešto od istine i pravog puta i spozna put ko ji vodi Allahu, a potom ga ostavi i posveti se svojim željama, strastima i prohtjevima, taj će zapasti u poteškoće a svoje srce dovesti u tjesnac i bit će kažnjen kaznom kojom nije kažnjen niko od ljudi. Njegov život će biti nemoć, briga i tuga, njegova smrt propast i žalost, a njegov povratak žaljenje i kajanje. Svojoj duši je pribavio samo brigu i tugu, tako da nije ostvario ni slast džahila³ ni smiraj alima. Takav traži pomoć, ali mu se ne pruža, žali se, ali mu na žalbu niko ne odgovara. Nestala je njegova sreća i radost, a došla tuga, bol i propast. Njegov smiraj je zamijenjen otuđenošću, ponos poniženjem, neovisnost ovisnošću, usredsređenost rasijanošću. Zato što je spoznao put ka Allahu, a potom ga ostavio

¹ Misli se na 27 osnova o kojima je šejh prethodno govorio. Op.prev.

² "Siretu Omer ibn Abdul Aziz" od Ibn Dževzija, 270.

³ Tj zbog ovako teškog stanja u kojem se nalazi njegova duša takav ne osjeća ni slast koju nezalice trenutno osjećaju u dunjalučkim nasladama. Op.prev.

okrećući mu leđa. Uvidio je a zatim postao slijep, spoznao zatim negirao, krenuo pa se vratio, i bio je pozvan, ali se nije odazvao. Vrata su mu se otvorila, ali im je on okrenuo leđa, ostavio je put svoga Gospodara i posvetio se u potpunosti svojim strastima. Da je barem ostvario nešto od tih slasti i prohtjeva, ali kako kada je njegovo srce okovano da ne može krenuti prostranstvom tevhida, poljima smiraja i baščama ljubavi.

Zbog nemara prema Gospodaru, pao je na najniže stepene i svrstao se u red izgubljenih i propalih. Vatra zastora se svakog trena rasplamsava na njegovom srcu, i okretanje čitavog svemira od njega, onda kada se okrenuo od Allaha. Takav je grob koji hoda zemljom, duša je otuđena od njegova tijela a srce osjeća dosadu za životom. Traži i priželjkuje, makar se nakon toga desilo ono što će se desiti od kazne i propasti. Pa kada mu smrt dođe u takvom stanju, Allahu se utječemo od toga, nemoj ni pitati o bolnoj kazni koja će ga stići zbog zastora kojeg je stavio između sebe i svoga Gospodara i što je vatrom udaljenosti spržio svoju blizinu Njemu te je ostao lišen svoje sreće i radosti.

Kada bi jadni rob samo predstavio sebi ovu scenu i kada bi mu njegova duša suštinski predočila ovaj događaj, tako mi Allaha, njegovo srce bi puklo. Ne bi osjećao slast u hrani i piću, već bi izašao moleći skrušeno Allaha da mu pruži pomoć.

Ukoliko rob da prednost svojim prolaznim slastima i prohtjevima koji su poput ljetnog oblaka, te slasti će mu zagorčati život onda kada bude imao navije potrebu za njima. Između njega i onoga što želi bit će postavljen zastor i to je Allahov sunnet kod Njegovih stvorenja, kao što kaže Uzvišeni:

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ
عَلَيْهَا أَتْنَاهَا أَمْرًا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَبِ بِالْأَمْسِ
كَذَٰلِكَ نَقُصُّ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ٢٤

"Pa kad se Zemlja ukrasi svojim ruhom i okiti, i kad stanovnici njezini pomisle da su oni toga gospodari, dođe zapovijed Naša, noću ili danju, i Mi to pokosimo kao da prije ničega nije ni bilo. Eto, tako Mi potanko izlažemo dokaze narodu koji hoće da razmisli." ﴿Kur'an, 10:24﴾

Ova kazna je samo je posljedica okretanja od pravog puta i davanja prednosti strastima nad zadovoljstvom svoga Gospodara. Allah mu uskraćuje sebebe koji vode ispunjenju njegovih želja te gubi obje stvari. Na dunjaluku biva kažnjen osjećajem gorčine zbog udovoljavanja strastima i velikom žudnjom da stekne ono što mu nije dodijeljeno, ako mu nešto i bude dodijeljeno, to bude praćeno strahom, tugom, i bolom. Takav je u brizi koja se ne prekida, pohlepi koja nema granica i poniženju koje nema kraja. To je na dunjaluku, a u berzehu će biti još teže. Bit će odvojen od onoga što želi, mimoišlo ga je ono što je priželjkivao od blizine Njegova Gospodara, Njegove plemenitosti i nagrade. Sve njegove brige i tuge će se tada sakupiti.

A što se tiče ahireta, čeka ga zatvor, njega i njemu sličnim od udaljenih i protjeranih od Allahove milosti. Pa kako li će samo tada zapomagati za Onim koji pruža pomoć i Koji je Najmilostiviji.

Stoga onaj ko se u potpunosti okrene od Allaha i Allah se u potpunosti okrene od njega, a onaj od koga se Allah okrene takvog neminovno slijedi bijeda, nesreća i propast u svakom stanju i svakom poslu. Takvog uvijek prati loše stanje, fesad u vjeri i konačnom završetku. Kada se Gospodar okrene od neke strane, onda je zadesi nevolja, njeno prostranstvo potamni, nestaju njena svjetla i na njoj se ukaže otuđenost. Ona postane prebivalište šejtana, zla i mjesto na kojem se spuštaju belaji.

Doista će biti lišen svakog dobra onaj ko spozna put prema Allahu, a zatim se okrene od Njega, ili onaj ko osjeti tračak Njegove ljubavi pa mu zatim bude oduzeta, a posebno ako svojom željom nagne slastima i u potpunosti se posveti ispunjenju svojih prohtjeva i slasti tako da to postane jedina njegova briga i danju i noću, pri odlasku i povratku, spuštajući se sa najvišeg vrha na najniže dno.

Nestalo je tih trenutaka kada je njegova briga i cilj bila Allahovo zadovoljstvo i blizina, na tome je osvitao i na tome u noć zalazio. Tada je Allah bio njegov šticećenik, jer On Uzvišeni je šticećenik onome ko ga uzme za šticećenika i miljenik onoga ko ga uzme za miljenika. Potom je pao u zatvor svojih prohtjeva i okove svoga neprijatelja, padajući u bunar svoje nepokornosti. Njegovo srce je nekada lebdjelo oko arša, a potom postalo zarobljeno u smeću.

*Kao soko iščupanog perja
Tuguje kad neka ptica uzleti
Uživao je u vrtovima nekad
I šta god je htio on je lovio
Dok ga belaj nije pogodio
I uskraćen bez krila je ostao*

Pa, o ti, koji si okusio nešto od spoznaje svoga Gospodara i Njegove ljubavi, a potom se okrenuo i njih nečim drugim zamijenio, doista, čudno je kakvu si zamjenu samo napravio i kakvu si odluku donio. Čudno je kako povratak ponovo nisi tražio, kako si svoje srce učinio domom onome radi kojeg je Gospodar njegov neprijatelj postao.¹

Pa, o ti, koji se okrećeš od vječnog života i blagodati, o ti, koji si prodao svoju najveću sreću u zamjenu za bolnu kaznu (tj. dunjaluk); to je samo trenutna naslada i prolazna strast čiji će užitak nestati a posljedice ostati. To je samo radost ko ja traje jedan čas a ne mjesec, dok briga traje godinama pa i zauvijek. To je ukusna, ali otrovna hrana, ili pak ukusna hrana čiji je konac smrt. Onaj ko radi zbog njega i nastoji da je stekne je poput svilene bube koja sebi zatvara put onim što plete pa se potom kaje kada kajanje od koristi neće biti.

Pa blago li se onome ko se u potpunosti posveti Allahu, jer se tada Allah posveti njemu svojom pažnjom, ljubavlju, blagošću i milošću. A kada se Allah posveti svome robu, osvijetle se njegove strane, zablistaju njegova polja i prosvijetle njegove tmine. Tragovi Njegove pažnje prema svome robu se u blistavosti i ljepoti ukažu na njemu i tada ga zavole oni u najuzvišenijoj skupini (tj. meleki) i štite ga jer je on štićenik njihova Gospodara. Kada Allah nekog roba zavoli i oni ga zavole, i kada postane Njegov prijatelj postane i njihov.

"Kada Allah zavoli nekog Svog roba, pozove Džibrila i kaže mu: 'Ja volim tog i tog, pa ga voli i ti', i Džibril ga zavoli. Potom Džibril kaže stanovnicima nebesa: 'Allah voli tog i tog, pa ga volite i vi', pa ga zavole stanovnici nebesa a zatim ga prihvate i stanovnici Zemlje."² A to je Allahova blagodat koju Allah daje onome kome On hoće, a Allah je neizmjerljivo dobar."³

¹ Aludira se na Iblisa kojeg je Uzvišeni Allah protjerao iz Dženneta kada je odbio učiniti sedždu Ademu ﷺ. Op.prev.

² Hadis je muttefekun alejhi.

³ "Tarikul hidžretejn", 171-174.

Dragi brate, doista je ovo zastrašujuća prijetnja na koju te podsjeća Ibn Kajjim, a ti si, ako Bog da, od onih kojima prijetnja koristi, jer ona je bič koji te vodi Uzvišenom Allahu.

Traži pomoć od Allaha i kreni, ja te neću napustiti... smiri se, jer ja te volim u ime Allaha. Vratit ću se ponovo kako bi nastavili putovanje.

Moja oporuka ti je: Čuvaj Allaha naći ćeš Ga pred sobom. Ostavljam te u enanet Uzvišenom Allahu, do skorijeg susreta ako Allah da i odredi

Ves-selamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu

Neka je salavat i selam na našeg poslanika Muhammeda, njegovu porodicu, ashabe i one koji ih u iman i dobročinstvu slijede sve do Sudnjeg dana. Naša posljednja dova je: Hvala Allahu Gospodaru svih svjetova.

INDEKS

arapskih riječi i orijentalizama u knjizi

Abesinija – Etiopija

adet – običaj, navika, tradicija

ahiret – budući svijet, zagrobni život

ahlak – tabijet, moral, lijep odgoj, ponašanje

ajet – dokaz, čudo, znamenje, pasus iz Kur'ana

akida – vjerovanje

alim – islamski učenjak

allahul mustean – da Allah pomogne

ashabi – drugovi Muhammeda, r

azab – 1. muka, patnja 2. kazna na onom svijetu

batil – neistina, laž, neispravnost

beduin – arapski nomad, stanovnik pustinje

belaj – nesreća, zlo, jad, nevolja, patnja, muka

beričet – 1. obilje, obilan rod 2. blagoslov, napredak, sreća

berzeh – zagrobni život koji traje do Sudnjeg dana

besiret – vid srca

ćejf – 1. dobro raspoloženje, naslađivanje, uživanje 2. volja, prohtjev, hir

dajja – pozivač u vjeru, misionar

dallun – onaj koji je u zabludi

dava – poziv u vjeru, misionarstvo

deredža – 1. stepen, nivo 2. položaj, stanje

dunjaluk – 1. ovaj svijet 2. materijalna bogatstva, imetak, ovosvjetska dobra

džahilijjet, **džeħl** – neznanje, nepismenost, neprosvijećenost, vrijeme neznaštva

džuma – podnevna molitva petkom

ebrar – čestiti

edeb – vaspitanje, odgoj, uljudnost

edžel – smrt, čas rastanka sa dunjalukom

ensarija – pomagač

evlija – Allahov štićenik, Allahov prijatelj

ezi jet – uznemiravanje, vrijeđanje, mučenje

fadilet – poželjno, lijepa stvar

fakr – fakirluk, siromaštvo, potreba

fardī ajn – pojedinačna stroga obaveza naređena od Allaha

farz – stroga obaveza naređena od Allaha

fekih – islamski pravnik, učenjak koji na osnovu Kur'ana i sunneta izvlači propise

fesad – nered, pomutnja, smutnja

fikh – islamsko pravo, propisi

fitna – iskušenje, smutnja, spletka

gaflet – nemar, nehaj, indolencija

gajb – nevidljivo, tajanstveno, vrijeme u budućnosti

garib – stranac, čudak, neobičan, onaj koji je bez bližnjega svog

gavīn – onaj koji je na stranputici

habia – tajna

habib – voljenik, miljenik, ljubljenik

hadis – govor i izreke Muhammeda s.a.v.s.

hadž – hodočašće u Meku

hajje ales-salati! – dođite na namaz!

hajz – žensko periodično pranje, menstruacija

hal – stanje, prilika, okolnosti, situacija

halifa – Allahov namjesnik-zastupnik na zemlji, vrhovni vladar islamske države

Halik – Stvoritelj

halilullah – Allahov prijatelj

hamaslija – entuzijazista

hani f – onaj koji teži tevhidu i kloni se širka

hašjet – strah

hašredže – hroptanje prsi ju pri smrti

hatma – čitanje Kur'ana od početka do kraja

hedija – poklon, dar

hidajet – upućivanje na Pravi put, uputa

hisab – polaganja računa, obračun

hizmet – služenje, služba, usluga

ibadet – obredoslovlje, svaka riječ i djelo koje Allah voli

ižtihad – trud, samostalno iješavanje pitanja na osnovu šerijatsko-pravnih izvora Kur'ana i hadisa, ne povodeći se za mišljenjem drugih vjerskih učenjaka

iftikar – sironaštvo, ispoljavanje potrebe za Uzvišenim Alahom

ihlas – iskrenost

ihram – bijeli nesašiveni ogrtač koji hadžije obavezno nose u danima hadža

ihsan – dobročinstvo, ispravno postupanje

ilm – nauka, znanje, obrazovanje

iltizam – neodvajati se od nečega, dosljednost u pridržavanju Allahove Knjige i sunneta Poslanika, r

imamet – predvodništvo

iman – vjerovanje

inab – kakanje i vraćanje Allahu

insan – čovjek

istidradž – postepcno približavanje vatri, tj. kazni

istigfar – traženje oprosta

istikama – ustrajnost

išaret – znak, pokazivanje, gestikulacija nekim dijelom tijela, predosjećaj

jekin – čvrsto ubjedenje

kabul – prihvatanje, primanje

kader – sudbina, određenje

karija – učač Kur'ana

kasd – cilj, namjera, želja

kedeh – trud

keramet – počast, čudo kojima Allah počasti svoje robove

mabud – obožavani

mahrum – onaj kome je nešto uskraćeno

maksud – ciljani

mal – imetak, imovina

malik – vlasnik, onaj koji sve posjeduje

medžlis – skup, vijeće, odbor

medžusija – obožavatelj vatre, vatropoklonik

mejti – mrtvac

menhedž – pravac, metodologija

menzum – poezija

mesdžid – bogomolja, prostorija gdje se klanja – čini sedžda

mesela – problem, vjersko pitanje

mešijet – volja

miskin – jadnik, sirotan, nevoljnik

mizan – terazija, vaga na Sudnjem danu koja će mjeriti količinu i težinu učinjenih djela

mubah – dozvoljena stvar

mubarek – blagoslovljen, srećan

mudžiza – natprirodna pojava, čudo koje je Allah davao Njegovim poslanicima

muhaddes – onaj koji je nadahnut da govori istinu

muhsin – dobročinitelj, onaj koji ispravno postupa, vidi ihsan

mukarrebun – oni koji su bliski Allahu

muktedija – onaj koji klanja za imamom

multezim – onaj koji se dosljedno pridržava Allahove Knjige i sunneta Poslanika, r, vidi iltizam

munalik – licemjer, dvoličnjak

musibet – neđaća, nevolja, nesreća

mušrik – idolopoklonik, višbožac, pagan

mutewekkil – onaj koji se oslanja na Allaha, vidi tvekkul

muttekija – bogobojazan, vidi takvaluk

muvehhid – monoteista, onaj koji obožava jednog Boga

namaz – klanjanje Allahu, molitva

nasihat – savjet

nefs – duša, strasti i prohtjevi

nifak – licemjerstvo, dvoličnjaštvo

nijet – namjera, nakana, naum, cilj

nikmet – dunjalučka kazna

nimet – božja blagodati, božji dar

nisab – količina nakon koje je čovjek dužan izdvojiti zekat

nur – svjetlost

ragbet – želja

rahatluk – zadovoljstvo, spokojstvo, udobnost, bezbrižnost

rašid – upućeni

rehbet – strah

rekat – sastavni dio namaza, sastoji se od: stajanja, pregibanja, i padanja ničice (dvije sedžde)

ridžal – muškarčina, ljudina

rija – pretvaranje

ruk – sastavni dio nečega

sabah – zora

sabur – stipljivost

sacaka – milostinja, dobro djelo

Safa – humka unutar harema Mekke

saff – red

sahib – drug

sahih – istinito, tačno, ispravno

sair – putnik

saj – hodanje između Safe i Merve pri obredima hadža

salihin – dobri ljudi

sebeb – uzrok, razlog

sebil – put

selef – prethodnici

selefiya – sljedbenik časnih prethodnika

selefus-salih – časni prethodnici

sidikijet – iskrenost

sifat – svojstvo, osobina, odlika

sira – životopis, obično se misli na životopis Poslanika, r

sirat – put, misli se na ispravni put

subhanallah! – neka je slavjen Allah!

subhanallahil azim ve bi hamdihi – slavljen neka je uzvišeni Allah, njemu pripada hvala

suneni – Allahovi zakoni koji se ne mijenjaju

sunnet – ono što je Poslanik, salallahu alejhi ve selem, radio, govorio ili šutnjom odobrio

šehevat, šehvet – strasti i prohtjevi

šejh – učen, učenjak, starac

šejhul islam – titula znanja, Ibn Tejmije

šer – zlo

šubha – sumnja

šukur – zahvala

takvaluk – bogobožnost

talib – tragaoc, obično se misli na tragaoca znanja, učenik

talibul ilm – tragaoc za znanjem, učenik

tarik – put

tefekur – razmišljanje o Allahovom stvaranju

tefsir – tumačenje, obično se misli na tumačenje Kur'ana

teklif – šerijatsko obvezivanje

tesbih – veličanje Allaha riječima "Subhanallah"

tevba – pokajanje

tevekkul – oslanjanje na Allaha

tevessul – zauzimanje kod Allaha

tevhid – jednoća, monoteizam

tevhid el-uluhijje – čvrsto vjerovanje u jednoću u obožavanju jedinog Boga, Allaha

tevhid rububijje – čvrsto vjerovanje da je Allah jedini gospodar

tevhidul esmai ves-sifat – čvrsto vjerovanje u Allahova imena i svojstva

Tevrat – objavljena Knjiga Musau ﷺ

tezekur – sjećanje na Allaha

tezjin – ukrašavanje, uljepšavanje, dotjerivanje

ubudijjet – činenja ibadeta, obožavanje, robovanje i pokornost Allahu sa voljom

ummet – narod, sljedbenici jednog poslanika

umra – sunnetska obaveza hodočašća, izvan hadžskog vremena

usuli fikh – osnovi prava

vazovi – oporuke, nasihati

vilajet – 1. postizanje stepena zaštite i ljubavi od strane Allaha 2. zavičaj, pokrajina

zahid – skroman čovjek, asketa, isposnik

zalim – nasilnik, siledžija, zulumčar

zekat – vrijednost koja se izdvaja kao obavezna milostinja od viška imetka koja pregodini, četvrti islamski šart.

zikir – spominjanje Allaha, sjećanje na Allaha

zuhd – skromnost, asketizam, isposništvo

zulum – zulum, nepravda, nasilje

zulumat – tmine

zulumčar – nasilnik, tiranin, siledžija

